

Kymä-Uhtama Jouluna 1948.

KOTI

KOUQU
S KOTI
05.1
KYM

KYMIN OSAKEYHTIÖN ANSIOMERKKI PITKÄAIKAISESTI PALVELLEILLE

SÄÄNNÖT.

1 §.

Kymin Osakeyhtiön johtokunta on elokuun 29 päivänä 1947 perustanut "Kymin Osakeyhtiön ansiomerkki pitkäaikaisesti palvelleille". Ansiomerkki on tarkoitettu jakaa näiden sääntöjen mukaisesti yhtiön palveluksessa oleville muistona ja tunnustuksena uskollisesta ja velvollisuudentuntoisesta työstä yhtiön palveluksessa.

2 §.

Ansiomerkkiä on kahta lajia, 25:n ja 50:n vuoden yhteenlasketusta palvelusajasta ja annetaan se riippumatta siitä missä Kymin Osakeyhtiön toimessa asianomainen tulee palvelleeksi yhteensä 25 tai 50 vuotta. Mikäli a.o. tehdas, jossa palkittava palvelee, aikaisemmin olisi ollut toisen yhtiön omistuksessa otetaan näin saatu palvelusaika huomioon.

3 §.

Ansiomerkki jako suoritetaan seuraavasti. 25:n vuoden palvelusajan perusteella kerran vuodessa loppiaisenä, jolloinka palvelusaika on laskettu edellisen vuoden viimeiseen päivään mainittu päivä mukaanluettuna ja 50:n vuoden palvelusajan perusteella välittömästi saavutetun palvelusajan jälkeen.

4 §.

Ansiomerkki jaon suorittaa a.o. paikallinen tehdasjohto.

5 §.

Ansiomerkki saa kantaa ainoastaan se henkilö, jolle merkki on annettu. Merkin saajan kuollessa jää ansiomerkki hänen lähimmän omaisen haltuun, mutta tämä ei ole oikeutettu sitä kantamaan.

6 §.

Kymin Osakeyhtiön ansiomerkkiä käytetään seuraavissa tilaisuuksissa:

- a) isänmaallisissa juhlatilaisuuksissa,
- b) yleisissä työnjuhlissa,
- c) Kymin Osakeyhtiön eri tehtaiden vuosijuhlissa, osastojen juhlissa,
- d) suku- tai perhejuhlissa,
- e) muissa sellaisissa tilaisuuksissa, joissa yleensä kunniamerkkejä kannetaan.

Ansiomerkki kiinnitetään rintaan vasemmalle puolelle. Jos merkin omistajalla on muita vastaavanlaisia merkkejä kiinnitetään Kymin Osakeyhtiön ansiomerkki niiden vasemmalle puolelle, paitsi sotilaallisten kunniamerkkien osalta, jolloinka yhtiön ansiomerkki on kiinnitettävä niiden alapuolelle.

Edellä olevia sääntöjä on asianomaisten saatavissa Sosiaaliosastolta.

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 5 - 1948.

Kahdeksas vuosikerta.

*Vuoden lähetessä loppuaan kiitän
täten kaikkia Kymi-yhtymän pal-
veluksessa olevia henkilöitä yhtei-
seksi hyväksi suoritetusta työstä
ja toivotan heille ja heidän per-
heenjäsenilleen Rauhallista Jou-
lua ja Hyvää Uutta Vuotta.*

K. E. Hiltunen

Joulunsanoma.

„Sillä lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus, ja hänen nimensä on: Ihmeellinen neuvonantaja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen Isä, Rauhan ruhtinas. Herraus on oleva suuri ja rauha loppumaton Davidin valtaistuimella ja hänen valtakunnallansa; se perustetaan ja vahvistetaan tuomiolla ja vanhurskaudella nyt ja iankaikkisesti. Herran Sebaotin kiinaus on sen tekenä.“

Jes. 9:5-6.

Joulu on ennen kaikkea valon ja rauhan juhla. Varsin ihmeelliseltä tuntuu, että joulu on valon juhla. Onhan vuodenaika mitä pimein. Kuitenkin on Jumala kerran säätänyt näin, ja sillä on oma tarkoituksensa. Valoa ei tarvita, ellei ole pimeyttä.

Meillä on ulkonaisesti katsoen kahdenlaista valoa; keinotekoisista ja luonnon valoa. Edellisen on aikaan saanut ihminen, jälkimmäisen Luoja. Edellistä käytetään korvaamaan jälkimmäistä silloin, kun jälkimmäinen on peitossa. Edellinen kykeneekin monessa mielessä korvaamaan jälkimmäisen, muttei joka suhteessa. Lampun valossa kykenemme toimittamaan monet tärkeät askareemme kodissa, tehtaissa ym., kykenemme liikkumaan ulkosalla pimeän aikana, voimme viettää aikaamme teattereissa, tanssisaaleissa, kirkossa jne. Paljon saamme toimeksi keinotekoisien valon avulla, mutta emme kaikkea. Vai oletko koskaan kuullut, että kasvit olisivat eläneet kokonaan ilman auringon valoa, että eläin olisi kyennyt jatkamaan sukuaan olematta yhteydessä valon lähteeseen, tai että ihminen olisi pysynyt hengissä ilman tuota elämää antavaa säteilyvoimaa? Puhutaan kyllä merien syrvyyksissä kasvavista kasveista ja siellä elävistä eläimistä, maan alla olevasta elämästä ja luolaihmisistä, mutta uskon, että tiedemiehet vielä tänäkin päivänä ovat yhtä mieltä siitä, että kaikki nämäkin ovat riippuvaisia valon lähteestä, auringosta. Tekniikan voittokulkua ihaillaan, syys-tä kyllä, mutta unohdetaan, että perusedellytys tekniikankin voittokululle on elämä, joka on Elämän — ja Valon antajan kädessä.

Meillä on myöskin sisäisesti olemassa kahdenlaista valoa: on omatekoista ja Jumalan antamaa valoa. Edellinen on sangen tuttu, jälkimmäinen

useimmille sangen vieras. Omatekoisella valolla on koetettu valaista tätä maailmaa jo vuosituhansien aikana. Onko tämä valo muuttanut tätä maailmaa parempaan päin? Eikö tänäkin päivänä kansojen keskuudessa valitse mitä suurin surkeus? On luotettu keinotekoiseen valoon, on luotettu ihmisen ymmärrykseen. On suurella äänellä puhuttu rauhasta ja vaadittu ihmisiä ja kansoja muuttamaan elämänsä ja menettelytapojaan, mutta millä tuloksella? Eikö maailma ole kaaoksen vallassa tälläkin hetkellä? Tähän päivään asti on kuljettu tiellä, jolloin vaatimukset on kohdistettu toisiin ihmisiin, toisiin kansoihin. Tämä on omatekoinen valo.

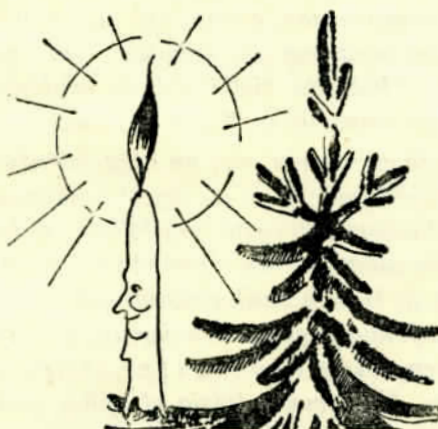
Nyt on aika tehdä parannus, nyt on aika kääntyä, sillä eikö historia todista, että inhimillisellä valolla ei ole kyetty aikaansaamaan elämää, todellista rauhaa ja yhteisymmärrystä yksilöiden ja kansojen keskuuteen. Tarvitaan jumalallista valoa. Miten raamattu sen tulkitsee: "Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja Hänen vanhurskauttaan, niin saatte kaiken muun sen ohessa." Jos siis tahdot, näinkuin uskoisin, että rauha vallitsisi maan päällä ihmisten kesken, niin aloita itsestäsi, etsi Jumalaa ja Hänen vanhurskauttaan. Vaatimalla toisia et pääse pitkällekkään, mutta jos toteutat omassa elämässäsi Jumalan tahdon, saat huomata, että valo alkaa sarastaa ympärilläsi. Olemme tosin kuin pisara ihmismeren keskellä, mutta mitä useampi pisara, sitä lähempänä olemme toiveittemme päämäärää.

1948 vuotta takaperin sai ihmiskunta nähdä keskuuteensa syntyvän jumalallisen Mieli-piteen, syntyi pisara jumaluutta keskelle mahtavaa Rooman valtakuntaa, halpasukuinen Pisara, josta ei monikaan paljoa odottanut. Mutta Pisara synnytti uusia pisaroita, Jumalan valtakunta levisi vainoista ja vihasta huolimatta, vähäinen Israel kasvoi vähitellen mahtavaksi Israeliksi, vuonna 322 j. Kr. mahtava Rooman valtakunta omaksui virallisesti Pisaran opin. Maailman kuva laajeni, Kristuksen evankeliumi sen mukana, Lapsi syntyi yhä pimeämmän ja pimeämmän pakanuuden helmaan. Lapsi raivasi tietä edellä tuoden elämän tullessaan. Jumalallinen mielipide sai jalansijaa, heimosodat vähenivät, naapurisopu palasi, kunnioitus naista kohtaan kasvoi, huolehtiminen orvoista ja ennen kaikkea leskistä lisääntyi, sairaanhoito sai jalansijaa j.n.e. Länsimainen sivistyskö sai jalansijaa? Ei länsimainen sivistys, vaan Kristus Jeesus, jumalallinen mielipide, joka on länsimaisen sivistyksen perustus.

Rakas lukija, Lapsi odottaa Sinua tänäkin jouluna, tahtoisi saada sijaa Sinussa, ei länsimaisen sivistyksen muodossa, s.o. kuolleen oppina, vaan elämää antavana, persoonallisena Jumalana, raamatun Jumalana, samana Jumalana, joka lähes pari tuhatta vuotta on avannut uusia elämän virtoja kansojen keskuuteen. Jättäkäämme siis keinotekoinen valo, joka ei elämää kykene synnyttämään ja tarttukaamme jumalalliseen valoon, raamattuun ja Jeesukseen Kristukseen, joka muuttaa meidän kaavoihin kangistuneet, kuolleet kehomme eläviksi, pyhiksi, Jumalalle otollisiksi uhreiksi. Antakaamme Jeesus-lapsen valaista vuoden pimeintä aikaa omalla valollaan. Ottakaamme vastaan Joulun Herra Maailman Herrana.

R. W.

Hilja Haakki:

O N J O U L U .

*Taas taivas on avoinna ylitse maan,
taas enkelit pilvistä laskeutuu,
soi virret, on vihreä joulupuu,
Laps seimen hohtavi kirkkauttaan:
on jälleen joulu.*

*Vai liekö se harhaa? Maassa on yö,
syvä murhe ja ristit, kalmistot,
viha, riita, nälkä ja rauniot,
ja synti elämän juuria syö.
Ah, onkohan joulu?*

*Älä pelkää — joulu on kuitenkin!
Tuli Jeesuslapsi, hän luonamme on,
sama muinen ja vieläkin muuttumaton,
tuo syntymäarmonsa sieluihin.
On nytkin joulu.*

*Ei lapsille vain, ei muistoa vain.
Ajan tuskiin kansoille kirvoitus,
uus mieli, rakkaus, uskallus.
Maa kurja, kiittäös riemahtain!
Ota vastaan joulu!*

*Pyhä Lapsi hohtavi kirkkauttaan:
sydän aukene, hiljene, juhla on nyt.
On valtansa silmiltä kätkenyt,
vaan kerran se voittaa ja täyttää maan.
Tule, toivottu joulu!*

KEMIALLINEN TEOLLISUUTEMME LAAJENEE.

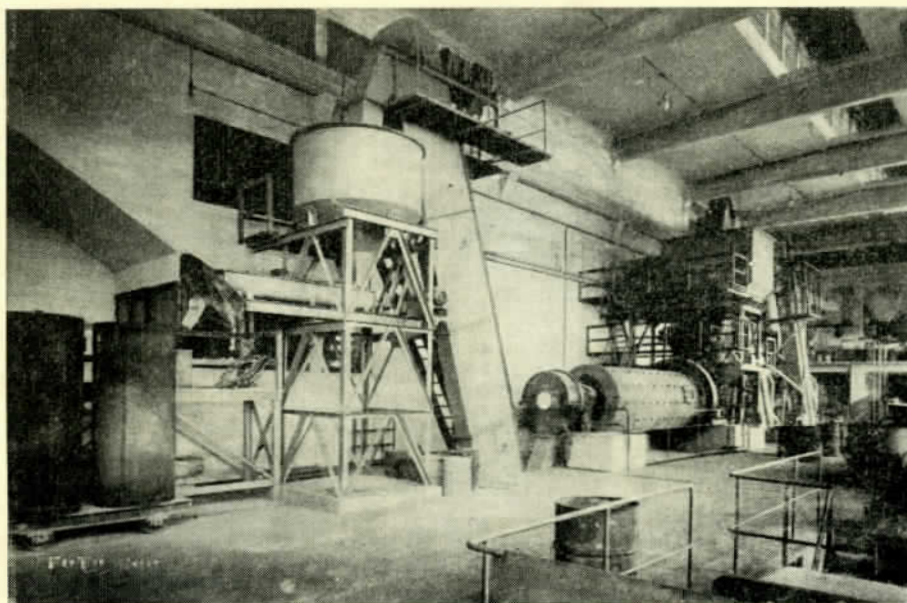
Voikaalla ryhdytty valmistamaan kalkkityppeä.

Monista vaikeuksista huolimatta valmistui Voikaalle tämän vuoden alussa karbiditehtaan yhteyteen rakennettu kalkkityppiosasto. Karbidin valmistushan saatiin käyntiin jo vuoden 1945 alussa ja kalkkitypen valmistukseen olisi päästy samana vuonna, ellei Saksasta ja muualtakin ulkomailta tehdyt konetilaukset olisi menneet nurin syntyneen välirauhan takia. Uudet konehankinnat siirsivät kalkkitypen valmistusta runsaalla kahdella vuodella. Huonosta vesivoimatilanteesta johtuva sähkövoiman puute oli jälleen vuoden alkupuoliskolla esteenä kalkkitypen valmistuksessa käytettävän pääaineen karbidin valmistamiselle, joten vasta toukuussa, jolloin karbidin sulatus oli käynnissä, voitiin aloittaa varsinainen koekäynti kalkkityppiosastolla.

Kalkkityppi, joka on hyvin tehokas ja varsinakin ulkomailla laajalti käytetty typpilannoite,

on kemiallisella nimellä kalsiumsyanamidia (Ca CN_2) ja valmistuu se karbidista ja types-
tā seuraavan kaavan mukaan: $\text{CaC}_2 + \text{N}_2 = \text{Ca CN}_2 + \text{C}$. Reaktiossa vapautuu hiiltä, joka jää valmistuneeseen tuotteeseen aiheuttaen sille tumman värin. Kemiallisesti puhdas kalsiumsyanamidi on sensijaan aivan valkoista ainetta. Teknillisesti valmistetun kalkkitypen typpipitoisuus on 20 % vaiheilla. Puhdas kalsiumsyanamidi sisältää typpeä 35 %.

Tavallinen kalkkityppi sisältää 15—20 % vapaata kalkkia ja on tästä se etu, etteivät viljelysmaat tarvitse enää erikoista kalkitusta, mikäli kalkkityppeä käytetään lannoitusaineena. Tällä kalkilla on myös eräs ikävä puolensa. Kalkkityppihän kylvetään maahan hienoksi jauhattuna, ja mukana oleva hienojakoinen kalkkipöly tunkeutuu helposti iho-
huokosiin aiheuttaen ihossa ärsytyksen ja ikävää ihottu-

Karbidin jauhetta pölyksi putkimyllyllä ja johdetaan typetysastioihin.

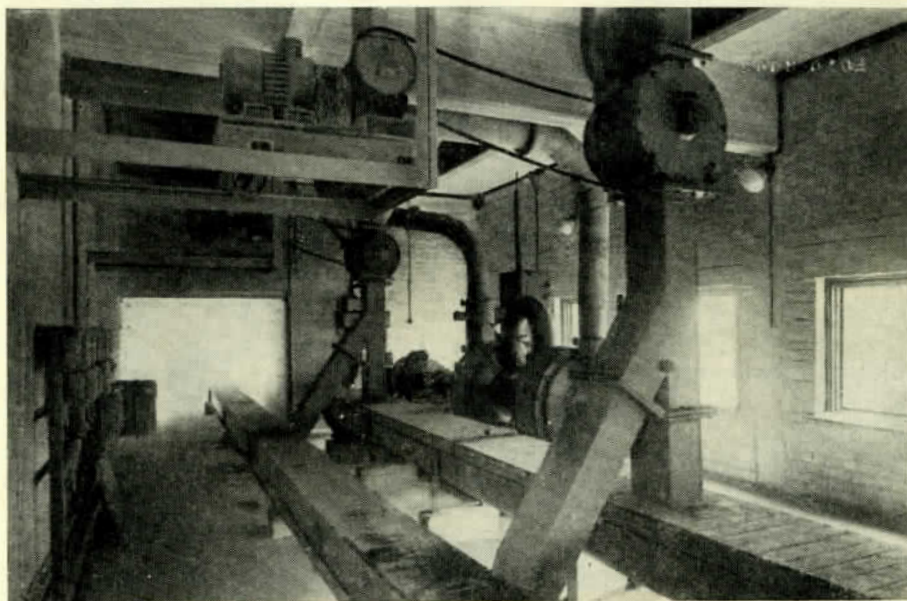

Typetysuuneja.

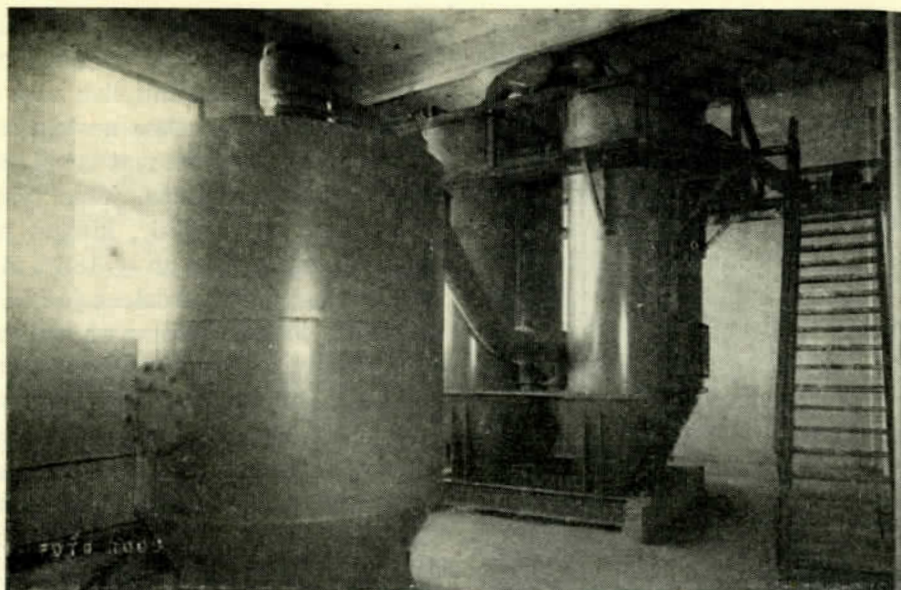
maa. Kalkkityppeä käsiteltäessä onkin aina muistettava ensiksi sivellä kädet ja kasvot jollakin sopivalla rasvalla ja sitten sitoa ranteet, nilkat ja kaulan ympärys tiukasti kiinni siteellä, ettei pöly pääse tunkeutumaan koko ihoon. Suojalaseja ei ole myöskään unohdettava. Näin suojattuna voidaan hyvin käsitellä kalkkityppeä ja kylvää se käsin maahan. Kylvämisen jälkeen puhdistetaan iho tavalliseen tapaan saippualla ja lämpimällä vedellä.

Kalkkitypen vaikutusta viljelyskasveihin tutkittaessa on ilmennyt, että kalkkitypen täytyy

olla hienoksi jauhettuna, jolloin se maan kosteuden ja hiilidioksidin vaikutuksesta paremmin muuttuu kasveille sopivaan muotoon urini- ja ammoniumsuoloiksi. Tämä muuttuminen ei tapahdu äkkiä, vaan vähitellen useamman muutoksen kautta. Niinpä kalkkityppi muuttuukin ensin disyandiamidiksi, joka on kasveille myrkyllinen aine. Tästä syystä onkin kalkkityppi sekoitettava maahan kaksi viikkoa ennen siemenen kylvämistä, jolloin tuo kasveille vahingollinen vaihe on jo sivuutettu. Tätä kalkkitypen hajaantumisessa ilmenevää kasveille myr-

Kalkkitypen kuljettajat.

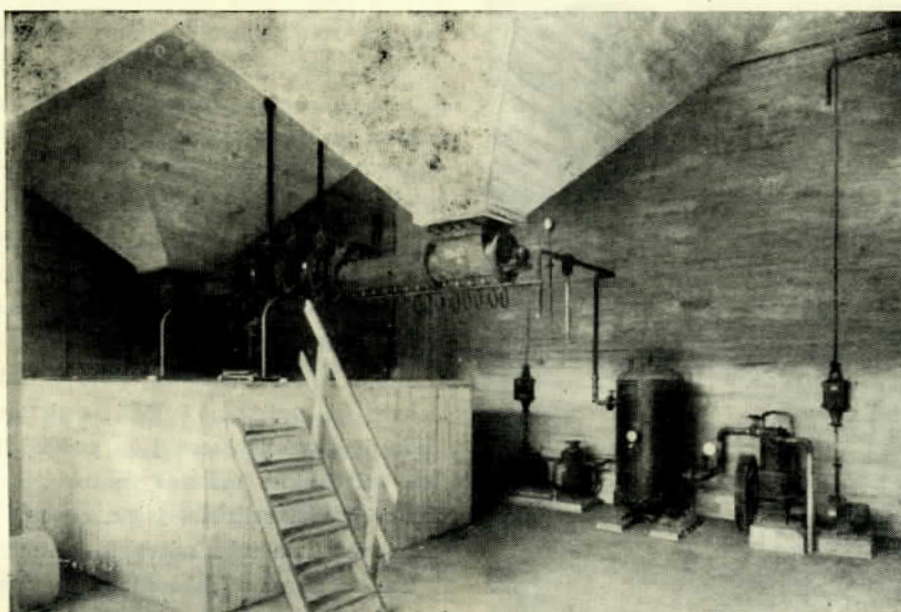

Suodatintaitteet.

kyllistä ominaisuutta maanviljelijät käyttävät myös hyväkseen hävittäessään pelloiltaan rikkaruohoja. Tällöin kylvetään pölymäistä kalkkityppeä sateesta tai kasteesta kosteiden taimella olevien rikkaruohojen päälle.

Ennen typettämistä (typettämiseksi sanotaan karbidin ja typen välistä yhtymistä) murskattu karbidi jauhetaan hienoksi pölyksi. Jauhaminen tapahtuu ns. putkimyllyllä, jonka sisällä olevat teräskuulat hienontavat karbidin. Mylly täytetään typpikaasulla. Siten estetään ilman kosteuden vaikutus karbidijauheeseen se-

kä välttämään mahdolliselta ilman ja asetyleeni-kaasun seoksen räjähtämiseltä. Sen jälkeen karbidijauhe johdetaan lieriön muotoiseen 1,2 m³ vetoiseen astiaan, joka sitten siirretään muurattuun vastaavan kokoiseen typetysuuniin. Uuni on varustettu kannella, jonka keskellä olevan reiän läpi voidaan työntää grafiittielektroodi. Ilma poistetaan uunista sen alaosasta tulevan typen avulla. Sähkövirta kytketään ja typetysastian keskelle järjestetty hiilisydän sekä sitä ympäröivä karbidijauhe kuumenee vähitellen 1000°. Tässä lämpötilassa yhtyy typpi

Säkityskoneisto.

karbidiin ja reaktio alkaa. Tämän jälkeen voidaan sähkövirta katkaista. Riittävä lämpötila säilyy reaktiosta vapautuneen lämmön avulla. Karbidi muuttuu kalkkitypeksi koko astiassa. Typetys vie aikaa sytytyksestä typetyksen päättymiseen noin 2 vrk. Tällaisia typetysuuneja on tehtaassa 40 kpl. Typetyksen aikana on lie-riön sisällys muuttunut yhtenäiseksi kiinteäksi kalkkitypeksi, joka jäähtymisen jälkeen nostetaan uunista pois, ympäröivä lie-riö poistetaan, kova murikka murskataan ja jauhetaan erikoisilla koneilla hienoksi jauheeksi. Jauhe kuljetetaan putkistoja pitkin imun avulla suureen varastoon. Täältä kalkkityppi siirretään samoin imun avulla putkistoja myöten säkityskoneistoon, missä se täytetään automaattisesti 50 kg säkkeihin, jotka siirtyvät kuljettajia pitkin suoraan rautatievaunuihin.

Typetykseen tarvittava typpi saadaan osastolta, jossa ilman typpi ja happi eroitetaan toisistaan Linde-menetelmän mukaan. Kompri-moimalla ilma ensin korkeaan paineeseen ja sitten äkkiä löysäämällä matalaan paineeseen

se jäähtyy voimakkaasti. Tämä kylmä ilma jäähdyttää koneiston sisään tulevan ilman. Näin saavutetaan vähitellen niin alhainen läm-pötila, että ilma menee nestemäiseen muotoon. Tämän jälkeen erioittuvat typpi ja happi toisis-taan tislauksen kautta, jossa typpi, jonka kiehumapiste on -196° , kiehuu pois, ja happi, jonka kiehumapiste on -183° , jää nesteenä jä-llelle. Ilmassa oleva kosteus ja hiilidioksiidi ovat poistetut jo aikaisemmassa vaiheessa erikoisil-la laitteilla. Ilman nesteyttämisen yhteydessä vähäinenkin kosteus ja hiilihappo aiheuttaisi-vat putkistojen tukkeutumista jäähtymisen kautta, koska on kysymys noin alhaisista läm-pötiloista. Saatu typpi, jonka puhtaus on lähes 100 %, menee putkistoa pitkin typetysosastol-le ja yli 99 % puhdas happi painetaan kom-pressorin avulla happipulloihin kaasuhitsauk-sessa käytettäväksi.

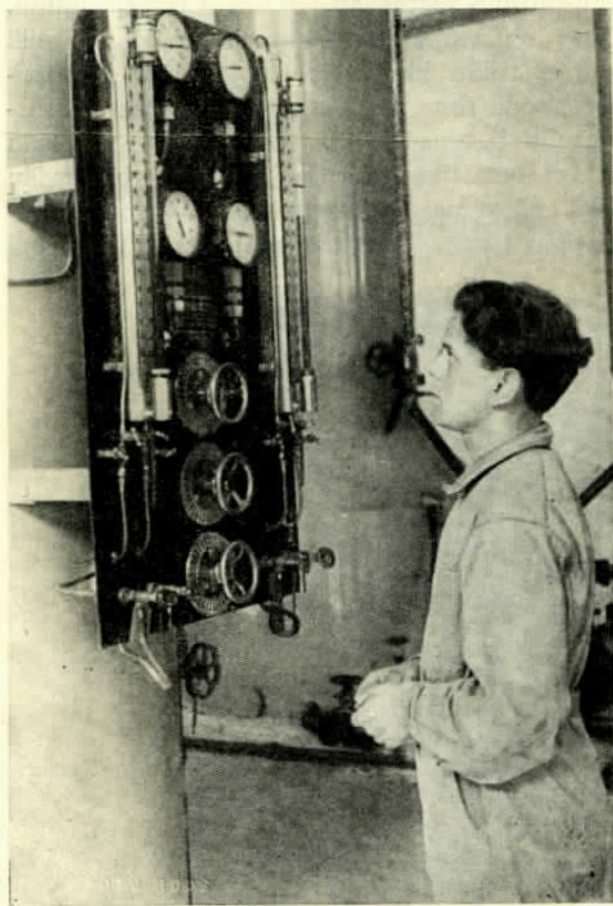
Pienoisröntgenkuvauksen tuloksia.

Vain 2 uutta keuhkotuberkuloosi-tapausta todettiin.

Kuten lehtemme viime numerossa mainittiin, suori-tettiin viime toukokussa yhtiön palveluksessa Kymin-tehtaan, Kuusankosken, Voikaan, Werlan ja Haukka-suon tehtailla sekä Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa olevien henkilöiden pienoisröntgenkuvaus, jonka tulok-set nyt ovat käytettävissämme. Tarkastukseen saapui yhteensä 2700 työläistä ja virkailijaa, joista 186:ssa to-dettiin patologisia muutoksia. Näistä tutkittiin Kuusan-kosken tuberkuloosihuoltotoimistossa 153 henkilöä ja tällöin todettiin vain 2 uutta aktiivista keuhkotuberku-loositapausta, jota paitsi 13 henkilöä, jotka niinikään sairastavat aktiivista keuhkotuberkuloosia, oli jo emes-tään tuberkuloosihuoltotoimiston tiedossa. Lisäksi oli 56:lla henkilöllä ilmeisesti parantuneesta tuberkuloosis-ta jääneitä merkkejä.

Niistä 33:sta henkilöstä, joita ei tuberkuloosihuolto-toimistossa tutkittu, 5 jätti noudattamatta kehoitusta tulla jälkitarkastukseen joko paikkakunnalta poismuu-ton tai jonkun muun syyn takia, ja jällelläolevat 28 henkilöä ovat sellaisia, joissa on todettu olevan jokin muu vika kuin tuberkuloosista johtunut.

Tarkastus antoi lohdullisen ja ilahduttavan kuvan edellämainittujen tehtaiden henkilökuntien terveyden-tilasta.

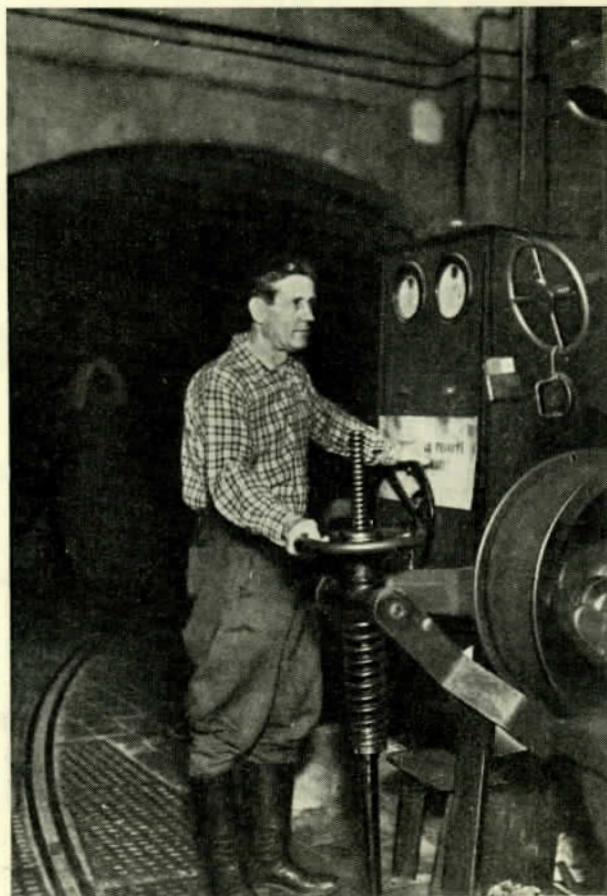
Ilman nesteyttämiskoneita.

Miehiä työnsä ääressä.

Esittelemme sarjassamme jälleen kaksi ammattimiestä, toisen paperi- ja toisen metallipuolelta.

Kiilloituskalanterin käyttäjä Viljo Hinkkuri on syntyperäisiä kuusankoskelaisia, vaikka syntymäpäitjän nimi oli Iitti, johon se osa nykyisestä Kuusankosken pitäjistä silloin kuului. Ikää hänellä on jo sen verran, että viime syyskuun 4 p:nä tuli kuluneeksi 50 vuotta hänen maailmaan tulostaan. Isä oli kotoisin Heinolasta, missä elätti itseään ja perhettään maatyömiehenä, mutta siirtyi sittemmin samanlaiseen työhön yhtiömme omistamaan Hietasillan taloon. Isän kuoltua muutti äiti 9-vuotiaan Viljo-poikansa kanssa Lyöttilään, mennessä palvelukseen Hietalahden kartanoon. Muut lapset olivat jo silloin lähteneet kodista maailmalle. Lyöttilässä oltiin kaksi vuotta, minkä jälkeen äiti tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Selluloosatehtaalte. Kun asunto sijaitsi Myllykalliolla, lähellä Pilkanmaan koulua, aloitti poika koulunkäyntinsä tässä kansakoulussa. Parin vuoden kuluttua äiti lähti poikineen takaisin Lyöttilään, missä hän oli saanut palveluspaikan Hietalahden kartanon sivutalossa Kettulassa. Poika joutui tällöin jatkamaan koulunkäyntiään Lyöttilän kansakoulussa. Lyöttilästä siirryttiin kuitenkin jo vuoden kuluttua Lammin kartanoon Pilkanmaassa ja Viljo pantiin uudelleen Pilkanmaan kansakouluun. Äidin sairauden takia oli toimeentulo vaikeaa ja niinpä täytyi pojan koulunkäyntinsä ohella pilkkoa koulun polttopuut hankkiakseen edes jonkun verran rahaa elämistä varten. Raskastahan se tosin oli sen ikäiselle pojalle, mutta mikäpä siinä auttoi. Kun koulunkäynti oli sitten taakse jäänyttä elämää, niin eipä muuta kuin töihin vaan. Viljo Hinkkuri ryhtyi aluksi harjoittamaan samaa ammattia kuin isänsäkin, nimittäin puskemaan maatöitä, ja sai työpaikan Lassilan talossa Kyöperilän kylässä (nykyinen Kymenranta). Siellä vierähtikin sitten 7 vuotta ja sieltä myös löytyi elämäntoveri, Valkealan Inkerilästä oleva torpan tyttö, joka oli tullut palvelukseen samaan Lassilan taloon. Suoritettuaan asevelvollisuutensa Viipurissa Karjalan Kaartissa Hinkkuri tuli yhtiön palvelukseen 18. 4. 1922 Kuusankosken Sahalle, missä työskenteli ensin apumiehenä kanttisahassa sekä myöhemmin kanttarina ja raamisahurina. Marraskuussa 1927 hän pyysi päästä paperipuolelle, kun työt sahalla alkoivat vähentyä, ja hänet siirrettiinkin Kymintehtaan Paperitehtaalte, apumieheksi 3:nneen koneen kiilloituskalanterille. Oltuaan tässä työssä toista vuotta hän siirtyi apumieheksi 6:nneen koneelle ja v. 1943 hänestä tuli kiilloituskalanterin käyttäjä, missä toimessa on edelleenkin. Koneensa äärestä hänet tapasimme juuri työvuoron vaihtuessa, ja kun "hovi-valokuvaajamme" Pitkä-Jussi oli suorittanut tehtävänsä, sovimme Hinkkurin kanssa haastattelutilaisuudesta sellaisessa paikassa, missä koneitten aiheuttama melu ei tarinointia häiritseisi. Ja sellainen paikka oli tämän lehdin toimitushuone.

Haastattelun tuloksia on kaikki se, mitä jo edellä on kerrottu Hinkkurin elämän vaiheista, elämän, jonka alkutaivalta köyhyyden synkät pilvet varjostivat. Työllä ja sisulla ja uskolla parempaan tulevaisuuteen on vai-

Viljo Hinkkuri.

keuksista läpäisty ja nyt nuo lapsuusaajan kovat kokeemukset ovat enää vain muisto menneiltä ajoilta, joiden ei toivoisi kenenkään osaksi tulevan.

Kun tiesimme Hinkkurin hartioidelle säilytetyn monia ja monenlaisia luottamustoimia, niin tiedustelimme hänen harrastuksiaan sekä nuoremmalla iällä että nyt keski-ikään päästyä. Saimme tällöin kuulla, että nuorempana ei häneltä riittänyt yhteisiin harrastuksiin aikaa lainkaan. Tähän vaikutti suurelta osalta äidin sairaus, joka sitoi hänet kokonaan kodin piiriin. Vasta talvisodan jälkeen hän on ollut niissä aktiivisesti mukana ja hänen harrastuksensa ovat tietenkin suuntautuneet työväestön pariin. Talvisotaan hän muuten joutui lähtemään nostomiehenä ja oli panssaritorjuntajoukoissa m.m. Viipurin valtauksen aikana. Myös viime sodassa hän oli jonkun aikaa samoissa hommissa m.m. Nuijamaalla, mutta palasi jo sodan alkuvaiheissa yhtiön anomuksesta töihin. Vuodesta 1941 lähtien hän on ollut keskeisiä henkilöitä ammattiyhdistystoiminnassa tällä paikkakunnalla. Hän toimii Kuusankosken Paperiammattiosaston puheenjohtajana ja osaston valitsemana pääluottamusmiehenä. Tämä tärkeä tehtävä on erikoisesti tällaisena "korkeapaineen" aikana osoittautunut vaativaksi ja paljon lisä-

Vilho Tarvainen.

työtä aiheuttavaksi, joten se jossain määrin haittaa varsinaisen toimen hoitamista. Asiakkaita on vastaanotettava työaikana, ja silloin tällöin on työpaikalta lähdettävä kutsua noudattaen neuvonpitoon ja jätettävä työt "reservimiehen" hoidettaviksi. Osa vapaa-ajastakin on siihen käytettävä, m.m. kirjeenvaihtoon keskusjärjestöjen kanssa. Tämä vaivannäkö ei kuitenkaan ole ollut turhaa, sillä Hinkkurilla on varsin myönteiset kokemukset pääluottamusmiehen toimen tarpeellisuudesta ja merkityksestä yhdyssiteenä työnantajan ja työntekijän kesken. Monet epätietoisuudet ja väärinkäsitykset ovat selvinneet jo alkuasteellaan, aiheuttamatta turhia puheita ja juoksuja, kuten oli asianlaita aikaisemmin. Uudesta järjestelystä on varmasti ollut hyötyä niin puolin kuin toisinkin ja se on ollut omiaan kehittämään luottamuksellisia suhteita molempien osapuolten välillä. Tämä on Hinkkurin varma vakaumus jo tähänastisen kokemuksen perusteella.

Hinkkurin muista luottamustoimista mainittakoon, että hän kuuluu SAK:n valtuustoon ja Suomen Paperiteollisuuden Työntekijäliiton liittovaltuustoon, on SAK:n edustajana Kouvolaan työvoimapiirin neuvottelukunnassa ja rintamamiesten edustajana kunnan asukkaanoittelautunnassa, kuuluu jäsenenä tuotantokomiteaan sekä Kymin Oskeyhtiön Kuusankosken tehtaitten työläisten sairaus- ja hautausavustuskassan hallitukseen j.n.e.

Erikoisharrastuksena on Hinkkurilla tällä kertaa oma-

kotirakennuksen pystyttäminen pappilan maalle. Kun rakennustyö tapahtuu pääasiallisesti omin voimin, niin ei nykyisin tahdo muille harrastuksille liietä sanottavasti aikaa.

Lopuksi mainittakoon, että Hinkkurilla on 4 poikaa, jotka kaikki ovat saman työnantajan palveluksessa kuin isänsäkin, joten Hinkkurit siten jo kolmannessa polvessa yhtiötämme palvelevat.

Viilaaja Vilho Tarvainen Kymintehtaan Korjauspajalta on suunnilleen samanikäinen kuin Hinkkuri. Ensimmäisenä, tarkemmin sanoen heinäkuun 27 p:nä hän si-
vuuttaa 50 vuoden merkkipaalun. Tarvaisen syntymäseutu oli Simpele, joka silloin vielä kuului Parikkalan pitäjään, mutta on nyt itsenäinen kunta. Isä oli kivityömiehenä valtionrautateiden ja tie- ja vesirakennushallituksen työmailla, joutuen silloin tällöin siirtymään paikkakunnalta toiselle. Vilho-pojan ollessa 7-vuotias muutti perhe pohjois-Karjalaan, missä poika kävi kansakoulua, ensin Lieksassa ja myöhemmin Nurmeksessa. Kansakoulusta päästyään hän toimi postinkantajana tie- ja vesirakennushallituksen kanavatyömailla Enossa ja Taipaleessa, mutta meni sitten 15-vuotiaana pannusepän oppiin Lehtoniemen konepajalle Warkauteen. Vuonna 1918 hän siirtyi metsäalalle, työskennellen m.m. metsien leimaajana, ja tämä ala kuului häntä kovasti kiinnostaneen. Pahoittelee vieläkin, että nuoruuden ymmärtämättömyydessä tuli sen jättäneeksi. Hän ryhtyi sitten viilaajaksi, jossa ammatissa onkin siitä lähtien yhtäjaksoisesti ollut, lukuunottamatta huonoa työaikaa vuosina 1919—20, jolloin hän oli 8 kuukauden ajan paperialalla, rullamiehenä Läskelän ja Leppäkosken tehtailla. Viilaajana hän oli ensin 3 vuotta Simpeleen paperitehtaalla ja sen jälkeen 2 vuotta Suomalainen Puuliike Oy:n omistamalla Niemiskosken tehtaalla Sortavalass. Sieltä hän v. 1928 muutti Kuusankoskelle, tullen viilaajaksi Kuusankosken Korjauspajaan, mistä syksyllä 1929 siirtyi Kymintehtaan Selluloosatehtaan korjauspajalle. Kun se lähes 20 vuotta sitten liitettiin kokonaisuudessaan Kymintehtaan Korjauspajaan, seurasi Tarvainen mukana ja siitä lähtien hän on työskennellyt tällä osastolla.

Tarvainen nauttii mitä suurinta luottamusta työväestön keskuudessa, mistä todistuksena on m.m. se, että hänet valittiin ensin korjauspajan luottamusmieheksi ja v. 1946 metalli-, rakennus- ja ulkotyöosastojen pääluottamusmieheksi Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtaille. Luottamusmiestoiminnasta on Tarvaisella yhtä myönteiset kokemukset kuin Hinkkurillakin.

Simpeleellä ollessaan Tarvainen tapasi tulevan elämäkumppaninsa, joka on kotoisin Elisenvaarasta. Lapsia on vain yksi, tytär Sirkka-Liisa, joka kuuluu Tampereen Työväenteatterin henkilökuntaan ja jota hyvän laulutaitonsa ansiosta on kosiskeltu Suomalaiseen Oopperaan. Tampere oli kuitenkin "ensimmäinen rakkaus", joten ooppera saa vielä toistaiseksi odottaa.

Tarvainen on työväen rientojen keskeisiä henkilöitä paikkakunnalla. Hän kuuluu Kymintehtaan Työväenyhdistyksen johtokuntaan ja on ollut pitkän aikaa metallityöntekijäin ammattiosaston johtokunnan jäsenenä, hoitaen m.m. rahastonhoitajan tehtäviä. Kunnalliseen elämään hän on osallistunut kunnanvaltuuston ja sen val-

UUSI TAPATURMAVAKUUTUSLAKI

*tulee koskemaan kaikkia työsopimussuhteessa olevia,
myös henkisen työn tekijöitä.*

Tammikuun 1 p:nä 1949 tulee uusi tapaturmavakuutuslaki voimaan. Tämä laki merkitsee vakuutettavien henkilöiden piirin huomattavaa laajentamista, sillä laki on ulotettu koskemaan kaikkia työsopimussuhteessa olevia työn laatuun tai palkan määrään katsomatta. Täten ovat myöskin henkisen työn tekijät tulleet tapaturmavakuutuslain piiriin.

Vakuuttamispakon ulkopuolelle ovat edelleen jääneet itsenäiset yrittäjät sekä työntekijät, jotka elävät vakinaisesti työnantajansa taloudessa ja ovat hänelle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa tai ovat hänen ottolapsensa tai ottovanhempansa tahi jonkun tässä tarkoitettun henkilön puoliso, mutta voidaan heidät, kuten ennenkin, vakuuttaa vapaaehtoisesti tapaturmavakuutuslain mukaisin korvausehdoin.

Tapaturmakorvaukset.

Uusi tapaturmavakuutuslaki sisältää muutoksia tapaturmakorvauksiin nähden. Korvaukset ovat yleensä nykyisiä tapaturmakorvauksia suuremmat. Päiväraha, elinkorko, huoltoeläke ja hautausapu määrätään korvausluokittain vahingoittuneen vuosityöansion perusteella.

Elinkorkoon nähden uusi laki sisältää muutoksia sekä rahamäärien että elinkoron laske-
mistavan suhteen. Elinkoron muodostavat peruskorko ja täydennyskorko. Peruskorko on

mistusvaliokunnan sekä useiden kunnallisten lauta- ja johtokutien jäsenenä. Edelleen hän toimii Kymn Oy:n Kuusankosken tehtaitten työläisten sairaus- ja hautausavustuskassan hallituksen puheenjohtajana sekä Kymn Oy:n työläisten työkyvyttömyys- ja perhe-eläkekassan hallituksen jäsenenä. Tuotantokomiteaan hän on kuullut sen perustamisesta alkaen, ollen v. 1946 sihteerinä, v. 1947 puheenjohtajana ja tänä vuonna jälleen sihteerinä.

Erikoisharrastuksiin kuuluvat kesäisin kalastus ja puutarhanhoito. Myös kirjallisuuden parissa Tarvainen mielellään viihtyy, mikäli siihen aikaa liikenee.

riippuvainen haitta-asteesta, jolla tarkoitetaan lukua, joka osoittaa, minkä verran vammasta tai sairaudesta on katsottava vahingoittuneen sitä ennen vallinneeseen tilaan verrattuna yleensä koituvaa haittaa. Täydennyskorko on riippuvainen siitä, missä määrin vamman tai sairauden on katsottava vähentävän vahingoittuneen mahdollisuuksia hankkia entisiä tuloja vastavat tulot.

Elinkorkoa ei kuitenkaan suoriteta, jos lopullinen haitta-aste on pienempi kuin 30 %. Tällöin annetaan vahingoittuneelle, jonka haitta-aste on vähintään 10 %, elinkoron sijasta kertakaikkinen korvaus.

Oheinen taulukko sisältää esimerkkejä tapaturmakorvausten määristä eri korvausluokissa.

Työnantajan omavastuu.

Tapaturmavakuutuslain 12 §:ssä säädetään, että vakuutusvelvollisen työnantajan on itse suoritettava korvausta 2000 markan määrään asti kustakin työtapaturmasta, jollei vakuutusta ole vapaaehtoisesti ulotettu käsittämään myös tätä korvausvelvollisuutta. — Nykyisen lain mukainen 200 markan omavastuumäärä on siis korotettu 2000 markaksi.

Henkisen työn tekijäin tapaturmavakuutus

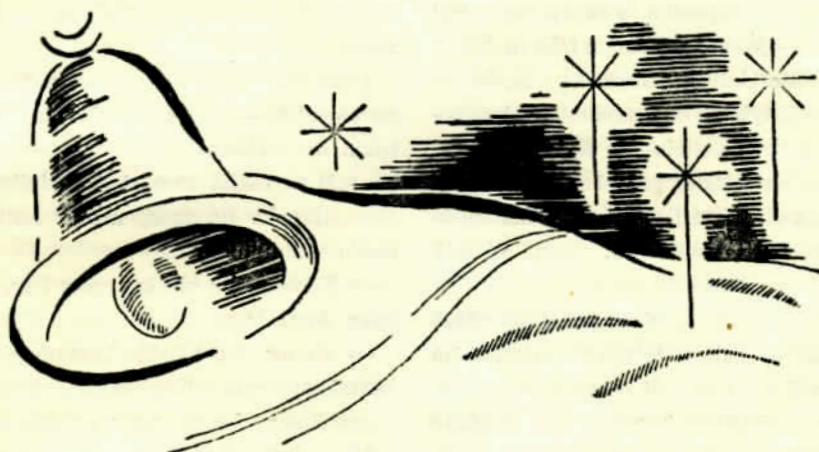
1. 1. 1949 alkaen.

Kuten alussa mainitsimme on työnantajan vakuutettava henkisen työn tekijätkin työtapaturman varalta vuoden 1949 alusta lukien. Nämä henkilöt kuuluvat tapaturmiin nähden näiden vaarattomimpiin ryhmiin.

Vapaa-aikavakuutus.

Tapaturmavakuutuslain 57 §:n mukaan voidaan työtapaturman varalta vakuutetuille henkilöille ottaa vapaaehtoinen vakuutus työn ulkopuolella sattuvan tapaturman varalta tapaturmavakuutuslain mukaisin korvausehdoin, n.s. vapaa-aikavakuutus. Siten saadaan edullisesti ympäri vuorokauden voimassa oleva vakuutus-suoja tapaturmien varalta.

Antero Kajanto:

JOULUN SÄVEL.

*Talvi on peittänyt maisemat martaat.
Metsien hongat ja kuuset hartaat
lumimaan rauhaa hengittää.
Siunausten joulun Messiasta,
uskon ja toivon Kristuslasta,
elämän sydän väräjä.*

*Tähtitemppelit illassa loistaa,
tuttua huminaa tuuli toistaa,
paistaa kuunvalo kultainen.
Suksen latu vie poikki pellon.
Ajan taukoamattoman kellon
kuulet sävelen hiljaisen.*

*Herkät ja alttiit on ihmismielet.
Akkunanposket ja ovenpielet
taloontulijaa tervehtää.
Tauonnut työ on ja arkiset toimet.
Muiston kuteet ja muiston loimet
luovat kangasta heleää.*

*Tunnelmaansa tuo vihryt kuusi.
Aina vanha, mut aina uusi
aaton autuas ilta on.
Huomentoivoll' on kasvualaa,
niin kuin kynttilän liekki palaa
mielen usko uupumaton.*

*Ruudut hehkuvat huurrekukin,
lapset hulmuvin liinatukin
leikintäänsä käy hilpeään.
Lumen hohtelee pehmyt villa.
Käytävillä ja kujasilla
joulu humisee säveltään.*

Tunteeton joulukertomus.

Miten monasti viimeksi kuluneiden kuukausien aikana Irma olikaan muistanut serkkupoikaa ja hänen sanojaan! Muistanut muutenkin — joskus, mutta varsinkin kovan paikan eteen tullessa. Serkku oli sanonut: — Kyllä Irma aina selviää! Sillä tytöllä on harvinainen huumorintaju, sitä lajia naiselle liiaksikin... Se oli ollut siihen aikaan, kun Irma vielä kulki palmikot selässä heiluen ja kävi koulua. Ja oli tulisesti rakastunut aikamies-serkkuunsa. Tulisesti, mutta salaisesti. Niin, oli sitä huumorinlahjaa tarvittu silloinkin...

Keväällä Irma oli ajatellut: Kunhan päästään tässä kesään... Kesällä hän oli nähnyt toiveunia syksystä ja syksyllä joulusta. Vielä eilen hän oli rohkaissut itseään: Odotahan tyttöseni, kun päästään huomiseen ja nähdään ilta... Nyt oli huominen ja ilta. Viimeiset ostajat olivat painuneet pirtteihinsä, lähtenyt oli apulainenkin "hyvää joulua" toivottaen. Vielä ovella lähtöhetkellä osaaottavasti valitellen, että se tekee pyryä. Tarkoitti pitkää rekimatkaa eikä Irma hänelle ruvennut selittelemään, ettei aikonut mihinkään. Mitäpä se kenellekään kuului, missä hän joulunsa vietti! Vaikka mielessä häivähtikin alakuloinen näky kotitalon olikkeista, jossa valmistauduttiin jouluiltaan ilman tytärtä...

— Ja täällä ilman kotiväkeä!, Irma tuhahti itsekseen.
— Ja päivä se on joulukin!, hän mietti sitten. Moko-maa melua yhdestä illasta ja päivästä.

Hän riisui myymälätkkinsä, otti puhtaan esiliinan ja aloitti oman yksinäisen joulunsa valmistelut. Oikeastaan sitä oli hiljalleen valmisteltu jo monena iltana, nyt ei ollut muuta kuin viimeistelyt. Kattaa pöytiä, koristeena havunoksia, punaista nauhaa ja kynttilä, työntää kuumaan hellanuuniin lihapannu ja pari vuokaruokaa kuumenemaan; liedellä valmistui jo eilispäivänä puolikypsäksi hautunut puuro. — Hassua, mokomakin ruoan paljous — onko minulla edes nälkä? Kuitenkin hän lisäsi kahvipannun puurokattilan viereen. — Mitäs tässä haikeillaan, nythän on joulu!

Ja sen puolijääneen lausutun toteamuksen päätteeksi hän pisti lauluksi. Sitä säestivät rasvapisarain pihah-telu uunissa, puuron porina, kahvipannun kohina ja — jatkuva rynkytys ulko-ovella.

Lopuksi Irma sen kuuli. Ulkona pyrytti, tä'isi olla melua muutakin, mutta tuo lisä-ääni kuului sisään pyrkivälle. Irma muisti monet varoitukset, mutta — no, olihan hän tottunut kauppiaan ammattiin, oli joutunut

olemaan yksin joskus muulloinkin, milloin myymälänapu-lainen oli kotonaan käymässä — tai muuten yöjuok-sussa.

Irma meni eteiseen. — Turha vaiva!, hän huusi ulko-na olevalle. — Joulu se tulee kauppalikkeisiinkin. Pu-tiikki on suljettu!

— Minä täällä vain, Aatto!, luikattiin ulkoa.

— Hauska tutustua, mutta Aatto painuu nyt vain omiin vällyihinsä!

— Eikös siellä ole kauppias itse, tai — eikös se ole-kaan Anna-Liisa?

— Ei ole. Ja päivän kassankin vei Mäkelän isäntä kassakaappiinsa. Sopii mennä sinne, siellä on miehiä enemmänkin, jos seuran puutetta sattuu olemaan.

Niin siinä seurusteltiin. Välillä Irma kävi keittiössä katsomassa keitoksiaan, mutta mies oli itsepäinen. Käs-ki tyttöä lyhdyllä valaisemaan kasvojaan kuistin ikku-nan lävitse ja puhui muutenkin kaunista kieltä. — No niin, Irmahan selviää aina!, tuumi Irma ja avasi oven.

Aika jättäjänen sieltä työntyikin sisälle. Kolisteli lun-ta pitkävartisista lapikkaistaan. Pudisti paksua puoli-turkkiaan ja karvalakkiaan, löi kissannahkarukkasiaan vastakkain. Ja sanoi sitten "hyvää iltaa", kysyi kirk-kain silmin uudestaan kauppiasta ja Anna-Liisaa, var-sinkin juuri Anna-Liisaa.

Jos Irmassa olikin ehkä häilynyt jonkunverran pelok-kuutta, se hävisi heti hänen nähtyään miehen kasvot. Ja mitan! Tuli mieleen isän kuvaus tuosta erinomaisesta, paljonpuhutusta sulhaskandidaatista, naapuripitäjän suurtalollisen pojasta, jonka syytä oli tämä koko soppa: riita isän kanssa, ero ja lopuksi tämä hyppäys kaup-piaan ammattiin. Viimeviikkoina oli tosin mielihyvää onnistumisesta hiukan häirinnyt hivuttava epäily, että isän sormet olisivat sittenkin kaiken takana. Säästöpan-kin isäntä, johtaja, oli ollut hämmästyttävän aulis avus-saan...

Olisikohan isä tämänkin takana? Oliko tämä juuri tuo kehuttu markkinatuttavuus, palveluksen tekijä, jonka kanssa isä oli lyönyt veljenkättä, sopinut väyn paikas-ta. Mies oli kehunut tuntevansa Irmän, joskus nähneen-sä ja enemmän kuulleen, luvannut käydä tuttavuutta tekemässä. Ja käynyt myöskin, mutta Irmaa ei ollut löydetty mistään ennenkuin vieras oli jälleen lähtenyt.

Irma katseli vierasta tämän puuhattessa vaatteiden kanssa. Sovitti hänet sitten keittiön pöydän taakse ja

lisäsi eteen lautasen. — Kun sattui näin hyvin, tuli varustettua ruokaakin ihan kuin juuri teitä varten!, naureskeli Irma. — Mitäs hyvää naapuriin kuuluu?, hän kysäisi sivumiehen.

Mutta vieras pälyili vain ympärilleen hämillisen näköisenä. Ja lopuksi hän nousi oikein seisaalleen asiaansa selittelemään. Hän vakuutti edelleenkin tulleen taapaamaan Anna-Liisaa — ja kauppiasta! Esitteli itsensä ja kertoi kauniin tarinan uskollisesta rakkaudesta ja julmasta isästä. Ja miten hän sitten oli luopunut vähätuloisesta pehtooripaikastaan ja lähtenyt Pohjolaan kulta vuolemaan vakain aikomuksin palata pian ja ostaa "koko tönö". Anna-Liisa oli luvannut odottaa...

Irma hymyili hilpeintä hymyään. — Jaha, ja nyt on sulhasmies palannut rahasakin kera? Ikävää vain, että minä ennäin edelle. Tarkoitin tätä "tönöä". Mutta onhan teillä vielä Anna-Liisa. Anna-Liisa? Ei mutta, kauppiasalla oli todellakin sen niminen tytär! Irma katsoi vakavaksi käyden miestä. — Hän meni kevättälvella Laitiselle emännäksi. Ja isähän oli sairaaloinen, niinkuin tiedätte, ei hän jaksanut yksin kauppaa hoidella.

— Laitiselle! Se pitkä ruipelo... Miehen ilme oli kireä, mutta nuo kaksi sanaa pilasivat kaiken. Irma katki esinpyrkivän hymyn hellanuuniin. "Pitkä ruipelo" olivat isän sanoja, juuri siten hän tavallisesti kuvasi Laitisen Mannea.

— Mitäs me yhdestä työstä!, toimitti Irma. — Tyttöjä on maailma täynnä! Voi näitä tuoksujia... hän ihasteli samassa. — Nämäkin jo yhden likkalapsen korvaavat. Hän touhusi ja rupatteli. Mies istui ja tuijotteli eteensä, vilkaisi silloin tällöin Irmaa, puoliksi ihmeissään, puoliksi ihmetellen. — Totta totisesti, tämä on liian hyvää ollakseen totta! Irma istahti äkkiä ja purskahti nauramaan. — Niinkuin tunteellisessa joulukertomuksessa!, hän sanoi. — Ajatelkaa, kuinka liikuttavaa! Jouluaatto, lumipyry, yksinäinen "tönö" — niinhän te tämän paikan ristitte! — yksinäinen tyttö ja uskollinen sulhasmies, joka on taivaltanut satoja kilometrejä — oliko se satoja? — toivottaakseen "hyvää joulua" petolliselle rakastetulle. Totta, ettehan te ennakolta tietäneet, että hän olisi petollinen. Oliko teillä edes aavistuksia, Juhani?, Irma kysyi viattomien silmin. — Kiero kaveri, hän ajatteli sitten nähdessään, miten hyvin mies kesti kokeensa. Ei ilmekään värähtänyt "Juhanin" kohdalla.

— Aatto!, mies oikaisi ja nousi uudelleen lähtöä tekemään. — Minä voinkin sitten lähteä!, hän sanoi huohahtaen.

— Ei tule kysymykseenkään!, Irma huudahti päättäväisenä. — Se olisi kerrassaan sopimaton loppu tälle joulukertomukselle. Ja katsokaa tänne, Juhani — hm — Aatto! Ja nuuhkikaa ilmaa! Tunnetteko?

— Mutta, kuinkas minä näin, ihan ventovieraana ja — ja...

— Tämähän on hurmaavaa!, Irma riemuitsi ja lauslahti taas pari riehakasta säettä. — Ja voittehan auttaa, Aatto! Saanhan sanoa niin, Juhani? Jouluvieras: ei mielellään sano herra Se ja Se, vai kuinka? Minä olen Irma. Ja nyt pidämmekin hauskaa!

Vieras sai todella kokea, että tyttö oli Irma, Irma, joka "selviää aina". Hän alistui, totta puhuen hyvin halukkaasti. Avasi tuliaispakettinsakin: kahvia ja sokeria. Oli hänellä kuulema muutakin, mutta... Irma vakuutti tyytyvänsä kahviin. Hän levitti sitä ohuen kerroksen uuninpellille ja keksi sitten ohukaiset vieraansa mieliksi. Tämä sai esiliinan ja taikinavadin ja csansa jouluilosta. Tällaista työtä hän oli tehnyt ennenkin!

Siinä hilpeän paistannan kestäessä vieras sai kuulla emäntänsä tarinan. Hänkin taisi kertoa kauniista satua uskollisesta rakkaudesta, joka ei enää pitänyt tarkasti kutiaan, mutta nythän leikkittiinkin pillosillaoloa — ja julmasta isästä myös. Luonnottomasta isästä, joka aikoi näyttää tyttärensä ventovieraalle markkinasäälille. — Niinkuin enää nykyaikana noin vain tyttäriä myytäisiin kiitollisuuden palkaksi!, Irma lisäsi katsoen vierastaan vetoavasti.

Aatto Juhani oli oikein uskottavasti kuohuksissaan. — Mokomakin mies!, hän noitui, ei sellainen teidänlaistanne tyttöä ansaitse! Hän puhui paljon muuta ja Irma innostui kertomaan lisää, riittäen lopunkin, kotoa lähdön ja kaupan oston. Mies oli innostunut ja ihastunut. Sellainen tyttö! Häntä puolestaan ei ollut oikein onnistanut, oli loukannut kätensä, se oli vienyt viikkoja ja suuret rahat. Mutta — ehkä juuri senvuoksi hän sitten oli lähtenyt kesken kaiken etelään Anna-Liisaa katsomaan. Niin — tokkopa hän nyt sitten enää Pohjolaan palaisikaan. Mitäs hän siellä...

— Niin, mitäs te siellä... Rupea kotivävyksi täällä tai — vieläkö mielit kauppiaksi? Irma katsoi miestä pyörein silmin. Nauroi samassa ja pyörähti viimeistelemään pöytäasettelujaan.

— En minä teistä — sinusta oikein selville pääse!, tokaisi Aatto. — On kuin tekisit kaiken aikaa minusta pilaa!

— Pilaa! Jouluaattona! Mitä sinä minusta kuvittelet? Ja Irma nauraa pulputti niin, että miehen oli pakko yhtyä säestämään, joskin hiukan epävarmoin ilmein. Ja sitten alkoi juhla...

Mutta tuskin he olivat päässeet alkuun, kun ovi jälleen jytisi. Ja Irmalla oli hauskaa. Juuri tätä hän oli tietämättään, vaistomaisesti odottanut. Hän viittasi Aatolle. — Menen itse!, hän sanoi ja puhutteli sisällepyrkijää lempein äänin. — Isähän siellä oli! Tietysti! Kuinkas hän sentäänkään olisi voinut jättää tyttärtään

*Kutomaharrastus naisten keskuudessa
harvinaisen suuri.*

Kuusansaaressa, keskellä tehdasaluetta on paikka, joka viime aikoina on kovasti vetänyt naisten mielenkiintoa puoleensa. Tuo samainen vanha harmaa tehdas-sali, jonne päästäkseen on kuljettava monen mutkan kautta, on ollut jo yli kymmenen vuoden ajan yhtiön järjestämänä kutomona, jossa yhtiön palveluksessa olevien perheiden naispuoliset jäsenet ovat saaneet kudonnan ohjausta erilaisten tekstiilien valmistuksessa.

Mielenkiinto ja innostus kutomatöihin tuntuu olevan valtava, mikä ilmeni mm. siitä, että viime marraskuussa aloitetuille kutomakursseille, jotka oli tarkoitettu peruskursseiksi vasta-alkajille, ilmoittautui lähes 100 osanottajaa, joista vain 30 voitiin ottaa vastaan. Annamme puheenvuoron kurssin opettajalle, tekstiilitaiteilija Annikki Salmelle, joka viime kesäkuusta alkaen on toiminut kutomon vakinaisena opettajana ja jolle nyt teimme kurssia koskevia kysymyksiä. Tapasimme hänet sekä parikymmentä kurssilaista täydessä työntouhussa, työntyessämme valokuvaajan kanssa ku-

tomoon,, jonka avonaisista ikkunoista kantautui illan hämääjän pirttojen pauke.

— Mitenkä kurssit ovat sujuneet?, kysyimme aluksi.

— Mielestäni olemme löytäneet näillä kursseilla erittäin hyvän ratkaisun kutomomme työskentelytapaan, sillä näiden kurssien kautta parhaiten saamme kutomaharrastuksen leviämään laajempiin piireihin. Monasti on niin, että vasta-alkaja ei kainoussyistä uskalla tulla yhtä aikaa ammattitaitoisten kanssa kutomaan, vaikka täällä auliisti on annettu myöskin yksityisopetusta. Mutta kun oikein lehdessä ilmoitimme, että kurssit on tarkoitettu vain vasta-alkajille, niin äkkiä tajusin, mistä on kenkä puristanut. Entä se ajansäästö, mikä opettajalle koituu, kun voi yht'aikaa jakaa ohjeet kaikille. Tietysti tarvitaan myös henkilökohtaista ohjausta, mutta pääasiat selviävät kyllä yhteisesti annettuina ohjeina.

— Minkälainen on kurssiohjelma ollut?

— Kun nämä kurssit on alunperin suunniteltu alkeis-

yökaudeksi miehen kanssa, vaikka tämä kohtakin olisi tuleva vävy — onnistuneessa tapauksessa!

Mäkitalon isäntä selitteli tulonsa syytä. Olihan sentään joulukuu ja Irma ainoa tytär. Ei kotona tulisi joulua ennenkuin perhe olisi koolla. Ja ikävä se kai olisi tyttärentien yksinäinen joulukuu! Niin että Irma pistää nyt vain äkäisesti töpinäksi, pianhan tämä väli ajetaan...

Mutta tytär väitti, ettei hän nyt sentään ihan yksinänsäntään ollut, kun se sulhasmies oli tullut tervehtimään.

— Mikä helkkarin sulhasmies?

— No, no, isä, ei saa puhua tuhmia joululauluja! Juhani tietysti! Kukas muu!

— Mikä helskutin Juhani?

Ja Irma työnsi iloa kihisten välioven selkosenselälleen...

Siinä olikin isä Mäkitalolle joululahjaa kerrakseen! Ja oli sitten tyttärellekin...

Asiaa selviteltiin alkajaisiksi joulutuoksuissa, lämpimässä keittiössä kahvin ja isojen "metsäläisräiskäleiden" avustuksella ja jatkettiin Mäkitalon muheassa pirtissä, välillä tyttärentien kamarissa.

— Siis sinä kutsuit sittenkin vieraaksesi jonkun Juhania, et minua? Aatto Laurikkalan ilme oli vääräyys-kärsivän.

— Mutta vieraanani oli Aatto eikä Juhani!, muistutti Irma nauraen toisen vakavuudelle.

— Tiesin koko ajan, että teit minusta pilkkaa. Ja minä — hullu —.

— Niin — Irma henkäisi, mutta nauroi heti jälleen — jokatapauksessa meillä oli ihastuttava joulukuu. Näin hauskaa meillä kotona ei ole ollut koskaan.

— Olette olleet hyvin hyviä minulle, venvieraalle — kaikki!, Aatto mumisi.

— Ilman sinua olisi tuo Juhani-kummitus yhä tapetilla!, Irma muistutti. — Nyt vanhukset kuvittelevat —

— Hän keskeytti äkkiä ja katsoi pois päin.

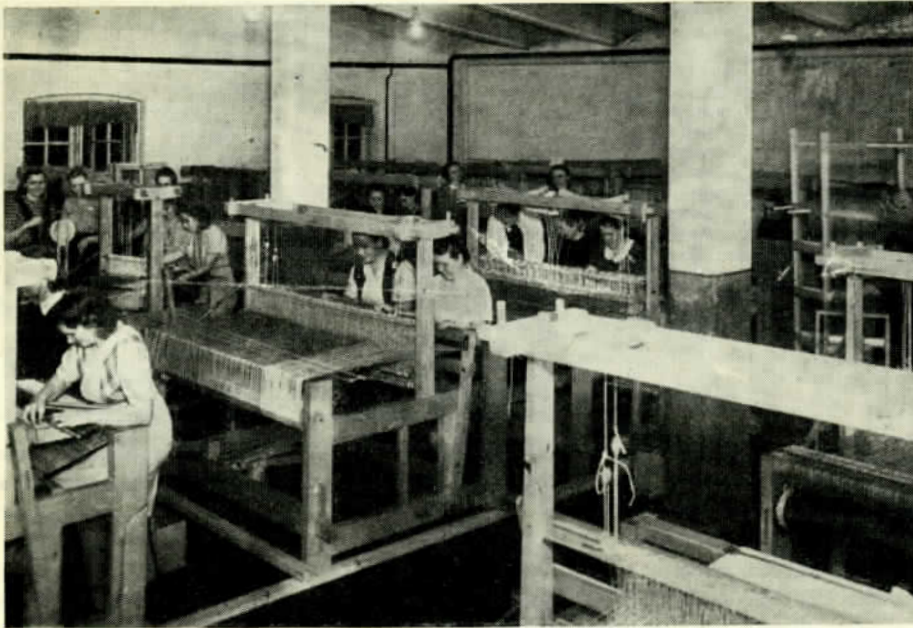
— Entä jos minäkin olen alkanut kuvitella — jotakin? Irma!

Mutta Irma ei kääntynyt katsemaan häntä. Hän tiesi tarkalleen, miltä toinen näytti. Hän osasi jo nyt ulkoa Aaton kasvot, jokaisen ilmeen. Ei, tämä oli liian hasua!

— Älä viitsi! Minä en pidä tunteellisista joulukertomuksista!, hän torjui. Ja hetkistä myöhemmin hänen naurunsa helisi toisella puolen taloa.

— Irma selviää aina!, ajatteli jo Aattokin ja päätti, että missä selviää toinen, siinä selviää toinenkin.

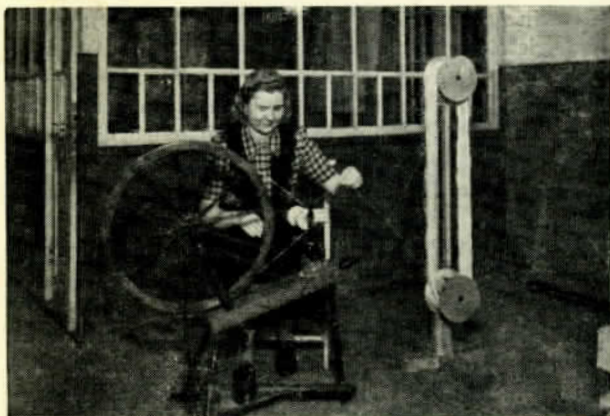
Ja pian Irma huomasi, että Aattokin oli oppinut nauramaan.

Kuusansaaren vanhassa tehdasrakennuksessa sijaitsevassa kutomossa ovat 13 kangaspuut joka päivä olleet ahkerassa käytössä.

kursseiksi, olemme myös lähteneet aivan alkeista. Ensimmäisellä viikolla emme lainkaan koskeneet puihin, vaan kurssilaiset saivat kuunnella luentoja ja opetella laskemaan kankaisiin tarvittavat lankamenekit, piirtää erilaisia sidoksia sekä tutustua puiden rakenteeseen. Oman aikansa on vienyt myös kudontatarpeiden värjäys ja viimeistely, ja visainen pätkinä on ollut kankaan rakentaminen. Kun kutomossamme on 13 kangaspuut, on se asettanut eräitä vaatimuksia kurssimme työskentelytavalle. Kurssilaiset ovat yleensä työskennelleet parittain ja mielestäni se on ollut hyvä ratkaisu, sillä siten saatiin otettua enemmän väkeä ja parittain työskennellessä kumpikin auttaa toistaan. Nyt kun on jo päästy kankaisiin käsiksi, on parittain valmistettu ensin toisen ja sitten toisen työ.

— Entä mistä työtarpeet on saatu ja minkälaisia töitä kurseilla valmistetaan?

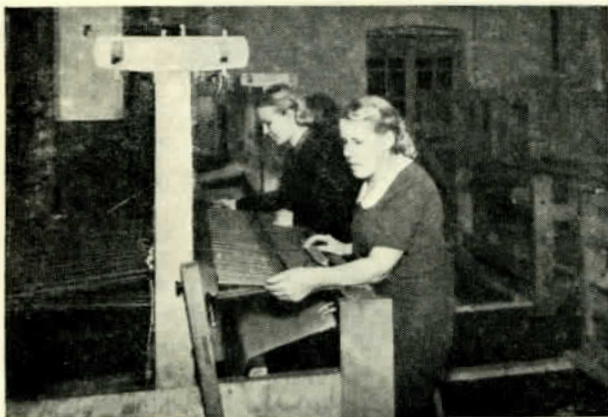

Kankaan valmistuksessa on monta vaihetta. Rullaminen parhaillaan käynnissä.

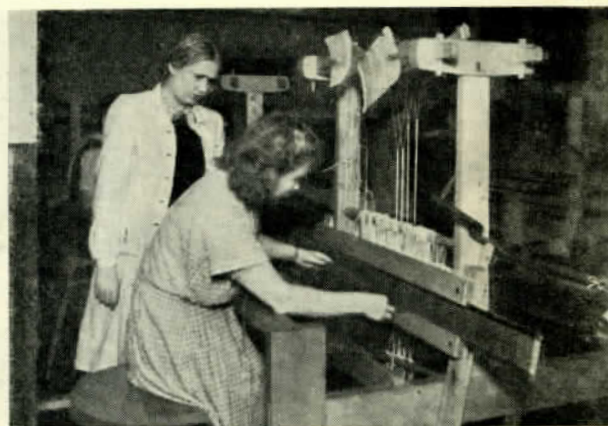

Luomapuut pyörivät.

— Ahkeria käsiä ja kekseliäisyyttä on tarvittu ja täytyy ihmetellä naisten aikaansaannoksia. Siinä istuivat nuori rouva Sylvia Mäkinen ja rouva Anni Laine samalla pallilla vierekkäin ja helskyttelivät edellämäinitulle kaunisväristä ja -mallista hetekanpeitettä. Itse oli tämä nuori rouva, kahden lapsen äiti, joka on vuosikausia ollut virkamiesklubilla tarjoilijana ja vielä nytkin on siellä aina silloin, kun kiireet vaativat, kehrännyt pellavat, leikannut ja värjännyt trikoot jne.

Parittain käy työskentely rattaisti ja joutuisasti. Rouvat Sylvia Mäkinen ja Anni Laine helskyttelevät yhdessä hetekan peitettä.

Monet kauniit tekstiilit, joita kutomossamme on valmistettu, ovat kutomomme johtajattaren, tekstiilitaiteilija Annikki Salmen varmaa käsialaa.

Suuri ilo kutojille on ollut, että kaupoissa on nykyisin ollut saatavana loimeksi sopivaa englantilaista konelankaa, joka on helpottanut suuresti tätä puutetta, kertoi neiti Salmi. Myös on saatavana mitä kauniimpia silkki-lankoja, joista saa ihania verhoja.

Haastattelijamme sai valokuvaajan kanssa tutustua erilaisiin töihin. Oli tulossa tavallista mattoa, ikkuna-verhoa taidokkain kudoks'n, hetekanpeitettä ja pyyhe-liinaa, kaikki väreiltään ja kudonnaltaan silmäähivellen kauniita töitä.

Saimme kuulla, että näiden kurssien jälkeen aloitetaan toiset samanlaiset kurssit, joille otetaan ilmoittau-

tumisjärjestyksessä seuraavat 30 vasta-alkajaa, ja että kevätpuolella, kun Voikaata myös on hoidettu, jatketaan näitä kursseja, kunnes kaikki ilmoittautuneet ovat saaneet peruskoulutuksen. Senjälkeen on ohjelmassa erikoiskursseja, mutta niistä luvattiin kertoa myöhemmin.

Pääasia on, että tyytyväisyys kursseja kohtaan on suuri ja että kutomomme voi osaltaan niiden välityksellä olla apuna luomassa kaunista kotiemme somistukseksi ja levittää tuon vanhan esiäitiemme kutomataidon mahdollisimman monen naisen omaisuudeksi ja mahdollisimman monen kodin iloksi.

Kuusankosken perheenäidit jatkavat kerhotoimintaansa.

Vuosi sitten Sosiaaliosaston alullepanema perheenäitien kerhotoiminta on nopeassa tahdissa voimistumistaan voimistunut ja osoittautunut tarkoitustaan vastavaksi virkistykseen ja ilon tuojana perheenäitien monasti yksitoikkoiseen elämään. Kesäaikaanakin pitivät kerholaiset yhteyttä keskenään. Muistorikkaana tilaisuutena jäi mieleen Karhulaan sikäläisen Naistenkerhon vieraaksi tehty retki, jolla matkalla poikettiin myös Kotkaan ja Langinkoskelle. Oheinen kuva esittää iloista lähtijäjoukkoa ammattikoulun aukiolla, Karhulassa pysähdyimme tehtaan Sosiaalitalon eteen, jossa meitä oli vastassa sosiaalitarkastaja Ines Ahlamo „kerhoityttöjensä” kanssa. Harvoin on vierailijoita pidetty paremmin kuin meitä. Sekä henkinen että ruumiillinen kuntokäyrämme, joka oli jo noususuunnassa matkan nähtävyyksistä, iloisesta laulusta ja sutkauksista, nousi nousemistaan istutimme Sosiaaliosaston viihtyisässä kerhohuoneessa kauniisti katetun kahvipöydän ääreen pianonsävelten vienosti hyväillen korviimme. Monet puheet, joita puolin ja toisin pidettiin, jättivät sydämiimme itämään monta kaunista ja hyvää ajatusta, ja monta henkilökohtaista ystävyys-sidettä solmittiin „isojen siskojen” kanssa. Vieraanvaraiset emäntämme olivat meitä viihdyttääkseen järjestäneet meille tilaisuuden pistäytyä myös

Sunilan tehtailla ja paljon mielenkiintoista siellä nähtiinkin. Kuntokäyrämme oli huipussaan, kun iltaohjelmassa juhlapäivällisen jälkeen mieli innostusta täynnä suuntasimme automme kohti kotia. Lohdutuksena eron haikuteen oli iloinen sopimuksemme, että syksyllä tavataan Kuusankoskella.

Kesälläkin olivat omat kerholaisemme yhteydessä keskenään. Kerhon puheenjohtajan Elsa Kirjavaisen luona vietettiin aito maalaistunnelmallinen saunailta. Savusaunan lämmössä kylvettiin jäsenet notkeiksi, välillä pistäydyttiin joessa vilvoittelemassa ja posket punoittavina nautittiin pihalle katetun kahvipöydän antimia karjalanpiirakoineen, jotka ovat puheenjohtajamme erikoisalaa. Eivätkä jalat painaneet lainkaan, kun juostiin „viimeistä paria” tai pyörittiin piirileikin temmellyksessä. Jos nauru ja ilo pidentävät ikää, niin varmasti tuona iltana tuli sitä hankittua lisää monta vuotta.

Lokakuun ensimmäisenä sunnuntaina, jolloin puut hohtivat syksyn kauneimmassa väriloistossa, saapuivat sitten kutsumamme isot siskot Karhulasta jälleennäkemisen iloinen hymy huulillaan. Ammattikoulun edustalla noustuaan autosta he jo kajauttivat tulijaislaulun kerhonjohtajansa Ines Ahlaman johdolla, ja laulun ja iloisen seurustelun merkeissä päivä kului aivan liian

Nyt on äideillä edessä vapaa sunnuntai. Kerholaiset lähdössä retkelle Karhulaan.

nopeasti iltaan. Siihen kerittiin sentään mahdollista kiertokäynti Kuusankosken kirkossa ja pääkonttorin tornissa. Johtajatar Katri Virtanen tutustutti vierailijat ammattikouluun ja sosiaalipäällikkö Ake Launikari selosti yhtiön sosiaalista toimintaa. Ilta päättyi harrastunnelmalliseen juhlahetkeen ammattikoulun juhlasalissa. Tämä toinen yhteinen tilaisuus lujitti yhä ystävyyttä ja rikastutti kerhomme toimintaa, antaen uusia suunta-
viivoja jatkuvalla työskentelyllemme.

Niinpä seuraavassa kokouksessamme toteutettiin jo kauan itänyt ajatus, että kerho tarvitsisi oman keskuselimensä, joka suunnittelisi kerhon toimintaa sekä huolehtisi toimintaa koskevista tavaroista ja rahavaroista, joiden hankkiminen on kerholle välttämätöntä. Kerhon virkailijoiksi valittiin puheenjohtajaksi Elsa Kirjavainen, varapuheenjohtajaksi Anna Kajander, sihteeriksi Liili Liukkonen ja rahastonhoitajaksi Ada Jäppinen.

Tulevassa toimintasuunnitelmassa päätettiin huomioida

Karhulalaisia perheenäitejä vastavierailulla. Ilmainen vierasjoukko tutustumassa ammattikouluumme.

Keittiöryhmämme valmistele vieraille tarjottavaa päivällistä.

da edelleenkin kotitaloutta koskeva valistustyö luento- ja havaintoesitysten muodossa. Päätettiin myös järjestää pikkukilpailuja emäntien kesken mm. sukankudonnassa, perunankuorinnassa, vuoteenlaitossa ym. kodin jokapäiväisissä töissä. Silloin tällöin pidetään ohjelmallisia iltoja, ja pikkujouluun, joka tätä luettaessa on jo muistojen joukossa, otetaan myös Aatamit mukaan.

Kerhoiltoja päätettiin viettää joka toinen torstai Kuusankosken Seuratalon ravintolahuoneessa, ja voidaan kerhoon onnistuneen kokeiluvuoden jälkeen ottaa myös uusia jäseniä. Toivomuksena onkin, että siitä muodostuisi yhdysside kaikkien yhtiön palveluksessa olevien perheiden naispuolisten jäsenten kesken.

Naiset yhteisvoimin kotitaloutta kohentamaan.

*Kotitalousneuvonta-asema,
lainausvälineistö,
kurssitoimintaa,
kodinjärjestelykilpailu.*

Lokakuun puolivälissä astui yhtiön palvelukseen Sosiaaliosastolle uusi virkailija, kotitalousneuvoja Niina Kurki, jonka tehtävänä on kotitalousneuvonta Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehdasyhdyskunnissa.

Nyt on voitu toteuttaa myöskin ajatus kotitalousneuvonta-aseman avaamisesta ja sellainen on toiminut lokakuun puolivälistä alkaen Sosiaaliosaston yhteydessä Kukkolassa. Neuvonta-asema on avoinna kello 9—12, jona aikana perheenäideillä ja tyttärillä on tilaisuus käydä saamassa ohjeita kotitaloutta koskevissa kysymyksissä, kuten ruoanvalmistuksessa, vaatteiden ja kodin hoidossa, käsittöissä, huonekasvien hoidossa ym. pienemmissäkin kotiin liittyvissä asioissa.

Paitsi henkilökohtaista ohjausta on neuvonta-asemalta saatavana lainakalustoa, joka käsittää karstoja, rukkeja, mehumyllyn, lihamyllyn, kotitalouskirjallisuut-

ta ja erilaisia käsityökaavoja. Nille perheille, joilla on suunnitteilla keittiökaluston hankkiminen tai täydentäminen, on tarjona runsas valikoima Työtehoseuran aikaa ja vaivaa säästäviä piirustuksia, joiden mukaan perheenpää pystyvät kotonakin valmistamaan astiankuivauskaapistoja, työpöytiä ja jakkaroita ym. Lisäksi on hankinnanalaisena täkintikkauspuut, lapsen ristiäispuku, umpiokattiloita ym. tavaraa, jotka todennäköisesti jo vuoden alusta saadaan käyttöön. Kevääksi joutunevat myös suunnitteilla olevat puutarhavälineet tuholaisruiskuineen, pölytyspuhareineen, saksineen ja sahoineen. Lainatavaroista kannetaan kohtuullinen vuokra, josta lähempiä tietoja saa neuvonta-asemalta.

Kurssitoiminta on myös saatu pyörimään entistä laajemmassa mittakaavassa. Syyskaudella on jo pidetty ruoanvalmistus- ja leipomiskursseja sekä Kuusankoskella että Voikaalla, ja kevätkauden ohjelmaa hahmoiteltaessa on siihen otettu karstausta- ja kehruukurssit sekä ompelukurssit. Ruoanvalmistuskursseja tullaan myös jatkamaan erikoiskursseina. Kurseista tiedoitetaan tarkemmin sanomalehdessä.

Jokainen on kokenut, miten paljon järjestys ja puhtaus merkitsevät kodissa, miten viihtyisyys ja ilo kulkevat rinnan kodin kunnon kanssa. Ja kuitenkin niin monta kertaa tulee lyötyä laimin monessa kohdin, moni kodin järjestelykysymys on työnnetty taka-alalle odottamaan kunnes on enemmän aikaa, eikä tuota aikaa

vain ole ilmestynyt. Nyt astukaamme naiset yhteisvoimin luomaan koteihimme viihtyisyyttä, ottakaamme tarvittava aika ja tukekaamme toinen toisiamme. Tätä silmälläpitäen on suunniteltu tulevana keväänä järjestettäväksi naisväelle kotien järjestelykilpailu, jolla toivotaan perheenemäntien yhteisvoimin kiinnittävän huomionsa koteihinsa siinä mielessä, että työvälineet ovat kunnossa, tavarat ja esineet järjestyksessä ja oikeilla paikoillaan ja ennen kaikkea, että kodin siisteys on mallikelpoinen. Tämä kilpailu tulee myös selvittämään, mitenkä suuri ajan ja vaivan säästö koituu hyvästä järjestelystä ja mitenkä hyvä järjestelykyky koituu koko perheen onneksi. Oikeastaan kilpailuun voivat osallistua kaikki perheenjäsenet: perheenpää ja pojat voivat suorittaa sahaa ja vasaraa vaativat tehtävät ja tyttärillä on mahdollisuus auttaa äitiä kaikissa kodin töissä. Saattepa nähdä, mitenkä mielenkiintoisesta ja hyödyllisestä kilpailusta on kysymys. Kilpailuohjeet ja palkinnot on julkaistu toisaalla lehtemme tässä numerossa ja neuvonta-asemalla saa lisätietoja asiasta.

Toivottavaa olisi, että tämä naisväen oma kilpailu saisi emännät sankoin joukoin liikkeelle, sillä siten viemme kotiemme asiaa yhteisvoimin eteenpäin ja luomme tyytyväisyyttä ja iloa ympäristöömme. Tervetuloa mukaan!

Kodin järjestelykilpailut

Kymintehtaan, Kuusankosken ja Voikaan tehtaiden palveluksessa oleville perheille,

pidetään 3 kuukautta kestävinä, alkaen tulevan tammi-kuun puolivälissä. Lähempi alkamisaika tiedoitetaan hyvissä ajoin osastoille.

Kilpailu tapahtuu seuraavasti: Yhtiön johdon hyväksymä toimikunta, johon kuuluvat vuorineuvoksetar Clara Ekholm, sosiaalipäällikkö Ake Launikari, sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen, talouspäällikkö F. Blomqvist ja kotitalousneuvoja Niina Kurki toimittaa määräämällänsä kilpailuun ilmoittautuneiden kotien luokittelun asuntotilavuuden ja lapsiluvun perusteella. Siitä päivästä alkaen, jolloin kilpailun lähtömerkki annetaan, koettavat kilpailevat kodit erikoisesti huomioida kotiensä kaikinpuolisen kunnon. Kilpailuajana suoritetaan kussakin kodissa kaksi tarkastuskäyntiä, jolloin huomioidaan kodin lähiympäristön, rappujen ja eteisen sekä itse kodin siisteys. Lisäksi kiinnitetään huomiota säilytyspaikkojen, kuten kaappien ja komeroitten järjestykseen, hellan ja keittovälineiden kuntoon j.n.e. Tärkeä seikka on myös, mitenkä lapset on hoidettu ja vaetetettu; ratkaisevana tekijänä on puhtaus ja vaatteiden eheys.

Arvostelussa annetaan pisteitä seuraavasti:

Kodin lähiympäristö, raput ja eteinen	4—10 p.
Säilytyspaikat, kaapit, komerot ja laatikot	6—15 p.
Lasten hoito ja vaateetus	10—15 p.
Yleinen siisteys ja järjestys	10—20 p.
Yht.	30—60 p.

Jokaisessa kilpailuluokassa tullaan jakamaan I—III palkintoa, kutakin palkintoa mahdollisesti useampikin kappale, riippuen se kilpailun tasaväkisyydestä. Palkintoina on arvokasta keittiökalustoa ja talouskaluja.

Varmasti jokaisen emännän pyrkimyksenä on viihtyisyys, järjestyksessä oleva koti. Osallistumalla tähän kilpailuun tulee tuo pyrkimys toteutettua ja tästä 3 kuukauden kilvoittelua ajasta varmasti jää arvokkaita tottumuksia, jotka ovat pitkäaikaiseksi iloksi ja siunaukseksi kodille.

Tervetuloa mukaan!

Niinkuin joutsen kirkkaaseen salmeensa tarvitsee ihmisenkin usein sukeltaa lapsuutensa puhtaihin muistoihin, huuhtoaakseen pois pölyn miehuusikänsä toimeliaasta elämästä.

J. L. Runeberg.

Rakennusmestari VIKTOR HAIMI.

Marraskuun 26 p:nä kuoli Kuusankoskella rakennusmestari Viktor Haimi 68 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt toukokuun 7 p:nä 1880 Valkealassa. Saatuaan päästötodistuksen Viipurin Teollisuuskoulusta v. 1904 hän siitä lähtien toimi ammatissaan. Yhtiömme palvelukseen hän tuli maaliskuun 13 p:nä 1905 piirijäksi, toimien samalla osittain myös työnjohtajana. Vuonna 1907 hän muutti työnjohtajaksi Saimaan kanavalle ja siirtyi seuraavana vuonna Itä-Suomen Graniitti Oy:n palvelukseen. Oltuaan välillä vähän aikaa työnjohtajana Pietarissa hän palasi maaliskuun 15 p:nä 1910 takaisin Kymi-yhtiöön ja palveli sitten yhtiötä rakennusmestarina kuolemaansa saakka. Hänen osallistumisestaan yhteisiin riemuihin mainittakoon, että hän kuului aikoinaan Valkealan kunnallislautakuntaan ja Kuusankosken kunnan itsenäistyttyä sen kunnanvaltuustoon ja kirkkovaltuustoon. Lisäksi hän oli pitkät ajat Kymen Oy:n tehtaiden työläisten sairas- ja hautausapukassan sekä eläkekassan ja Kymintehtaan kansakoulun johtokuntien jäsenenä ja kuului myös kunnan kouluvaliokuntaan. Edelleen hän toimi kirkon rakennuslautakunnan jäsenenä, Valkealan Säästöpankin Kuusankosken konttorin valvojana ym. luottamustehtävissä. Hän oli harras musiikin ystävä ja seurasi läheltä Kaiku-kuoron toimintaa, jota kohtaan hän tunsi suurta rakkautta.

Mestari Haimi oli tehtävissään uuttera ja velvollisuudentuntoinen. Hän oli vaativa, mutta vaati sittenkin enimmän itseltään.

Vainajaa surevat lähinnä puoliso, o.s. Erolin, ja poika.

Asunnonkorjauksia koskeva tiedoitus.

Jotta kaikki yhtiön asuntojen korjauksia koskevat toivomukset tulisivat huomioituiksi ja korjaukset suoritetuksi oikeassa kiireellisyysjärjestyksessä, kehoittaa yhtiö niitä palveluksessaan olevia, jotka haluavat korjauks- tai muita töitä tehtäväksi, ilmoittamaan siitä Kymintehtaan ja Kuusankosken puolella Talousosaston konttoriin vastapäätä "Vanhalaa" sekä Voikaan puolella Talousosaston konttoriin rva Hämäläiselle.

Anni Ranta:

Lumikki sai hiukset joulupukin parrasta.

Huippuvuorten Jäälinnassa löi valtava jääkello kaksitoista lyöntiään jouluyönä. Ne lyönnit olivat keveitä kilauksia, mutta seinät, jotka olivat vihertävää jäätä, kertosivat äänen joka puolelta suuren suurta salia.

Viimeisen lyönnin jälkeen, juuri kun mustat kivihiiliviisarit kulkeutuivat päällekkäin, niin että niitä näytti olevan vain yksi ainoa läpikuultavalla numerotaululla, aikoi kuulua vienoa musiikkia. Heinäsirkkaorkesteri siellä kellon sisällä kuin lasikaapissa soitti joululaulua "Jouluyö, juhlayö, päättynyt on päivän työ..." Ja vaikka soitto olikin vienoa, se kantautui Jäälinnan joka soppeen.

Joulupukkivanhus seisoj jakelusalin takaseinämällä, vastapäätä kelloa, ja kuunteli hartaana soittoa. Lumivalkoinen, pitkän pitkä parta tutisi hiljaa ja valkoripiset silmäluomet räpyttelivät kuin västäräkin pyrsö. Ei ollut vielä ollut yhtään joulua, jolloin Ukin lempeä-

luontoiset silmät eivät olisi kostuneet kyynelistä näitä säveliä kuunnellessa!

— Niin, niin... päättynyt on päivän työ, Ukki virkahti puoliääneen soiton tauottua ja antoi katseensa kulkea yli valtavan jakelusalin. Salin perälle saakka hän ei voinut nähdä ilman kaukoputkea, jonka hän kohotti silmilleen. Oli tarkistettava, olivatko kaikki joululahjat tulleet jaetuiksi. Koskaan ei ollut sattunut sellaista erehdystä, että mikään paketti olisi jäänyt lähettämättä Jäälinnasta edelleen, tuli Joulupukki ajatelleeksi ja hymyili itsekseen. Mutta sitten hymy katosi ja kaukoputki laskeutui. Mitä tuolla oli? Ukko pyyhkäisi hiippalakkinsa tupsupuolella silmiään ja tähysti uudelleen samaan paikkaan.

Totta se oli, että siellä näkyi jotain. Eräässä kulmassa häämötti jokin paketti!

— Voi, voi sentään!, Joulupukki huudahti huolestuneena, — tuolla on yksi lahja jakamatta!

Tonttu Ripeä, joka istui Ukin jalkojen juuressa, ponnahti äkkiä pystyyn ja nouti salamannopeasti paketin nurkasta. Nöyränä se ojensi käärön Joulupukille ja sanoi:

— Pyydän anteeksi, Ukki, että unohdin sen. Eräs pieni tyttö lähetti sen Joulupukille. Se on lahja etelä-Suomesta.

— Lahja minulle!, ihmetteli vanhus. — Sellaista ei ole sattunut vielä milloinkaan. Minähän olen tottunut vain antamaan lahjoja, en saamaan niitä. Peräti yllättävää, peräti yllättävää!, hän mumisi ja silmät alkoivat jälleen räpytellä ja pitkä parta tutista, kun hän availi pakettia. Liikuttavaa se oli, että joku kerran muisti Joulupukkiakin lahjalla!

Monen paperin sisältä tuli esiin pitkät hiuskiharat, jotka loistivat kuparinpunaisina kirkkaassa valossa. Ja niistä riippui sinisessä silkkinauhassa kirje, josta Joulupukki luki:

"Kiltti, rakas Joulupukki.

Minulla on vanha nukke, jonka nimi on Lumikki. Se on minun ainoa nukkuni ja se on aivan kaljupäinen, vaikka se on nuori tyttö. Mutta minä rakastan Lumikkia enkä tahdo uutta nukkea. Tahdon vain, että se saa uudet hiukset. Antaisiin sille omat, mutta minulla on punainen tukka eikä punainen sovi sellaiselle, jonka nimi on Lumikki. Eihän? Äitikin sanoo niin.

En ole koskaan nähnyt Joulupukki-setää muuta kuin kuvissa, mutta tiedän, että sedällä on lumivalkoinen, tuuhea parta, ja äiti sanoo, että partakin on hiuksien. Ja minä toivon, että minun Lumikkini saa tukan Joulupukin parrasta. Sehän on niin tuuhea. Ei sitä kukaan huomaa, jos leikkaa sieltä alapuolelta, leuan alta. Hennoisko Joulupukki-setä leikata siitä pienen tupsun?

Kun minä tahdoin Niemisen Pekalla vihreätä lasipalasta eikä hän tahtonut sitä antaa, niin äiti sanoi, että minun pitää tarjota Pekalle jotain vastalahjaa. Ja minä annoin hänelle kumipalasen, jonka hän heti laittoi pyssyyn ja ampui sillä. Naapurin ikkuna siinä läsähti rikki. Mutta se oli vahinko. Ei Pekka ole paha poika.

Tarvitsisiko Joulupukki punaista tukkaa? Minä lähetän sen joka tapauksessa partaa vastaan. Se on minun päästäni ja nyt minä olen melkein kuin Lumikki, ilman tukkaa. Itkin, kun leikkasin hiukseni, mutta minulla ei ole mitään muuta karoista. Äiti sanoi niin ja että olen saanut ne isältäni. Minun isäni on taivaassa. Mutta Joulupukki kai tietääkin sen? Niin kuin kaikki

toivoo Marjatta.

Ja hyvää Joulua!"

— Miten herttaista! Miten liikuttavaa!, huudahti Joulupukki lämpimästi ja sivel partaansa tapansa mukaan. Sitten hän tarkasti sitä lähemmin ja sanoi päätävästi:

— Tuopa sakset, Tonttu Ripeä! Lumikin on saatava hiukset. Ja minä itse vien ne sinne vielä tänä yönä.

— Mutta — mutta nythän on jouluyö jo menossa. Ukin pitäisi saada levätä vihdoin viimein, vastusteli tonttu.

— Ei siitä väliä, tonttusenä. Tänä yönä sen on tapahduttava. Hae heti turkkini. Repäisin sen illalla, mutta ei se haittaa. Harsi paikka repeämän päälle. Ja täytää säkki parhaalla jäkälällä, pudotan sen paluumatkalla nimikkoporolleni Petsamossa. Ja katso, että "Huurre" on lähtökunnossa.

"Huurre" oli pieni lentokone, joka kiisi kuin raketti ilmassa.

Tonttu lähti, mutta pyysi sitä ennen, että saisi seurata matkalla mukana. Ukki lupasi ja tarttui punaiseen sulkakynäänsä. Marjatalle oli kirjoitettava muutama sana.

Sitten lähdettiin matkalle. Tavallisesti Joulupukki suoritti matkan Huippuvuorilta Petsamoon ratsastaen valkoisella jättiläisjäakarhulla ja Lapista etelä-Suomeen ajaen porokaravaanin vetämässä pulkassa yli lumisten tunturien. Mutta nyt suoritettiin matka kokonaan lentäen.

Huippuvuorilla, missä lunta voi sataa vuoden jokaisena kuukautena, on sää yleensä sumuinen. Mutta nyt oli kirkas ilma. Revontulet levisivät yli koko taivaan laen ja välkehtivät kuin värikkäät urut. Oli kuin tuhannet valtavan kokoiset jääpuikot olisivat kisailleen vaihtaneet paikkaa ja kuuluikin kuin niistä olisi lähtenyt kaukaisia kulkusia muistuttava ääni. "Huurre" kohosi ilmaan suunnattomien vesilintuparvien, mursujen ja hylkeitten yli ja kiisi eteenpäin, loistaen kuin pyrstölinen hopeatähti lähestyessään Marjatan kotimaata.

Marjatta ei ollut saanut unta silmiinsä. Oli niin paljon ajateltavaa. Mahtaisikohan Joulupukki suostua hänen pyyntöönsä? Hän makasi selällään vuoteessa ja katseli avoimin silmin ikkunasta ulos taivaalle. Suuri liikkuva tähti lumosi hänen katseensa ja Marjatalle tuli mieleen, että jouluenkeli lensi sen mukana maan yllä. Se tuntui lähestyvän Marjatan kotia ja lapsen valtasi ihmeellinen rauha. Uni ei enää paennut, vaan silmät painuivat hitaasti kiinni. Mutta pienet kädet puristivat vielä unissakin tukatonta Lumikkia pikkuäidin lämmitä kylkeä vasten.

Joulupukki sen itse siitä hellästi irroitti Nukku-Matin avulla ja tonttu Ripeä kiinnitti nukan päähän kauniit hiukset. Sitten se laskettiin takaisin Marjatan viereen, mutta selän taa. Lähelle kasvoja, kukalliselle peitteelle, laskettiin punalakkainen kirje. Ja yövieraat poistuivat yhtä hiljaa kuin olivat tulleet. Ei edes lentokoneen surina kuulunut, kun "Huurre" jälleen kohosi korkeuteen metsän reunasta.

Aamulla Marjatta heti herättyään hapuili viereltään Lumikkia, mutta ensin hän löysi vain kirjeen. Hän avasi

Sidontaharjoitus Kuusankosken ensiapukursseilla.

Ensiapukurssit Kymintehtaalla ja Voikaalla.

Työosastojen ensiapuhenkilökunnan täydentämistä varten pidettiin Teollisuudenharjoittajain Keskinäisen Tapaturmavakuutusyhtiön toimesta jälleen lokakuussa ensiapukurssit Kymintehtaalla ja Voikaalla. Kurseille osallistui Kymintehtaan työosastoista 32 ja Voikaan työosastoista 17 henkilöä. Kurssit pidettiin iltapäivisin ja käsitti kurssiohjelma sekä teoreettista opetusta että käytännöllistä harjoittelua ensiapupalveluksen eri muodoissa, joista mainittakoon haavojen ensiapu, verenvuodon tyrehdyttäminen, siteet ja sidontaharjoitukset, luunmurtumat, palovammat ja paleltumiset, kaas- ja muut myrkytykset, silmävammat, tajuttomuustilat, sähkötapaturmat, tekohengitys (H. Nielsenin menetelmän mukaan) sekä potilaan käsittely ja kuljetus.

Erikoisuutena kursseilla oli se, että ensimmäisen keran seurattiin Suomen Punaisen Ristin vasta ilmestynyttä oppikirjaa "Mitä teet sairauden ja tapaturman sattuessa". Kaikki kurssilaiset saivat hyväksytyt arvosanat ja kurssien johtaja, sairaanhoitaja Halme an-

toi oppilaista lausunnon: "Harrastus ja omatoimisuus kiitettävä".

Seuraavat kurssilaiset olivat mukana:

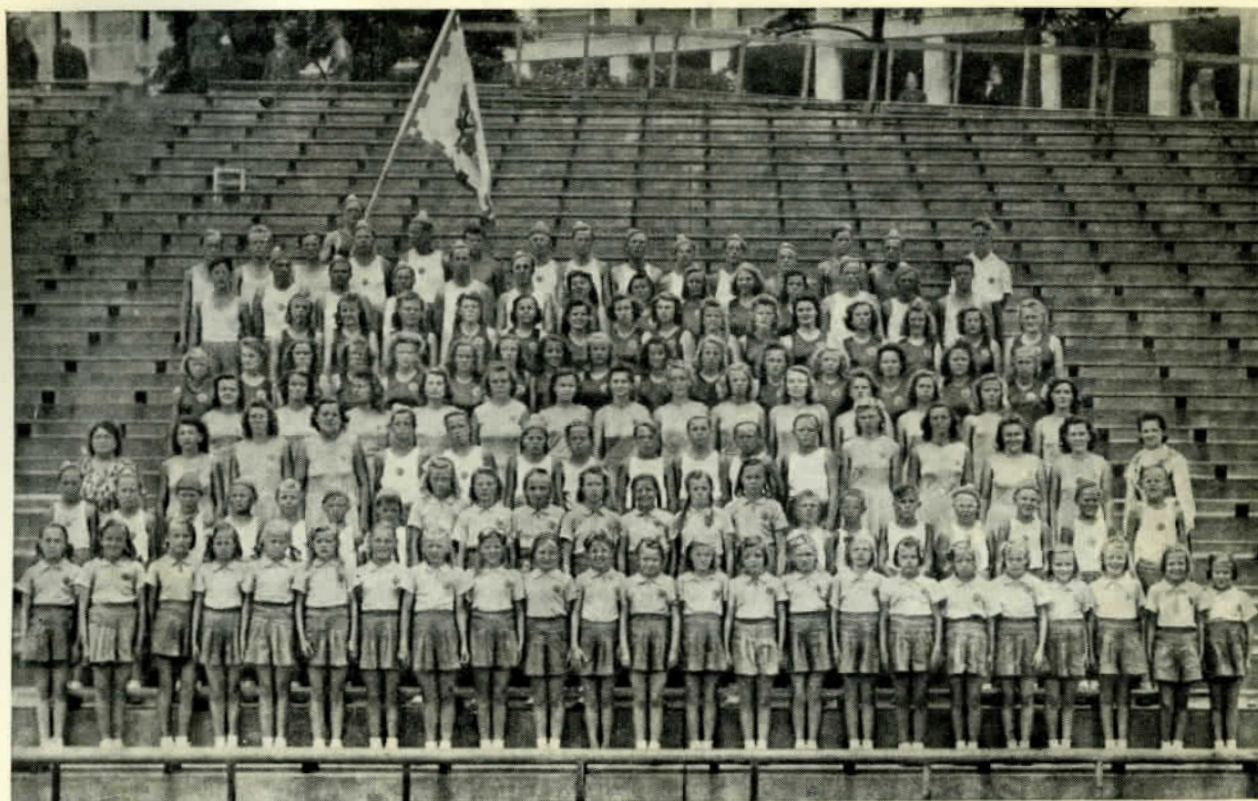
Kymintehtaalta: Rauni Ulmanen, Vera Lavi, Tyyne Häkkinen, Greta Pekkalin, Eva Nöjd, Olga Satenius, Sanni Mäkinen, Linda Lahtela, Meri Mäkinen, Elvi Redsvén, Ragnhild Inkeroinen, Kaarina Syrjänen, Lempi Vainio, Aarne Palonen, A. Korhonen, Ville Pöntinen, H. Saari, Uuno Kivinen, Evert Kyöperi, J. Laine, Lilli Lehtinen, M. Huhtalampi, Anna Laine, Toini Heijala, Irene Vainonen, Ksenja Mäkinen, Kerttu Ruokonen, Veikko Penttilä, Annikki Sievänen, Heimo Kallio, Martti Alanko ja Oili Harlin.

Voikaalta: Mirjam Arponen, Väinö Vilen, Taisto Littman, Veikko Nurminen, Paavo Sulanen, Heimo Toivonen, Aune Puranen, Aune Eerola, Taimi Rajajärvi, Liisa Puholainen, Saimi Tähtinen, Birger Tarvainen, Lauri Tommola, Hemmo Lahti, Teuvo Vesanen, Vieno Valttonen ja Kaarlo Suurnuuja.

sen sykkivin sydämin ja tavasi Joulupukin tervehdyksen.

Joulupukki kiitteli häntä sydämellisesti lahjasta ja lupasi, että Lumikki saa uudet hiukset. Mutta se pahoitteli sitä, että Marjatta oli leikannut oman tukkansa. Kukaan pieni lapsi ei saisi tehdä mitään sellaista! Äiti siitä itkee. Tällä kerralla kuitenkin, näin jouluyönä, Marjatta sentään saa anteeksi joulupukilta ja toivotavasti äitikin suo anteeksi.

Marjatta säikähti vähän torusanoja. Kun äidin askeleet lähestyivät oven takaa, hän käänsi pelokkaana kylkeä, selän oveen päin. Ja silloin hänen silmiinsä osui Lumikki. Se makasi siinä lumivalkoiset hiukset hajallaan ja kauniina kuin satu. Oh!, miten hyvä Joulupukki-setä olikaan! Marjatta unohti kaiken muun ja painoi Lumikin lämmintä poskeaan vasten. Ja hänen huulensa hipaisivat kevyesti pehmoisia valkoisia hiuksia — Joulupukin partaa.

Osa VUV:n voimisteliijoista Suomen Suurkisoissa 1947.

Voikkaan Urheilu-Veikot 30-vuotias.

Vuosi 1918 oli eräänlainen käännekohta myöskin maamme urheiluelämässä. Kansalaissodan melskeiden tauottua ja elämän lähtiessä kehittymään rauhanomaisissa oloissa ryhdyttiin uusin voimin jatkamaan maamme aikaisempaa, niin menestyksellistä liikuntakasvatustoimintaa. — Ympäri Suomen aloittivat sinä vuonna lukuisat uudet urheiluseurat toimintansa.

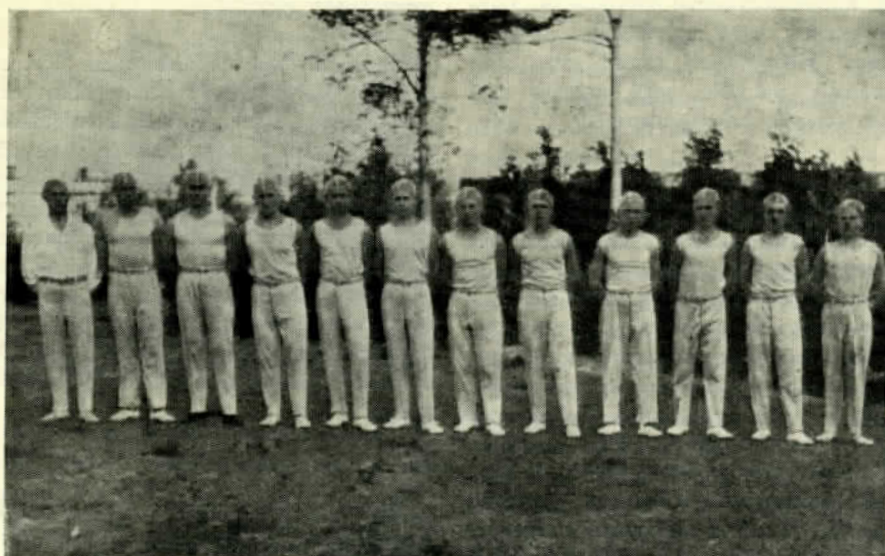
Myöskin Voikaalla syntyi tällöin ajatus uuden urheiluseuran perustamisesta. Paikkakunnallamme toimi kylä entuudestaan kaksikin urheiluseuraa, mutta varsinkin näiden seurojen nuorempien jäsenten keskuudessa oli hanke uudesta seurasta saavuttanut huomattavaa kannatusta. Tuumaa kehitettiin edelleen ja heinäkuun 24 päivänä 1918 oli seuran perustava kokous kuulutettu pidettäväksi Voikaan silloisen kylän palokunnan talossa. Kokous pidettiin ja saapuvilla oli n. 35 henkilöä.

Tämän kokouksen pöytäkirjan mukaan valittiin tilaisuuden puheenjohtajaksi Nestor Viinikainen ja sihteeriksi Antti Tuomela. Kokouksessa esitettyjen lausuntojen perusteella katsottiin uuden voimistelu- ja urheiluseuran perustaminen tarpeelliseksi ja tämä sitten tuli kokouksen yksimieliseksi päätökseksi. Uusi seura oli siis perustettu ja nyt se alkoi luoda itselleen tulevaisuutta.

Jo perustavassa kokouksessa esitettiin säännöt, jotka samalla hyväksyttiin, ja elokuussa samana vuonna liittyi seura Kymenlaakson piirikuntaan, saaden täten vahvistuksen olemassaololleen.

Edellä mainitussa perustavassa kokouksessa hyväksyttiin myöskin A. Tuomelan ehdotus seuran nimeksi, joka tuli olemaan Voikkaan Urheilu-Veikot. Seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin K. Paalanen ja ensimmäisen johtokunnan kokoonpano oli seuraava: neidit Anni Kossila ja Martta Naukkarinen sekä herrat N. Viinikainen, A. Tuomela, J. Kero, E. Mättö, J. Kossila ja L. Kääriäinen. Tämä johtokunta velvoitettiin ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin seuran toiminnan alkamiseksi, kuten sanat perustavan kokouksen pöytäkirjassa kuuluvat.

Seuran perustamisvaiheeseen liittyy kiinteästi myöskin seuran oman rintamerkin hankkiminen. Tuo kaikille seuran jäsenille tuttu valko-musta UV-merkki on käytännöllisesti katsoen ollut mukana alusta alkaen. Merkin saamiseksi julistettiin kilpailu, jossa ei kuitenkaan ollut osanottajia kahta enempää, mutta se riittikin, ja toinen ehdotuksista hyväksyttiin lokakuun loppupuolella 1918. Tämän hyväksytyn ehdotuksen oli suunnitellut neiti Fanny Laakkonen Joutsasta. Seuran ensimmäisen puheenjohtajan K. Paalasen kertoman mukaan oli neiti Laakkonen juuri palannut kotimaahan Amerikasta, ja

VUV:n voimistelujoukkue Helsingin voimistelujuhlilla kesällä 1930.

sieltä hän luultavasti oli saanut aiheen merkkiin, sillä se poikkeaa suoraviivaisuudessaan ja yksinkertaisuudessaan paljon muista senaikaisista urheiluseurojen merkeistä Suomessa.

Ryhtyessämme kuvailemaan Voikkaan Urheilu-Veikkojen toimintaa on se tässä yhteydessä rajoitettava lyhyeen eri toimintahaarojen esittelyyn. Samalla on valittava todettava, että alkuvuosien melkein kaikki asiakirjat tuhoutuivat Voikkaan suuressa tulipalossa heinäkuussa 1933.

Ennen eri toimintamuotojen esittelyä lienee kuitenkin paikallaan palauttaa mieliin niiden miesten nimet, jotka ovat seuran asioista puheenjohtajina vastanneet.

Kuten jo alussa mainittiin, oli Kalle Paalanen näistä ensimmäinen. Hänen "hallitusaikansa" kesti 2 vuotta,

minkä jälkeen puheenjohtajan nuija oli vuode ajan Nestor Viinikaisen käsissä, joutuen sitten Antti Tuomelan haltuun. Tuomela toimi puheenjohtajana aina vuoden 1930 alkuun asti eli 9 vuotta, jona aikana seuran toiminta vakaantui ja seura kuvaannollisesti sanoen saavutti täysi-ikäisyytensä. Tuomelan jälkeen jouduivat ohjat Sulo Luukkoselle, joka hoitikin puheenjohtajan tehtäviä aina siihen saakka, kunnes seuran toiminta helmikuussa 1941 "Kuusankosken Kilpa-Veljiä" perustamisen yhteydessä keskeytyi.

Kun seuran toiminta uudelleen 1944 aloitettiin, toimi sen puheenjohtajana aluksi J. H. Kalho ja vuoden 1946 alusta alkaen nykyinen puheenjohtaja Lauri Jansson.

Näiden miesten johdolla on seuramme nämä 30 toimintavuottaan työskennellyt ja haluaakin tässä yhtey-

"Niskan vääntäjät" Lahden Ahkeran ja VUV:n välisessä seuraottelussa 7. 4. 1935. Ottelun voitti VUV pistein 13—11.

dessä lausua heille kunnioittavimmat kiitoksensa. Lähtessämme tarkastelemaan VUV:n toimintaa on huomattava, että seura yleisseurana pyrkii toimimaan mahdollisimman laajalla pohjalla sekä naisten että miesten liikuntakasvatustyön kehittämisessä.

Naisvoimistelu.

Suurimerkityksellinen on seuralle ollut naisten mukanaolo aivan perustamisesta saakka. Erittäin arvokkaana on tällöin huomattava se apu, mikä seuralla on ollut naisjäsenistään järjestäessään taloudellista asemaansa. Aikaa ja vaivoja säästämättä ovat naisjäseneet auliasti auttaneet ja tukeneet seuran toimintaa. Muistettakoon vain heidän pirteät esityksensä seuran järjestämissä juhlissa ja se ulospäin näkymätön työ, mitä he näissä ovat esim. "keittiön puolella" suorittaneet. Mutta myös oman liikuntakasvatustyönsä ovat naisjäseneet hoitaneet mallikelpoisella tavalla. Voimistelua ovat he harrastaneet jo aivan alkuvuosista lähtien, mutta varsinaisen sysäyksen tämä toiminta sai vuoden 1930 jälkeen, jolloin neiti Irja Kaleva antaumuksella ja innolla ryhtyi ohjaustyöhönsä. Tyydytyksellä onkin todettava, että seuran naisvoimistelijat on luettu piirimme parhaisiin kuuluviksi jo ennen sotia ja asia lienee näin edelleenkin.

Voimistelun lisäksi ovat VUV:n naiset harrastaneet myös pesäpalloilua, retkeilyä, hiihtoa ja uintia sekä viime aikoina myös yleisurheilua. Vuonna 1937 liittyivät VUV:n naisvoimistelijat SNLL:ään.

Eräinä huomattavimpina urheilutapauksina mainittakoon seuran naisvoimistelijain osallistuminen v. 1934 Turun naisvoimistelujuhliin, v. 1938 voimistelun suurkisoihin Helsingissä sekä viimeksi osallistuminen v. 1947 Suurkisoihin. Muistettava on myöskin neiti Irja Kalevan osallistuminen Berlinin olympialaisiin Suomen naisten voimistelijoukkueessa. Maininnan ansaitsevat myös seuran naisten viimeaikaiset yleisurheilutulokset, jotka antavat lupauksia uusista aluevaltauksista.

Lopuksi mainittakoon vielä naisjäsenten naisvoimisteluilmat, jotka tosiaan ovat olleet tapauksia paikkakuntamme sivistysrienoissa.

Yleisurheilu ja voimistelu.

Jo perustamisestaan saakka on seura koettanut parhaan kykynsä mukaan työskennellä voimistelun ja yleisurheilun hyväksi. Aika ajoin onkin innostus näihin lajeihin ollut ilahduttavan vilkasta, vaikka tähtinimiä ei seura voikaan omasta puolestaan tällä urheilualalla esittää. Jokavuotinen kilpailutoiminta on kuitenkin tasaisen vilkasta, ja monet ovat ne seuran jäsenet, jotka ovat VUV:n merkkiä eri puolilla maata järjestetyissä kilpailuissa kantaneet. Onpa heitä riittänyt sekä Suomen mestaruuskilpailuihin että kerran maaotteluedustukseenkin asti.

Silmäillessämme seuran kilpailutilastoa on syytä mainita jo perustamisvuoden ja sitä seuranneen ajan vilkas kilpailutoiminta. Näistä alkuaikojen edustusurheilijoista mainittakoon esim. O. Mäkelä, E. Rastas, N. Viinikainen ja A. Tuomela, jotka omakohtaisella innostuksellaan koettivat valaa seuran jäseniin innostusta urheilua kohtaan ja varmaan onkin heidän työnsä kantanut hedel-

mää, koska harrastus on tasaisena säilynyt näiden 30 vuoden aikana.

Myös miesten voimistelu on ollut seuran toiminnan eräänä kohteena. Varsinkin alkuvuosina oli innostus suuri ja oli seuralla oma edustusjoukkueensa, joka antoi näytöksiä paitsi seuran omissa tilaisuuksissa myös lähipaikkakunnilla. Pätevien johtajavoimien puute on kuitenkin ollut pahana esteenä miesten voimistelun kehitykselle ja aiheuttanut sen, että seuramme ei tällä alalla ole päässyt nousemaan harrastelija-astetta korkeammalle. Toivokaamme kuitenkin, että maamme viimeaikaiset saavutukset olisivat sinä syyttävänä kipinä, joka nostaisi tämän vaativan, mutta samalla ehkä täydellimmän liikuntakasvatusmuodon sille kuuluvaan asemaan.

Hiihto ja mäenlasku.

Vuodesta 1919 alkaen on seura ylläpitänyt harrastusta hiihtoa kohtaan järjestämällä niin hyvin jäsentenvälisiä kuin myös seuraotteluita lähipaikkakuntien urheiluseurojen kanssa. Monet ovat myös ne jäsenet, jotka ovat mieskohtaisesti edustaneet seuraa kilpaladulla. Aina Salpausselän kisoihin asti ovat seuran hiihtäjät uskaltaneet kuntoaan koettelemaan. Sellaiset nimet kuin esim. V. Salmi, O. Junnila, A. Virtanen ja M. Sokura puolustavat kunnialla paikkaansa VUV:n ja paikkakuntamme hiihtourheilun kehittäjinä ja innostajina. Seuran nuorempi hiihtäjäpolvi säilyttäneen heidän perinteensä, antoivathan siitä lupauksia näiden suoritukset viimevuotisissa kilpailuissa.

Hiihdon lisäksi on mäenlasku kuulunut seuramme toimintaohjelmaan, joskin harrastus tätä talviurheilumuotoa kohtaan ei ole ollut edellisen veroista.

Paitsi varsinaista kilpailutoimintaa on eräänä tärkeänä toimintamuotona pidettävä hiihtoharrastuksen ylläpitoa suuren yleisön keskuudessa ns. hiihtomajojen muodossa. Tämä toimintamuoto on kuitenkin viime aikoina jäänyt, ehkä lähinnä siitä syystä, että se on siirtynyt tehdasurheilun piiriin.

Palloilu.

Vaikka palloilu ei enää kuulukaan seuran toimintaan, ei sitä tässä yhteydessä kuitenkaan sovi jättää mainitsematta. Onhan tämä urheilumuoto aikaisempina vuosina kuulunut hyvinkin olennaisena osana seuran harrastuspiiriin, lähinnä jalkapalloilun muodossa.

Jo seuran perustamisvuonna esiintyi jäsenten keskuudessa innostusta jalkapalloiluun, mutta varsinainen määrätietoisempi toiminta alkoi vasta v. 1922, jolloin seuran joukkue pelasi ensimmäisen virallisen edustusottelunsa Kaipiaisissa Kaipiaisten Kajastusta vastaan. Seuraavina vuosina toiminta jatkuvasti vilkastui ja otteluita pelattiin ahkerasti. Onni vaihteli eikä ehkä aina ollut täysin odotusten mukainen, mutta sen korvasi joukkueen innostus asiaa kohtaan. Innostusta täytyi ollakin, sillä silloista jalkapallokenttää ei suinkaan voitu, lähinnä sen karkean pinnan takia, pitää parhaimpiin kuuluvana.

Myöskin jää- ja pesäpalloilu ovat kuuluneet seuran ohjelmaan. Näistä viimeksimainittu tosin ei alkuinnos-

Jalkapallojoukkue kahden vuosikymmenen takaa. Pelaajat vasemmalta lukien: takana U. Paalanen, T. Kossila, L. Jansson, W. Gräsbeck ja N. Lindblom; keskellä R. Kossila, N. Petroff ja Y. Jansson; edessä E. Jansson, O. Poutiainen ja E. Eloranta.

tuksen jälkeen saavuttanut huomattavaa jalansijaa ja harrastus tätä palloilumuotoa kohtaan onkin täysin hävinnyt. Jääpalloharrastus sensijaan säilyi, taito lisääntyi ajan kuluessa ja seuran joukkue pelasi muutamia edustusotteluitakin. Nyt kun paikkakunnalla toimii palloilun alalla oma erikoisseura, voimme vain toivoa, että palloiluharrastus ja -taito tämän seuran puitteissa kehittyä ja VUV:n luomat perinteet säilyvät.

Paini.

Paini on se urheilumuoto, jossa VUV on merkittävimmät tuloksensa saavuttanut ja kauneimmat laakerinsa niittänyt.

Jo seuran perustamisaikana oli tarkoitus ottaa paini kiinteästi seuran ohjelmaan, koska seura jo joulukuussa 1918 osti itselleen vanhan painimaton. Laajempaa kan-

natusta ei paini kuitenkaan silloin saavuttanut ja voimmekin siirtyä ajassa aina vuoteen 1927, jolloin edellämainittu painimatto korjattiin ja ryhdyttiin toimenpiteisiin harjoitushuoneen järjestämiseksi. Hanke raukesi tällä kerralla ja vasta v. 1929 sai seura harjoitushuoneen painia varten.

Alku oli hankalaa, mutta kun vaikeuksista oli päästy, alkoi seuran painitoiminnan vilkas ja menestyksellinen aika, jolloin paini teki seuran nimen tunnetuksi ympäri Suomen. Seuran uljaassa painikaartissa on seisonut miehiä, jotka ovat kelvanneet kantamaan Suomen edustusatrikoota maamme rajojen ulkopuolella kaikkein vaativimmissakin tehtävissä. Osoituksena VUV:n painin kunniaakkaimmilla päiviltä mainittakoon, että esim. v. 1935 oli seuran omia edustajia kansainvälisissä kilpailuissa 22 kertaa. Sellaiset nimet kuin S. Luukkonen, K. Arponen, E. Kossila, A. Hasu, E. Paalanen, T. Pyötsiä, E. Nykänen ja J. Krzywacki säilyvät aina mielessä VUV:n painista puhuttaessa.

Näiden kunniaakkaiden perinteiden velvoittamana seura nytkin toimii ja ilahduttavaa on todeta painiharrastuksen lisääntyneen seurassa.

Edellä lueteltujen toimintamuotojen lisäksi on vielä mainittava nyrkkeily ja uinti. Näistä uinti on jo pitemmän aikaa ollut seuramme ohjelmassa, joskaan saavutukset eivät ole päässeet sanottavammin näkyviin voimaperäisemmin harjoitettujen urheilulajien joukosta, vaikka jokakesäistä työtä on tässäkin lajissa tehty.

Nyrkkeilyharrastus, joka on nuorin seuramme harjoittamista urheilumuodoista, voi merkitä tililleen reippaan alun. Ja toivokaamme vain, että alkuinnostus jää pysyväksi.

Edelläoleva lyhyt ja ylimalkainen esitys ei voi eikä se pyrikään antamaan mitään tyhjentävää kuvaa VUV:n toiminnasta. Näiden pintapuolisten mainintojen taakse kätkeytyy paljon sellaista hiljaista työtä, jota tuskin koskaan mainitaan, mutta joka kuitenkin luo pohjan

Suomen Suurkisojen voimisteluoohjelmaa harjoitelluan.

YHTIÖMME LIIKUNTATOIMINTA

on kuluneena vuotena ollut varsin monipuolista ja vilkasta.

Marraskuun 10 p:nä pidettiin Kuusankosken Seuratolassa yhtiömme kesäurheilutoiminnan päättäjäisjuhla, jonka järjestelypuolesta vastasi Kymintehtaitten Kauppa Oy. Ohjelmassa oli aluksi torvisoittoa, jota esitti ammattikoulumme torvisoittokunta kapellimestarinsa A. Korven johdolla. Tervehdyspuheen piti hra E. Huuhka, minkä jälkeen rva Maire Sjöholm esitti yksintanssin. Liikuntaneuvoja R. Valleala loi katsauksen menneeseen urheilukauteen ja selosti samalla ensi vuotta varten laadittuja suunnitelmia. Julkaisemme tämän mielenkiintoisen ja tyhjentävän katsauksen jätkelempänä. Kun neidit Tellervo Kontula ja Liisa Poikala olivat huvittaneet yleisöä puhelinpilallaan, toimittivat sosiaalipäälikkö A. Launikari ja liikuntaneuvoja Valleala palkintojenjaon kesän urheilukilpailuista. Ohjelmassa oli vielä korja- ja käsipalloilua sekä uintia esittäviä elokuvia ja lopuksi tanssia.

Palkinnot kilpailuista jakaantuivat seuraavasti:

Harrastuskävely: 1) Laila Laaksonen, Saha, 836 km, 2) Hj. Lahtinen, Puuhio, 664 km, 3) Helmi Tiro, Rakos., 556 km, 4) M. Askola, Korj.p., 553 km, 5) S. Korsberg, Klooritehdas, 540 km.

Lentopallo. Miesten A-sarja: 1) Korjauspaja I (Niemenen, Laurila, Aranko, Leipola, Aalto ja Mattila). — Naisten A-sarja: 1) Kauppa Oy. (Rokka, Tuukkanen, Kontula, Poikala, Lakka ja Henttu). — Miesten B-sarja: 1) Talous III (Virtanen, Rämä, Laine, Annala ja Hanhijärvi).

Uinti. Kiertopalkinto I: Klooritehdas 20 %. Kiertopalkinto II: Höyryosasto 78 %. Yksityispalkinnot arvonnun perusteella: Klooritehdas: O. A. Hixén, P. Paasonen, A. Heinonen, K. Helander ja P. Kuusisto. Höyryosasto: P. Holopainen, K. Kantanen, Y. Pärssinen, P. Brofeldt ja E. Pasi.

Suunnistaminen. Naisten sarja: 1) Else Kantola, Korj.p., 3.10.55. Sekasarja: 1) Alli Lahtinen ja M. Weckström 2.53.52, 2) Sirkka-Liisa Laine ja T. Laine 2.55.15, 3) Annikki Hänterä ja A. Hänterä 2.58.11. Ikämiehet: 1) T. Tuominen, Metsäos., 2.08.45, 2) I. Suominen, Kuu. Pap., 2.35.42, 3) Hj. Lahtinen, Puuhio, 2.36.55.

Kesäkauden parhaana urheilijana sai palkinnon T. Levänen Rakennusosastolta. Palkinnon saantiin vaikuttivat seuraavat perusteet: menestyminen yhtiön järjestämissä kilpailutilaisuuksissa kesäkauden aikana, menestyminen oman seuran kilpailuissa ja menestyminen

asianomaisen liiton tai Suomen mestaruuskilpailuissa. Samassa urheilumuodossa ei palkintoa jaeta perättäisinä vuosina.

Liikuntaneuvoja Vallealan

katsaus kuluneen vuoden liikuntatoimintaan
sisälsi seuraavaa:

Liikuntatoiminnan laajentuminen viime aikoina ei ole ulottunut ainoastaan varsinaisen seuraurheilun piiriin, vaan siitä ovat tulleet osallisiksi niin maamme teollisuus- ja erilaiset liikelaitokset kuin myös pienemät yhteisöt ja yhdistykset. Tästä ovat todistuksena monet vasta perustetut omat liikuntaelimet ja yleensä seuratoiminnan ulkopuolella oleva vasta järjestetty urheilutoiminta.

Kuusankoskella on seuratoiminta varsin vilkasta. Tästä huolimatta on kuitenkin yhtiön taholta kiinnitetty omaan liikuntatoimintaan tavallista suurempaa huomiota. Tämä on johtunut siitä, että on todettu, ettei seuraurheilu monipuolisesta toiminnastaan huolimatta pysty saamaan kaikkia liikkeelle ja toisekseen on havaittu, että oma liikuntatoiminta on sittenkin tarpeellista suurine massakilpailuineen kuin myöskin työosastojen välisine kilvoitteluneen. Tulokoon tässä mainitukseksi, että yhtiön oma kilpailutoiminta on aina pyritty järjestämään siten, ettei se mitenkään haittaa seuraurheilua.

Tämän vuoden urheilutoiminta on monilta kohdiltaan edelleen kokeilua. Tosin jo vuoden alussa laadittiin yhtenäinen liikuntakasvatusohjelma koko vuotta varten, mutta tämänkään kauden jälkeen ei voida varmuudella sanoa, mitkä liikuntamuodot jäävät pysyväiksi.

Vuosi aloitettiin uudella liikuntamuodolla, ns. harrastushiihdolla. Odotetusti sai se suopean vastaanoton. Eräitä puutteellisuksia todettiin hiihdon järjestelyssä vielä, mutta lopputulos muodostui kuitenkin niin ilahduttavaksi, että toimintaa on päätetty ensi vuonnakin jatkaa. Yhteensä hiihrettiin kaikkiaan n. 70.000 km! Parhaan yksityistuloksen saavuttaja pääsi melkein 1.400 km:iin. Paras nainenkin pääsi toiselle tuhannelle. Varsin kunnioitettavia saavutuksia. Tulevana talvena lisätään hiihtoreittejä ja hiihdetään useampia latuja samaan päätepisteeseen.

Harrastushiihdon aikana järjestettiin nuorille luistelukilpailut harrastuksen herättämiseksi. Liukuilijoita oli yli 20.

Massahiihto järjestettiin tänäkin vuonna, vaikka päätös kilpailujen järjestämisestä tehtiin aivan viime tingassa. Osanottajia oli kaikkiaan 406 (viime vuonna 340), joten pientä lisääntymistä oli tässäkin havaittavissa. Tänä talvena on tarkoitus järjestää massahiihto osittain toiselle pohjalle kuin aikaisemmin. Kilpailuihin tulee todellinen harrastushiihtäjänsarja, jossa ei noteerata kilpailutulosta laisinkaan ja matkalle lähdetään esim. aina 15 min. kuluttua. Suoritukset huomioidaan.

koko toiminnalle ja on edellytyksenä näyttävämmillekin saavutuksille.

Voikkaan Urheilu-Veikkojen merkitys kotipaikkansa urheiluelämässä ja ne perinteet, jotka seuralla on vaalittavanaan, velvoittakoot sekä seuran johtoa että sen jokaista jäsentä yksimieliseen ja voimakkaaseen työhön liikuntakasvatuksen hyväksi tällä paikkakunnalla.

daan ainoastaan prosenttina ao. osaston hyväksi sekä myöskin lisänä varsinaiseen harrastushiihtoon, kuten muutkin massahiihtojen yhteydessä suoritettut hiihdot.

"Kymenlaakson Viesti" järjestetään perinteelliseen tapansa Marianpäivänä ja tällä kertaa on lähtöpaikkana Voikka. Viimetalvisen hiihdon voitti jälleen Enso-Gutzeit. Oma tehtaamme paransi sijoitustaan vuoden -47 seitsemänneltä sijalta neljänneksi. Hiihtoa varten pidetään karsintakilpailut.

Kymi-yhtymän hiihtomestaruudet ratkaistaan tällä kertaa Haukkasuon tehtailla. Edustajat valitaan massahiihtokilpailujen perusteella. Naisten sarjassa on kiertopalkinto katkolla, joten kannattaa yrittää.

Tuskin oli talvi ehtinyt taittua, kun jo soivat kutsut kävelyharrastuskilpailuun. Kilpailu onnistuikin paljon paremmin kuin ensimmäisellä kerralla, syksyllä. Varmuutta ei ole kuitenkaan, tullaanko mainittua harrastusmuotoa jatkamaan. Majakäyntejä todettiin v. 1947 n. 500, nyt 1.500, ja kilometrejä v. -47 5.000, nyt 17.000! Siis melkoista harrastuksen lisääntymistä. Paras — muuten heikompaa sukupuolta edustava — patikoi kokonaista 836 km. Saavutusta on pidettävä erinomaisena.

Lentopallomarkkinat jatkoivat kevään liikuntatoimintaa. Joukkueita oli nyt mukana 23, edellisenä kesänä 19. Samoin selvä ero "hinujen" ja aloittelevien välillä. Mestariksi leivottiin jälleen Talousosasto ja A-sarjaan pääsivät nousemaan Korjauspaja II ja Kauppa Oy. Naisten sarjan voittivat Kauppa Oy:n tyttäret. Ensi keväänä suoritetaan uudet markkinat huomioiden mainitut sarjamuutokset.

Kesän helteessä kamppailtiin haasteuutikilpailuissa osastojen ja eri yhdistysten kesken samalla kertaa ja molskittiin suorituksia oman osaston hyväksi. Pienistä osastoista jylläsi edelleen Höyryosasto ja suurten paras oli Klooritehdas. Ensi kesänä on tarkoitus järjestää oikein viralliset mestaruuskilpailut uinnissa.

Heinäkuun lopulla oli yleisurheilijoiden vuoro. Omiin mestaruuskilpailuihin osallistui tavallista runsaampi joukko, n. 60 urheilijaa. Tulostaso pysytteli suunnilleen ennallaan ja menestys yhtymän kesäkisoissa Juantehtaalla oli odotusten mukainen eli kolmas sija. Tosin häviö paremmille oli vain pari pistettä. Tulevana kesänä järjestetään yhtymän kesäkisat todennäköisesti Kuusankoskella ja silloin on koetettava näyttää kotiyhteisön edessä, ettei me olla sen huonompia kuin muuta. Kilpailusääntöjen mukaisesti kilpaillaan parissa uudessa lajissa, nim. 200 m:n aitajuoksussa, kiekonheitossa ja naisten pituushypyssä. Edelleen 3000 m:n juoksu muuttuu nyt 1500 m:ksi. Vastaavat lajimuutokset tehdään luonnollisesti myös omien mestaruuskilpailujen ohjelmaan.

Yhtymän jalkapallomestaruuskilpailut suoritettiin uusien kilpailusääntöjen mukaisesti erillään yleisurheilumestaruuskilpailuista. Mestaruuden voitti toistamiseen Kymintehtaan—Kuusankosken joukkue.

Syksyllä koeteltiin vielä kämmenien kestävyyttä lentopallon tasotusotteluissa ja sitten painuttiin vilkkaasti metsään — suunnistamaan. Harjoituskilpailujen jälkeen leivottiin tässäkin mestarit. Suunnistamistoimintaa tullaan järjestämään ensi vuonna varsin runsaasti.

Keväällä järjestetään ainakin parit kurssit sekä kevätkilpailut ja syksyllä odottaa sitten mestaruuskilpailujen lisäksi suurta paus, nim. Kymenlaakson teollisuuslaitosten välinen yhteinen suunnistamiskilpailu Juurikorvessa. Kilpailuun tulevat osallistumaan suunnilleen samat tehtaat kuin Kymenlaakson Viestiin. Sarjajaoista ja osanottajamääristä ei ole tietoa, koska asia on vasta suunniteltavana.

Vuoden perästä mahdollisesti kokeillaan ns. kotivointeluharrastuskilpailulla. Tämä toiminta tulee tapahtumaan loka—marraskuussa.

Myöskin kurssitoimintaa on ollut. Kursseja on järjestetty koripallossa, voimistelussa, pujottelussa, suunnistamisessa ja pesäpallossa. Edelleen kesällä järjestettiin poikien urheiluleiri osittain kurssin muodossa. Tulevan vuoden kurssi- ja koulutustoiminta on vielä suunnittelun alaisena. Ainakin aikaisemmin mainittu suunnistamiskurssi pidetään ja todennäköisesti myöskin poikien urheiluleiri jää ohjelmaan. Uimalaitoksille tullaan palkkaamaan opettajat entisen tavan mukaan.

Nykyinen vaikea aika rakennusallalla ei ole voinut olla vaikuttamatta myöskin urheilukenttien ja erilaisten suorituspaikkojen rakentamismahdollisuuksiin. Kuitenkin on tässäkin edellisiin vuosiin nähden ollut havaittavissa pientä edistymistä.

Lappalan leirialueelle saatiin keväällä komea sauna leiriläisten ja lukemattomien retkeilijöitten suureksi iloksi. Sääksniemeen — Narrikallion kupeeseen rakennettiin käytännöllinen uimala pukusuojineen ja saatettiin Sääksniemen retkeilymaja jälleen retkeilijöiden käyttöön.

Lentopallokenttiä nousi virkamiestalon kentälle 2 sekä Kymintehtaan entiselle torille 1. Öljymäelle — ent. tykkitalin paikalle — alettiin rakentaa pientä urheilupaikkaa, joka ensi keväänä suoritettavan päällystystyön jälkeen on valmis vastaanottamaan innokkaita käyttäjiä. Paikalla on mm. 60 m:n pituinen juoksu-suora neljällä radalla sekä kaikki hyppypaikat ja kuulantyöntöpaikka. Lisäksi on tarkoitus rakentaa tähän yhteyteen vielä lentopallokenttä. Vuoden mittaan on luonnollisesti suoritettu entisten urheilupaikkojen korjauksia.

Ensi vuoden suurin rakenteellinen työ on nurmientä ns. Hölsän talon ja Kymijoen väliselle pellolle. Alustavat työt on jo suoritettu ja kenttä voi vastaanottaa pallon pelaajia heinäkuun lopulla, mikäli suunnitelmat pitävät paikkansa. Vanhan hautausmaan pohjoispuoliseen metsikköön tulee myöskin pieni urheilupaikka juoksuratoineen ja hyppypaikkoinen. Muiden rakenteellisten töiden suunnittelu on vielä kesken ja saadaan päätökseen vasta vuoden loppuun mennessä.

Kaiken edelläolevan perusteella voidaan todeta, että liikuntatoiminta paikkakunnallamme on vahvassa nousussa, ei ainoastaan varsinaisten aktiiviurheilijoiden piirissä, vaan myöskin sellaisten henkilöiden, jotka kehonsa terveydeksi ja mielensä virkistykseksi rientävät joukkoon mukaan. Juuri tällaisten yksilöiden mukaan saamiseen tähtää Kymen Oy:n liikuntatoiminta. Mahdollisimman paljon liikuntamahdollisuuksia suurillekin joukoille. Massaurheilua sanan todellisessa mielessä.

SOSIAALIPÄÄLLIKKÖ PAULU AHLAKARI.

Lehtemme juuri painoon mennessä saapui joulukuun 2 p:nä murheenviesti, joka kertoi Voikaan Tehtaan sosiaalipäällikön Paulu Aleksanteri Ahlakarin samana päivänä siirtyneen manan majoille. Ankara tauti oli vaatinut uhrinsa ja työntäyteinen elämä oli päättynyt.

Sosiaalipäällikkö Ahlakari oli syntynyt Tampereella tammikuun 30 p:nä 1901, joten hän kuollessaan oli vajaan 48 vuoden ikäinen. Päätettyään koulunkäyntinsä hän tuli marraskuussa 1918 Kymn Oy:n palvelukseen kanslia-apulaiseksi Voikaan Tehtaan elintarvikeosastolle. Vuodesta 1920 alkaen hän toimi mainitun osaston päällikkönä vuoteen 1922, jolloin siirtyi kirjanpitäjäksi Voikaan Tehtaan konttoriin. Tarmokkaana ja kyvykkäänä miehenä hän sai ennen pitkää vastaanottaa yhä vaativampia tehtäviä, joista mainittakoon Voikaan Tehtaan talousosaston hoito ja myöhemmin nimitys saman tehtaan sosiaalipäälliköksi. Tämän lisäksi hän innokkaana palosuojelumiehenä vuodesta 1941 lähtien toimi Voikaan Tehtaan palopäällikkönä. Varsinaisen päivätyön ohella uskoi yhtiön johto hänen hoidettavakseen monia kykyä ja taitoa vaativia tehtäviä. Kaikki työnsä hän suoritti uutteruudella ja suurella tunnollisuudella ja senvuoksi nauttikin Paulu Ahlakari, jos kukaan, työnantajansa ja esimiestensä sekä virkatoveriensä täyttä luottamusta.

Paulu Ahlakerin luonteelle olivat leimaa antavina asiallisuus, sopuisuus ja rauhallisuus, jota paitsi hän omasi huumorin kultaisen lahjan. Älykkäänä, kyvykkäänä ja tietorikkaana miehenä hän pian joutui mukaan moniin erilaisiin yhteisiin rientoihin. Niinpä hän kuului jäsenenä kunnanvaltuustoon ja kunnallislautakuntaan ja toimi taksoituslautakunnan varapuheenjohtajana ja sen Voikaan jaoston puheenjohtajana sekä tulo- ja omaisuusverolautakun-

nan pohjoisen piirin puheenjohtajana. Edelleen hän oli Voikaan kansakoulun johtokunnan varapuheenjohtaja ja Kuusankosken Yhteiskoulun johtokunnan jäsen, samoin myös Kymintehtaitten Kauppa Oy:n ja Iltatähti Oy:n johtokuntien jäsen. Hän kuului aikaisemmin Kymn Oy:n tehtaiden työläisten sairas- ja hautausapukassan sekä eläkekassan hallitukseen Voikaalla ja myöhemmin, kun nämä kassat muodostettiin uudelleen, Kymn Oy:n Kuusankosken tehtaitten sairas- ja hautausavustuskassan hallitukseen yhtiön nimeämänä varajäsenenä. Voikaan Tehtaan tuotantokomiteaan hän kuului työnantajaa edustavana jäsenenä.

Paulu Ahlakari osallistui Suomen vapaussotaan ja veljeskansamme Eestin itsenäisyyssieteluun sekä senjälkeen vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön, kuuluen aluksi Kymintehtaitten Suojeluskuntaan ja myöhemmin Voikaan Merisuojeluskuntaan, jonka esikunnan jäsenenä hän toimi. Myös urheilutömmässä hän oli mukana Voikaan Urheilu-Veikkojen riveissä, sekä aktiiviurheilijana että sittemmin seuran johtohenkilöihin kuuluvana.

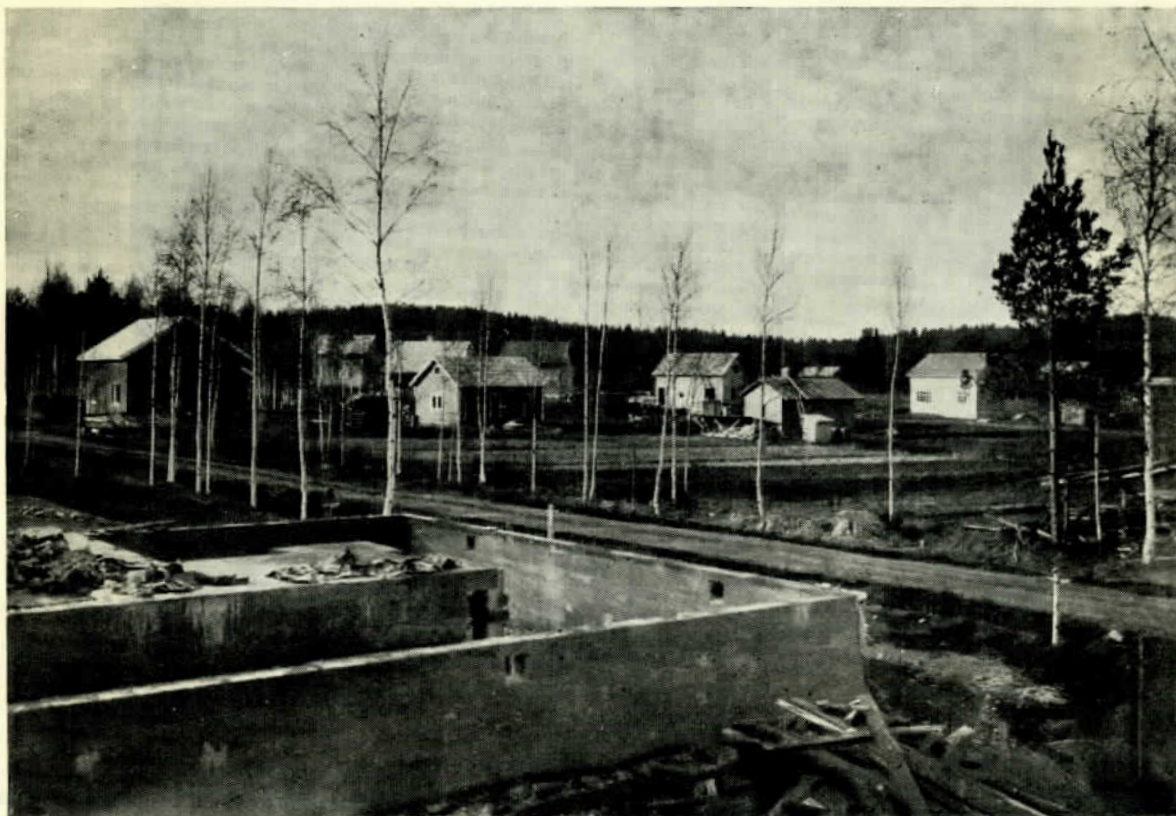
Paulu Ahlakerin inhimillisesti katsoen liian aikaisin päättyneen elämäntyön kannattavana voimana ja kauneimpana ilmenemismuotona oli hänen sydämen lämmöllä ja alttiudella osoittamansa lähimmäisenrakkaus. Yksilönä hän tahtoi antaa isänmaalleen ja kanssaihmisilleen kaiken sen, minkä tunsu velvollisuudekseen. Jokainen, joka hänen puoleensa kääntyi, sai olla varma siitä, että hän aina oli mahdollisuuksien mukaan valmis auttamaan ja tukemaan. Elämänmyönteisellä, rehdillä ja iloisella olemuksellaan hän voitti kaikkien jakamattoman luottamuksen, arvannon ja ystävyyden. Hänen työntäyteinen elämänsä ei useinkaan antanut hänelle aikaa omistautua perheelleen ja kodilleen siinä määrin kuin hän itse olisi sitä halunnut, mutta varmaa on, että hänen kauneimmat ja lämpimimmät ajatuksensa kohdistuivat juuri omaan perhepiiriin, jonka hyvinvoinnin ja menestymisen puolesta hän sekä päivätyönsä että luottamustehtävänsä suoritti.

Syvän kaipauksen tuntein hiljentyy Paulu Ahlakerin ystävä- ja tuttavapiiri kunnioittamaan hänen elämäntyötänsä ja siunaamaan hänen muistoansa.

Manan majoille mennyttä surevat lähinnä puoliso sekä poika perheineen.

Siinä ne periaatteet, joiden pohjalle koko liikuntatoiminta rakentuu.

Tahtoen korostaa vielä sitä, että Kymn Oy:n liikuntatoiminta ei ole mikään itsetarkoitus, vaan eräs muoto auttaa kansalaisia innostumaan terveisiin elämäntapoihin, luonnollisiin ja virkistäviin harrastusmuotoihin, julkituksen Kymn Osakeyhtiön kiitokset kaikille kilpailijoille ja toimitsijoille sekä tavalla tai toisella urheilutoiminnassa mukana olleille, ja samalla toivomuksen, että tulevan vuoden liikuntatoimintaan saataisiin yhä enemmän ja enemmän uusia harrastajia mukaan.

Omakotialueen läntiseen päähän on kohonnut jo useita rakennuksia.

Toimenpiteitä asuntotilanteen helpottamiseksi.

Syksyllä 1944 armeijasta kotiutetuille kuusankoskelaisille asemiehille järjestetyissä vastaanottojuhlissa piti yhtiömme toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm puheen, jossa hän, esitettään ensin yhtiön tervehdyksen kotiin palanneille, selosti yhtiön suunnitelmia asuntotilanteen helpottamiseksi paikkakunnalla. Näihin suunnitelmiin kuului m.m. luovuttaa työläisille yhtiön Kymenrannan kylässä omistaman Paavolan tilan maista noin 140 tonttia käsittävä maa-alue, joka on suurimmalta osalta kivetöntä peltoa ja siinäkin suhteessa asutopaikaksi sopiva, että se sijaitsee Kymintehtaan ja Voikaan välillä, verrattain lähellä yhtiön kapearaiteista rautatietä, joten niin Kymintehtaalla ja Kuusankoskella kuin myös Voikaallakin työskentelevät voivat suunnilleen yhtä hyvin käyttää sitä asuinpaikakseen. Tämän lisäksi ilmoitti vuorineuvos Ekholm yhtiön päättäneen itse rakentaa muutamia kymmeniä työläisasuntoja Tähteenrantaan, mikä on myöskin erittäin sopiva asutopaikaksi. Nämä lupaukset, joiden toteuttamiseksi jo silloin oli ryhdytty eräisiin valmistaviin toimenpiteisiin, herättivät tietenkin mitä suurinta tyytyväisyyttä ja yksi ja toinen alkoi mietiskellä mahdollisuutta siirtyä suurista asutuskeskuksista ja ahtaista asunto-oloista uusiin yhdyskuntiin ja väljempiin tiloihin.

Ripeästi asiat sitten kehittyivätkin. Maanmittaushallituksen määräyksestä suoritettiin Kymenrannan oma-

kotialueella korttelipaalaus ja yhtiön pyynnöstä lohottiin tontit itsenäisiksi tiloiksi. Samanaikaisesti pantiin perustustyöt alulle myös Tähteenrannan tulevalle asutusalueelle ja jo helmikuun 10 p:nä 1945 oli siellä ensimmäinen rakennus pystyssä. Juhannukseen mennessä valmistui kaikkiaan 25 taloa asuttavaan kuntoon ja samassa tahdissa seurasivat muutkin, niin että tälle asutusalueelle, joka kansan suussa kantaa nimeä "sudeetti-alue", oli pian kohonnut yhteensä 60 taloa, mikä kuului-kin alkuperäisiin suunnitelmiin. Taloissa on asuttu jo pitkän aikaa ja kaikesta päättäen tyytyväisiä on oltu. Kukin niistä käsittää kaksi huonetta ja keittiön, mutta ovat kahta eri tyyppiä sikäli, että toisissa on keittiö siksi tilava, että sitä voidaan käyttää myös olohuoneena, kun taas toisissa keittiöpuoli voidaan siinä määrin eristää, että asunnossa näyttää olevan oikeastaan kolme huonetta ja keittiö. Talot on varustettu vesijohdoilla ja VC-laitteilla. Yksityiskohtaisempi selostus ei tässä yhteydessä ole tarpeellista, koska sellainen on aikoinaan lehdessämme julkaistu.

Mitä sitten Kymenrannan omakotitontteihin eli "mar-kan tontteihin" tulee, niin niitä muodostettiin kaikkiaan 144 kappaletta. Näitä tontteja oli oikeutettu anomaan jokainen yhtiön työläinen, joka marraskuun 30 p:nä 1939 oli ollut vähintään 5 vuotta yhtiön palveluksessa ja oli edelleenkin eikä itse omistanut tonttia tai taloa. Tont-

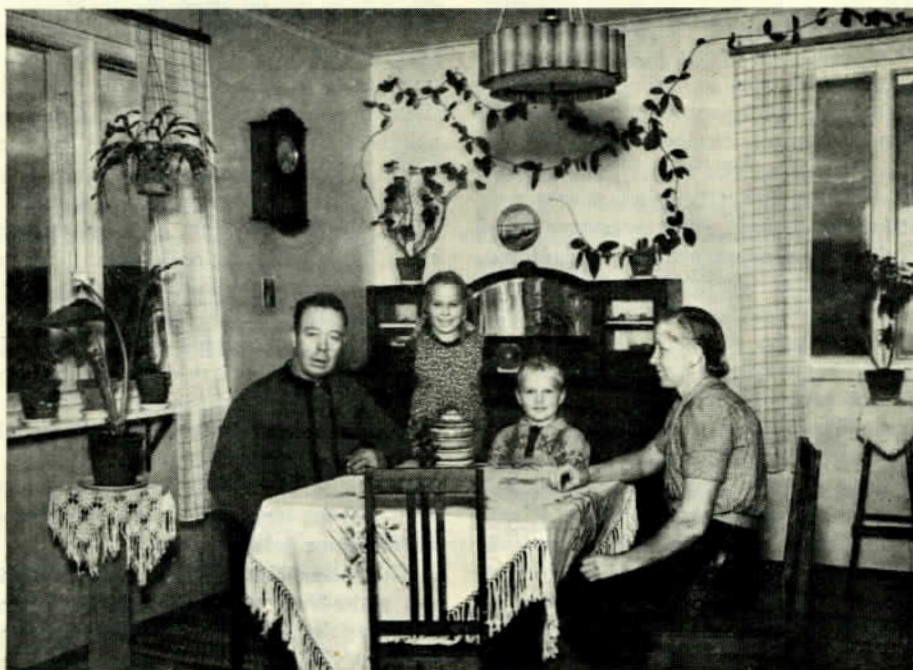
Itäisen pään valmiita taloja, joista oikealla sijaitseva Huumosen talo oli ensimmäisenä asuttavassa kunnossa. Vasemmalla Huuskosen, Korpelaisen ja Utin talot.

tien hinnaksi määrättiin 1 markka, mistä nimitys "markan tontti" johtuu. Ensimmäinen jako toimitettiin toukokuun 15 p:nä 1945, jolloin 40 anojaa sai tontin, anojien lukumäärän ollessa silloin 49. Osa anomuksista jätettiin "lepäämään" toistaiseksi, kun taas osa niistä hylättiin, koska anojat eivät täyttäneet määrättyjä ehtoja. Yksi tontin saaneista peruutti myöhemmin anomuksensa, joten siis 39 henkilöä tuli tässä ensimmäisessä erässä

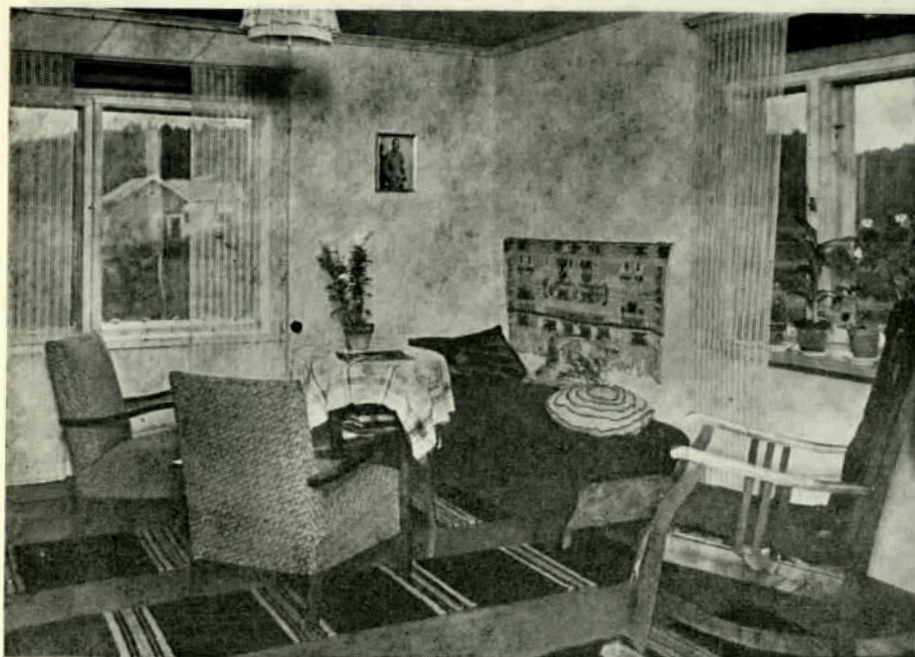
niistä osalliseksi. Se, minkä tontin kukin tuli saamaan, ratkaistiin arpomalla.

Myöhemmin on tontteja jaettu lisää, niin että niitä on nyt "mennyt kaupaksi" kaikkiaan 103 kappaletta. Näin ollen odottaa vielä 41 tonttia omistajaansa.

Rakennuspuuhiin ei kuitenkaan välittömästi tontin saannin jälkeen voitu ryhtyä. Oli hankittava rakennuslupa ja lupa rakennustarpeiden hankkimiseen, kun kaikki sel-

Huumosen perhe uudessa viihtyisässä kodissaan.

Korpelaisen kaunis kamari.

laiset olivat vielä siihen aikaan säännöstelyn alaisia. Eikä rahoitusjuttukaan ollut monen kohdalta selvä, joten senkin järjestäminen vei aikansa. Monet juoksut ja monet anomukset oli tehtävä, ennenkuin asia alkoi luistaa. Rakennustyöt pääsivätkin suurempaan vauhtiin vasta tämän vuoden aikana, jonka kuluessa yhtiön välityksellä saatiin 23:lle tontin omistajalle rakennuslupa.

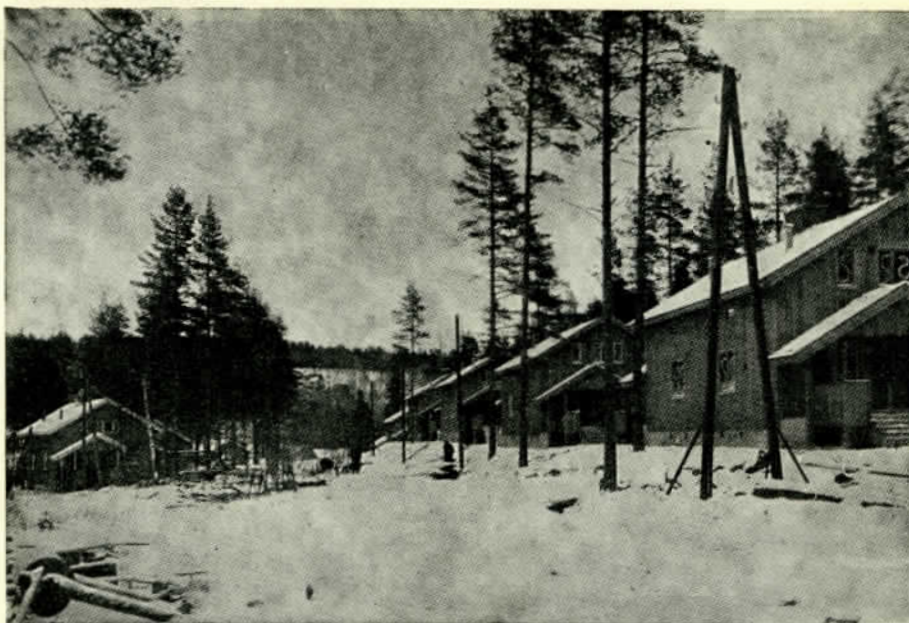
Käydessämme marraskuun alkupäivinä tällä omakoti-alueella, oli siellä 6 taloa asuttavassa kunnossa, 11 vesikatossa ja 11 rakenteilla, jota paitsi 3:lla tontilla oli näiden lisäksi rakennustyöt aloitettu talousrakennuksesta, joka oli vesikatossa.

Ensimmäisenä oli valmistunut Voikaan Korjauspajalla työskentelevän viilari Toivo Huumosen talo. Se käsittää 2 huonetta ja keittiön sekä ullakkohuoneen. Perhe, johon vanhempien lisäksi kuuluu 2 lasta, pääsi muuttamaan uuteen ikimajaan kotiinsa lokakuun 29 p:nä 1947. Vierailta on teetetty ulkoseinät ja muurit, mutta kaikki muu on omin voimin aikaan saatua. Paperoimisesta ja maalaustöistä on huolehtinut talon ehtoisia Olga-emäntä. Rakennusluvan hankkimisessa ei Huumosella kuulunut olleen vaikeuksia, mutta tarpeiden saanti oli sensijaan "kiven alla". Mutta onnellisesti kaikesta kuitenkin suurin piirtein selvittiin ja tarveaineiden hinnatkin olivat silloin kohtuullisempia kuin viime aikoina. Tästäkin syystä pantiin kiireen vilkkaa "töpinäksi". Asuinrakennuksen pinta-ala on 7x9 m. Ulkorakennuksessa on liiteri, sikala ja käymälä, mutta sauna ja kellari, jotka oli tarkoitus rakentaa myöhemmin, puuttuvat vieläkin sementin puutteesta. Jos ne olisi tehty samanaikaisesti asuinrakennuksen kanssa, niin ehkä sementtiä olisi silloin niitäkin varten saatu, mutta nyt lupa-anomus "tysäsi". Kaikesta huolimatta tuntui perhe onnelliselta ja tyytyväiseltä, kun oli niin pitkälle päästy, että on "oma tupa, oma lupa".

Pistäydyimme myöskin viimeksi valmistuneessa talossa, joka sijaitsee Huumosen talon välittömässä läheisyydessä, tien toisella puolen. Sen omistaa August Korpelainen, joka on työssä Kymintehtaan Paperitehtaalla. Korpelainen, joka sai tontin ensimmäisessä jaossa, kuten Huumonenkin, osti hirret heti sen jälkeen, mutta joutui tekemään kolmasti anomuksen, ennenkuin piirustukset hyväksyttiin. Tämä alkoi jo vähän jurnuttaa, niin että mies aikoi lyödä lossiksi koko homman, ja olisi niin tehnytkin, ellei lupa olisi pian sen jälkeen tullut. Kirvesmies hakkasi sitten rakennuksen sokkelista vesikattoon saakka ja muurari teki uunit, mutta muu onkin sitten omaa tekoa, lukuumattamatta ovia ja ikkunoita. Rakennus, joka on 6x8 m. suuruinen, käsittää kamarin, alkoovin ja keittiön, jota paitsi ullakolle on tarkoitus laittaa vielä yksi huone, mikäli olosuhteet myöten antavat. Ulkorakennuksessa on sauna ja muut tarpeelliset suojat.

Lauri Syväjärvi talonsa rakennuspuuhissa.

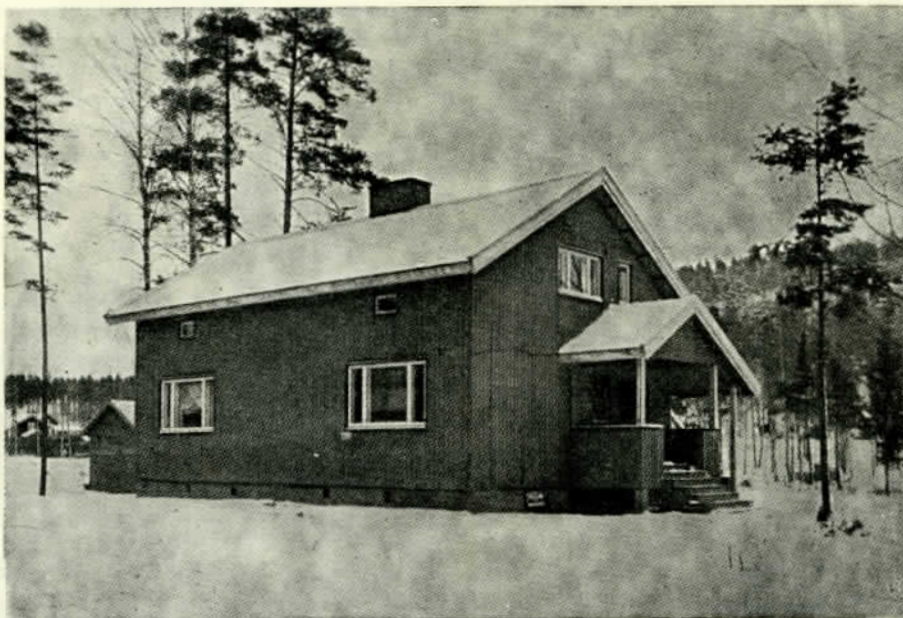
Naukion asuntoalueen taloja.

Korpelaisen 4-henkinen perhe pääsi muuttamaan omaan taloonsa viime lokakuun 12 p:nä, joten ei siinä oltu ehditty vielä monta viikkoa asua.

Yksi valokuvistamme esittää Voikaan Paperitehtaalla työskentelevää Lauri Syväjärveä oman talon rakennuspuuhissa. Tämä mies on itse kaatanut hirret, itse huolehtinut niiden vedosta paikan päälle ja itse myös veistänyt ne, joten käytännöllisesti katsoen hän on yksin talonsa pystyttänyt. Kunnioitettava suoritus, jolle kannattaa nostaa hattua. Paljon on omakotialueella jo tähän mennessä työtä tehty ja siihen ovat osallistuneet paitsi perheenpää myös muut perheen jäsenet, sikäli kuin ku-

kin heistä on kynnelle kyennyt. Mutta kaikki he ovat olleet hengessä mukana omaa kotia pystyttämässä ja sen vuoksi tuntuukin varmasti jokaisen rinnassa onnen ailahdus, kun talo on siinä kunnossa, että siihen voidaan sisälle muuttaa. Oma koti kullaa kallis!

Toimenpiteet asuntotilanteen helpottamiseksi eivät kuitenkaan ole pysähtyneet vain edelläselostettuun. Yhtiön toimesta on Naukioon, vanhalle hautausmaalle johtavan tien oikealle puolelle rakennettu 7 kpl. kuuden perheen asuntotaloja ja toisaalle Naukioon sekä Myllykalliolle on muodostunut vieläkin suurempia taloryhmiä. Nämä Naukion ja Myllykallion uusimmat talot on ra-

Tällaisia ovat Naukion ja Myllykallion asuntoalueiden talot läheltä katsoen.

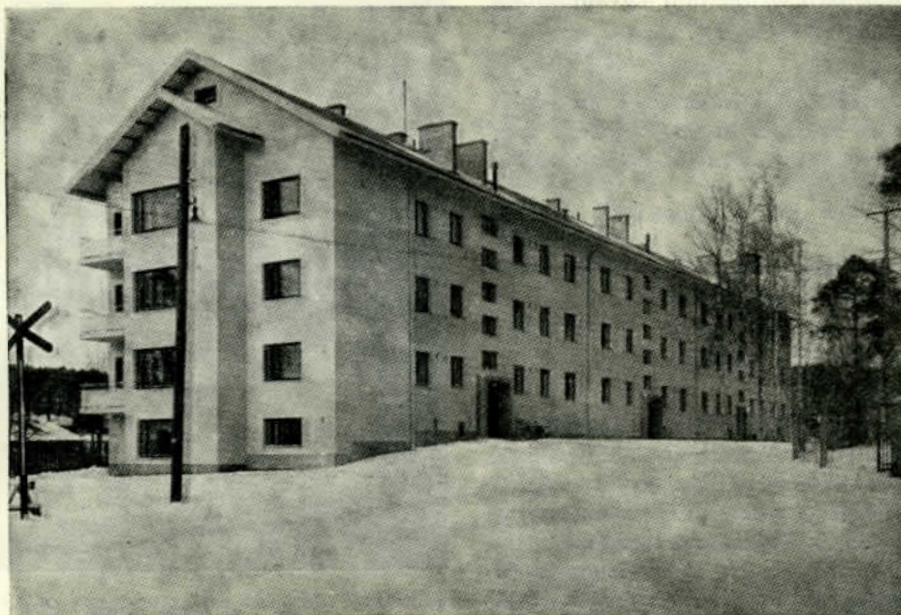

Sisäkuva eräästä Naukion talosta.

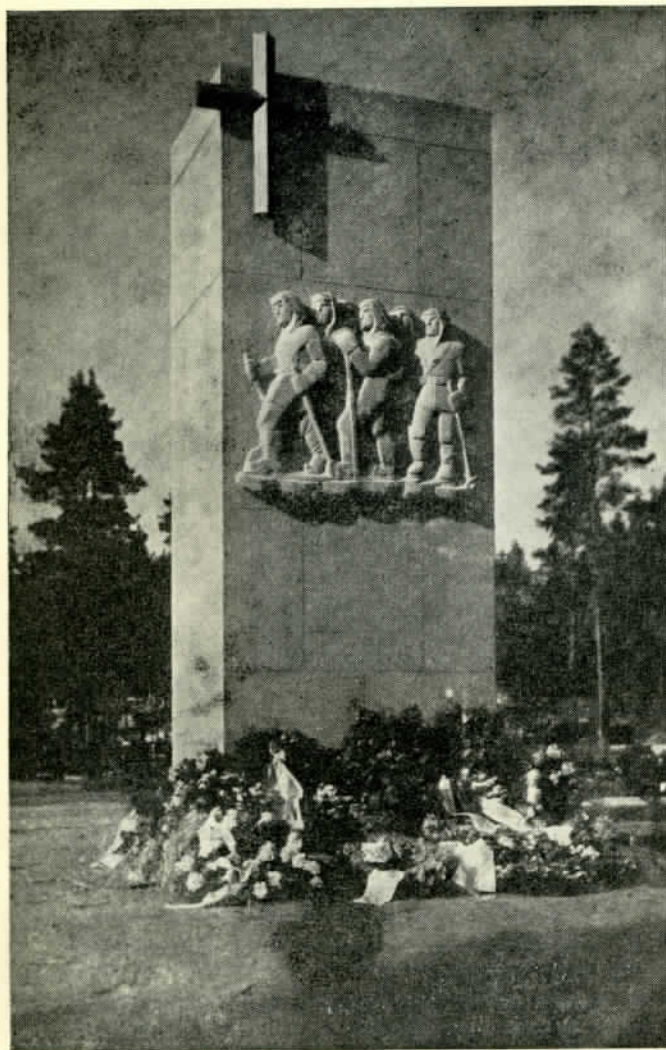
kennettu kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe käsitti yhteensä 30 taloa, joista Naukiossa 12 ja Myllykalliolla 18. Rakennustyöt alkoivat helmikuussa 1947 ja päättyivät viime kevättalvella. Toisessa vaiheessa tämän vuoden aikana on edellisten lisäksi rakennettu Naukioon 12 ja Myllykalliolle 2 taloa, joten niiden kokonaislukumäärä on nyt 44. Kunkin rakennuksen alakerrassa on 2 huoneen ja keittiön käsittävää asuntoa ja yläkerrassa 2 hellahuonetta. Tarkoituksena on myöhemmin asuntopulan lievennyttyä muuttaa yläkerran hellahuoneet tavallisiksi asuinhuoneiksi ja liittää ne alakerran asuntoihin, jol-

loin kuhunkin rakennukseen saadaan 2 kahden huoneen ja keittiön huoneistoa. Paitsi asuinhuoneita on kussakin rakennuksessa 4 talouskellaria sekä lisäksi ikkunoilla varustettuja varastokellareita ja ullakkotiloja. Rakennuksien perustukset on salaojitettu ja viemäri on johdettu jo kellariin saakka. Myös VC-tilat on alakertaan varattu, mutta tarvikepulan takia ei näitä mukavuuksia ole vielä voitu toimittaa.

Asuntopulaa virkamiesten keskuudessa on ollut omiaan lievittämään uusi virkamiestalo, jonka rakennustyöt pantiin alulle kesällä 1947 ja johon asukkaat pääsivät muut-

Uusi virkamiestalo.

Kuusankosken sankaripatsas, joka paljastettiin syksyllä. Patsaan luonnoksen on laatinut kuvanveistäjä Emil Filén.

Opetelkaa hymyilemään silloin, kun teillä on suurin suru. Käykää onneen ninkuin kukka aurinkoon päin silloinkin, kun ei aurinkoa ole, pilvisimmälläkin säällä, yölläkin.

Juhani Aho.

Yksi maa — yksi koti — yksi Isä — ihminen ihmisen veljenä. Silloin olemme kotona.

Manfred Björkqvist.

tamaan viime marraskuun alussa. Tämä talo sijaitsee ammattikoulun ja n.s. Aronpellon asuntoalueen välissä, vanhan virkamiestalon välittömässä läheisyydessä. Se on 3-kerroksinen ja käsittää 31 asuntoa. Piirustukset ovat arkkitehtien Liljequistin ja Helanderin laatimat.

Edelläselostetuin toimenpitein on asuntoilannetta jo joltisestikin helpotettu, mutta tulee kestäämään vielä kauan, ennenkuin asunto-olot saadaan täysin tyydyttävälle kannalle. Mutta toivossa on kuitenkin hyvä elää.

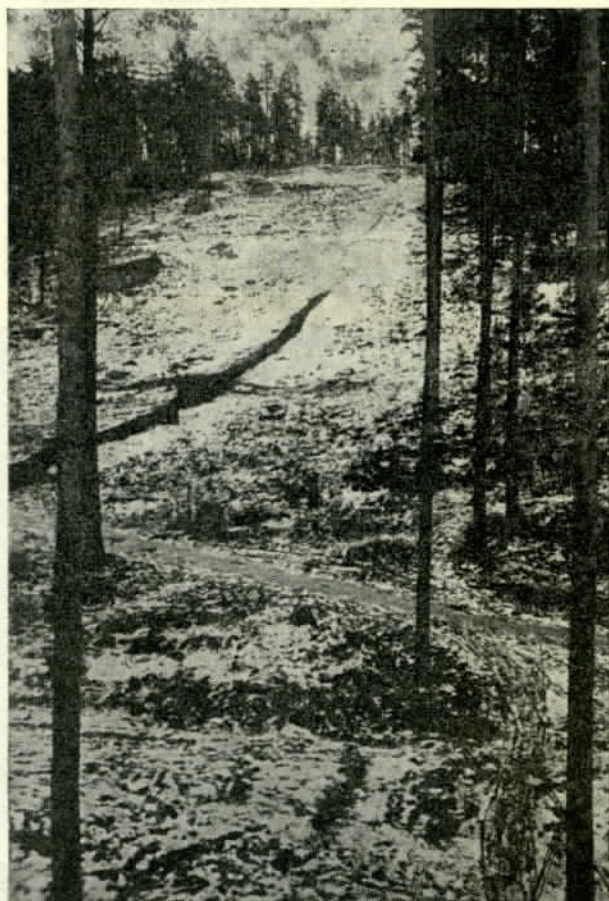
Pujottelulaskusta

erinomainen lisä Kuusankosken urheiluelämään.

Kuusankosken hiihtourheiluun on parina viime vuonna kuulunut tiiviisti myöskin pujottelu, jonka harrastajajoukko vuosi vuodelta lisääntyy sitä mukaa kuin tähän lajiin tarvittavia välineitä saadaan käyttöön. Ja varmaa on, että kunhan saadaan järjestelmällinen koulutus käyntiin, ennenkaikkea nuorten keskuudessa, riittää täällä aina uutta polvea tähän taitolajiin jopa kippulmielessä.

Kun pujottelu kuuluu yhtenä tärkeänä osana yleiseen hiihtokoulutukseen, on syytä toivoa, että jokainen hiihdon harrastaja hakeutuisi niihin harjoitus- ja kurssitilaisuuksiin, joita tänä talvenakin varmasti tullaan järjestämään. Viime talvena naiset näyttivät mallia, sillä olihan heidän kurssillaan 30-päinen osanottajajoukko. Katsotaanpas, lyövätkö miehet tänä talvena ennätyksen.

Luultavasti jokainen kuusankoskelainen jo tietää, missä meidän pujottelumäkemme on? Eikö! No sitten selitykseksi: se sijaitsee n.s. Parantolan mäellä aivan vesitorin vieressä ja nimitämme sitä Naukion pujottelumäeksi vastaisuudessa. Mäen raivaus aloitettiin v. 1946 ja

Tällaiselta näyttää pujottelumäki alhaalta päin katsottuna. Kuvasta ei kuitenkaan saa oikeaa käsitystä mäen korkeussuhteista.

Mäen päällä on puurakennelmat pantu alulle.

on sitä vähitellen, koko ajan talkootyönä tehden, kunnostettu sellaiseksi, että viime talvena järjestetyn kilpallun osanottajat pitivät sitä yhtenä etelä-Suomen parhaimmista. Ja kuluneena syksynä on rinteellä tehtykin vallan ihmeellisiä talkootuntimääriä. Mutta niinpä onkin mäkeen saatu nousemaan uusi komea vauhtikoro ke jolta kelpaa pudotella alaspäin niin kovaa kuin pää kestää.

On ollut ilahduttavaa se into, millä tehtaalla virkamieskunta ja urheiluseuralaiset ovat mäen rakentamiseen osallistuneet. Tämä osoittaa, että pujottelulla on tärkeä asema tehtaalla henkilökunnan ajanvietteenä ja terveyden kohottajana. Ja kunhan talvi on parhaimmillaan, on mäellä varmasti vilskettä, koska laji sopii niin nuorille kuin vanhoillekin.

Tämän pujottelumäen isänä voimme hyvällä syyllä pitää dipl. ins. B. Sucksdorffia, joka uupumattomalla innolla on mäessä viihtynyt niin syksyllä kuin talvellakin. Ja hänen intonsa on vetänyt muut mukaan sekä työhön että harjoituksiin, joita molempia on voitu tehdä nykyisin illallakin, kun mäkeen on saatu valonheittäjät.

Pujottelun teknillisenä opettajana on ollut voim-op. Tane Juurtola, joka aktiivisena kilpapurjottelijana on tähänkin lajiin erikoistunut. Hän on johtanut järjestettyä kurssit ja ollut harjoitustilaisuuksissa neuvonantajana.

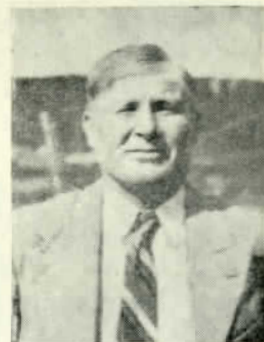
Kun tämä taitoa ja voimaa vaativa kaunis urheilulaji on nyt näin voimakkaassa nousussa, toivomme sille yhä uutta harrastajakaartiä ja luulemme, että tämän talven kilpailuissa on myös sivustakatsova kannattajajoukko runsaslukuinen.

Vaikka minä puhaisin ihmisten ja enkelien kielillä, mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski tai kilisevä kulkuri.

Raamattu.

*Missä liikkuu Herran henki,
siellä on antaa toisellenki.
Älä kysy: miksi, kelle?
Oves avaa hyvyydelle.*

L. Onerva.

†

KARTOITTAJA EINAR MAJANDER

Lokakuun 30 p:nä kuoli Kuusankoskella kartoittaja Einar Bernhard Majander 55 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 11.3.1893 Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 29.9.1913 Kymintehtaan Selluloosatehtaalte. 2.9.1918 hän siirtyi Kymintehtaan Ulkotyöosastolle ja 6.5.1920 Kymintehtaan Rakennusosastolle, missä työskenteli kuolemaansa saakka.

Majander osallistui työväen järjestötoimintaan ja kuului aikoinaan kunnanvaltuustoon sekä erilaisiin kunnallisiin lauta- ja johtokuntiin, mm. kunnallislautakuntaan. Hänet tunnettiin ahkerana, tunnollisena ja taitavana työntekijänä. Lähinnä jäivät poismennytään suremaan puoliso sekä lapset perheineen.

TIEDÄTTEKÖ,

että herneet ja palkokasvit pehmenevät keitettäessä nopeammin, jos puhdistettua soodaa pannaan hiukan sekaan;

että mustuneet peltiastiat saadaan puhtaiksi puuromaisella puun tuhkan ja öljyn seoksella, jota sivellään puhdistettavaan astiaan. Sen jälkeen hierotaan astiaa villatilkulla, kunnes se on kirkas. Lopuksi astia pestään saippuavedellä;

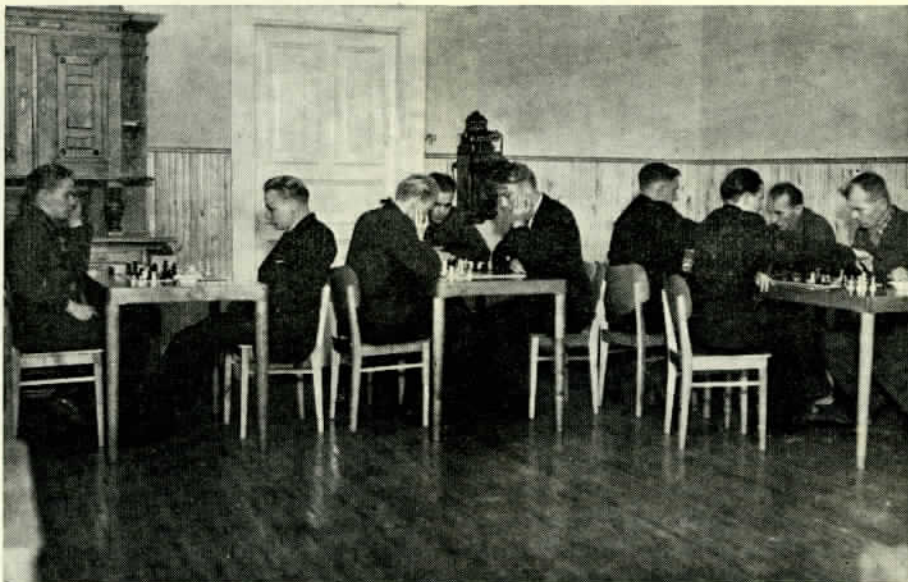
että hiiret kammoavat tärpätin hajua. Tärpätillä kostutetut tilkut hiirenkoloissa karkoittavat nuo epämiellyttävät otukset;

että huonot porsliinastiat tulevat kestävämmiksi, jos niitä ennen käyttöä keitetään pari tuntia lipeävedessä, jossa ne sitten saavat jäähtyä;

että maltailla täytetty pussi kalaveteen — karille tai kaislikon reunaan — upotettuna vetää suuria ahvenia puoleensa ja samalla onkeen;

että kastuneet jalkineet kuivataan parhaiten täyttämällä ne lämmitetyillä kuivilla kaurilla. Kaurat nimittäin imevät kosteuden jalkineista ja esiävät niitä kovettumasta ja kutistumasta. (Seuraavaa käyttöä varten kaurat kuivataan);

että tikun saa sormesta helposti pois, jos pidetään sormeä viisi minuuttia niin kuumassa vedessä kuin suinkin.

Shakkikerholaiset mielityössään.

„Hiljaisten“ miesten kerho aloittanut toimintansa Voikaalla.

Kesäharjoituskausi on päättynyt ja urheilijat ovat siirtyneet ulkoharjoituksista sisäharjoituksiin. Voimistelusalit ovat jälleen koonneet seinänsä suojaan suuret joukot nuorisoa ja myös varttuneempaakin väkeä, jotka reippaina ja elämänhaluisina haluavat voimistelun avulla pitää kehonsa kunnossa.

Luonnollisesti ei yksinomaan kehon kunnossapitäminen tuo täyttää tyydytystä kaikille, vaan on heidän myöskin saatava henkistä virkistystä ja askartelua, jossa ”ällynystyrätkin” joutuvat tavallista kovemmalle koetukselle. Tämän vuoksi järjestettiin lokakuun 18 päivän iltana Voikaalla Yrjönojan kerhuhuoneistossa tehtaan palveluksessa oleville henkilöille ensimmäinen shakki-ilta. Tilaisuuden, johon oli saapunut alun toistakymmentä innokasta shakin ystävää, avasi urheiluneuvoja O. Rautjärvi, selostaen lyhyesti näiden shakki-iltojen merkitystä ja samalla mahdollisuuksia shakkiharrastuksen edelleen laajentamiseksi. Mainittakoon, että ensi vuonna on mm. tarkoitus järjestää eri työosastojen välinen shakkiturnaus, jonka yhteydessä ratkaistaan samalla myös mieskohtainen paremmuus. Samoin on tarkoitus ryhtyä jatkuvasti julkaisemaan tässä lehdessä asiaan innostuneiden ratkaistavaksi erilaisia shakkitehtäviä. Ensimmäinen tällainen tehtävä esiintyy jo tässä numerossa.

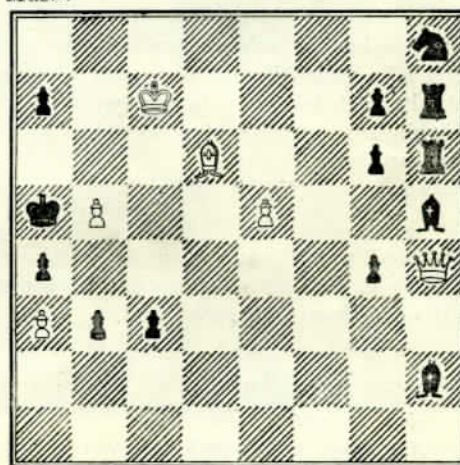
Innostus näitä kerran viikossa pidettäviä shakki-iltoja kohtaan on jatkuvasti kasvanut, joten alkuaan hankitut pelivälineet eivät tahdo jokaisena iltana riit-

tää. Eikä ihmekään, sillä onhan shakki tunnetusti mielenkiintoinen ja laajalle levinnyt peli. Siinä pelilaudan ääressä voi tavallinen maallikkokin kuvitella olevansa todella suuri sotapäällikkö, yrittäessään talonpoika-armeijansa, ratsuväen sekä tykistö- ja lähettijoukkojensa tukemina nujertaa vastustajansa. Shakki on peli, jossa puhutaan vähän, mutta tuumitaan sitä enemmän. Pelaajat ovat täysin omissa ajatuksissaan ja suunnitelmassaan ja usein vain sanat ”Shakki”, ”Matti” tai ”Patti” rikkovat näiden shakki-iltojen hiljaisuuden.

Shakki-iltoja pidetään Yrjönojan kerhuhuoneistossa jatkuvasti joka maanantai-iltana alkaen klo 18.00. Näihin tilaisuuksiin ovat kaikki shakin ystävät tervetulleet.

Tehtävä n:o 1.

Musta

Valkoinen.

Valkea tekee matin kolmessa siirrossa.

— Kyllä mahtaa olla kauheata, kun laulajatar huomaa, että hän on menettänyt äänensä.

— Niin, ja vielä paljon kauheampaa, jollei hän sitä huomaa.

ONNETTOMUUDEN UHREJA.

Syyskuun 30 p:nä oli osa Voikaan tehtaan palokuntaa palaamassa kotiin yhdistetyllä palo- ja sairaskuljetusautolla Multamäen asemalta, missä oli oltu sammuttamassa tulipaloa. Kun auto oli n. klo 14,50 tullut Harjunjoen pohjoispuolella sijaitsevalle Haarankallion ylikäytävälle, lähestyi ylikäytävää samaan aikaan pohjoisesta päin tulossa ollut Voikaan—Kouvolaan moottorijuna V 6. Koska näkyväisyys tässä paikassa on huono ja koska laskeva iltapäiväaurinko paistoi autonkuljettajaa suoraan silmiin, ei hän huomannut vaaraa, ennenkuin tilanne oli sellainen, että yhteentörmäystä ei voitu välttää. Moottorijuna ajoi auton takaosaan, jolloin auto paiskautui kyljelleen kymmenkunta metriä tapahtumapaikalta. Autossa olleista seitsemästä palokuntalaisesta loukkaantuivat kuolettavasti palokuntalaiset, autonasentaja Benjam Sundqvist ja sepänapulainen Evald Saarinen, muiden saadessa lievempiä vammoja.

BENJAM SUNDQVIST

oli syntynyt Iitissä 24. 11. 1898. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1915, ollen Voikaalla eri tehtävissä. V. 1925 hän antautui autoalalle, työskennellen autonkuljettajana sekä kuorma- että henkilöautoissa. Vuodesta 1944 hän toimi autonasentajana Voikaan tehtaalla. Työtehtävissä hän oli tunnollinen ja vaativa, ja työtoverien keskuudessa oli "Penna" pidetty. Hän omisti leikkisän luonteen ja valoisan elämäntähtämyksen. Vapaa-ajan harrastuksista oli paini hänen sydäntään lähellä. Lukuosat olivat ne kilpailut, joissa hän oli mukana ja ikämiehenä sai Urheilu-Veikkojen painijaosto hänestä uutteran jäsenen. Viime kesänä hän rakenteli taloa Pyhäjärven Pilkanmäkeen, jolloin rakennushommat veivät paljon vapaa-aikaa. Sundqvist oli myöskin Voikaan palokunnan tukimiehiä ja monet ovat ne tulipalot ja hälytysmatkat, joita hän sai tehdä eri vuoden ja vuorokauden aikoina. Vainajaa surevat lähinnä vaimo, aikuinen poika sekä kasvattitytär.

EVALD SAARINEN

oli syntynyt Voikaalla 2. 6. 1909. Käytyään kansa- ja ammattikoulun hän tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Rakennusosastolle 1925. Palveltuaan rakennuspuolella viitisen vuotta hän siirtyi v. 1930 Voikaan Paperitehtaalte. Paperimiehenä hän oli 12 vuotta, minkä jälkeen tuli korjauspajalle, ollen siellä työssä kuolemaansa saakka. Saarinen oli tunnollinen työntekijä, luonteeltaan hiljainen ja avulias ja sellaisena erittäin pidetty. Vapaa-aikoinaan hän uurasteli oman kodin rakennuspuuhissa ja oli saanut valmiiksi oman talon, jossa ensiluokkainen puutarha todisti hänen uutteruuttaan. Talon yhteyteen oli valmistunut myöskin kanala, joka antoi työtä ja virkistystä vapaa-aikoina. Isänmaallisena miehenä ja ahkerana palokuntalaisena hän uhrasi paljon aikaa yhteisiin rientoihin. Harvoin oli Saarinen poissa, kun "pu-nainen kukko" kutsui palomiehiä toimintaan. Lii-kuntakasvatus oli myöskin hänen sydäntään lähellä ja kaikissa kilpailuissa ja otteluissa nähtiin hänet katsomossa. Vainajaa jäivät lähinnä suremaan vaimo sekä kaksi tytärtä.

Robert Tähtinen.

August Narinen.

Juho V. Jokelin

Hilda Skofelt.

M E R K K I P Ä I V I Ä.

KYMINTEHTAALLA.

75-VUOTIAS.

Vartiomies Antti Eskola, Kymintehtaan Ulkotyö-osastolta, 14. 1. 49. Hän on tullut yhtiön palvelukseen 18. 7. 1896 Ulkotyöosastolle ja on palvellut samalla osastolla yhtäjaksoisesti jo 52 vuotta. Aluksi hän työskenteli tukkikasalla ja on sen jälkeen ollut erilaisissa töissä, leikannut hiomopuita, rasvaillut vaunuja, pinoillut talvisin kesällä leikkaamiaan hiomopuita sekä työskennellyt vuoroin Saksanahon ja vuoroin Savonrannan nostolaitoksilla. Viimeiset 15 vuotta hän on ollut yövartijana Saksanahon ja Savonrannan puutavaravarastoilla. Hiljaisena ja vaatimattomana luonteeltaan on Eskola uskollisesti suorittanut tehtävänsä.

70-VUOTIAITA.

Kimpisahuri Robert Tähtinen, Kuusankosken Sahalta, 25. 1. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Jo 11-vuotiaana hän ryhtyi hankkimaan elatuksensa, ensin oppipoikana ja sittemmin maa-, metsä-, rautatie- ja käsityöläisenä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1906 Kuusankosken Sahalle ylösottajan apulaiseksi puiden nostoon. Oltuaan talvet sahassa ja kesät nostossa hän siirtyi vakinaisesti sahalle, missä on työskennellyt kuormittajana ja myöhemmin kimpisahurina. Tässä toimessa hän on edelleenkin. Nuorempana hän osallistui järjestö- ym. riemuihin,

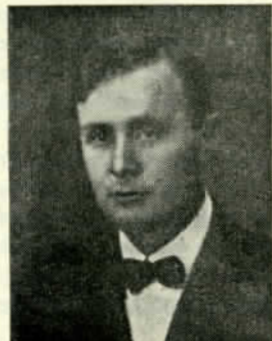
mutta sen jälkeen ovat suuren perheen huoltajan vapaaajat kuluneet jalkineiden tekoon ja korjaukseen. Tähtisen erikoisharrastuksista mainittakoon puutarhanhoito ja juurikasvien viljely.

Rimahakunhoitaja August Narinen, Kuusankosken Sahalta, 2. 2. 49. Hän on syntynyt Suonenjoella ja tullut yhtiön palvelukseen 15. 10. 1906 Kymin Sahalle Iisvedellä, missä oli ensin rakennustöissä ja myöhemmin kehäsahurina. Kun mainittu saha lopetti toimintansa, siirtyi Narinen v. 1915 samaan työhön Kuusankosken Sahalle. Pitkänä palveluskautenaan hän on ehtinyt suorittaa kaikenlaisia sahatöitä. Narisen vapaa-aikojen harrastuksiin on kuulunut kalastus aina näihin päiviin asti.

Hissinkuljettaja Juho Villehard Jokelin, Kuusankosken Paperitehtaalta, 22. 2. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Tullessaan v. 1890 mainitulle tehtaalle massankärrääjäksi hän oli vasta 11 vuoden ikäinen. Pitkän palveluksensa aikana hän on kerinnyt olla monessa ammatissa samalla osastolla, lukuunottamatta vähäistä aikaa Kuusankosken Selluloosatehtaalla. Vuonna 1924 hän tuli vakinaiseksi leikkuukoneenkäyttäjäksi ja siirtyi nykyiseen toimeensa v. 1944. Vuosien varsilta muistuu Jokelin mieleen monta hauskaa tapausta, mutta veitikka silmässä sanoo Jussi: "Olisihan niistä seikkailuista paljonkin kerrottavaa, mutta jääköön nyt tällä kertaa." Mielellään vertailee Jokelin entisiä koneita ja työtapoja nykyisiin ja niistä riittäisikin juttua pitkälti. Hänen har-

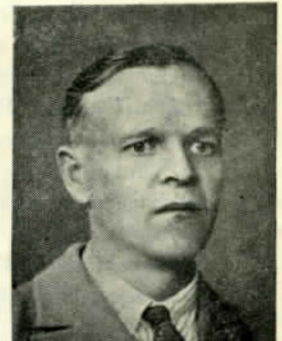
Frans Laine.

Mauno Salomaa.

Lauri Lahtinen.

Pekka Leskinen.

Kaarlo Vilho Taiminen.

Kalle Sallinen.

Anna Sarenius.

Jalmari Tirronen.

rastuksistaan mainittakoon puutarhanhoito, mistä hom-
masta mansikkamaat ja omenapuut kuuluvat olevan etu-
alalla.

65-VUOTIAITA.

Leikkuukoneenkäyttäjä Taneli Laine, Kymintehtaan Paperitehtaalta, 17. 1. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1904 Kymintehtaan Paperitehtaalte, missä on työskennellyt leikkuukoneella, ho-
lanterissa ja kiilloituskalanterilla. Leikkuukoneenkäyt-
täjänä hän on toiminut vuodesta 1929 lähtien.

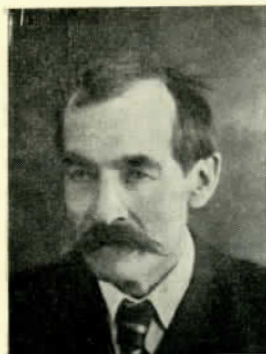
Rasvaaja Matti Mäkelä, Kuusankosken Paperiteh-
taalta, 18. 2. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut
yhtiön palvelukseen v. 1901 prässipojaksi Kuusankosken
Paperitehtaalte, missä oli vuoteen 1904. Työskennel-
tyään v. 1906—09 Voikaan Paperitehtaalte hän siirtyi
v. 1910 Kymintehtaan Paperitehtaalte rullamiehen apu-
laiseksi ja siitä toimesta v. 1918 silinterimieheksi sekä
v. 1920 koneenhoitajaksi. Kuusankosken Paperitehtaalte
hän tuli v. 1929 ja on nykyisessä ammatissaan ollut
vuodesta 1945 lähtien. Mäkelän erikoisharrastuksena on
ollut hiihto ja hän on joka kerran osallistunut massa-
hiihtoihin. Harrastuksiin ovat vielä kuuluneet kalastus
sekä puutarhanhoito ja penkkiurheilu.

Kimpien särmääjä Hilda Skofelt, Kuusankosken
Sahalta, 28. 2. 49. Hän on syntynyt Lappträskissä ja
tullut yhtiön palvelukseen v. 1918 Kuusankosken sahalle
kimpien särmääjäksi. Oltuaan välillä rimojen heittäjänä
hän siirtyi loukkaantumisen jälkeen jälleer entiseen am-
mattiinsa. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa kanojen ja
lampaiden hoitoa.

60-VUOTIAITA.

Sukeltaja Frans Laine, Kymintehtaan Rakennus-
osastolta, 19. 1. 49. Hän on syntynyt Kauvatsalla. En-
nen Kymi-yhtiön palvelukseen tuloaan hän työskenteli
ratavartijana Harjun asemalla vuodesta 1914 vuoteen
1918. Senjälkeen hän muutti Voikaan Mattilaan, raken-
taen sinne oman talon. Yhtiön palvelukseen hän tuli en-
simmäisen kerran v. 1920 kirvesmieheksi Voikaan Koski-
rakennusosastolle, missä pieniä katkoja lukuunottamatta
työskenteli vuoteen 1931. Tämän jälkeen hän oli töissä
useilla eri paikkakunnilla vuoteen 1940 saakka, jolloin
palasi takaisin yhtiömmee palvelukseen Kymintehtaan
Rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee. Su-
keltajana hän on ollut vuodesta 1922 lähtien. Laine on
kuulunut useihin kunnallisiin lauta- ja jhtokuntiin sii-
tä alkaen, kun Kuusankosken kunta perustettiin. Työ-
väen järjestöissä hän on ollut mukana pikkupojasta läh-
tien ja osallistunut sekä ammatillisiin että poliittisiin
rientoihin.

Leikkuukoneen apunainen Aino Floman, Kuusan-
kosken Paperitehtaalte, 23. 2. 49. Hän on syntynyt
Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1913 Kuusan-
kosken Puuhiomoon, mistä v. 1919 siirtyi Kuusankosken
Paperitehtaalte. Vuodesta 1924 aina vuoteen 1945 hän
oli työssä Kymintehtaan Paperitehtaalte, palaten vii-
meksimainittuna vuonna takaisin Kuusankosken Paperi-
tehtaalte nykyiseen toimeensa.

Antti Lehtinen.

Impi Norenius.

Emanuel Uusitalo.

Lauri Aalto.

Kaarlo Vilenius.

Evert Jokimies.

Toivo Huuononen.

Tilda Rahikainen.

50-VUOTIAITA.

Kirvesmies Mauno Salomaa, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 3. 1. 49. Hän on syntynyt Iitissä. Kuusankoskelle hän muutti v. 1925, perustaen oman puusepäntöliikkeen, jossa valmistettiin pääasiallisesti ovia ja ikkunoita. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran marraskuussa v. 1925 Voikaan Selluloosatehtaalte, eroten sieltä heinäkuussa 1931. Senjälkeen hän työskenteli omassa verstaassaan vuoteen 1947 saakka, lukuunottamatta sitä aikaa, minkä joutui olemaan sodassa. Tammikuussa 1947 hän tuli työhön Kymintehtaan Asuntoosastolle ja on edelleenkin yhtiön palveluksessa kirvesmiehenä Kymintehtaan Rakennusosastolla. Puusepäntötyöt ovat hänellä nykyisin sivuharrastuksena. Nuorempana hän on harrastanut urheilua, osallistuen moniin urheilukilpailuihinkin.

Suolan kärrääjä Toivo Korhonen, Klooritehtaalte, 8. 1. 49. Hän on syntynyt Kuhmoisissa. 16-vuotiaana hän ryhtyi työhön kotipitäjäänsä sahalla. Oltuaan muutamia vuosia Kaukaan ja Heinolan rullatehtailla hän tuli v. 1928 Kymen Oy:n palvelukseen, ensin Rakennusosastolle, mistä siirtyi Kuusankosken Selluloosatehtaalte. Klooritehtaalte hän tuli v. 1936 ja työskentelee siellä edelleenkin. Vaatimattoman luonteensa takia ei Korhonen koskaan ole pyrkinyt etuslalle, mutta työnsä hän on aina tehnyt tunnollisesti. Vapaa-ajansa hän on joutunut uhraamaan lapsilleen, sillä vaimonsa kuoleman jälkeen hän on vuodesta 1938 yksin huolehtinut neljästä alaikäisestä lapsestaan, joista nuorin oli silloin vasta 3-vuotias.

Viivauskoneenkäyttäjä Lauri Anselm Lahtinen,

Kymintehtaan Paperitehtaalte, 14. 1. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen 26. 5. 1913 Asuinrakennusosastolle. 10 vuotta myöhemmin hän siirtyi Kymintehtaan Paperitehtaalte, missä nykyisin työskentelee viivaajana. Lahtisen nuoruuden aikaisista harrastuksista mainittakoon erikoisesti musiikki. Hän on soittanut torvea jo koulupoikana ollessaan ja kuulunut noin 25 vuoden ajan torvisoittokuntaan, suurimman osan tästä ajasta Kuusankosken Työväenyhdistyksen torvisoittokuntaan. Työväen järjestötoiminnassa hän on ollut mukana yli 30 vuotta. Kuuluttuaan vuodesta 1916 lähtien Kuusankosken Sos.-dem. Työläisnuorisio-osastoon hän liittyi v. 1924 Kuusankosken Työväenyhdistykseen. Hän on ollut yhdistyksen sihteerinä 12 vuotta ja toimii nykyisin sen varapuheenjohtajana. Ammattiyhdistystoimintaan hän on osallistunut vuodesta 1923, jolloin liittyi Kuusankosken Paperiammattiosastoon, jonka puheenjohtajana ja rahastonhoitajana hän on toiminut. Kuusankosken kunnanvaltuustoon on Lahtinen kuulunut vuodesta 1931, kunnallislautakunnan vuodesta 1930 ja verotuslautakuntaan vuodesta 1927. Hän oli kunnallislautakunnan varapuheenjohtajana v. 1939—45 ja toimii nykyisin sen puheenjohtajana. Lisäksi hän kuuluu moniin kunnallisiin lauta- ja johtokuntiin. Hän on ollut myös Kuusankosken Osuusliikkeen myymäläneuvoston jäsenenä ja toiminut kassantarkkailijana usean vuoden ajan. Kuusankosken Puhtiin hän kuului sen alkuaikoina, hoitaen m.m. rahastonhoitajan tehtäviä.

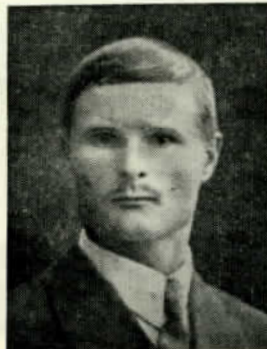
Viilaaja Pekka Leskinen, Kymintehtaan Korjauspajalta, 22. 1. 49. Hän on syntynyt Muuruvedellä. Lopetettuaan koulunsa Juantehtaalte hän sai paikan Ka-

Urpo Heikki Vägö.

Martti Eskola.

August Fabian Friman.

O. E. Lindholm.

jaanin Puutavara Oy:n korjauspajassa Kajaanissa. Siellä hän työskenteli kolmisen vuotta, lähtien sitten lokakuussa 1916 Saksaan jääkäriksi. Tältä matkalta hän palasi vasta joulukuussa 1919. Työskenneltyään lyhyehkön ajan Kajaanissa ja Karihaarassa tuli Leskinen yhtiömme palvelukseen Kymintehtaan Korjauspajalle 22. 4. 1920. Vuoden 1934 alussa hänet nimitettiin 6:n paperikoneen koneviilaajaksi, jota tärkeää tehtävää hän edelleenkin hoitaa. Saksan kielen taitoisena on Leskinen usein joutunut toimimaan tulkkina. Vapaa-aikoinaan hän on harjoittanut kieliopintoja mm. paikallisessa työväenopistossa. Hänen muista harrastuksistaan mainittakoon kananhoito.

Puidenmättäjä Kaarlo Vilho Taiminen, Kymintehtaan Puuhiomosta, 1. 2. 49. Hän on syntynyt Lapträskissä ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 11. 1922 maanviljelystöläiseksi Eerolan kartanoon, mistä 20. 7. 1926 siirtyi Kymintehtaan Rakennusosastolle sekä vielä saman vuoden marraskuussa Kymintehtaan Puuhiomoon hiomopuiden puhdistajaksi ja mättäjäksi, missä työssä on edelleenkin.

Apumies Kalle Sallinen, Kymintehtaan Rakennusosastolta, 11. 2. 49. Hän on syntynyt Ensossa, joka oli hänen kotipaikkansa aina talvisotaan saakka, jolloin hän joutui siirtymään muualle. Viime sodan jälkeen hän hakeutui Kuusankoskelle ja tuli 23. 10. 47 yhtiömme palvelukseen Kymintehtaan Rakennusosastolle. Sallinen on innokas palstaviljelijä ja hänen tärkein harrastuksensa tällä hetkellä on uuden kodin pystyttäminen jo varatulle palstalle.

VOIKAALLA.

65-VUOTIAITA.

Jälkivuolija Otto Matilainen, Voikaan Selluloosatehtaalta, 24. 1. 49. Hän on syntynyt Hankasalmella. Yhtiön työhön hän tuli ensimmäisen kerran Voikaan Rakennusosastolle v. 1906. Voikaan Selluloosatehtaalla hän on yhtäjaksoisesti ollut vuodesta 1920 lähtien. Vapaa-aikoinaan harrastaa Matilainen kotipuutarhanhoitoa ja on hän myös ottanut osaa paikalliseen seuratoimintaan,

Kokoojakoneenhoitaja Anna Sarenius, Voikaan Selluloosatehtaalta, 14. 2. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1905. Vuodesta 1913 hän on yhtäjaksoisesti ollut Voikaan Selluloosatehtaalla ja palvelusvuosia on kertynyt jo 36.

Viilaaja Jalmari Tirronen, Voikaan Korjauspajalta, 14. 2. 49. Hän on syntynyt Kymintehtaalla. Yhtiön töihin hän tuli ensin Kuusankoskelle pakkausraamin naulaajaksi ja siirtyi v. 1910 Kuusankosken Sahalle. Oltuaan sen jälkeen työssä Kuusankosken ja Kymintehtaan paperitehtaissa hän tuli Voikaan Korjauspajalle v. 1916. Täältä hän siirtyi Läskelän korjauspajalle, jossa oli lähes 15 vuotta. Talvisota aiheutti kuitenkin hänen siirtymisensä takaisin synnyinseudulle ja työpaikaksi tuli jälleen Voikaan Korjauspaja, jossa hän on edelleenkin. Pirteänä ja huumorintajuisena miehenä on Tirronen hyvin pidetty työpaikallaan. Vapaa-ajat kuulivat nuorempana ollessa jalkapallokentällä, mistä jos-

kus tultiin kotiin kengänpohjat kädessä. Erikoisena "kärpäsenä" on Tirrosella ollut aina musiikki. Hän onkin soitellut haitarista alkaen melkein kaikkia instrumentteja. Erikoisen kiintynyt on hän ollut torvisoittoon, kuuluen esim. Läskelän tehtaan torvisoittokuntaan koko siellä olonsa ajan.

Rullien kuljettaja Antti Lehtinen, Voikaan Paperitehtaalta, 14. 3. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Ulkotoyosastolle marraskuussa v. 1919. Paperiosastolle hän siirtyi v. 1922, toimien eri ammateissa. Nykyiseen toimeensa hän tuli v. 1942. Lehtinen on ahkera ja innokas kalamies, jota "ammattia" hän kaiket vapaa-aikansa harrastaa.

60-VUOTIAITA.

Voikaan paperisalin emäntä, rouva Anni Elo 10. 1. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut Voikaan Paperitehtaan palvelukseen 3. 7. 1905, työskennellen koko ajan samassa paikassa, lukuunottamatta sitä lyhyehköä aikaa, minkä hän Voikaan Paperitehtaassa v. 1905 sattuneen palon takia oli toimessa Kuusankosken paperisalissa.

Lyijyseppä Robert Vahter, Voikaan Selluloosatehtaalta, 10. 1. 49. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1922. Sivuharrastuksista mainittakoon kotipuutarhanhoito ja hiihto.

Lakaisija Impi Norenus, Voikaan Talousosastolta, 16. 1. 49. Hän on syntynyt Iitissä, mistä 10. 6. 22 tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Talousosastolle. Oltuaan noin puolitoista vuotta erilaatuisissa töissä hän siirtyi vakinaisesti lakaisijan tehtävään, jota tointa hän on uskollisesti ja työnantajansa tyydytykseksi suorittanut yli 25 vuotta.

Rasvaaja Emanuel Uusitalo, Voikaan Selluloosatehtaalta, 18. 3. 49. Hän on syntynyt Suomenniemellä ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1912. Vuodesta 1916 hän on yhtäjaksoisesti ollut Voikaan Selluloosatehtaalla, toimien erilaisissa tehtävissä, mm. useat vuodet kloorimiehenä valkaisuosastolla.

Robert Fastman, Voikaan Höyryosastolta, 24. 3. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen lokakuun 10 p:nä 1914, aloittaen työnsä Voikaan Paperitehtaalla. Useina eri jaksoina ja eri osastoilla työskenneltyään hän tuli helmikuun 26 p:nä 1942 Voikaan Höyryosastolle hiilivaa'an hoitajaksi, jossa työssä on edelleenkin.

50-VUOTIAITA.

Käyttötarkkailija Aili Paavilainen, Voikaan Selluloosatehtaalta, 9. 1. 49. Hän on syntynyt Mikkelissä ja tuli yhtiön palvelukseen Voikaan Ulkotoyosastolle v. 1919. Selluloosatehtaalla hän on ollut v:sta 1921 lähtien. Vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon käsityöt.

Kivityömies Lauri Emil Aalto, Voikaan Tehdasrakennusosastolta, 21. 1. 49. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen Kuusankosken Rakennusosastolle v. 1915. Yhteisistä riennoista mainittakoon, että hän on kuulunut Kuusankosken kunnanvaltuustoon vuodesta 1929 alkaen sekä lisäksi taksoitus-, tutkija-,

rakennus- ja työasiainlautakuntiin. Mäkikansakoulun johtokunnan puheenjohtajana ja taloudenhoitajana hän on myös toiminut useita vuosia ja kuulunut Kuusankosken Osuusliikkeen edustajistoon. Ammattiyhdistysliikkeeseen hän liittyi v. 1919, toimien Kuusankosken Rakennustyöläisten ammattiosaston puheenjohtajana yhtäjaksoisesti 27 vuotta ja valittiin osastonsa kunniapuheenjohtajaksi kaksi vuotta sitten. Aalto on edustanut osastoaan kaikissa liiton edustajakokouksissa sekä SAK:n edustajakokouksessa v. 1943. Hän kuuluu SAK:n liittovaltuustoon. Kuusankosken Työväenyhdistyksessä hän on toiminut puheenjohtajana ja sihteerinä, kuuluen nykyäänkin yhdistyksen johtokuntaan.

Vuoromestari Kaarlo Vilenius, Voikaan Selluloosatehtaalta, 27. 1. 49. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1921. Oltuaan välillä pois-
sa toista vuotta hän tuli uudelleen palvelukseen v. 1923 ja nimitettiin vuoromestariksi selluloosatehtaalte v. 1937.

Rullamies Evert Jokimies, Voikaan Paperitehtaalta, 3. 2. 49. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1916, toimien useilla eri osastoilla. Nykyään hän on rullamiehenä paperikoneella. Nuorempana hän on ollut innokas metsä- ja kalamies, mutta viime aikoina hän on harrastanut vain kalanpyyntiä.

Viilaaja Toivo Huuromonen, Voikaan Korjauspajalta, 17. 2. 49. Hän on syntynyt Anjalassa, mutta jo nuorena lähtenyt syntymäpaikkakunnaltaan tullen Voikaan Korjauspajalle 23. 5. 21. Korjauspajalla on hän ollut useissa eri ammateissa ja työskentelee nykyään viilaajana. Kiperän paikan tullen Huuromonen on kyllä valmis auttamaan monissa muissakin ammateissa, joissa miestä tarvitaan. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon, että moottoriveneurheilu on ollut hänen urheiluriennostaan numero yksi. Pyhäjärven pinnasta ei kai olisi montakaan neliometriä ehjää, jos ne paatin uurtamat vaot olisivat jääneet näkymään, mitkä hän on kyntänyt. Jämerä ammattiyhdistysmies hän on ollut aivan nuoresta pojasta alkaen. Hänet tunnetaan työpaikallaan maltillisena ja harkitsevana miehenä.

Muurarin apulainen Tilda Rahikainen, Voikaan Talousosastolta, 20. 2. 49. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1922 Talliosastolle. Hän on palvellut useilla eri osastoilla, pitkäaikaisemmin ulkotyö- ja rakennusosastoilla. Yhtäjaksoisesti hän on ollut yhtiön palveluksessa vuodesta 1926. Nykyisessä toimessaan Voikaan Talousosastolla hän on ollut vuodesta 1948. Vapaa-aikansa hän käyttää kodinhoitoon.

Höyryaseman hoitaja Urpo Heikki Wägg, Voikaan Sähköosastolta, 8. 3. 49. Hän on syntynyt Kymissä ja suorittanut keskikoulun Kotkassa. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli 16. 9. 18 Voikaan Korjauspajalle, mistä siirtyi 15. 1. 23 Sähköosastolle, jossa hän on siitä lähtien työskennellyt. Hän on erikoisesti kiinnostunut radioalasta ja voikaalaiset tuntevat hänet "radiotohtorinaan". Hän on ollut innokas kielten harrastaja ja etenkin esperanto on häntä kiinnostanut, onpa hän opettanut sitä Työväenopistossakin. Kaikki kirjallisuus, niin kauno- kuin tieteellinenkin, on aina kuulunut hänen vapaa-aikojensa harrastuksiin. Palokuntaan hän on kuulunut

parikymmentä vuotta. Nykyisin vapaa-aika kuluu "markan tentilla" omakotipuuhissa.

Rotatiokoneen etumies Martti Eskola, Voikaan Paperitehtaalta, 12. 3. 49. Hän on syntynyt Iitissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1920. Suurimman osan ajasta on hän työskennellyt Voikaan Paperitehtaalte. Vapaa-aikoinaan harrastaa Eskola puutarhanhoitoa.

Kokoojakoneen hoitaja Hanna Tanttula, Voikaan Selluloosatehtaalte, 16. 3. 49. Hän on syntynyt Joutsassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1927. Oltuaan välillä vuoden verran pois-
sa hän tuli uudelleen työhön v. 1932, mistä lähtien on palvellut yhtäjaksoisesti.

PITKÄAIKAISESTI PALVELLEITA.

KYMINTEHTAALLA.

Varastomies August Fabian Friman, Kymintehtaan Päävarastolta, tulee 13. 2. 49 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Elimäellä 26. 3. 1892. Yhtiön työhön hän tuli v. 1908 Kuusankosken Ulkotyöosastolle, mistä 15. 6. 1920 siirtyi päävarastolle varastomieheksi. Siitä tulikin sitten hänen varsinainen alansa. Tuhannet tarvikkeiden ja raaka-aineiden noutajat ovat joutuneet kosketuksiin "Riimannin" kanssa ja tuntevat hänet hyvin tunnollisena leiviskänsä hoitajana. Nuorempana otti Friman innokkaasti osaa "Puhdin" urheilutoimintaan saavuttaen varsinkin seiväshypyssä hyviä tuloksia.

VOIKAALLA.

Kollipakkari Otto Edvard Lindholm, Voikaan Paperitehtaalte, tulee 2. 1. 49 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt v. 1897 Iitissä. Yhtiön työhön hän tuli kesäkuussa 1906 raamintekijäksi raamintehtaalte. Myöhemmin hän siirtyi paperisaliin, missä on ollut useammassa eri toimessa. Nykyisin hän työskentelee kollipakkarina. Lindholmin erikoisharrastuksiin kuuluu mm. puutarhanhoito.

Lehtemme seuraava numero

ilmestyy helmikuun loppupuolella. Siihen tarkoitetut avustukset pyydetään lähettämään tammikuun 15. päivään mennessä, valokuvat kuitenkin jo ennen 10. päivää, koska kuvalaattojen valmistus vie huomattavan paljon aikaa.

Ensi vuonna on tarkoitus julaista 5 numeroa samaan tapaan kuin tänäkin vuonna eli siis helmi-, huhti-, kesä-, syys- ja joulukuussa. Tarkemmat tiedot asiasta annetaan joulukuun aikana tehtaille lähetettävässä kiertokirjeessä.

Tämän numeron kansikuvan on maalannut viilari ja taiteilija Eino Hokkanen Kuusankosken Korjauspajalta.

Toivotamme kaikille lukijoillemme Rauhallista Joulua ja Onnekasta Uutta Vuotta.

TOIMITUS.

OIKEA JOULUPUKKI.

Kimeä kulkusten kilinä kantautui sisään aattoillan hämärästä. Myös Marja, Kimmo ja Matti — Helvi Katajiston lapset — kuulivat sen ja alkoivat odottaa askeleita eteisestä. He tekivät sen vaistomaisesti, vaikka äiti oli moneen kertaan vakuuttanut, että tänä jouluna ei pukki tule. Pukki on ollut sairaana eikä jaksa tulla näin kauas. Mutta kuusen alle laitettujen lahjojen suoma ilo ei ollut niin suuri kuin jos lahjat olisi saanut pukin kädestä. Ehkä pukki onkin jo parantunut, ajatteli viisivuotias Matti, jota pukin sairastuminen oli kovasti järkyttänyt. Ja kuin hänen ajatustensa vakuudeksi ulko-ovi kävi ja muutamien raskaiden askelten jälkeen kuului luja koputus.

Lapset katsahtivat kuin vähän vahingoniloisina äitiinsä, joka hämmästyneenä siitä, kuka vieras mahtoi tulla näin odottamatta ja vielä jouluaattona, vastasi sisään-kehoituksensa vähän epäröivästi. Mutta hänen ihmetyksensä oven avauduttua oli yhtä suuri kuin lasten ilo. Sisään astui huurteinen joulupukki suuri säkki selässään.

— Hyvää joulua, hyvää joulua ja terveisiä sieltä kaukaa minun kotimaastani, nyökytteli pukki. Lapset riensivät tervehtimään innoissaan ja kymmenvuotias Kimmo haki kiireesti tuolin.

— Onkos tässä talossa oltu kilttejä?, kysyi pukki istuuduttuaan ja hieroskellen kohmettuneita käsiään lämpimiksi.

— Kyllähän me enimmäkseen olemme olleet kilttejä, vaikka väliin hyvinkin tuhmia, kiirehti hämmästynyt Helvi-äiti vastaamaan lasten puolesta. Mutta tulikohan pukki nyt oikeaan paikkaan, ettette vaan erehtyneet, kun tässä on niin paljon samanlaisia taloja vieretysten.

— En varmastikaan erehtynyt. Eikö tässä asu Helvi Katajisto perheineen? Ja että tosiaankin uskoisitte minun tulleen oikeaan taloon, luettelen lasten nimet ikäjärjestyksessä: Kimmo, Marja ja Matti.

— Kyllä kaikki pitää paikkansa, sanoi Helvi-äiti ihmetyksensä yhä kasvaessa. Kuului vaan sellaisia huhuja, että pukki on sairaana, niin emme arvanneet ollenkaan odottaa.

— Ainahan niitä pikkusairauksia on pukilla niinkuin muillakin, mutta kyllä jouluksi sentään täytyy ainakin pukin parantua. Alkääkö enää koskaan tästä lähtien epäilkö, ettei pukki osaisi tarkoittamaansa taloon. Pukki ei koskaan erehdy. Kyllä hän aina siksi tarkkaan ottaa selvän, ennenkuin säkkinsä oven sisäpuolelle raahaa. Niin, muistui mieleen, että tässähän se olisi se lahja-säkki, sanoi pukki nousten ottamaan säkkinsä oven suusta.

— Lasten täytyy nyt ensin laulaa pukille ja Kimmo soittaa jotain huuliharpulla, sanoo äiti.

Pukki kuunteli hartaana päätään nyökytellen. Avatessaan säkkiä hän sanoi: — Muistui tuossa lasten laulaessa niin elävästi mieleeni eräs joulu ja kerron siitä teillekin. Kauan sitten, silloin kun minä olin niin pieni kuin tuo Marja, kuljin isäni, vanhan joulupukin kanssa pikku tonttuna hänen apunaan lahjoja jakamassa. Eräässä kodissa olivat lapset naapurin lasten kanssa harjoitelleet pienen näytelmän, mutta pieni Markkuniminen poika, joka oli juuri minun kokoiseni, hädisään unohtikin kokonaan roolinsa. Kuiskaaja supisi niin, että kaikki muutkin sen kuulivat. Häkeltynyt Markku sanoikin sitten kuiskaajan sanat ”Jorma ottaa lelu-luudan ja huiskuttaa”, vaikka hänen olisi pitänyt se tehdä. Silloin minua alkoi naurattaa enkä mahtanut sille mitään. Yksi toisensa perään näytelmän esittäjistäkin alkoi, ensin turhaan koetettuaan pidättää tirske-mistaan, nauraa ääneen ja pian nauroivat kaikki sekä vanhat että nuoret. Eikä minulla ole koskaan ollut niin iloista joulua kuin silloin.

Lasten nauraessa pukin jutulle tämä kumartui säkkinsä puoleen alkaen jakaa lahjoja, eikä hän huomannut, kuinka Helvi-äiti oli äkkiä valahtanut aivan kalpeaksi.

Saatuaan lahjansa jaettua pukki hyvästeli kiireisesti, toivottaen vielä hyvää joulun jatkoa, ja poistui lasten mielestä aivan liian pian. Mutta se pikku suru haihtui nopeasti ilon rinnalta, joka puhkesi ilmoille, kun lahjapaketit avattiin. Marjan paketissa oli hieno nukke, joka avasi ja sulki silmänsä ja valitti hiljaa, kun sitä vähänkin nopeammin heilutti. Kimmo, joka oli hyvin innostunut soittamiseen, sai oikean viulun, ja Matti, pikkuisin, auton ja junan, jotka kulkivat itsestään, kun niihin avaimella ensin kiersi vetoa. Ja kaikille lapsille yhteisesti oli iso pussillinen makeisia ja monenlaisia hedelmiä.

Kaikki he juoksivat riemuissaan näyttämään äidille lahjojaan, eivätkä huomanneet, kuinka tämän silmistä valuivat kyyneläiset hänen helmassaan olevalle ihanalle kankaalle, pikku kotelolle ja kauniille laatikolle. Muutamalla sanalla hän ilmaisi heille olevansa iloinen, kun pukki sentään oli parantunut ja toi niin paljon lahjoja. Siihen lapset tyytyvivätkin ja palasivat jälleen kuusen luo.

Varovasti Helvi raotti kauniin laatikon kantta. Vaa-lempunaiseen pumpuliin upotetun kolmihaaraisen kynttiläjalan päällä oli kirje. Ahneesti, kuin ei olisi kyllin

nopeasti saanut luettua loppuun siinä olevia sanoja, hänen silmänsä seurasivat kirjeen rivejä:

Helvi, — lapsuuteni ja nuoruuteni rakas ystävä!

Minun on tultava luoksesi näin joulupukin muodossa, koska ehkä muuten hämmästyttäisin sinua liikaa. Ja — ehkä joulupukilla onkin parempi onni mukanaan kuin Alatuva Markulla. Palasin Amerikasta muutamia päiviä sitten yllätykseksi kotiväellenikin, saatikka sitten Sinulle. Olen täysin selvillä kaikesta. Vanha äitini on ollut erinomainen salapoliisi. Hän on tietämättäsi saanut hankituksi kaikki tarpeelliset tiedot elämästäsi ja toimittanut ne tuoreina minulle.

Nyt on kulunut viisi vuotta miehesi kuolemasta ja viisitoista vuotta siitä päivästä, jona Mäkiavaaran isäntä, isäsi, ilmoitti, ettei hän koskaan tulisi antamaan tytärtään köyhän naapurinsa pojalle. On kulunut tarpeeksi kauan päättääksesi, voiko nyt, elettyäsi rikkaan lapsuuden, avioliiton ja leskeyden, uskoa elämäsi ja lastesi elämän minun hoitooni. Onhan päätösvalta vihdoinkin, tosin monien vaiheiden jälkeen, uskottu Sinulle itsellesi.

Jos olet muistanut minua näiden vuosien aikana ja toivot minun tulevan jouluvieraaksenne, niin sytytä kynttilät tähän kynttiläjalkaan ja aseta se ikkunalle johonkin aikaan tänä iltana. Mutta harkitse tarkoin, ennenkuin sen teet. Minulla on reessä lämpimät turkikset ja vällyt, voin kyllä odottaa kauemminkin. Olenhan odottanut Sinua niin kauan vieraalla maallakin, ettei muutama heikki ikkunasä alla enää merkitse mitään.

Anna lasten pitää uskonsa oikeasta joulupukista, joksi he varmaan minua luulevat. Se on eräs niitä lapsuuden suloisia salaisuuksia, jonka jokainen aikanaan huomaa toisenlaiseksi, niinkuin monen muunkin seikan elämässään.

Parhainta joulua teille kaikille toivoen

Markku.

Lasten riemuitessa lahjojensa kanssa istui Helvi yhä paikallaan keinutuolissa. Hänen elämänsä entiset joulut palautuivat mieleen. Sekin, josta Markku oli äsken puhunut. Niin — sen ja tämän joulun välille mahtui niin paljon. Viisikolmatta vuotta on pitkä aika. Se kätki taaksensa paljon, — iloa, surua, kyynelitä ja kaipautta. Kuinka Markku olikaan kirjoittanut: "— — — elettyäsi rikkaan lapsuuden, avioliiton ja leskeyden — —"

— Oi, kuinka kauniita lahjoja äitikin sai, ihastelivat lapset, juostessaan leikkinsä välillä hänen luokseen.

— Niin, lapset, hän sanoi. Joulupukki pyytää meitä kiitokseksi sytyttämään nämä kynttilät ikkunalle. Kai teemme sen mielellämme?

— Tietysti, huusivat lapset innoissaan ja Marja juoksi hakemaan tulitikut keittiöstä, mutta hänen mielipahakseen äiti itse tahtoikin tällä kertaa sytyttää kynttilät.

Ilo kuusen ympärillä jatkui ja herkulliset hedelmät ja makeiset häipyivät pian onnellisiin pikku suihin. Niin iloissaan olivat lapset lahjoistaan, ettei vieraan sedän tulo ja siirtyminen äidin kanssa keittiöön kiinnittänyt heidän huomiotaan. Keittiön avonaisesta ovesta kuului heidän huoleton lepertelynsä äidille ja vieraille, jotka yhdessä kattoivat kahvipöytää.

— Ja nyt minä sanon meidän koulun pojille, että meillä ainakin kävi tänä jouluna ihan oikea joulupukki. Tällaisia lahjoja ei voi kukaan muu tuoda, kuului Kimmo selittävän toisille.

Mutta oikea joulutunnelma vallitsi keittiössäkin, sillä yllätyksellinen jouluvieras oli juuri saanut vastauksen kysymykseensä, kuka oli saanut parhaan joululahjan tänä vuonna. Hän oli lukenut sanattoman vastauksen nuoruuden rakastettunsa silmistä, jotka loistivat kilpaa oikean joulupukin tuoman kiiltävän sormuksen kanssa.

Hilkka Matilainen.

TILASTOA TÄMÄKIN.

Eräässä ulkomaalaisessa aikakauslehdessä on julaisu pieni hauska tilasto, joka kuvastaa nykyaikaisen naisnuorisomme (vastaajia on 10) mielipiteitä seuraavaan tapaan:

Minkälaiset häät haluaisitte? Kirkkovihkiminen 5, tavallinen vihkiminen 4, suuret häät 1.

Minkälaisia kukkia haluatte morsiusvihkoonne? Punaisia ruusuja 2, kesäkukkia 7, kieloja 1.

Koska haluaisitte mennä naimisiin? Heti 1, pitkä kihla-aika 4, lyhyt kihla-aika 5.

Kuinka monta lasta haluaisitte? Ensimmäisenä vuonna ei yhtään 3, enemmän kuin kaksi 7.

Aiotteko pitää työnne? Ilman muuta 3, muutaman vuoden 2, lopetan heti 5.

TIEDÄTTEKÖ,

että koneöljy lähtee pestävistä vaatteista kylmällä sadevedellä ja saippualla;

että likaantuneet valokuvat voi puhdistaa vaseliinilla ja pumpulilla;

että lihassa säilyy sen ravintoarvo paremmin, jos liha pannaan suolaveteen sen sijaan, että se suolattaisiin.

— Tuotantopalkkiota, sanoi emäntä, kun lapsillisä-lain selostusta radiossa kuunteli.

— Sano isä, mitä sillä tarkoitetaan, kun opettaja sanoi tänään koulussa: "Ei omena kauas puusta pu-toa"?

— Poika, mitä konnankujeita sinä taas olet tehnyt?

— Minä punastun usein, kun istun ajatuksiini vai-puneena. Mitenkähän minä pääsisin siitä?

— Ajatelkaa jotakin muuta.

HALLAN TEHTAAT

VUOKSENLAAKSOA Kiertämässä.

Kotkan seudun työnjohtajayhdistyksen järjestäessä eräänä sunnuntaina autoretken "Suomen Ruhrille", Vuoksenlaaksoon, olivat myös Hallan Tehtaitten työnjohtajat innolla mukana. Kokoonntumispaikalle jäi ilmoittautuneista saapumatta ainoastaan Laineen Ville. Kun pohdittiin syytä poisjäämiseen, arveli joku, että ei Villeä ainakaan uni ole pettänyt, sillä ei häntä yleensä petetä.

Ihmeen aamuvirkulla tuulella oleva Kaipaisen Wiljami piti huolta siitä, ettei autossa torkuttu, ja tunnuk-sella "laulu syömmet aukaisee" hän sai kaikkien ääni-jänteet toimimaan. Linjurin hyristäessä kuulakkaana syysaamuna asumattomien seutujen halki pääsi useilta metsästystä harrastaneilta huokaus, että olisipa "tor-lakko" mukana, kun tämän tästä puikkelehti jänöjussi tien lähettyvillä. Ilmestyipä näköpiiriin itse metsänruh-inaskin, komea uroshirvi, jonka iänkin huumorin yllä-pitäjä ja aina sanavalmis Saarion Sake tuntui tietäneen sanoessaan, että "kaksi kesäinen näkyy olevan".

Oltiin hieman pettyneitä, kun luvattua vastaanottoa Lappeenrannassa ei ollutkaan, mutta Lauritsalassa auto pysäytettiin osuusliike Onnin ravintolan edustalle ja komea kahvipöytä odotti sisällä meitä. Lyhyen mutta sydämeellisen seurustelun päätteeksi kajautettiin Karja-laisten laulu. Sittenpä pääsiinkin itse asiaan, tehdas-käynneille, ja ensimmäisenä oli ohjelmassa tutustumi-nen vanerin valmistukseen Kaukas Oyn tehtailla. To-dettiin, kuinka päältäpäin lahonneilta näyttävistä koi-vupölkyistä eri valmistusvaiheiden tuloksena tuli mitä kauneinta vaneria. Olisi luullut, että jäännöspölkyt joutuisivat polttopuiksi, mutta niin ei ollut asian laita, vaan jouduttiin pian toteamaan, kun meidät kuljetetiin toiseen lähellä olevaan "fabriikkiin", että monien ihmeellisten koneiden muovaamina kehittyi niistä lan-karullia. Olimme siis joutuneet Kaukaan lankarullateh-taaseen.

Nyt jatkui jo ennakolta lasketun tarkan ohjelman mukaisesti matka yhä pitemmälle ja pian ajettiinkin Suomen nuorimman, mutta suurimman kauppalan Imat-ran halki Kaukopäähän. Täällä ystävälliset oppaamme esittelivät tehdaslaitoksiaan sekä koettivat havainnolli-sesti todistella ja näyttää sellaista, mitä ei meillä vielä ole. Sen kuitenkin uskallamme väittää, että tehtaan ka-tolta levittäytyvä metsäinen ja "saimainen" näköala ei vedä läheskään vertoja kotoisille maisemillemme. So-siaaliselta näkökannalta katsoen todettiin kumminkin,

että työväestön asunto-olot viihtyisine omakotialueineen olivat hyvin järjestetyt.

Suunnitelmien mukaisesti kääntyivät autojen keulat Tainionkoskea kohden ja siellä oli vastassa itse järjes-tömme puheenjohtaja, järjestelymestari Holtari, joka ensitöikseen järjesti ruumiillista vahvistusta viemällä meidät herkulliseen aamiaispöytään tehtaan ruokalaan. Myöskin henkistä ravintoa saatiin, kun hra Holtari ruo-kailun lomassa esitti mielenkiintoisen katsauksen ensi-askeleitaan ottavan Imatran kauppalan edesottamuksiin. Selostuksesta päättäen tulevat vuoksenlaaksolaiset elä-mään ihannevaltakunnassa. Yksimielisellä huutoään-es-tyksellä hyväksyttiin oppaidemme esitys viinatehtaaseen menosta, mutta into hieman laimeni, kun selvyiden vuoksi mainittiin, että kysymyksessä oli väkiviinateh-das. No, kyllä siellä käytiin kaikesta huolimatta ja sitten ohjattiin meidät tainionkoskelaisten uuteen ylpey-denaiheeseen, voimalaitostyömaalle. Allekirjoittanut kyl-lä väheksyi esitettyjä komeita numeroita, kun on äsket-täin tullut käytyä Suomen suurimmalla eli Pyhäkosken voimalaitoksella, mutta kaikkihan on suhteellista. Jotta voisimme viedä eukoillemme kouraantuntuvan todisteen siitä, että todella olemme olleet sillä reisulla, mihin ilmoitimme lähtevämme, lykättiin käteemme kotiin vietäväksi pergamiinipakkaus, Tornatorin paperitehtaan "tarkastuksen" päätteeksi.

Tähänpä päättyikin hyvin antoisa ja opettava retkei-lymme ja suuntauduimme kotiamme kohden. Mutta ei-päs aivan vielä. Täytyihän poiketa vielä Imatran kosken partaalla sijaitsevaan Valtion hotelliin, jonka seinään eivät kosken kuohut kuitenkaan enää tavanneet. Aika oli nyt jo kortilla ja pian huristettiin lopullisesti Kotkaan päin. Laulu raikui jälleen voimakkaana, kai siitä mieli-hyvystä, että 3—4 tunnin kuluttua tiesimme pääseväm-me jälleen lämpöiseen sänkyyn. Joskus sattuu automa-t-koilla onnettomuuksia ja niinpä nytkin tapahtui yliajo, mutta "suhari" ei tässä tapauksessa joutunut edesvas-tuuseen, vaan päinvastoin sai palkkioksi komean rusak-kojäniksen, joka oli joutunut uhriksi.

Lopuksi vain parhaimmat kiitoksemme uhrautuvai-sille isännillemme ja oppaillemme. Toivottavasti ei ke-nellekään läsnäolijoista jäänyt sellaista epätietoisuutta maikalta kuin sille miehelle, joka kävi tutustumassa Sunilan tehtaaseen. Kun opas oli selostanut massan val-mistusta aina varastoimiseen saakka, ja kysynyt sitten toivorikkaana, että kyllä kai nyt pääsitte hyvään käsi-tykseen tehtaan toiminnasta, vastasi opasietävä: "Joo,

PERHEENÄITEJÄ VIRKISTYSLOMALLA.

Ansiotyössä olevilla perheenäideillä, vaikka he saavatkin työntekijöille säädetyn loman, on silti aniharvoin tilaisuutta viettää lomaansa siten, mitä lomalla tarkoitetaan — käyttämällä se lepoon ja virkistykseen.

Tämän epäkohdan poistamiseksi on Suomessa viime vuosina päästy ainoastaan askel eteenpäin perustamalla ympäri maata ns. lomakyliä, jonne perheenäidit lapsineen voivat mennä lomaansa viettämään.

Tässä mielessä matkusti Hallastakin viime heinäkuun 28 p:nä 5 perheenäitiä ja 15 alle 12-vuotiaasta lasta yhtiön kustannuksella kahden viikon virkistyslomalle Lomaliitto r.y:n lomakylään Punkaharjulle.

Kun allekirjoittaneella oli pieni haastattelu mielessä, pyysin heitä lomalta tultuaan saapumaan sosiaaliosastolle hiukan kertomaan, minkälaista siellä oli.

Annammekin nyt puheenvuoron kahdelle lomakodin "kesäasukille", rouville Helvi Lehtiselle ja Maila Turuselle, jotka olivat valmiit haastateltaviksi.

— Vastasiko loma toiveitanne ja tarkoitustanne?, kuului ensimmäinen kysymyksemme.

— Kyllä, tuli kuin yhdestä suusta. Kumpikin vakuutti, että loma oli 100-%:sesti onnistunut, ilmat suosiolliset, ja niin kehollisesti kuin henkisestikin oli lepo tehnyt oikein hyvää. Myös lapsille se oli suuri elämys.

— Matkat kai menivät hyvin?

— Erinomaisesti. Matka Punkaharjulle sujui nopeasti, rättoisasti ja kaikkiin puolin onnellisesti. Etenkin lapset olivat siitä ihastuksissaan. Punkaharjun asemalla oli vastassa Jeep-auto, joka on jäänyt lapsille mieleen, koska vielä kotonaankin muistelevat ajoa "Jeepillä". Matka takaisin päin meni myös hyvin, paitsi että Virasojan asemalla oli käydä hullusti. Muutamat meistä olivat menneet hakemaan virvokkeita ravintolasta ja sillä aikaa oli junamme meidän huomaamattamme siirretty toiselle raiteelle. Arvaatte, että meille tuli pieni kiire ja hätä, kun emme tahtoneet löytää junaakaan enempää kuin lapsiammekaan mistään. Selvittiinhän siitä sentään lopuksi, vaikka täpärällä piti, että junaan ehdittiin.

— Entä päivän ohjelma ja ruoka?

— Päivät kuluivat oikein rättoisasti syöden, leväten ja nauttien Punkaharjun kauniista luonnosta. Kohtelu ja ruoka oli hyvää, samoin sauna. Ruokailuajat olivat: aamulla klo 8.30 velliä ja "hopeateetä", klo 11.30 aamiainen, klo 14.30 päiväkurvike, klo 17.30 päivällinen ja klo 19.30 iltakurvike. Kun lapset olivat kaikki päivät ulkona ja omissa oloissaan eikä heistä sen enempää tarvinnut huolehtia, sai kerrankin nauttia oikein sydämen pohjasta levosta ja valmiiksi katetun ruokapöydän antimista.

— Oliko muuta ohjelmaa kuin syöminen ja lepo?

— Tottahan toki. Joka toinen päivä oli ohjelmallinen

kyllähän minulle kaikki muu selvisi, mutta sitä minä vielä kysyisin, että mitä noilla ulkona olevilla valtavilla puupinoilla tehdään".

U. M.

seurusteluilta, jossa pääasiassa lomanviettäjien lapset suorittivat ohjelman. Myös yhteislauluiltoja oli muutamia. Jollei huvittanut olla ulkona luonnon helmassa, sopi mennä seurustelusaliin rupattelemaan tai lukemaan lehtiä tai romaania.

— Entä tehtiinkö retkiä lähiseuduille?

— Kyllä vain. Pieniä kävelyretkiä tehtiin melkein joka päivä ja pitempiä yhteisretkiä, joissa mekin olimme mukana, tehtiin Savonlinnaan ja Takaharjulle.

— Oliko siellä teidän lomanne aikana muita Kymi-yhtymään kuuluvia perheenäitejä?

— Oli — ainakin Juantehtaalta. He olivatkin oikein mukavia tuttavuuksia ja "penskoilla" keskenään oli oikein hauskaa, kun eivät aluksi tahtoneet ymmärtää toistensa puhetta.

— Olisiko mitään muuta erikoista kertomista sieltä?

— Eihän tässä nyt mitään erikoista juolahda mieleen. Lapset vain olisivat olleet siellä vaikka koko kesän, koska pahottelivat, kun loma loppui ja täytyi matkustaa kotiin. Ja nopeasti se kaksi viikkoa siellä meiltä aikuisiltakin kului. Eikä ihmekään, kun meitä siellä niin hyvin pidettiin. Lopuksi pyydämme vielä lausua omasta sekä koko Hallan ryhmän puolesta parhaat kiitoksemme yhtiön johdolle tästä lomasta.

Edellä olevasta haastattelusta olemme saaneet pienen käsityksen siitä, miten perheenäidit lomakylässä lomansa viettävät. Ansiotyössä olevan perheenäidin ja myös kotona olevan suuriperheisen äidin arkipäivä on raskas ja pitkä. Jos näillä lomilla heidän raskasta työkuormaansa hiukan voidaan keventää ja he lomalta palattuaan tuntevat itsensä levänneiksi ja henkisesti virkeiksi, on tarkoitus saavutettu.

F. H. T.

VAIMO — ROUVA — PUOLISO.

Nyt on viimeinkin saatu selvitys siihen, mitä avioavaimista käytetyt monet nimitykset tarkoittavat. Eräs kysymyksestä kiinnostunut henkilö on suorittanut siitä tutkimuksen ja julkaissut seuraavan tuloksen:

Kun mennään naimisiin rakkaudesta, tullaan mieheksi ja vaimoksi. Kun mennään naimisiin mukavuuden halusta, tullaan herraksi ja rouvaksi. Kun taas avio-liitto solmitaan valtiollisista tai taloudellisista syistä, tullaan puolisoiksi. Vaimo rakastaa miestänsä, rouva säälii ja puoliso sietää. Vaimo pitää huolen taloudesta, rouva talosta ja puoliso hyvästä ulkonaisesta menosta. Vaimo jakaa miehensä surut, rouva rahat ja puoliso velat. Vaimo hoitaa sairasta miestänsä, rouva käy katsomassa häntä ja puoliso antaa tiedustella hänen vointiaan. Kun mies sitten kuolee, niin vaimo itkee, rouva suree ja puoliso pukeutuu surupukuun.

Nyt on siis sekin asia selvitetty (toivottavasti) kaikkien tyydytykseksi.

**Osastopäällikkö
K. E. LEHTONEN
60-vuotias.**

60 vuotta täyttää osastopäällikkö Kustaa Eino Lehtonen pääkonttorin laivausosastolta 28. 2. 49. Hän on syntynyt Jurvassa. Koulunkäyntinsä hän aloitti Turussa ja jatkoi opiskelua Kotkan Suomalaisessa Yhteiskoulussa. Keskikoulun käytyään hän suoritti vielä Kotkan Kauppaopiston kurssin. Palveltuaan ensin jonkun aikaa sanomalehti Etelä-Suomen konttorissa hän siirtyi 20. 5. 1919 Hallan Tehtaitten palvelukseen laivausosastolle, jota osastoa on uskollisesti palvellut lähes 30 vuotta, ollen nykyään sen osastopäällikkönä. Lehtonen oli aikoinaan innokas voimistelun harrastaja, kuuluen Kotkan Innon valiojoukkueeseen. Muista aikaisemmista vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon vielä ampumahurheilu ja purjehdus, joista viimeksimainittu on vieläkin Lehtosen mieliharrastuksia, kuten laivausosaston miehelle sopiikin. Myös innokkaana onkimiehenä ja ahkerana puutarhan hoitajana hänet tunnetaan. Niinikään hän on harras musiikin ystävä.

MERKKIPÄIVIÄ.

**Gerda Johanna
Kokkonen.**

Nestor Byckling.

60-VUOTIAITA.

Alasahan puhdistaja Gerda Johanna Kokkonen Hallan sahalla 15. 12. 48. Hän on syntynyt Mäntyharjulla, missä myös vietti lapsuutensa ja nuoruutensa päi-

vät. Ollen vanhin 7 lasta käsittävästä sisarusjoukosta joutui hän jo nuorena ansiotyöhön, aluksi ompelijana, minkä ammatin oppi isältään, joka oli räätäli. Vuonna 1942 hän tuli Hallan sahalle puhdistajaksi, missä toimesta on edelleenkin. Minkäänlaiseen vapaa-ajan harrasteluun ei riitä aikaa, kun on vuorotyössä ja yksinäinen itsensä elättäjä. Ompelutöitä kyllä tarjotaan tehtäväksi "viraapelina", mutta täytyy niistäkin kieltäytyä, kun aikaa ei, kuten sanottu, riitä sellaiseen.

Kuormaaja Nestor Byckling Hallan lautatarhalla 26. 2. 49. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen lautatarhalle tapuloitsijaksi hän tuli v. 1933. Oltuaan sotien aikana 3 vuotta poissa hän tuli yhtiöön takaisin v. 1945 kuormaajaksi lautatarhalle, jossa edelleenkin on. Nuorempana oli Byckling hyvä rekkivoimistelija ja innokas kalamies. Hänellä on Ruonalla oma talo pienine puutarhoineen, joitten hoitamiseen kaikki vapaa-ajat kuluvat.

Eemeli Saloniemi.

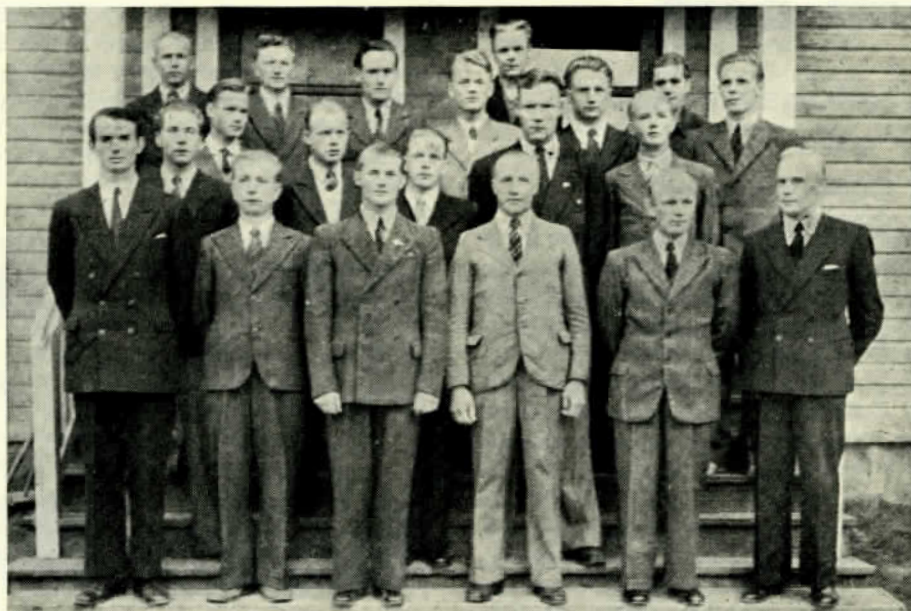

Kustaa Adolf Vanhala.

50-VUOTIAITA.

Levyseppä Eemeli Saloniemi Hallan telakalta 13. 1. 49. Hän on syntynyt Ruovedellä. Yhtiön palvelukseen purunkärrääjäksi hän tuli v. 1928 ja palveltuaan noin vuoden ajan lähti kolmeksi vuodeksi merille, minkä jälkeen taas tuli Hallaan ilmaradan hoitajaksi ja remmi-suutariksi. Oltuaan vuosina 1942—44 poissa hän tuli v. 1945 Hallan sahalle, josta viime vuonna siirtyi telakalle levyseppäksi, jossa ammatissa edelleenkin on. Saloniemi omistaa Tiutisessa pienen talon, jonka hoitamiseen ja kunnossapitämiseen menee kaikki vapaa-ajan hetket niin tarkkaan, ettei muuhun harrasteluun ole jäänyt aikaa.

Raamisahuri Kustaa Adolf Vanhala Hallan sahalla 19. 2. 49. Hän on syntynyt Hailuodossa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1923. Noin seitsemän vuoden palvelusajan jälkeen hän erosi ja oltuaan noin 3 vuotta muualla, tuli Hallaan takaisin entiseen ammattiinsa raamisahuriksi, jossa työssä edelleenkin on. Hänen harrastuksistaan mainittakoon etenkin kalastus ja purjehdus. Nämä ovat olleet hänen mieliharrastuksiaan jo pienestä lähtien ja kun vain vapaa-aika myöten antaa, niin ulapoille se "veri vetää".

Sippolan metsäkoulun II kurssi.

Sippolan metsäkoulun kuulumisia.

Sippolan metsäkoulussa, joka aloitti toimintansa kesällä 1946, päättyi II kurssin perusopetuskausi viime elokuun 28 päivänä. Tällä, samoin kuin edelliselläkin kurssilla, oli kaikkiaan 20 oppilasta, jotka nyt saivat opiskelunsa ensimmäisen vaiheen suoritetuksi ja siirtyivät parin viikon loman jälkeen noin vuoden ajaksi yhtiön eri hoitoalueisiin perehtymään erilaisiin käytännöllisiin työnjohtotehtäviin.

Opintotodistuksen saivat seuraavat oppilaat: Ilmari Huusko (Ka), Usko Hyyrynen (Ky), Olavi Kalliomäki (Pä), Onni Karppinen (Ju), Eino Karvinen (P-K), Erkki Karvinen (Sai), Matti Kelvelä (Sa), Eero Ki-

mari (Sa), Ahti Kinnunen (K-S), Aaro Kuosmanen (Ju), Pauli Lampi (U), Väinö Laukkanen (P-K), Pentti Mauno (Ky), Martti Metsärinne (Ky), Viljo Mähönen (Ka), Lauri Nikander (Pä), Olli Partanen (Ky), Leo Salminen (U), Heikki Toivakka (K-S) ja Onni Tuovinen (Kuo).

Parhaan todistuksen sai opp. Olli Partanen, jonka keskiarvo oli 9,33. Toiseksi tuli opp. Eino Karvinen keskiarvolla 9,06 ja kolmanneksi opp. Heikki Toivakka keskiarvolla 8,72. Koko kurssin keskiarvo oli 8,17.

Syyskuun alussa järjestettiin koulussa metsäosaston piiriesimiehille pari päivää kestävä neuvottelu- ja opintopäivät, joilla käsiteltiin nykyhetken metsäpoliittisia ja metsänhoidollisia kysymyksiä sekä puutavaran hankinnan rationalisoimista ja retkeiltiin Sippolan metsissä.

Syyskuun 8 p:nä kokoontuivat vuoden työnjohtajaharjoittelunsa suorittaneet I kurssin oppilaat takaisin kouluun aloittamaan viimeistä opiskeluvaihettaan, kertaus- ja täydennysjaksoa. Sen suoritettuaan asianomaiset tulevat joulukuun mennessä saamaan koulusta lopullisen päästötodistuksen, johon liittyy myös oikeus metsäteknikko-nimityksen käyttöön.

HALLAN TEHTAAT

toivottaa

kaikille Kymi-yhtymän palveluksessa oleville

Rauhallista Joulua

ja

Onnea Uudelle Vuodelle

VÄLÄHDYKSIÄ KAINUUN TUKKILAISKISOISTA.

Kainuun tukkilaiskisojen, jotka pidettiin heinäkuun 10 ja 11 p:nä Kuhmossa, ensimmäisen päivän sää oli hyvin vaihtelevainen. Siitä huolimatta oli yleisöä keräytynyt arviolta n. 3000 henkeä. Kaikkialla vallitsi hilpeys sekä vilkas touhu, sillä kisavieraita oli saapunut läheltä ja kaukaa, aina Peräpohjolaa myöten. Korpilinnan eteen oli järjestetty varsinainen ruokailupaikka, jossa "tiskin" pituus oli n. 60 m, ja erillisiä myyntikojuja oli joka puolella pitkin kirkonkylää. Ei tainnut löytyä taloa, jossa ei vieraita ollut majoitettuna, ja kylän laidalle oli rakennettu lisäksi "telttakylä".

Pelin avauksena oli metsämiesten pitäjävälinen pesäpallo-ottelu. Loppuottelu suoritettiin Sotkamon ja Kuhmon välillä ja voitti sen edellinen juoksuin 13—8.

Seuraavana oli yhtiöidenvälinen 4×6 km viestinpyöräily, joka muodostui kireäksi kilvaksi. Voitto meni Kajaani Oy:lle tuloksella 34,39. 2) Maanlunastuslautakunta 35,07. 3) Vapo, Sotkamo 36,16. 4) Kymin Oy., Kuhmo 37,56. 5) Toppila Oy. 38,00.

Metsäteknikkojen ja metsä- ja uittotyönjohtajien välisen tasaväikesen köydenvedon 9-miehisin joukkuein voittivat viimeksimainitut, minkä jälkeen voittanut joukkue kilpaili yhtä miestä vastaan. Vastustaja sattui olemaan noin 150-kiloinen sahateknikko Pekka Jänne, joka kaikkensa yrittäen voittikin kilpailun. Köysi oli kylläkin kiinnitetty kuorma-autoon, mikä tosin oli vain pieni sivuseikka.

Ensimmäinen kisapäivä päättyi reippaisiin tansseihin Korpilinnassa ja työväentalossa.

Toisen kilpailupäivän aurinkoinen sää oli houkutelut kisapaikalle arviolta 8.000 henkeä, mikä varmasti oli paikkakunnan historiassa yleisöennätys. Kaikkialla oli vilkasta hyörinää ja värikkyyttä kuin markkinoilla ennenvanhaan. Markkinatuntua olivat vielä omiaan lisäämään jäätelökauppiat sekä ilmapallot, ampumatteltat ym. Kaikki tuntui hyvin käyvän kaupaksi, niin syötävä kuin juotavakin, sillä aurinko paahtoi polttavasti. Muonitushuolto toimi erinomaisesti rouva Reunanen johdolla.

Avauspuheen piti piiripäällikkö Axel Reunanen, minkä jälkeen ensimmäisenä kilpailulajina suoritettiin näreenvääntö. Näreet olivat valmiiksi lämmitetyt, joten ei tarvinnut muuta kuin hakea ne, ja se, joka ensimmäisenä selvisi kahdesta näreestä, oli voittaja. Tosin nopeus ei ollut ainoa tekijä, vaan arvosteltiin samalla myös tekotapa, siis lenkin kestävyys ja rakoilemattomuus. Kuhmolainen Heikki Hanhikari selviytyi voitajaksi 28 pisteellä, 2) Kalle Kyllönen 25, 3) V. Piironen 22 pist. Tässä lajissa ei Kymin Oy:stä ollut edustajaa.

Sitten seurasi soutukilpailu 3-miehisin venekunnin. Kilpailijoita oli yhteensä 16 venekuntaa. Meidän veneemme jäi pois kilpailusta erään soutajan hävittyä paikalta kuin tuhka tuuleen, eikä toista keritty saada heti tilalle. Matka oli n. 1500 m. ja oli veneiden ylitettävä neljä eri puomia. Kilpailu oli kaikin puolin vauhdikas ja jännittävä ja mielenkiintoa lisäsivät pienet ruuhkautumat ja kommellukset puomeilla. Tulok-

sia: 1) Kajaani Oy., Kuhmo 9,20, 2) Ontojoen erottelu 9,21, 3) Hyrynsalmi 9,37.

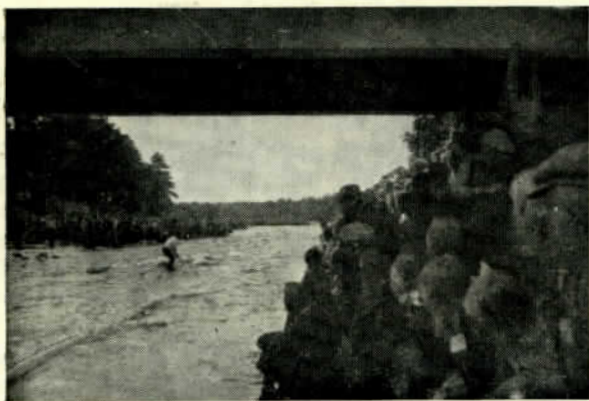
Seuraavana lajina oli puomijuoksu, joka sai yleisön jakamattoman suosion. Ensimmäisenä juoksi Hyrynsalmen E. Hyytiäinen, pieni ja kevytrakenteinen mies. Hän juoksi kuin leikiten ja tulikin voitajaksi. Hauskin tapaus oli kun n:o 13, A. Riikonen, pinkoi puomilla, sillä viisi kertaa hän putosi ja loppumatkan katkaisi uiden.

Mielenkiinnolla odotettu sestominen oli järjestyksessä seuraavana ja tästä lajista varsinaisesti alkoivat myös meidän poikiemme leipälajit, joissa keskiarvolla kaikista eri lajeista Kuhmon piirimme Leo Tervo soitteli ensiviulua, ollen koko kilpailujen ajan yleisön suosikki. Sestominen suoritetaan siten, että mies tukin päällä seisoo vie tukin syvässä vedessä määrätyn matkan päähän, puukangella vedestä auttaen pohjaan ylettymältä. Nopeuden lisäksi huomioidaan tyyli sekä tekniikka. Matka oli n. 70 m, mikä hyvin näytti riittävän putoilemisiin. Ensimmäisenä starttasi Leo Tervo, sestoen erittäin tyylikkäästi ja nopeasti, eivätkä muut kenneet hänen voittoaan uhkaamaan. 2) Kalle Pekkala, Paltamo, 3) Heikki Hanhikari, Kuhmo, 4) O. Leinonen, Paltamo.

Tukkilaisvala on mielenkiintoinen kilpailulaji. Mies astuu keksin kanssa tukille, sestoo sen avonaiselle paikalle, jossa toimitus tapahtuu seuraavasti: keksi lyödään pystyyn keskelle tukkia ja mies, katse keksin yläpäähän suunnattuna, kiertää tukin päällä keksin ympäri, minkä jälkeen käy tukin päässä suullaan vetä juomassa, palaten takaisin keksin luo. Mahdottomalta tuntuva temppu, eikö totta? Niinpä ei täysin tyylipuhdasta suoritusta saatukaan nähdä, joten I palkintoa ei voitu jakaa. Tervo teki tietämättään sen virheen, että otti keksin mukaan juomaan mennessään. Tuloksia: 2) Pekka Heikkinen, Kajaani, 3) Arvi Piipponen, Sotkamo, 4) Leo Tervo, Kuhmo.

Joen ylittäminen sinkin päällä käyden ei kylläkään ole varsinainen tukkilaislaji, vaan paremminkin sirkustemppu, mutta ohjelmassa se kuitenkin oli ja yrittäjiä oli useita. Joen leveys oli n. 40 m. Leo Tervo käveli taitavasti kuin nuorallatanssija koko matkan, tasapainon juuri laisinkaan horjumatta ja yleisön osoittaessa myrskyistä suosiotaan. Kun hän kuitenkin piti yllä liian hidasta vauhtia, niin joutui luovuttamaan kärkeipaikan muille. 1) Eino Kaartinen, Paltamo, 2,25,5, 2) T. Korhonen, Sotkamo 2,38,8, 3) T. Kyllönen, Kuhmo 3,59,5, 4) Leo Tervo, Kuhmo 4,11,8.

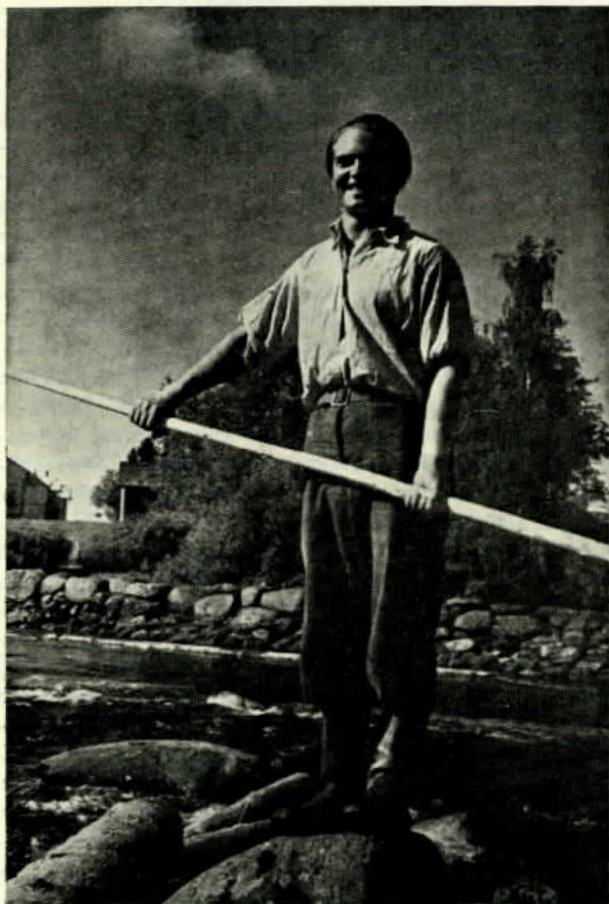
Kisojen päänumero, koskenlasku yhdellä tukilla, oli ohjelmassa viimeisenä. Se suoritettiin kirkonkylän laidassa olevassa vuolaassa Pajakkakoskessa, jonka pituus on puoli kilometriä. Kosken puolivälissä on aika paha pyörre, joka kysyy erittäin suurta taitavuutta, jotta saa tukin kulkemaan suoraan, sillä muussa tapauksessa miltei poikkeuksetta on edessä kylmä kylpy. Ja niitä kyllä saimme nähdä lukuisasti. Osa laskijoista pääsi takaisin tukille, saavutus sekini, mutta useiden oli uitava rannalle. Lukuisat myrskyisät suosiosoitukset seurasivat laskijoita, sillä taitavasti he

Kuinkahan selvinnee mies pyörteestä? Huomaa katsojien paljous ja heidän jännittynyt tarkkaavaisuutensa.

väistivät kiperiä tilanteita. Koskenlaskun arvostelu-perusteina ovat aika, tyyli ja tekniikka. Näiden kisojen koskenlaskumestariksi selviytyi Leo Tervo, Kymen Oy., Kuhmo, suorittaen laskunsa varmasti ja tyylikkäästi. 2) Ilmari Hänninen, Viitasaari, 3) Erkki Hyytiäinen, Hyrynsalmi, 4) T. Jylhänniska, Pulkila.

Kisojen päättäjaisiksi pidettiin illalla klo 20 Korpi-

Koskenlaskun voittaja, työnjohtaja Leo Tervo Kymen Oy:n Kuhmon piiristä.

linnassa iltajuhla, jonka ohjelma oli erittäin onnistunut. Juhlapuheen piti kunnallisneuvos A. Fränti, joka puheessaan korosti tukkilaiskisojen suurta merkitystä työnjuhlana ja vanhojen tukkilaisperinteiden säilyttäjänä.

Nämä tukkilaiskisar Kuhmossa olivat järjestyksessä toiset, sillä viime vuonna pidettiin samanlaiset, vaikkakin pienemmässä mittakaavassa ja paremminkin koellumielessä. Kaikesta päätellen tulevat nämä muodostumaan jokavuotiseksi suurkisoiksi tukkilaishengessä, mikä kaikin mokomin olisi erittäin suotavaa, sillä elämän arkea kyllä löytyy tukkilaisen taipaleella niin paljon, että henkisen virkistystyksen tuomaa panosta ei voi jättää huomioimatta. Samalla ovat tällaiset kisat omiaan lähentämään eri aloilla toimivat henkilöt kaukana metsissä työskenteleviin metsämiehiin, jotka uutteruudellaan ovat vuosikymmenien aikana antaneet arvokkaan panoksensa maamme talouselämälle, mikä varsinkin viimeksi koettuina vuosina on osoittautunut suorastaan ratkaisevaksi tekijäksi.

Aaro Ahola.

Ylimetsänhoitaja

WILLIAM LUOMA

Marraskuun 22 p:nä kuoli Kuopiossa pitkäaikaisen sairauden murtamana yhtiömme itäisen piirikunnan ylimetsänhoitaja William Luoma. Hän oli syntynyt Uudellakirkolla 26. 12. 1891, tullut ylioppilaaksi Viipurissa v. 1912 ja valmistunut metsänhoitajaksi v. 1915. Palveltuaan aluksi valtion metsähallinnossa hän siirtyi v. 1916 Kymen Osakeyhtiön Juantehtaan hoitoalueen metsänhoitajaksi. Vv. 1918—1939 hän oli vastaavanlaisessa toimessa Kuopiossa Savon hoitoalueella. Oltuaan vv. 1939—1941 yhtiön metsäpäällikön apulaisena Kouvolassa hänet nimitettiin v. 1941 itäisen piirikunnan ylimetsänhoitajaksi, asuinpaikkanaan Kuopio.

William Luomassa on yhtiömme menettänyt erittäin kykenevän ja innostuneen ammattimiehen. Hyvinhoidetut metsämme todistavat hänen yli 30-vuotisesta antaumuksellisesta työstään metsänhoidon hyväksi. Luoman suuret luonnonlahjat antoivat hänelle pian johtavan aseman metsätalouden alalla Savossa, jossa hän joutui suorittamaan varsinaisen elämäntyönsä. Eteväenä organisaattorina hän toimi erikoisella kiinnostuksella puutavaran hankinnan ja kuljetusolojen kehittäjänä Savon ja Karjalan laajoilla vesistöillä. Monet ovat ne luottamustehtävät, joita hän on joutunut hoitamaan, ja suuri se tyhjiö, jonka hän jälkeensä jätti.

Rehtinä ihmisenä ja hyvänä esimiehenä saavutti ylimetsänhoitaja Luoma alaistensa kunnioituksen ja esimiestensä täyden luottamuksen, ja tulee hänen muistonsa kauan säilymään näiden keskuudessa.

Metsätyönjohtaja A. VALKEINEN.

Lokakuun 18 p:nä kuoli Karstulassa vaikean taudin sairastettuaan metsätyönjohtaja *Albanus Valkeinen*. Hän oli syntynyt Karstulassa 23. 12. 1881. Työskenneltään nuorukaisena erilaissa tehtävissä hän tuli vakinaiseksi metsätyömieheksi yhtiölle v. 1912 ja nimitettiin v. 1919 työnjohtajaksi Karstulan piiriin, jossa toimi yhtämittaisesti viime kesäkuuhun asti, jolloin sairastui vaikeasti. Pitkäaikaisena palvelusaikanaan hän perehtyi tehtäviinsä täydellisesti, joten hänen johtamansa työmaat olivat aina ensiluokkaisessa kunnossa.

Suremaan jäi vaimo ja useita lapsia perheineen.

Piiriesimies
A. F. HONGISTO
50-vuotias.

Piiriesimies Augusti Felix Hongisto täytti 50 vuotta 2. 11. 1948. Hongisto on syntynyt Jalasjärvellä maanviljelijän poikana. Suoritettuaan kansakoulun ja kansanopiston kurssit ja olettuaan osaa vapaussotaan hän hakeutui metsäharjoittelijaksi Perä-Pohjolaan. Suoritettuaan metsäkoulun kurssin Tuomarniemellä tuli Hongisto syksyllä 1922 Kymin Oy:n palvelukseen Saarijärvelle, jossa toimi ensin silloisen piiriesimiehen apulaisena muutamia vuosia sekä sen jälkeen piirityönjohtajana parikymmentä vuotta. Syksyllä v. 1946 nimitettiin Hongisto piiriesimieheksi Saarijärven hoitopiiriin.

Piiriesimies Hongisto tunnetaan sekä esimiestensä että alaistensa keskuudessa tunnollisena ja työteliäänä miehenä. Koska työ on aina ollut lähinnä piiriesimies Hongiston sydäntä, ei hänellä ole riittänyt paljon aikaa yleisiin tai yhteiskunnallisiin harrastuksiin. Urheilun lämmin ystävä on Hongisto aina ollut. Aikaisemmin hän harrasti ammuntaa sekä kilparadalla että metsäriistan parissa, mutta nykyisin niidenkin harjoittaminen on jäänyt vähäisemmäksi lisääntyneen työn ja vastuun takia.

Metsätyönjohtaja V. POUNULA 60-vuotias.

Metsätyönjohtaja Vihtori Pounula (Holm) Kannonkoskella täytti 60 vuotta 12. 11. 1948. Pounula on syntynyt Kivijärvellä ja tuli Kymin Oy:n palvelukseen 1. 9. 1925 ja on siitä alkaen toiminut metsätyönjohtajana Kivijärven piirissä.

Pounula toimi nuorukaisesta alkaen metsä- ja uittotoissa, käväisipä työnhaussa kotipaikkakunnan ulkopuolellakin. Vuonna 1918 hän otti osaa vapaussotaan ja haavoittui Tampereen valloituksessa. Vapaa-aikoinaan hän harrastaa metsästystä ja kalastusta.

50 VUOTTA

täytti marraskuun 10 p:nä metsätyönjohtaja Vihtori Puranen Karstulassa. Hän on syntynyt Viitasaaressa, josta pikkupoikana muutti isänsä kanssa Karstulaan. Koulunkäyntinsä lopetettuaan hän parinkymmenen vuoden ajan toimi maanmittausapulaisena ja kartoittajana Kivijärven maanmittausinsinööripiirissä, kunnes v. 1938 siirtyi vakinaiseksi metsätyönjohtajaksi Kymin Oy:n Karstulan piiriin, jossa edelleenkin toimii.

PUTKI JA KONE.

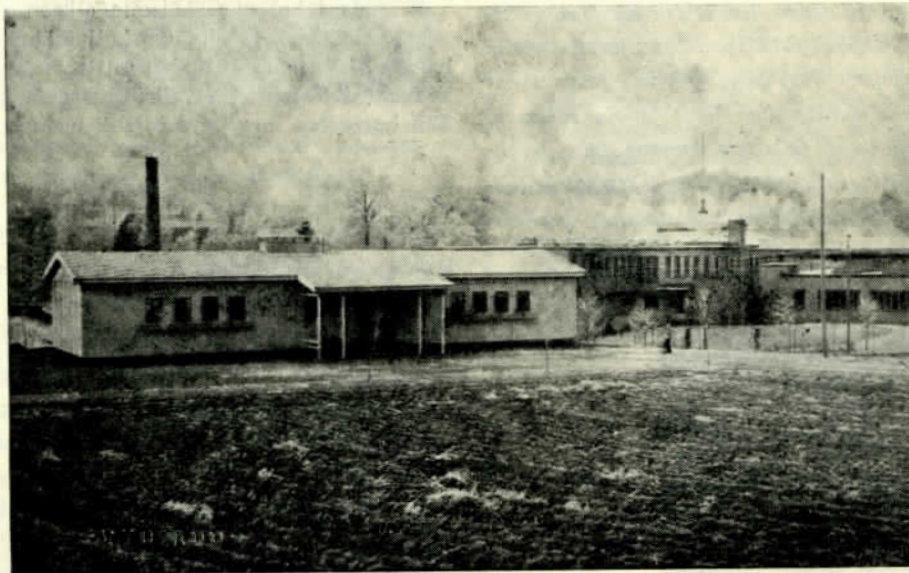

Hugo Kivistö.

50-VUOTIAS.

Levyseppä Hugo Albreht Kivistö täytti 50 vuotta 14. 12. 48. Hän on syntynyt Heinolassa. Putki ja Koneen palvelukseen hän tuli 19. 3. 1940 kattilaseppäksi. Kattilan valmistuksen loputtua v. 1941 hän siirtyi erilaisiin paksulevyseppän töihin, joita edelleenkin suorittaa. Hyvänä ammattimiehenä ja rehtinä toverina hän on saavuttanut esimiestensä ja työtoveriensa luottamuksen. Kivistöllä on oma talo ja kotipuutarha, joiden piirissä askarrellessa hänen vapaa-aikansa kuluvat.

Högforsin Tehdas

Högforsin Tehtaan Konepajakoulu, joka sijaitsee tehtaan välittömässä läheisyydessä.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulun toiminnasta.

Kirj. rehtori T. NISSINEN.

Kuten tunnettua, on maassamme 14 yksityisteollisuuden ammattikoulua, jotka kasvattavat nuorta ammattimiespolvea teollisuutemme palvelukseen. Nämä yksityisteollisuuden ammattikoulut ovat luonnollisesti perustetut lähinnä palvelemaan kyseellisen teollisuudenalan oman ammattimiestarpeen tyydyttämistä, mutta toisaalta samanaikaisesti myös koko maamme teollisuutta. Erikoisesti Kymin Oy:n Högforsin Tehtaan Konepajakoulu Karkkilassa palvelee omalla ammattialallaan teollisuuttamme laveammassa mielessä, sillä puheenaoleva kouluhan on maamme ainoa valimoalan täydellinen ammattikoulu, joka kouluttaa ja kasvattaa valureita — maakaavaajia, samaten keernantekijäkuntaa.

Koulumme ei ole traditioiltaan vielä ikäloppu, sillä koulun opetussuunnitelman on kauppa- ja teollisuusministeriössä hyväksytty vasta joulukuun 3 p:nä 1942 ja koulu aloittanut toimintansa vuoden 1943 alusta lukien. Ollen opetusohjelmaltaan nelivuotinen ammattioppilaitos, on koulusta ehtinyt valmistua vasta kaksi oppilassarjaa, ja kolmas sarja sai päästötodistuksensa joulukuun 18 päivänä. Koulun johtokunnan puheenjohtajana on perustamisesta alkaen tarmolla ja kiinnostuk-

sella toiminut yli-insinööri Ernst Alander. Koulun rehtorit ovat valitettavasti vaihtuneet useampaan otteeseen kuuden toimintavuoden aikana. Nykyisin toimii koulun rehtorina, syksystä 1947 lukien, insinööri Toivo Nissinen.

Koulun oppilasmäärä on jatkuvasti ollut noin 60 eli keskimäärin luokkaa kohden 15 oppilasta.

Pääpaino on luonnollisesti kohdistettu valurien eli maakaavaajien koulutukselle, mutta silti on koulussa samanaikaisesti valmistettu konepajateollisuuden muutaakin ammattiväkeä, kuten viilaajia, sorvaajia, jyrsijöitä, seppiä, hitsaustaitoisia levyseppiä sekä muutamia sähköasentajia, lähinnä tehtaan omaa tarvetta varten.

Koulun hedelmällinen kasvatus työ on näinkin lyhyenä toimiaikana monessa suhteessa jo tyydytyksellä todettu, sillä esim. tehtaan konepajan työkalukoneisiin ei enää pitkään aikaan ole tarvittu täydennystä koulun ulkopuolelta, vaan omat kasvatit suorittavat jo vaikeimmatkin, suurta tarkkuutta ja huolellisuutta vaativat ammattityöt (esim. työkaluosastolla).

Koululla on omat erilliset työosastot, nimittäin oppilasvalimo ja oppilaskonepaja. Teoreettista opetusta var-

Konepajakoulun valimo-osaston pojat työskentelevät oman työopettajansa johdolla. Kuvassa osa oppilaista.

ten on vielä erillinen, tehtaan välittömässä yhteydessä oleva luentorakennus piirustussaleineen ja koulukanshoineen, ollen tämä rakennus sisäpuolelta hyvinkin käytännöllisesti järjestetty, vaatimattomasta ulkoasustaan huolimatta. Teoreettisen opetuksen havaintovälineet ja oppilaskirjasto on koetettu saada niin täydelliseksi kuin se sota-aikana on ollut mahdollista. Samaten oppilastyöpajojen koneet ja käsityökalut on koetettu saada tarkeitustaan vastaaviksi ja tässä suhteessa tehtaan johto on koko ajan varauksetta ollut koulun edistystä ja ammattikyvyykkyytstasoa kohottamassa — varoja kitsastelematta.

Kun koulun oppilastyöpajat vielä ovat sijoitetut erillisinä osastoina suoraan tehtaan vastaavien tuotanto-osastojen yhteyteen, kiteytyy oppilaisiin oikea sisäinen henki ja työtoimintansa tärkeyden ja hyödyllisyyden tuntemus, jonka lopputulokosena pitäisi olla työalansa työn kunnioitus eli rakkaus työhön kunkin valitsemalla kutsumuksella. Tätä sisäistä henkeä ja opiskelun tärkeyttä itse kullekin oppilaalle on vielä koetettu tehostaa vaihtelevilla, toinen toistaan vaikeammilla harjoitustöillä, sillä oppilashan on aina kiinnostuneempi uudesta mutkikkaasta työstä, jota hän ei ennen ole tehnyt, kuin tautologisesti jatkuvasta yksinkertaisesta työstä. Luonnollisesti ensimmäisen vuoden aika työskentelyharjoittelussa kuluu pääasiassa harjoitustöihin, joiden yhteydessä oppilas oppii käyttämään oikein ja oikealla tavalla käsityökaluja sekä mittausvälineitä. Esiharjoituskauden jälkeen oppilaat saavat jo valmistaa itselleen ammattimiehen tärkeimmät käsityökalut ja tässähän itse kullakin on jo oma kiinnostuksensa. Alusta pitäen pannaan erikoinen huomio laatuun ja tarkkuuteen, sillä ammattimiehen kasvatuksessa huoletellisuus ja tarkkuus ovat kaiken kehittymisen perusehtoina. Tässä oppilastyöpajojen harjoitusohjelmassa on suurin panos työopettajien hartioidella, sillä oppilashan on opettajansa peilikuva. Työopettajan on oltava korkean luokan ammattimies ja sa-

malla kasvatopsykologi, sillä hänen on opittava tuntemaan kunkin oppilaansa sisäinen minä ja sen mukaisesti yksilöllisesti käsiteltävä oppilaansa kehityksen kulkua, on osattava ottaa oppilaasta ulos hänessä piilevät ammattimieslahjat ja niitä hellävaroen kehitettävä, jotta oppilaan itseluottamus työnsä onnistumiseen yhä vain varmentuisi. On huomattava, että oppilasaines on viimeksi mainitsemassamme suhteessa kovin vaihtelevaa, joten mikään sokeasti noudatettava samanlaisuus harjoitusohjelman jaoittelussa ei voi tulla kysymykseen, vaan on sen oltava yksilöllistä, sillä oppilashan elää tänä kautenaan n.s. etsikköaikaa, jonka ajan opetukset, mielteet ja katsantokannat ratkaisevasti tulevat määrittelemään ja ohjaamaan kyseellisen, tulevan ammattimiehen, elämän uraa.

Palataksemme konepajakoulumme opetusohjelmaan tulkoon mainituksi, että kahtena ensimmäisenä vuotena teoreettinen luento-opetus on kaikille yhteistä, jakaantuaakseen vasta kolmannella ja neljännellä luokalla eri opintosuunnille. Samaten työharjoittelupalveluksessa oppilaita jo kolmantena ja neljäntenä opintovuotena siirretään tuotanto-osastoille, riippuen kunkin oppilaan kehittyneisyydestä työskennellä itsenäisesti (kuten sorvaajat, jyrsijät, hiojat ym.). Valimopuolella on aikaisemmin ollut sama tapa käytännössä, mutta nykyisin ovat kolmannen ja neljännen luokan maakaavaajat edelleenkin oppilasvalimon työopettajan valvonnassa ja ohjauksessa, tosin varsinaisen oppilasvalimon ulkopuolella. Täten voidaan heidän kehitystään paremmin ja järjestelmällisemmin ohjata ja opastaa, joskin he saavat suorittaa vaihtelevaa tuotannollista työtoimintaa, jopa urakointakin. Samaten he saavat suorittaa suurikokoista raskasta valuakin, joka vain yhä tehostaa heidän ammattitaitoluottamustaan.

Oppilaskonepajamme työtehtävinä ei ole yksinomaan pieniä koneen osia, vaan on valmistettu piirustusten mukaisesti kokonaisia omilla moottoreillaan toimivia konei-

takin, joissa osatyön lisäksi on ollut kysymyksessä myös kokoamisasennus, kuten esim. suurikokoinen kaarnapölyseula, vetomessinkitankojen katkaisusirkkeli jne. Samaten on valmistettu kokonainen sarja keernanpuhalluskoineita, muottistansseja, leikkaus- ja taivutuspuristimia, hammaspyöräsarjoja, erikoistyökaluja konepajan työkaluosastolle, kuin myös on harrastettu sarjatyötä eri vaiheissa ja suunniteltu sekä valmistettu sarjatyökalusteita jne. Yhden vuoden aikana tehtävät eri työt kohoavat satamääräisiin lukuihin.

Oppilasvalimon harjoitustyöt ovat alussa yksinkertaisimpia käsityökalujen käyttöharjoituksia, valuhiekan valmistusta eri tarkoituksiin, suorien kappaleiden kaavausta ja valua. Vähitellen kaavausmallit vaikeutuvat, tulee jo keernojenkin käyttö ohjelmaan, ja ennen pitkää muutaman kuukauden esiharjoittelun jälkeen alkavat vaihtelevat varsinaiset maakaavaustyöt, joiden pelkkää nimiluetteloaakin on mahdoton yhden kirjoitelman yhteyteen sisällyttää.

Saadaksemme kuvan ja käsityksen oppilasvalimomme työharjoittelun laajuudesta esitämme tuoreimman tilaston eri kuukausien valuissa käytetyistä sulan raudan määristä kuluvan vuoden aikana:

Vahemäärät kuukaussittain 1948:

tammikuussa	17.300 kg
helmikuussa	30.800 "
maaliskuussa	18.450 "
huhtikuussa	22.550 "
toukokuussa	19.200 "
kesäkuussa	17.800 "
heinäkuussa	13.300 "
elokuussa	26.150 "
syyskuussa	23.150 "
lokakuussa	29.600 "

Siis yhteensä 10 kuukauden aikana 218.300 kiloa sulaa rautaa, ollen keskimääräinen kuukausivalu n. 21.830 kg/kk.

Kesä- ja heinäkuun vaihteessa on oppilailla ollut 3 viikon kesälomakausi.

Maassamme on nykyisin toiminnassa noin 250 eri suurista valimoa ja konepajakoulumme oppilasvalimo kuuluu suuruusluokassa 15 suurimman valimon joukkoon.

Ja lopuksi esitämme vielä viimeisimmän luettelon oppilaittemme ammattikasvatusjaoittelusta:

A. Valimolinjalla 34 oppilasta: 26 maakaavaajaa, 1 keernantekijä, 4 malliviilaajaa, 2 mallipuuseppää ja 1 valimoasentaja.

B. Konepajalinjalla 26 oppilasta: 9 viilaajaa, 6 sorvaajaa, 5 jyrsijää, 3 levyseppähitsaajaa, 1 hioja, 1 takoseppä ja 1 sähköasentaja.

Konepajakoulusta tänä vuonna valmistuneiden oppilaiden näytetyöt.

Ennenkuin konepajakoulusta valmistuville oppilaille voidaan antaa ammattimiehen virallinen pätevyyskirja tai -todistus, on heidän jokaisen itse tehtävä vailla erikoisohjausta ja neuvontaa ammattinäytetyö omalta ammattialaltaan. Kyseellisen näytetyön arvostelee paikka-

Konepajakoulun IV luokka ja rehtori Nissinen koulun portailla.

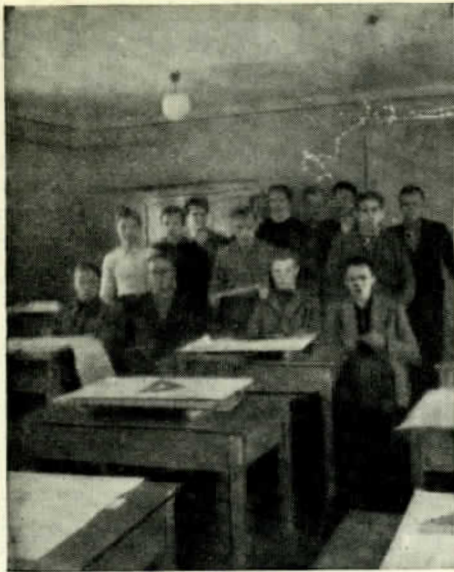
kunnan ammattioppilaslautakunta, joka on kunnallinen elin. Lautakuntaan kuuluu puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi kunkin ammattiosaston työnjohtajan ja työntekijän ammatilliset edustajat, kuin myös yleisjäsenenä työnantajan edustajan ominaisuudessa konepajakoulun rehtori. Tämän varsinaisen käytännöllisen työpajatyön lisäksi on kunkin oppilaan tehtävä työstään piirustukset, jotka arvostellaan erikseen. Useimmat näytetyöt ovat lisäksi uusia oppilaan itsensä suunnittelemia, joten ammattityö tässä mielessä tulee vain yhä arvokkaammaksi ja tyhjentävästi antaa kuvan tekijänsä ammatillisesta kehittyneisyydestä. Ammattitöiden arvosteluperusteina on pistelaskutapa, jolloin pisteitä annetaan erikseen työnsuorituksista (1—6 pist.), työhön kulu- neesta ajasta (1—6 pist.) ja piirustuksesta (1—3 pist.), ollen kokonaispistemäärä parhaimmassa tapauksessa 15. Sellaisesta näytetyöstä, jossa piirustusta ei voida soveltaa mukaan, on korkein pistemäärä 12. Lisäksi saa oppilas, joka kokeissa on saanut edellisessä ryhmässä vähintään 12 pistettä tai jälkimmäisessä ryhmässä (vailla piirustusten arvostelua) vähintään 9 pistettä, arvostelulautakunnan kunniakirjan. Kyseelliset ammattimiespätevyystodistukset ja kunniakirjat ovat kauppa- ja teollisuusministeriön hyväksymät. Luonnollisesti edellisten lisäksi annetaan koulusta vielä virallinen päästötodistus, jossa on seikkaperäisesti arvosteltu oppilaiden kehitys ja taito niin teoreettisissa kuin käytännöllisissäkin aineissa.

Valtioneuvosto on antanut asetustitse ammattioppilasnäytetyöille vähimmäistavoiteohjeet, joiden edellyttämät vaatimukset on vähintään sisällytettävä kuhunkin oppilasnäytetyöhön.

Högforsin Tehtaan Konepajakoulusta valmistui tänä vuonna joulukuun 18 p:nä 14 uutta ammattimiestä ja olivat heidän ammattinäytetyönsä seuraavat:

Valimo-osastolla:

Maakaavaaja Esko Heinonen (synt. 20. 5. 1930)

**Konepajakoulun neljäsluokkalaiset
luokahuoneessaan.**

valmisti keernat ja varsinaisen kaavaustyön sekä suoritti itse sen valamisen kompressorin kansilaitteelle (ARZ. K. 5541) sekä toisena kaavaus- ja valunäytteenä ohuen ja melko kookkaan levytyön poistokaasujen ohjauslaitteelle. Lisäksi hän valmisti kyseellisille malleille ja keernoille piirustukset.

Maakaavaaja Risto Mikkola (synt. 20. 9. 1930) valmisti keernat ja varsinaisen kaavaustyön sekä suoritti itse valamisen ilmakompressorin vedeneroittajalle (HE — 235 — F. 800) sekä samalla tavalla ohuen levytyönäytteen kuin myös vastaavasti piirustustyöt, kuten edelläkin.

Maakaavaaja Markus Saari (synt. 2. 3. 1931) valmisti keernat ja varsinaisen kaavaustyön sekä suoritti itse sen valamisen veturin valtaventtiilin runkolaitteelle (TRI N:o 4990). Levy- ja piirustustyöt samaan tapaan kuin edellisillä.

Keernantekijä Keijo Salminen (synt. 14. 4. 1931) valmisti keernasarjan kompressorin korkeapainesilinterille sekä vastaavat piirustukset kyseellisille keernakehyksille (keernalaatikot). Kyseellisillä keernoilla suoritettiin vielä vastaavan kappaleen valu ja todettiin keernojen käyttöarvo (keernojen koossapysyväisyys, ilmakanavien toiminta jne.), ennenkun lopullinen arvostelu työnsuorituksesta voitiin antaa.

Malliviilaaja Jaakko Larila (synt. 8. 2. 1930) valmisti metallisen hammaspyörämallin, jossa tulevat kysymykseen viilaus, levyn muotoilutaonta ja eri juotos-tavat. Hammaspyörä oli vielä laskettava moduli-tapaa käyttäen. Toisena työnä lisäksi kärkiharpin suunnittelu, piirtäminen ja sen valmistaminen työkaluteräksestä.

Konepajaosastolla:

Viilaaja Veikko Mäkelä (synt. 2. 7. 1929) valmisti sekä itse suunnitteli ja piirsi putkiavaimen (15" pitkä).

Seppä Urho Rantanen (synt. 13. 8. 1930) suunnitteli, piirsi ja takotyönä valmisti tasotusvasaran.

Levyseppä-hitsaaja Heikki Luoto (synt. 14. 3. 1931) valmisti piirustusten mukaan Hyvinkään—Karkkilan radalla liikennöivän höyryveturin täydellisen savupiipun, sen sisällä olevine kipinäturbiineineen ja päälle tulevine kipinäsuojuksineen. Työ käsitti levyjen mangelointitaitvutuksia, niittausta, asettelutyötä ja hitsausta. Lisäksi oli tehtävä piirustuslaudalle kaikki levyjen levityspiirustukset.

Levyseppä-hitsaaja Martti Hirsimäki (synt. 22. 2. 1929) valmisti suurikokoisen (korkeus 2730 mm, suurin leveys 1500 mm, Ø) tomucykloonin valimoa varten. Työ tehtiin piirustusten mukaan. Näytetyön tekijän oli itse tehtävä piirustuslaudalla kaikki levyjen levityspiirustukset. Työ käsitti levyjen mangelointitaitvutuksia, niittausta, ruuviliitoksia, asettelutyötä ja hitsausta.

Kummankin edellisen näytetyöt olivat niin suurikokoisia ja raskaita, että oli käytettävä konepajanostureita apuna. Samaten kumpikin näytetyön tekijä sai käyttää apulaisena siirtely- ja asetteluvaiheissa konepajakoulun alaluokkalaista apumiestä.

Sorvaaja Esko Salovaara (synt. 17. 5. 1928) valmisti itse suunnittelemansa ja piirtämänsä poraistukan kaksine irtokartioineen.

Sorvaaja Usko Tähtkaluoto (synt. 16. 3. 1931) valmisti itse suunnittelemansa ja piirtämänsä kuulalaa-kerein varustetun pyörivän keskiökärjen.

Jyrsijä Matti Palomäki (synt. 19. 10. 1926) valmisti itse suunnittelemansa, laskemansa ja piirtämänsä oikeakätisen lieriöjyrsimen, hloi ja karkaisi sen vielä käyttökuntoisuuteen asti.

Jyrsijä Kalevi Aavakangas (synt. 11. 11. 1930) valmisti JÄHLE-kaavauskoneissa tarvittavan ketjupyörän, piirsi ja mitoitti työnsä piirustuslaudalla.

Sähköosastolla:

Sähköasentaja Antti Hellgren (synt. 26. 2. 1931) suoritti asuinrakennuksen (kellari- ja ullakko mukaan-luettuna) täydellisen sähköistämisen. Valmisti asennus-suunnitelman, määräsi ja määritteli käytettävät kalus-teet, johtimet, läpiviennit sekä sisäännotot. Laski lisäksi normien mukaan kunkin huoneen valotarpeen ja suunnitteli varolaitteet. Suunnittelua varten piirsi rakennuk-sesta tarpeelliset piirustukset. Lisäksi valmisti kaa-pe-leiden liitosnäytteitä ja kytkintapoja.

Jokaisen ammattioppilaan oli lisäksi tehtävä näyte-työstään kirjallinen työselostus perusteluineen.

Näytetöiden valinnassa on koetettu noudattaa sitä periaatetta, että oppilas saa tehtäväkseen juuri sellai-sen työn, jossa tulevat esille ne ammatilliset avut ja saavutettu taito, jota kukin tulee tarvitsemaan jokapäi-väisessä vakiotyössään itsenäisenä tulevana ammatti-miehenä.

TIEDÄTTEKÖ,

että kaikki ruukkukasvit kestävät paremmin talven yli, jos niiden lehdtä aika-ajoin pyyhittää tomu haa-leaan veteen kostutetulla sienellä;

että arpien punotus häviää, jos niitä hierotaan usein sinkkisalvalla.

KIERTOKÄYNTI PERHEISSÄ JA LESKIKODISSA.

Eräänä kauniina kesäisenä päivänä lähtivät valokuvaaja ja haastattelija kierrokselle tapaamaan tehdasperheitä näiden kesäpuuhissa.

Suuntasimme matkamme ensiksi uudelle asutusalueelle Lemmölle Aarne Stenbergin perheeseen. Siellä olivatkin kaikki kotona perheen vanhimmasta nuorimpaan. Kuultuaan asiamme olivat he pian kaikki hymyilevinä asianmukaisessa kunnossa kotinsa portailla valokuvaajan edessä.

— Montako vuotta Te, Stenberg, olette olleet tämän tehtaan palveluksessa?

— No, tulehan sitä pian kuusi vuotta oltua; aluksi olin maatalousosastolla ja sitten vähän aikaa sekä maa-

Aarne Stenberg perheineen kotinsa portailla.

talousosastolla että tehtaalla, jolloin tein kahta vuoroa yhtä aikaa, päivät pellolla ja yöt valimossa, mutta tällaista ei kestä tervekään mies pitkää aikaa ja niin kävi minullekin. Nyt olen yksinomaan tehtaalla ja illat näpertelen yhtä ja toista kodin ja muidenkin avuksi.

— Kummasta työstä enemmän pidätte, kun olette nyt molempia kokeilleet?

— Samapa se, missä työssä on, yhtä mieluista se aina on. Pääasia on se, että saa palkkaa niin paljon, että voi tämän suuren perheen viedä eteenpäin. Erikoisharastuksiani ovat koneet ja moottorit.

— Ovatko nämä lapset olleet koko ajan kotona?

— Ovat. Jäätyämme kodittomiksi evakkoaikana, ajattelimme lähettää heidät Ruotsiin, mutta kun lähettämisen aika tuli, emme hennonneetkaan luopua heistä, ja niin se vain on mennyt, kaikki yhdessä kestäetty, mitä on ollut.

— Teillä, rouva Stenberg, olisi varmaankin annettava monta hyvää neuvoa, kuinka näin suuren perheen voi siististi pukea ja ruokkia ravitsevasti. Kaikkihan

ovat mielestämme kovasti hyvinvoivan näköisiä, vaikka on jo niin kauan ollut tällaista pula-aikaa.

— No, se on hyvin yksinkertainen juttu, vastaa haastateltavamme iloisesti hymyillen. Olen vain pitänyt lampaita ja possuja. Näin on saatu riittävästi ruokaa, voimaa ja vaihtelua. En ole milloinkaan ostanut kalliita leikkeleitä y.m.s., vaan olen yrittänyt valmistaa kotona yhtä ja toista, keittänyt keittoja y.m., mikä tulee huokeammaksi ja on helposti sulavaa sekä ravitsevaa. Lampaitten villoista olemme saaneet riittävästi lankaa. Itse olen ommellut miltei kaikki tarvittavat vaatteet ja parsinut sekä palkannut kaiken tarkasti, ja näin on sitten mukavasti tultu toimeen. Työtä vaan näkyy riittävän enemmän kuin tehdä ehtii. Kyllä se on sitten hyvä asia, että yhteiskunnan ja yhtiöiden taholta on nykyisin järjestetty perheenäideille lomaa, emmehan me sitä muuten saisiakaan. Se Punkaharjun matkakin, jonka viime kesänä sain osakseni tehtaan järjestämänä, oli niin suurenmoinen minulle, se tekisi jokaiselle perheenäidille hyvää, jatkoi iloisena rouva Stenberg muistelemistaan.

— Kun teillä on näin paljon lapsia kasvamassa, niin olette varmaankin suunnitelleet omaa tilaakin?

— Olemme kyllä ja on se jo hankkeissakin.

— Mitenkä on henkisten harrastusten laita, jääkö niihin lainkaan aikaa?

— Kyllä se vähiin tahtoo jäädä, olemme yrittäneet kerhoissa käydä ja laulukuorossakin joskus, mutta ei mitenkään pääse aina säännöllisesti. Lukemista sentään on yritetty jonkin verran.

— On mielestämme ihmeellistä, miten olette säilyneet noin nuorekkaina ja pirteinä, vaikka olette suuren perheen vanhempia.

— No joo, se on se iloinen mieli, joka pitää pirteänä.

Pistäydyimme samalla myös vanhalle asutusalueelle Fagerkullaan. Tulimme Lahtisen perheeseen, jonka isä on entinen valaja, mutta joka nyt sairautensa vuoksi on jo pitkähkön ajan ollut kevyemmissä töissä. Pian täälläkin oli iloinen lapsijoukko isän ja äidin ympärillä perheen puutarhamaan vieressä valokuvattavina.

— Kuka tuota puutarhaa teillä parhaiten hoitaa, kun jo moni näistä lapsista on ansiotyössä?

— Illat tässä yhdessä puuhaillemme, sillä meistä on päivisin työssä melkein kaikki, jotka kynnelle kykenevät. Onpa tuo äitimurorikin joskus ansiotyössä, vaikkei niin vakinaisesti pääsekään, sillä tällaisen suuren perheen hoitaminen vie paljon aikaa. Sitä ei kuka tahansa ehtisi kunnolla tehdä, mutta tuo meidän mamma onkin niin sisukas, että hän tekee vähän enemmän kuin moni muu, sanoo perheen isä.

— Mielellään sitä menee joskus muuallekin työhön, sillä sehän tarjoo vaihtelua ja virkistystä, vaikka välistä on vähän liian raskasta. Mutta saahan siten oikein omaakin rahaa, jatkaa puhetta rouva Lahtinen.

— Tehän, rouva Lahtinen, olitte siellä Punkaharjun lomakodissa. mitä piditte siellä olost?

— Kyllä se oli hauska ja antoisa matka, menisin mielelläni uudelleen, jos vain joskus pääsisin.

Ilmari Lahtinen perheineen kotinsa pihamaalla.
Kuvasta on poissa kaksi lasta, tytär ja poika.

— Kun teillä on näin suuri perhe, niin oletteko milloinkaan suunnitelleet oman talon hankkimista?

— Olemme kyllä, mutta meillä on ollut niin paljon sairautta, että se hanke on toistaiseksi jäänyt. Muka-vaahan sitäpaitsi on tässäkin asua, kun ei ole mitään huolia remonteista y.m. ja vielähan voimme näissä yhtiön huoneissa asua toisetkin 21 vuotta, mikäli vain terveyttä ja ikää riittää.

Jatkoimme sitten matkaa omakotialueelle, missä tapasimme *Lusenius* sen perheen rakennuksensa täyteen kantopuuhissa.

— Kylläpä teillä on hauska koti, ja pianhan saattekin jo sen täysin asuttavaan kuntoon.

— Puuhaa siinä on ollutkin, monesti on saanut yöllä päivää jatkaa ja pyhästä arkea tehdä, mutta nythän on perheellä vihdoin oma koti, jota jo kauan olemme haaveilleet. Olen vain pahoitellut sitä, etten heti rakentanut suurempaa, joskus tuntuu tämä jo vähän liian ah-

Aleksi Lusenius perheineen oman kodin portailla.
Kuvasta on poissa yksi pojista.

taalta, mutta useinhan sitä tulee olleeksi liian arka, kun jotakin yrittää. Velkaa se ei olisi enää paljon lisännyt, jos rakennus olisi ollut metrin verran suurempi joka puolelta. Se olisi jo tuntunut sisätilassa paljon.

— Te, rouva *Lusenius*, olette kuulema ansiotyössäkin. Miten se on mahdollista, kun tuo vauvakin on vielä niin pieni?

— Olemme vuorotyössä mieheni kanssa, hoidamme vuoroin kotia ja vuoroin ansaitsemme rahaa, isommat lapset sitäpaitsi auttavat jo pienempien hoidossa. Kaikkensa on yritettävä, jos omassa talossaan aikoo asustaa, sillä eivät ne varat yksin miehen ansiolla kartu, meitä molempia siinä tarvitaan, sanoi rouva *Lusenius* iskien silmää miehelleen. Toisten nurkkiin en enää muuttaisi, vaikka paremmatkin huoneet soisin, sillä oma on aina oma. Mukavastihan se tosin meni silloin niissä vuokrahuoneissakin, vaikka ei oma vapaus vielä ollut koittanut.

— Teillähän on sauna ja pesutupa ja taitaa siellä olla muitakin ulkorakennuksia?

— Ei meillä siellä niin paljoa muita ole, mutta hyvin käytännöllisesti ne on tehty, joten niitä voi käyttää moneen tarkoitukseen. Saunassa saa erinomaisen hyvät löylyt vähillä puilla ja sitäpaitsi sauna pysyy kauan lämpimänä. Pukuhuoneessa on lisäksi hyvä leivinuuni.

— Olen iloinen teidän onnestanne, iloinen siitä, että olette näin pitkälle päässeet. Toivon vain, että hyvä onni teillä edelleenkin jatkuu.

Samalla matkalla kävimme tervehtimässä tehtaan eläkeläisleskiä, jotka asuvat omassa taloryhmässään Tuorilan kylässä. Heillä on jokaisella oma pieni huone, jonka he ovat saaneet kalustaa omilla, rakkaiksi käyneillä huonekaluillaan. He ovat erittäin tyytyväistä ja hyvätuulista väkeä ja viettävät elämänsä ehtoopuolta kukin

Leskikodin asukkaita. Seisomassa vas. lukien rouvat Aalto, Tanner ja Enqvist. Istumassa kodin vanhimmat, 90-vuotias rouva Ollikkala ja soittajamestari Mansner sekä rva Odell. Kodissa asuu näiden lisäksi useita muitakin leskiä.

voimiensa mukaan ahertaan mieltäytönsä parissa, muistellen menneitä ja odottaen onnellista päätöstä. Paljon heidän luonaan käydessään nuorempi oppii kallista elämän viisautta.

Oli vain vahinko, etteivät kaikki olleet kotona, joten kuvasta jäi suurempi osa pois. Kotona olleista näpättiin kuva ja hauska siitä tulikin. Entinen hyvä pelimanni Mansner, joka on lukemattomien häitten y.m. perhejuhlien musiikit soittanut, istuu rakkaaksi käyneen viulunsa kanssa talon vanhimman, 90-vuotiaan rouva Ollikkalan rinnalla.

— Merkkiitapaus tämä, sanoi Mansnerin pappa, kun kuva oli otettu, en ole kuvassa tätä ennen ollutkaan.

— Kaikkiin kerkiää, kun vanhaksi elää, sanoi siihen Ollikkalan mamma ja lisäsi:

— Kyl on olot siit' meifin nuoruurestain muuttunee, ja mikä kumma, kun mun miälestäin mailma on tullu paljo huonommaks, vaika sen piräis kehittyi paremmaks. Silloin touhuttiin kaikki niin rikkaat kun köyhät-ki yhres, oltiin sitt työssä tai juhliis, ei toinen tuntenu ittees sen huonommaks kun paremmakska. Munkin mieheen oli kaikiss hommiss ensimmäine. Tuolakin on yks valokuva, missä hän on. (Seinällä oli kuva, joka oli otettu SM. Valvojan Liiton II:sta edustajakokouksesta Tampereella v. 1908).

— Ei siitä vielä kauan ole, kun Te, Mansner, olitte tehtaan joulujuhliissa esiintymässä ja taitaisitte vieläkin tulla. Koettakaapas nyt, vieläkö ääni viulusta lähtee, että mekin kuulemme, sanoi valokuvaaja.

Ja niin Mansnerin pappa soitti siinä portailla monta kaunista kappaletta meille yhteiseksi iloksi ja itselleen rakkaiden muistojen verestämiseksi.

Kiittelimme soitosta ja hauskaista seurasta ja toivottimme hyvää jatkoa vanhuuden päiville.

KESÄMUISTELMIA.

Torstaikerhon syyskauden alkajais-tilaisuudessa 15. 10. 48.

Syys saapunut on Suomehemme,
pois lakaissut on nurmen kukat.
Värjöttäen luonto oottaa peitteheksi pinnallensa,
katteheksi kaiken ylle,
pehmoista ja puhtahinta, vitivalkeata lumivaippaa.

Yhä pimetessä illan
tähtein tuike taivahalle syttyy,
tahi irrallaan on luonnon voimat,
nurkissa ne ryskyin karkeloivat.
Silloin pirtin lämpimässä valopiiriss',
illoin istuttaissa takkavalkealla,
kesään menneeseen taas aatos liittää,
eletään se muisteloissa uudellensa.

Muisteloissa arkisissa raisten mieli,
missäs muussa ahkerilla oisi?
Työssä vain ja taasenkin vain työssä,
sillä osamme se on meillä
eikä aivan suotta.
Kaunaa kantain joku muisteleepi
Eevaa, esiäitiämme —,

Kesähelteellä "Toimelan" pihamaalla.

myös yhtä ainoata omenaista.

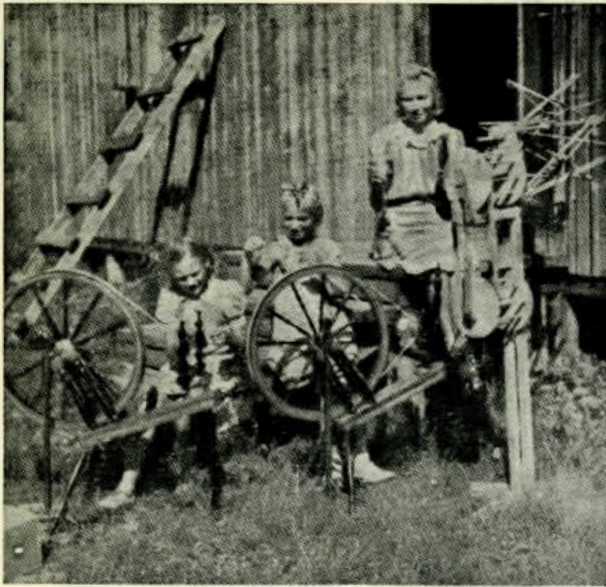
No, eipä surra, muistellaan vain kulunutta kesää, poimitaan sielt' muistot mukavimmat.

Muistattekko, Armi sekä Aina,
päivän kerrankin siellä Toimelassa,
ulkona kun armas aurinkoinen
lämpönsä jakoi ihan tuhlaten,
mieli kaikilla kun paloi
palvontahan auringon.
Mutta muistossansa vielä
viime talven kylmät viimat
Armi-rouva kutoi peitehuopaa
ajatellen: "Eipäs pysty kylmän kynnet
eikä tapaa talven viimat,
kun on peile oma tekemänsä
lämmikkeenä vuotehessa."

Myös Kirstin haavehissa
kangasteli oma pesä,
ja mattohan se pitäis saada
ennenkuin ois lopullansa kesä.

Runoilija ja taitava kankaan kutoja rouva Pesonen rakkaan hoidokkinsa parissa "Toimelan" tikapuilla.

"Toimelan" nuorta polvea. Samasta perheestä on äiti ja tytär käsityön jaloa taitoa ahkerasti oppimassa. Nuoremmat kankurit ovat Sjöholmin ja Valosen tyttäriä.

Joulun muistain pikku-Annikki
jätti myöskin leikkikentät,
ahkerana johdoll' Alli-neidin
kangaspuiden ympärillä häärii.
Nytpäs lahjan saakin isä sekä isovelj,
nenäliinan aivan oman tekemän
antaa heille pikku-Annikki.

Airi tyttösellä ehken tuumat samat,
koska rukkia noin ahkerasti
pyörittääpi pieni jalka.
Sillaa vetää pieni käsi oikein olan takaa.
Kysymykseen, mitäs siitä tehdään,
salaperäisesti hymyellen vastaa:
"No enpä tiedä, tulee ehkä saunapyyhe",
siitä kysyjä jo itse lopun arvaa.
Vilhelmiinakin, vaikk' häll' ol' kesäloma
ja muutenkin ol' pääsy hankalaa.
(Hällä näet pässi kasvattina oli,

"Toimelan" ja konepajakoulun poikien asuntotalon vahtimestari lapsineen kotinsa portailla.

jonka villaan rakennettu oli suuri haave,
näet ryijy, ryijy hänen saada piti,
siksi elikkoaan hoivaeli, kasvatteli).
"Kyllähän se hätä keinon keksii,"
puhelihe pukurilleen Vilhelmiina,
"kun ei pääse yksin, mennään kaksin."

Kaksin läksivät he taipaleelle
aamuisin ain' kohti Toimelaa.
Siellä ahersivat yhteistuumin,
toinen helskytellen kangaspuissa,
ryijyn nukkaa toinen kasvatellen.

Näinpä naisissa on meissä
monta ahkerata Hilmaa, Hannaa,
jotka pirteinä ja hyväntuulisina,
itseänsä säästämättä luovat
kotiin kauneutta, viihtyisyyttä.

Ja muistattekko mammat, kun me leirill' oltiin
oikein poikasellisella
(ainakin siellä ollut oli tenavia).
Teltass' oikeassa siellä nukuttiinkin,
pinnannut siit' ei kuin pari mammaa,
vilpoisamman lepopaikan löysivät kai kuusen alla.
Yksimielisesti totesimme, että
hauskaa oli sekä virkistävää,
aivan nuortunut on usealla ajast'ajall'.

Hupaisia olivat myös marja- sekä huviretket.
Auton kiittäessä pitkin korpiteitä
laulu raikuu, korpi vastaa,
kaiku kiirii avaruuteen,
sopuoinnussa on kaikkein mieli.

Näinpä kesä riemuinensa
siirtynyt on joukkoon muistojemme.
Taas syys ja talvi tullessansa,
tuopi meille uudet riennot,
uudet riemut kohdallemme.

15. 10. 1948.

Vilhelmiina.

Kirjeestä veljelleni.

Karkkila 11. 11. -48.

Jo usean viikon aikana on meidän tehtaamme uudesta portista, joka valmistui viime kesänä ja sijaitsee entisen öljykellarin lähetyvillä, tupsahtanut ulos kuorma-auto toisensa jälkeen täynnä savea, savea ja aina vain savea. Ihmettelet varmaan tätä. On siinä ihmettelemistä. Ei sentään meidän vanha arvokas patapruukimme ole ruvennut savea tuottamaan. Ei, vaan ajatteles, näissä kuormissa ajetaan pois meidän entistä Harjuamme. Vallan kummallinen laitos siellä on konekourillaan kiskaissut itsensä täyteen savea Harjun kyljestä ja pudottanut sisältönsä odottaviin kuorma-autoihin. Nyt on vain pieni tynkä Harjusta enää jäljellä. Monena päivänä tullessani toimeeni olen tätä katsellessani muistellut entisiä aikoja 30—40 vuotta sitten, jolloin Harju oli koko seutumme keskeisin huvittelupaikka. Siellä oli näyttämö, valkoiseksi maalattu, punaisin nurkkalaudoin, oli pyöreä, suuri tanssilava ja soittokuntaa varten eri lava. Muistathan Sinä ne monet näytelmät sieltä: Tukkihoella,

Harjun tanssilava, jossa monet tanssit on tanssittu ja monet ilot pidetty.

Saimaan rannalla, Jurveliini ja Pölkkyläni, Pahassa pulassa y.m., joissa isäkin joskus esiintyi, ja ne jokakesäiset arpajaiset, joissa arpa maksoi 25 penniä ja päävoittona usein oli keinutuoli, ja ravintolasta sai kahvia 10 pennillä kupin ja 5 pennillä sai viisi hyvää piparkakkua. Niin ja tanssilavaan liittyvistä muistoista voisimme jutella monta päivää. Muistathan vielä sen meidän ensi esiintymisemme siellä. Sinä olit aina väittänyt, ettei minusta tule koskaan tanssijaa, koska en kuuden vuoden ikäisenä osannut muuta kuin jenkkää, jonka Pääkösen setä oli tyttärelleen ja minulle opettanut, laulaen bassollaan, että "Osta sä poika tuo kukkuva kello, kukkuva kello j.n.e.", — mutta olin sitten samana kesänä saanut perusteellisen opetuksen Liistoin talkootansseissa Isolta-Fiialta valssin jalossa taidossa, joten uskalsin lähteä kanssasi oikein valssaamaan. Muistathan miten olimme toisten tiellä, mutta hyvinhän se kuitenkin meni — huolimatta siitä, että aivan uudet elämäni ensimmäiset ruskeat, Turusta paikkakunnalle tulleen mestari Vahlstenin tekemät puolikengät uutuuttaan kovasti kuumottivat jalkoja. Kerran Harjulla esitettiin "Skördedans", sadonkorjuutanssi, jossa esiintyivät m.m. patruunan Meeri ja Volter ja muita sen ajan nuoria, joista muistan Vilhon, Elsan, Göstan ja Lydin. Me ihailimme kovasti heidän taitoaan tanssia ja samalla heilutella haravaa. Itse emme silloin vielä esiintyneet, vasta myöhemmin lukemattomat kerrat. Harjulla juhlittiin silloinkin, kun Högforsin rautatie valmistui — muistaakseni 1911. Siitä jäi mieleeni vain, kuinka makeasti nauroim-

me Mickelssonin Jussin kepposille. Hän olikin ainoa, joka siinäkin juhlassa sai ilmaiset kahvit. Muut ostivat kahvinsa, ei siihen aikaan ollut tapana jakaa mitään ilmaiseksi ja juhlimassa oli kuitenkin jokainen, joka liikkeelle pääsi. Harjun muistoista vielä mainitsen sen hyvän torvisoittokunnan, — muistathan, kun se soitti Tuhkimovalssia tai Tonavan aaltoja, niin kyllä oli vaikea istua paikallaan, tanssimaan oli mentävä. Ne elokuun kuutamotanssiaiset, kirjavine lyhtyineen ja monine nuoruuden viattomine vallattomuuksineen, niin nehän Sinä muistat itse yhtä hyvin. —

Kun olojen kehittyessä paikkakunnalle rakennettiin työväentalo ja seuratalo, joissa voitiin pitää juhlat, hävitettiin Harjulta näyttämö, tanssilava ja soittolava ja niiden tilalle tehtiin sinne tenniskenttä. Se olikin mielestäni Suomen kaunein, vanhoine riippukoivuineen kehystenä. Ensin se tuntui meistä kovasti suureltaakin, koska siihen saakka olimme pelanneet senaikaisen johtajan puistossa olleella, normaalia pienemmällä kentällä. Tuosta tenniskentästä tuli mieleeni se henkevä luonnonkauneuden ylistyspuhe, jonka kerran siellä pidit, kun katselimme lastemme peliä. Ihmettelit siinä samalla elämän menoa, miten ikäänkuin ohimennen kukin sukupolvi aikansa täällä elää ja jättää paikkansa seuraavalle — luonto vain säilyy sellaisenaan, ja samoilla paikoilla, missä ovat aikoinaan vanhempamme ja heidän esivanhempansa elämänsä juhlaa viettäneet, urheilee taas uusi nouseva sukupolvi. Muistanet hyvin sen, sehän kuuluu jo nykyaikaan.

Katsaus kuluneeseen urheilukauteen.

Kulunut vuosi on näin urheilukonkarin kannalta katsoen ollut varsin vilkas toiminnan vuosi. Tämänkin vuosi alkoi talvella, kuten tavallisesti vuodet alkavat, ja talven urheilutoimintaa on hiihto, joten siitä ensin. Karsintakilpailujen lisäksi pidettiin tehtaan hiihtomestaruuskilpailut ja osastojen väliset viestinhiihtokilpailut. Kymin Osakeyhtiön hiihtomestaruuskilpailut kruunasivat hiihtotoimintamme katajaseppeleellä, sillä hiihtäjämme eivät olleetkaan hiihtäjiä tällä kertaa. Kilpailut olivat siitä huolimatta oikein komeat, kuten kilpailupaikkakin, "hiihtostadionimme" pujottelu- ja hyppyrimäkiin. Suojaisen kevetsään johdosta ei siellä voitu ajottuja pujottelukilpailuja kuitenkaan tällä kertaa pitää, vaikka mäki oli ollutkin kaiken talvea ahkerasti harjoittelijoiden käytössä.

Harrastushiihto kolmine merkittyine latuineen oli kahden kuukauden aikana houkutellut lähes 2.000 latujen kiertäjää, joka tekee noin 20.000 km eli puolet maapallon ympäryksestä. Onhan sitä siinä jo alkua. Kaiken kukkuraksi oli vielä palkintona Vierumäen matka kahdeksalle onnelliselle, jotka kertoivat meille "rannalle jääneille" ihmeellisiä ja salaperäisiä juttuja matkaltaan. Kevät tuli ja lumi sulii, kevään mukana tuli myös maastojuoksut. Toukokuussa juostiin maastossa useassa sarjassa mieskohtaisesti ja joukkueellisesti. Konepajakoulu jylläsi näissä kilpailuissa.

Jalkapallosarja alkoi, mutta keskeytyi seurojen sarjapeliä alettua. Tehtaan joukkue pelasi kuitenkin voitollisesti naapuritehtaitten joukkueita vastaan, jopa Kymin Oy:n sarjassakin Salon Valimon kanssa tuloksella 6-0, mutta Kuusankoskella meitä kuitenkin isännät pitelivät pahoin. Yleisurheilumestaruudet ratkottiin tietysti myöskin heinäkuun lopulla ja parhaat voittivat, kuten on tavallista kilpailuissa. Vielä yrittivät pojatkin usean kymmenen pojan voimin yleisurheilussa sekä naiset ja miehet uinnin taitamisessa. Uinnissa on taso hieman noussut ja samoin osanottajamäärä, mutta kaikkien eniten oli yleisömäärä kasvanut. Juantehtaalla tuli selvä peli. Me voitimme Kymin Oy:n mestaruuden, vaikka toiset oli siellä muilla suunnitelmat. Pokaali tuli tänne kotiin, Karkkilaan. Suunnistaminen on saanut lujan kannattajajoukon tehtaallemme. Lokakuussa, kaikkien Karkkilan suunnistajien kilpailuissa, oli tehtaalaisia suuri joukko tekemässä taivalta rastilta toiselle metsässä.

Sisäurheiluna on toistaiseksi harrastettu lentopalloa. Sen harrastus on jatkuvasti vilkastunut. Iltavoimistelut ovat vielä antaneet talvikaudelle vaihtelua.

Nykyaikana ei kuitenkaan itse maakaan pysy omalla määrättyllä paikallaan. Sen on lähdeittävä automaatoille, hajaantuakseen sinne tänne. No niin, jos haluat vielä nähdä villauksen tästä muistorikkaasta, häviävästä Harjasta, niin tule pian käymään täällä. On menossa näkymättömiin paikka, joka kiinteästi on ollut vuosisadat liitettyinä paikkakuntamme historiaan.

Terveisin

Cantarella.

Seuratalossa touhutaan.

Sunnuntaina:

- Klo 9 pyhäkoulu.
- " 12 saakka poikakerhon kirjasto.
- " 12-16 lennökkikerho.

Maanantaina:

- Klo 17-20 askartelukerho.
- " 17-19 lennökkikerho.

Tiistaina:

- Klo 17-21 soittokunnan harjoitus.
- " 17-20 askartelukerho.
- " 17-21 lennökkikerho.
- " 17.30-19 konepajakoulun voimisteluharjoitukset.
- " 19-20.30 lentopalloharjoitus.

Keskiviikkona:

- Klo 17-19 askartelukerho.
- " 17-21 lennökkikerho.
- " 17.30-19 miesten voimistelu.
- " 19-21 lauluharjoitus.
- " 19-21 miesten keskustelukerho.

Torstaina:

- Klo 17.30-19 poikien voimistelu.
- Kerhopoikien yhteinen ohjelmailta, jolloin on poikien esittämää ohjelmaa, elokuvia ym.

Perjantaina:

- Klo 17-20 askartelukerho.
- " 17-20 ohjelmakerho.
- " 18-20 tyttökerhot.
- Kaikkina arki-iltoina klo 20 jälkeen puhdetöitä miehille poikien askarteluhuoneessa.

Vähällä oli unohtua Suomi-Valimo-ottelut, joita Högforsin valimo on käynyt milloin täällä, milloin Helsingissä. Niissä tuli tänä vuonna pelkkiä voittoja. Me voitimme Helsingissä hiihdon ja suunnistamisen sekä täällä jalkapallon.

Niin, liikettä on pidetty kovasti ja pyritty hankimaan terveyttä ja elämän intoa sen harrastajille. Tämän ohella on hankittu viihdytystä kilpailujen seurajille, toisin sanoen yleisölle. Muuten olen sitä mieltä, että urheilu on kannatettavaa, niin omakohtaisena kuin pelkkänä kannatuksena eli toisten innostamisena. Niin, urheilu on terveellistä leikkiä, mutta vain leikkiä eikä täytätä totta. Se ei saa olla koko elämän sisältö, joka vie henkisiltä harrastuksilta ajan kokonaan. Näin ollen ei urheilu ole myöskään hankemuoto, jolla pyritään ansaitsemaan joitakin etuja, vaan sitä tehdään vapaa-aikoina pelkästä harrastuksesta ja innostuksesta. Ensintyö, sitten harrastukset.

Koukkupolvikonkari.

Välähdyksiä teknillisen kerhomme toiminnasta.

Högforsin Tehtaan teknillinen johtohenkilöstö muodostaa oman järjestönsä — kerhon, jonka toiminta monessa suhteessa on ollut erittäin ripeää.

Ammatillisessa kasvatus- ja koulutustoiminnassa on tiheästi pidetty *esitelmiä, luentoja ja alustuksia* alan ammattikysymyksistä ja on näihin tilaisuuksiin kerhon jäsenistö osallistunut täysilukuisasti. Kerholla on oma — tosin liian ahdas — pienehkö kerhohuoneensa, jossa kerhon jäsenet jatkuvasti kerran viikossa viettävät omaa kerhoiltaan toveripiirissään.

Samoin on kerho tehnyt yhteisiä *opintomatkoja* toisiin tehdaslaitoksiin, m.m. oli kuluvan vuoden kevättalvella opintoretkeily Turun teollisuuslaitoksiin, jolloin erikoisesti tutustuttiin m.m. Wärtsilä-Yhtymän suuriin telakoihin ja konepajoihin, Valtion Metallitehtaisiin Pansiossa ja erikoisesti Vuoksenniska Oy:n Turun Rautatehtaisiin, jonka masuunin tuottamaa harkkorautaa Högforsin Tehtas miltei yksinomaan käyttää valimotoinnassaan. Tuo kaksipäiväinen retkeily oli erittäin antoisa. Lisäksi kerholaiset ovat suurina ryhminä tutustuneet kaikkiin helsinkiläisiin suurmessuihin.

Urheilutoiminta on samoin ollut vilkasta niin talvella kuin kesälläkin. Talvella hiihtokilpailuja jäsenten kesken sekä joukkueena esiintymisenä oman tehtaan osastojen välisissä kilpailuissa, kuin myös jäsenten osallistumiset koko Kymen Oy:n hiihtokilpailuissa. Kesän kuluessa on ahkerasti harrastettu suunnistamista, jopa kilpailutkin paremmuudesta muiden kanssa. Kesäurheilukauden kohokohtana mainittakoon elokuussa toimeenpannut kerhon *jäsenten väliset mestaruuskilpailut* yleisurheilussa kolmiottelun muodossa, jossa kilpailulajeina olivat kuula, pituushyppy ja pikamatkana yleisessä sarjassa 100 m., ollen tämä viimeksimainittu ikämiehille ja yli-ikämiehille 60 m. Yli-ikämiesten fyysillisiä ponnituksia lievennettiin vielä silläkin, että kuula ja pituushyppy olivat vauhdittomia. Seuran jäsenistö osallistui näihin kilpailuihin mieslukuisasti. Sää ei tosin suosinut kilpailuja, sillä taivaan pilviverho pudotteli koko ajan tiikusadetta, silti sumentamatta urheilumieltä. Kilpailut ensi sijoista muodostuivat hyvinkin tasaväkisiksi, kuten tämäläisissä kilpailuissa yleensä, sillä miltei jo-

Kalasoppavalmistelut käynnissä.

kainenhan osallistui kilpailuihin "kylmiltään" — ainakin ikämiessarjoissa. Ajat ja metriset tulokset eivät olleet aivan olympiatasoa, kuten arvata sopiikin, joten niiden luettelemisella emme tahdo lukijaamme rasittaa. Kussakin sarjassa annettiin pisteitä siten, että ensimmäisestä sijasta tuli 10 pistettä, toisesta 9 j.n.e. ja kymmenennelle yksi piste, ja se, joka sai eniten pisteitä yhteensä, kruunattiin kesän 1948 yleisurheilumestariksi. Pisteiden tullessa tasan ratkaisi paremmuuden yleisurheilun käyttämä pisteiden saantiluku eri urheilulajeissa,

Kalasopan "syöntikilpailu" kuumimmillaan. Pääkokki esiliinoineen vasemmalla takana seuraamassa hyvää ruokahalua.

jota laskutapaa näissäkin kilpailuissa oli käytettävä.

Palkintojärjestys eri sarjoissa.

Yleinen sarja: 1) G. Kultavirta 27 pist. (Pistetaulukon muk. 233 p.); 2) E. Tuomi 17 pist.; 3) O. Haanpää 16 pist.

Ikämiessarja: 1) P. Vaarasalo 27 pist. (Pistetaulukon muk. 178 p.); 2) S. Kilpinen 27 pist. (Pistetaulukon muk. 172 p.); 3) I. Kylmäkorpi 10 pist.

Yli-ikämiessarja: 1) E. Lingman 22 pist. (Pistetaulukon muk. 158,29 p.); 2) A. Nygren 22 pist. (Pistetaulukon muk. 158,14 p.); 3) T. Nissinen 16 pist.

Yleismestarin arvon sai G. Kultavirta 27 pisteellä.

Lopuksi suoritettiin joukkueiden välinen viestikilpailu 6x50 metrin matkalla, tullen kiertopalkinnon saajaksi konttorin ykkösjoukkue, järjestyksen ollessa seuraavan:

1) Konttorin I joukkue, aika 38,6 sek.; 2) Konttorin II joukkue, aika 41,5 sek.; 3) Valimon joukkue, aika 45,8 sek.

Joukkueiden välisen köydenvetokilpailun voitti väkivahva valimon joukkue. Palkinnot jaettiin seuran syysjuhlassa.

Virkistys- ja reippailukilpailuina on kerho vielä vuoden kuluessa toimeenpannut kahdet *kalastuskilpailut*, toiset talvella jääongintana ja toiset keskikesällä rannalta onkien.

Talviönginnan kilpailupäiväksi oli määrätty maaliskuun 28. päivä. Valitettavasti kilpailulautakunta ei kuitenkaan ollut tutkinut "Kalastuskalenteria" ja tulokset

olivat luonnollisesti sen mukaiset, sillä kyseellisen päiväyksen kohdalla mainitaan "kalenterissa", että "kala liikkuu vähän ja käy huonosti pyydyksiin". "Kalenteri" piti paikkansa, ja vaikka kilpailuissa oli mukana alan tekijämiehiäkin, kuten Ahon Jussi, niin ei kalojen syöntihaluttomuudelle mitään mahtanut. Kun kalamiehet osaltaan olivat liikkuvaisella tuulella, porailivat miltei satamäärin reikiä ja kokeilivat mitä houkuttelevimpia ostettuja ja omatekoisia syöttikuvia, niin aina jokin puo-

Pääkokki ins. T. Nissinen kalavateineen ja sikaareineen.

lisokea elämäänsä kyllästynyt ahven erehtyi takertumaan kalamiehen koukkuun. Peilillä varustettu "pilkki" lienee ollut paras houkutusväline. Saalis oli vähäinen, suurimman osan jäädessä aivan "kuiville". Parhaat kalamiehet tekniikko Pentti Vaarasalo ja työnjohtaja Jussi Aho saivat kumpikin pääluvultaan 20-määräisen saaliin pikkuahvenia ja yhteispainon perusteella edellinen sai paremman sijoituksen, tullen samalla talviongintamestariksi. Palkinnot jaettiin seuran keväthuhlissa.

Kesäongintakilpailuihin oikein valmentauduttiin, jäsennille jaettiin kirjalliset kilpailuohjeet, vaikka kilpailupaikka pidettiin salassa, jottei kukaan olisi voinut etukäteen käydä kokeilemassa parhaita kalojen lymypaikkoja. Kilpailulautakunta kävi tutkimassa lähijärvien sopivaisuutta tällaiselle suurkilpailulle, käyttäen apuna vielä asiantuntijoita. Ja hyvä kilpailupaikka löydettiinkin Kolmpersin vesistöstä, jonne matkaa Karkkilasta on noin 8—9 km. Kilpailupaikka ilmoitettiin vasta lähtöhetkellä. "Kalastuskalenterin" mukaan määrättiin kilpailupäiväksi kesäkuun 13., jolloin kalenterin merkintönä oli: "Kala liikkuu paljon ja käy oikein hyvin pyydyksiin." Se pitikin paikkansa, sillä kenenkään saalis ei jäänyt "kupariseksi". Parhaimman kalamiehen saalis kohosi 79 kappaleeseen, ja vaikka yöllä pohjoiseen kääntynyt kalatuuli karkoittikin isommilta kaloilta syöntiha-

lun, niin kokonaissaalis sentään mitattiin ämpärikaupalla, sillä osanottajia oli puolisensataa. Reikelle oli otettu mukaan 80 litran pata kalakeittoa varten ja hyvä soppa keitettiin. Loput kalat paistettiin nuotiolla, jälpä melkoisesti kotiinkin tuotavaksi. Sää oli lämmin ja aurinkoinen. Parhaat kalamiehet saivat palkintoja taitavuu- tensa tunnustukseksi, samalla kuin kesän 1948 onkimestarikin tuli määrättyksi. Tietysti tuli esille kalastusmaailman yllätyksiäkin, sillä ennakolta arvellun kalastusmes- tarin — työnjohtaja J. Ahon — oli tyydyttävä tällä ker- ralla vaatimattomampaan sijoitukseen, yllätyksien viedessä ensipalkinnot. Kilpailu kait otti hermoille, sillä Ahon Jussi ei saanut oikeata tuntumaa Vellamon vä- keen, eikä Lehdon Vihtorikaan päässyt kalavireeseen, vaikka kuinka olisi yrittänyt. Aitamon Toivo, vanha kalakettu, koetti sinnikkäästi onkia risukkoryteköstä, menetti tusinan verran koukkujakin pohjarisuihin, mutta aina vain väitti sen suurimman kalan olevan siellä risu- kon alla — ehkäpä olisi onnistunutkin, jollei kilpailuaika olisi loppunut kesken.

Näissä kilpailuissa oli kolme eri sarjaa palkintotavoit- teita varten, nimittäin suurimman lukumäärän sarja, suurimman yhteenlasketun painomäärän sarja ja vielä suurimman kalan sarja. Kussakin sarjassa annettiin sijoituksen perusteella pisteitä siten, että ensimmäinen sai 10 pistettä, toinen 9 pistettä j.n.e., joten kymmen- nennelle sijalle joutunut sai yhden pisteen. Se kilpailija, joka tällä tavoin hankki itselleen eniten pisteitä, kruu- nattiin kesän onkimestariksi. Kuten jo mainitsimme, ei itä-pohjoisen tuulen vuoksi suurempikokoinen kala ollut syöntituulella, mutta onkimieshän on onnellinen, kunhan vain kala syö ja lukumäärä kasvaa.

Kilpailuaika oli aamuvarhaisella viitisen tuntia ja vaih- telivat kilpailijoitten saamat kalamäärät 79—5 kappaleen välillä.

Tuomarikollegio tärkeässä työssään. Oikealla päätuomari, rak.-mest. A. E. Nyström.

Lopulliset kilpailutulokset olivat:

Suurimman lukumäärän sarjassa: 1) Matti Aaltonen 79 kpl., 2) Martti Lindberg 39 kpl., 3) Ilmari Kylmäkorpi 33 kpl.

Suurimman yhteisen painon sarjassa: 1) Matti Aaltonen 1.800 g., 2) Heikki Rinne 740 g., 3) Ilmari Kylmäkorpi 720 g.

Suurimman kalan sarjassa: 1) Toivo Nissinen (painon, pituuden ja ympärysmittan perusteella), 2) Vihtori Lehto, 3) Sulo Palm.

Kesän 1948 onkimestariksi kruunattiin yllätysmies Matti Aaltonen 20 pisteellä.

Kilpailujen päätyttyä tuomarikollegio totesi kaikki osallistuneet gentlemannikalastajiksi ja sen, ettei kukaan ollut poikennut kilpailusäännöistä. Kilpailut päättyivät kello 9 ja sen jälkeen alkoivat kalasopan valmistelut, joihin jokainen osallistui kaloja peraten ja perunoita kuorien, pääkokin ohjatessa puuhailua, samalla määritellen sopan "aroomit" ja keittotavan. Parin tunnin kuluttua oli höyryävä, herkullinen rantakalasoppa valmiina — ja kylläpä se maistui. Pääkokki — "ammattikalamies" tietysti, sai varauksettoman tunnustuksen taidostaan, jonka hän oli jo kilpailussakin varmistanut suurimmalla kalallaan.

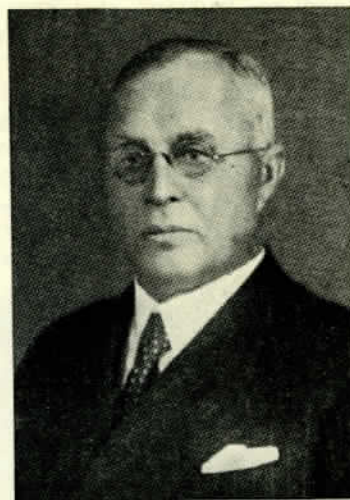
Palkinnot jaettiin seuran syysjuhlan yhteydessä, jolloin samalla kertailtiin kilpailujen humoristiset välähdykset ja kommellukset. Yksimielisesti todettiin kyseellisen kilpailuretken antoisuus reippailu- ja retkeilymielessä ja jäätin odottamaan tulevan kesän uusintaottelua.

Henkiseksi virkistykseksi on seura vielä järjestänyt kevät- ja syysjuhlaansa, joista on muodostunut paikkakunnan huvitilaisuuksien kohokohdat, niin ohjelmiansa kuin koristelujensakin vuoksi. Tänä vuonna toimeenpannaan vielä seuran jäsenten lapsille ja äideille *pikkujoulujuhlakin* joulupukkeineen ja tarjoiluineen sekä "lapsellisine" ohjelmineen.

T. Nissinen.

-MILLOIN ME KAIKKI SEKÄ
PORVARIT ETTÄ PROLETAARIT
OLEMME JYRKÄSTI YKSIMIELISIÄ?
-KUN **SÄÄSTÄMME SÄHKÖÄ!**

Kamreeri Vilho Hedlund

TÄYTTÄÄ 70 VUOTTA.

Högforsin Tehtaan kamreeri Vilho Hedlund täyttää 70 vuotta helmikuun 10 p:nä. Hän on syntynyt Orivedellä. Oltuaan eri sahalaistosten palveluksessa tuli kamreeri Hedlund elokuun 10 p:nä v. 1895, siis noin 17-vuotiaana, Högforsin Tehtaan konttoriin kirjanpitäjäksi ja 10 vuotta myöhemmin kamreeriksi. Harvinaisen suurella työtarmollaan ja aikaansa säästämättä on kamreeri Hedlund toiminut tehtaan hyväksi. Siihen aikaan oli tehtaan Ramsay-suvun perheyhtiö, jossa työntekijöitä oli 300—400 henkeä. Siitä on kehitys kulkenut eteenpäin tehtaan läpäistessä toisinaan vaikeita aikoja ja ollessa eri isäntien hallinnassa tänä yli 50-vuotiskautena, jota kamreeri Hedlund on seuraillut ja mukana elänyt. Nykyään on työntekijämäärä kolmin-kertainen.

Kun näkee kamreerimme nuorekkaan suoraryhtisenä liikkuvan konttorissa ja muualla tehtaalla, tulee heti ajatelleeksi, ettei tuohon ilman voimistelua ja urheilua pystyisi, ja niinpä asia onkin. Hän on ollut innokas verkkopallon pelaaja jo silloin, kun kenttä oli n.s. Bremerin huvilan pihalla ja sitten Harjulla. Kotivoimistelua on hän myöskin harrastanut kuntonsa ylläpitämiseksi. Kamreeri Hedlundin valveutuneisuus ja monipuolisuus ilmenee myös hänen osallistumisessaan kotipaikkakunnan yleisiin pyrkimyksiin ja kunnalliseen elämään. 20-vuotiaasta alkaen on hän ollut kunnallisissa tehtävissä ja vuodesta 1900 lähtien Pyhäjärven kunnan valtuuston puheenjohtajana usean vuoden sekä kunnallislautakunnan esimiehenä v. 1918—24. Karkkilan kauppala perustamisen jälkeen hän on ollut kauppala valtuuston jäsenenä ja varapuheenjohtajana sekä Karkkilan Yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtajana ja taloudenhoitajana. Näitten lisäksi on hänelle uskottu monia muitakin luottamustehtäviä. Lukuisat ulkomaanmatkat ovat olleet omiaan laajentamaan kamreeri Hedlundin näköpiiriä ja tietoja.

Torstaikerhon retki.

Syyskuun 12 päivä valkeni aurinkoisena, kun joukko Karkkilan naisia lähti retkelle Hämeenlinnaan. Kuorma-autosta muodostettu "linjabili" oli tuota pikaa täynnä, aivan liiankin täynnä, mutta kun auto oli meitä tärsyttänyt muutaman kilometrin, olisi sopinut vielä saman verran lisää. Jokainen sijoittautui mukavasti, oli pa joku ajatellut jalkojaankin ja kaivoi tohvelit laukustaan, herättäen hilpeyttä joukossa.

Laulaen ja iloa pitäen matka jatkui halki Hämeen viljavien maisemien. Auton saavuttua lähellä Hämeenlinnaa olevalle Hattelmalan harjulle ja kaupungin levittäytyessä syksyisessä väriloistossa silmäimme eteen, tuli mieleen Väinö Stoolin tarinoissa olevat sanat: "Hämeenlinna, kun sun ensi kerran näin Hattelmalan harjanteilla, mene ei se mielestäin". Emme malttaneet jäädä ihailemaan, vaan kiirehdimme eteenpäin matkamme päähän Hattulan kirkolle. Käytyämme hyvin hoidetulla sankarihaudalla siirryimme kirkkoon, jossa jumalanpalvelus oli jo alkanut, hiljentyäksemme viettämään hetken Jumalan kasvojen edessä. Jumalanpalveluksen jälkeen menimme Hattulan vanhaan kirkoon, jossa jouduimme keskelle keskiaikaa. Tuli mieleen ne monet sukupolvet, jotka tässä jylhässä kuvin ja veistoksin koristellussa pyhätyössä ovat lähestyneet Jumalaa, saadakseen voimaa jokapäiväiseen elämän taisteluun.

Täältä menimme pappilaan, joka olikin varsinainen päämäärämme. Automme ajaessa pihaan tuli ensiksi vastaan pappilan lihava "possu", joka iloisena hääri jaloissamme. Pian saapui myöskin pappilan emäntä, joka toivotti meidät sydämellisesti tervetulleiksi, vaikka menimme täydellisesti yllättäen. Nuo vanhat pappilat kautta Suomen ovat olleet pitäjänsä kulttuurikeskukseksi ja vielä nytkin niistä henkii rauha ja arvokkuus, jotka lyövät leimansa niiden asukkaisiin ja joista vieraskin saa osansa.

Pian saapui kirkkoherra itse. Liikuttava oli nähdä entisten seurakuntalaisten tervehtivän entistä pastoriaan, ja pastori, hän tunsi ja muisti entiset seurakuntalaisensa. Siinä muisteltiin monia yhteisiä hetkiä, rishtiäisiä, häitä ja hautajaisia, sekä monia muita tapahtumia.

Kirkkoherralla oli jokaiselle ystävällinen sana ja käden puristus. Useimmat hän tunsi henkilökohtaisesti. Näin entisiä muistellen ja kahvia juoden aika kului liiankin nopeasti. Vielä muutama hengellinen laulu kaajahti pappilan salissa, ja sitten kiitos ja hyvästi. Lau-lun kaikuessa lähti auto. Tästä sydämellisestä vierailu-
luhetkestä on enää muisto jäljellä.

Vielä käynti Aulangolla, jonka näkötorjasta ihailimme tätä rakasta maatamme. Silmäys muihin nähtävyyksiin, ja pian auto illan hämärtyessä kääntyi kohti Karkkilaa. Jokainen oli tyytyväinen ja moni lausui, että tällaiset retket ovat kuin keitaita elämän harmaudessa. Tähän yhtyy allekirjoittanutkin.

Hanna Markkanen.

60 vuotta tehtaan palveluksessa.

Maakaavaaja Heikki Oskari Lindholm ylävalimosta tuli 30. 5. 48 olleeksi 60 vuotta tehtaan palveluksessa. Hän on syntynyt 28. 5. 1880 Karkkilassa ja alkoi siis jo 8-vuotiaana työnsä tehtaalla, ollen 12 tuntia vuorokaudessa entisellä valssirautaosastolla Ramsayn aikoina. Työ oli näin nuorelle miehen alulle varsin raskasta ja orjallista, täytyipä joka toinen viikko olla yövuorossakin. Vanhemmat työtoverit auttoivat sen verran, että hän sai yövuoron aikana kahdella ruokatu-
nilla nukkua ja kerätä voimia. Pojan isällä oli tuohon aikaan palkkaa mk 1:40, joten tulot eivät nykyisiin verrattuina olleet suuret, mutta tyytyväisyys oli kuitenkin silloin suurempi kuin nykyään. Kaikki työntekijät ja teettäjät olivat kuin yhtä perhettä. Sitten tuli olluksi välillä massatehtaassa ja noin v. 1892 hän tuli keernaosastolle ja valimoon, kuten siihen aikaan oli nuorten poikien tie. Siitä lähtien on Lindholm työskennellyt valimossa, missä nykyään hänen mielestään jo kelpaa ollakin, kun ei ole vetoista ja valoakin on riittämiin. Ennen vanhaan sanottiin valimolaisia Högforsin nokitöytäreiksi, kun olivat niin nokisia ja mustia öljylampuista ja muusta noesta ja pölystä. Tehtaan asun-
noissa on asuttu ja perhettä on ollut vaimo ja 9 lasta, kuten entisessä syntymäkodissakin. Perheen koon vuoksi onkin kaikkien harrastusten täytynyt suuntautua kodin piiriin. Reipas ja pirteä mieli tuntui haastateltavalla olevan, vaikka onkin jo 8-vuotiaasta asti rehkinnyt to-
della raskaissa töissä.

MERKKIPÄIVIÄ.

70-VUOTIAS.

Tavarankuljettaja Juho Emil Nurmi liesiosastolta 10. 3. 49. Hän on syntynyt Tammelassa Liesjärven kylässä. Nurmi oli aluksi maa- ja metsätöissä kotiseudullaan. Vuodesta 1908 alkaen hän oli kolmena talvena nostamassa Liesjärvestä rautamalmia Högforsin ruukille. Malmi nostettiin talvisin jään päälle jäähän tuuralla hakatusta avannosta erikoisella malmihaavilla. Malmi oli järven pohjan kurassa, joka nostettiin ensin tällä haavilla jään päälle ja sen jälkeen malmia huu-
dottiin pesusihdillä eroon kurasta. Töitä tehtiin koko päivä valon aikana ja näin saattoi miehelle kertyä 2—4 kipuntaa päivässä. Kipunta lieene ollut n. 170 kg käsittävä mitta. Tuulisilla jään selillä tiesi tehneensä töitä, kun koko päivän kaiveli haavillaan noin 1,5 metrin syvyydeltä rautamalmia. Lopella oli Nurmi seitsemisen vuotta maatöissä, sitten muutaman vuoden Tammelassa sahatöissä. Vuoden 1928 alusta hän on sitten ollut n. 20 vuoden ajan tehtaamme liesiosastolla valmiin tava-
ran kuljettajana. Perheen perusti Nurmi Tammelassa, ja on se ollut kuusihenkinen, mutta lapset ovat jo naimisissa, joten ollaan jälleen kahden, kuten ennen Tam-
melassakin noin 42 vuotta sitten.

60-VUOTIAITA.

Puiden ajaja Johan Rantanen 27. 10. 48. Hän on syntynyt U.l. Pyhäjärvellä ja tullut vuonna 1933 Högforsin Tehtaan palvelukseen maatalousosastolle, Rautamäen tilalle. Rautamäen jouduttua pika-asutukseen Rantanen siirtyi tehtaan valimorakennustöihin, ja valimon valmistuttua alkoi rakentaa itselleen omaa asuintaltoa Tuorilaan. Nykyisin Rantanen ajelee tehtaan halkotarhasta puita tehtaan henkilökunnalle. Vapaa-ajat kuluvat oman mökin kunnostamisessa.

Uunimies Kaarlo Gullström sulatosta 3. 3. 49. Hän on syntynyt Somerolla, mistä siirtyi 14-vuotiaana Pusulaan maataloustöihin. V. 1937 Gullström tuli tehtaamme sulattoon, jossa hän uskollisesti on toiminut siitä alkaen. Perhettä tuli hankituksi jo Pusulassa vaimo ja 4 lasta, mihin sen kasvu on pysähtynytkin.

50-VUOTIAITA.

Kasaaja Sakari Enijärvi liesiosastolta 1. 1. 49. Syntyään on hän Saimaan kauniista kaupungista Lappeenrannasta. Musiikki on ollut Enijärven verissä, sillä 18-vuotiaana hän astui soittajaoppilaaksi Hämeen Ratsurykmenttiin, oli välillä soittajana monissa muissakin joukko-osastoissa ja lopuksi Helsingin Varuskunnan soittokunnassa, josta siirtyi tehtaamme valimon sulattoon. Nykyään hän on liesiosastolla. Musiikki ei ole kuitenkaan unohtunut, vaan tehtaan soittokunta on saanut hänestä innokkaan ja pystyvän tekijämiehen.

Lastaaja Frans Emil Överström ulkotyöosastolta 3. 1. 49. Hän on syntynyt U.l. Pyhäjärvellä ja tullut tehtaallemme kaavaajaksi v. 1931 oltuaan sitä ennen maatalousosastolla. Myöhemmin Överström siirtyi ulkotyöosastolle. Hän asuu omassa talossaan ja on siellä tähän mennessä kasvattanut kolme lasta. Oman kodin piirissä riittää yllin kyllin työtä vapaa-ajoiksi.

Siivooja Hanna Markkanen sähköosastolta 21. 1. 49. Rouva Markkanen on syntynyt Karjalassa Kurkijoella, josta siirtyi vanhempiensa mukana Pieksämäelle. Asuttuaan Viipurissa muutaman vuoden hän siirtyi Helsinkiin, jossa meni naimisiin, ottaen samalla sisarvainajansa lapset hoitoonsa. V. 1939 hän tuli Karkkilaan, jossa on ollut Högforsin Tehtaan palveluksessa jonkun aikaa. Rouva Markkanen on innostunut yhteiskunnallisten asioiden ajaja.

Valaja Hugo Valerius Forsman 29. 1. 49. Hän on syntynyt Jokioisissa, josta muualla ensin työskennellyään siirtyi Karkkilaan. Täällä ollessaan on hän ollut vuodesta 1945 alkaen useampaan otteeseen tehtaamme palveluksessa.

Valuri Otto Johannes Luoto ala-valimosta 10. 2. 49. Hän on syntynyt Tammelassa Portaankylässä. Oli aluksi Forssa Oy:n maatalousosastolla, sitten Mustialassa, Saaren kartanossa, Jokioisten kartanossa ja välillä pari vuotta souvimiehenä. V. 1937 hän tuli tehtaamme valimoon, jossa on ollut siitä alkaen. Kotipuolesta on vaimo ja lapset vaelluksen varrelta.

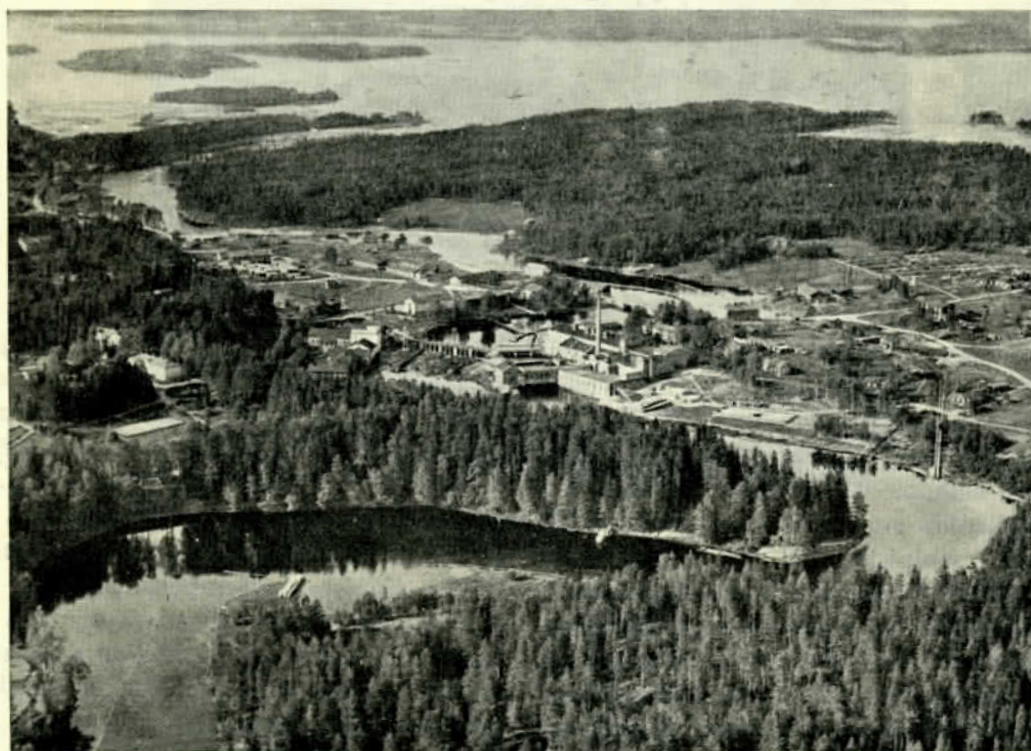
Teknikko Hugo Strang, liesiosastomme työnjohtaja, 3. 3. 49. Hän on syntynyt Pietarsaareissa, jossa opinnot käytyään oli harjoittelijana eri aloilla, kuten kauppa-, valimo- ja konepaja-alalla. V. 1919 hän siirtyi Ruotsiin Hernö Varvet Ab:n palvelukseen kolmeksi vuodeksi. V. 1921 hän aloitti Vaasassa teollisuuskoulun, josta päästyään oli vähän aikaa Tampereella ja meni v. 1925 Pietarsaaren Konepajalle, jossa oli suunnittelijana ja työnjohtajana vuoteen 1931 saakka. V. 1931 hän tuli tehtaaseemme suunnittelijaksi ja lopuksi nykyiseen toimeensa liesiosaston työnjohtajaksi. Perheen alku, toisin sanoen vaimo, tuli hankituksi vasta v. 1936, siis aivan viime hetkellä, ettei jäänyt vanhaksi pojaksi, ja siitäpä perhe on sitten alkanut kasvaa vähitellen. Vahvuus tällä hetkellä 1+1+2.

Hjalmar Laakso sulatosta 25. 3. 49. Syntyjään hän on Somerniemen poikia ja perusti siellä perheen. Oltuaan Pusulassa maataloustöissä hän siirtyi Högforsin Tehtaan Haapalan tilalle samoihin töihin ja 2. 5. 46 varsinaisesti tehtaamme sulattoon.

Kun useimmat merkkipäivät täyttäneisiä tai täyttävistä otetut valokuvat sattuneesta syystä epäonnistuivat, emme valitettavasti ole tilaisuudessa julkaisemaan asianomaisista tällä kertaa muuta kuin henkilötiedot.

-VOIKO TUONNAKÖINENTYYPPI TEHDÄ
JOTAIN HYÖDYLLISTÄ ?
- KYLLÄ, SE SÄÄSTÄÄ SÄHKÖÄ
NUKKUESSAAN...

Juantehdas ilmasta käsin valokuvattuna.

Juantehdas venäläisten omistajien aikana.

(Victor Hovingin historiikin mukaan.)

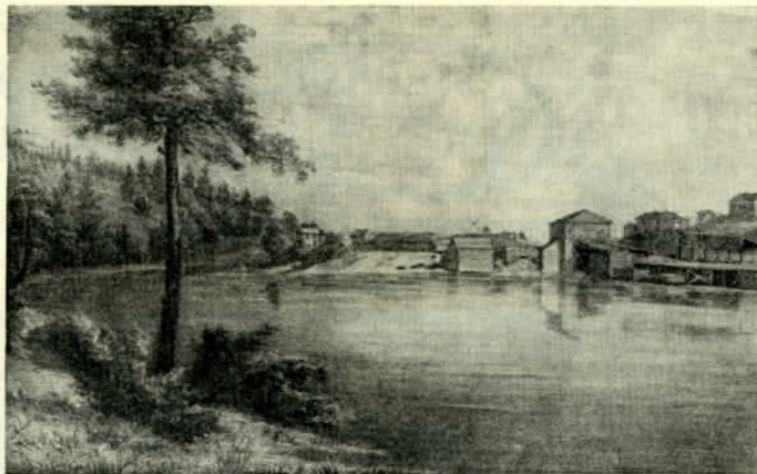
Juanruukin synnystä ja sen alkuvaiheista on tässä lehdessä ollut selostus joitakin vuosia sitten. Siinä esiteltiin kuitenkin tämän tehdasvanhuksemme elämänvaiheita vain siltä osalta, joka liittyy sen omistukseen ruotsalaisten omistajien valtakautena. Nyt on tarkoituksemme luoda hieman valoa siihen aikaan, joka ruukilla elettiin venäläisten omistajien ollessa täällä isäntinä.

Kuten jokainen luonnollisesti tietää, ei täällä silloin edes mainittukaan mahdollisuutta, että Juanruukki jollainkin harmaassa tulevaisuudessa olisi kartonkitehdas. Ei sinne päinkään. Kyl-

lä tämä oli aivan rehellinen "ruukki", jonka tuotantolähteenä oli masuuni.

Siirrymme nyt ajassa lähes sata vuotta taaksepäin, aina vuoteen 1851, jolloin Juankosken silloinen omistaja, joka ei tietenkään voinut arvioida vallinneen laskukonjunktuurin kestämis-aikaa, myi ruukin 120.000 hopearuplan kauppasummasta.

Näin tuli tehtaan omistajaksi hovineuvos ja ritari Dmitri Dmitrijevitš Ponomarevin vaimo Anastasia Petrovna Ponomarev, joka "on esittänyt sikäläisen aateliston deputaattikokouksessa ... alkuperäisen todistuksen siitä, että hän kuu-

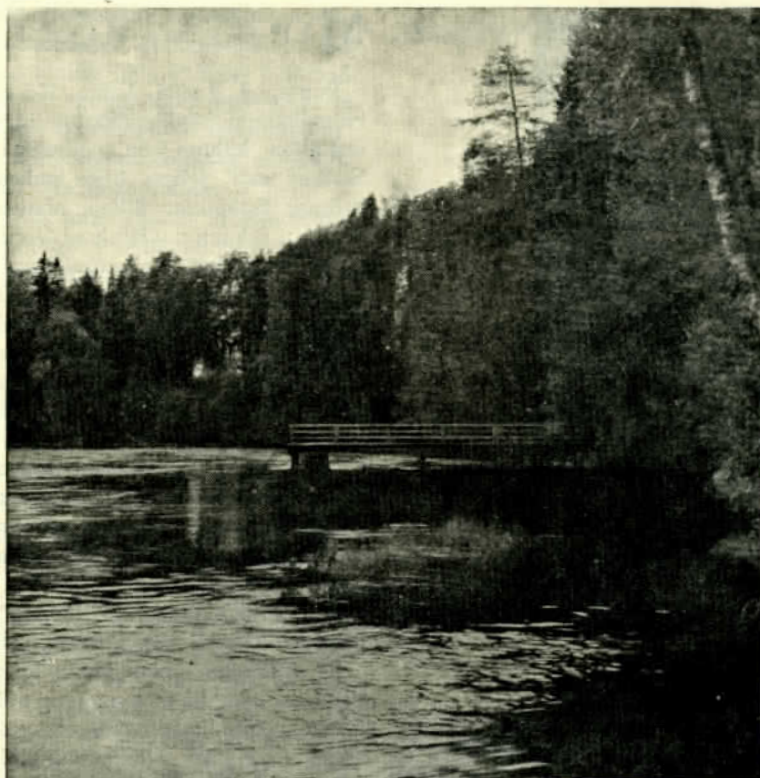
Juankosken ruukki. P. A. Kruskopfin piirros Z. Topeliuksen 1845—1852 julkaisemasta teoksesta "Finland framstäldt i teckningar".

luu aatelissäättyyn", kuten maaherran memoriaalissa sanotaan. Mikä sitten lieeneekään ollut syynä hovineuvoksetaren kiinnostumiseen Savon sydämessä olevaan pikkutehtaaseen, on näin jälkeinpäin mahdotonta arvailla. Hänen toimestaan kuitenkin ruukki joutui uudella tavalla historiassa mainittavaksi. Hovineuvoksetar nimittäin tuotti Venäjältä tänne maaorjiaan. Näiden oleskelusta ja työskentelystä täällä vapaiden talonpoikien keskuudessa, jotka eivät koskaan olleet tunteneet maaorjuuden iestä, ei valitettavasti ole säilynyt tietoja. Kuvauksen itse tehtaan emännästä lainaamme suoraan konsuli Hovingin historiikista: "Hovineuvoksetar Ponomarevin sanotaan olleen hieno vanha nainen, joka enimmäkseen ajat oleskeli Venäjällä ja joka silloin, kun hän tuli Juankoskelle, enimmäkseen pysytteli pääarakennuksessa tai sen lähettyvillä. Hänen kerrotaan aina halunneen olla sangen hyvin puettu ja tahtoneen joka aamu vastasilitetyt vaatteet."

Hovineuvoksetar Ponomarevin aikana varattiin noin 6 tynnyrinalaa käsittävä alue pääarakennuksen ympärillä omistajan yksityiseksi puistoksi. Se on edelleen harvinaisen kaunis metsäpuistikko, joka sijaitsee leveällä, toiselta puolen jyrkästi virtaan viettävällä harjanteella. Siellä tapaamme vielä todellisia ikipuita, jotka kohottavat latvuksensa kohti pilviä, luoden upean kehyksen puiston teille. Venäläisellä herrasväellä kerrotaan olleen sangen taitavan puutarhurin, jonka aikaansaannos puisto suurimmaksi osaksi lienee. Osa puista viittaa kuitenkin

kin siihen, että jo ruotsalaisten omistajien aikana pääarakennusta ympäröivä alue olisi ollut rauhoitettu. Tämä edellä mainittu puutarhuri lie-nee muuten ollut sangen omalaatuinen herra. Konsuli Hoving mainitsee hänestä: "...hän aina puuhaili puutarhassa korkea hattu, silinteri, päässään ja hänen mieltymyksenään oli muiden ihmisten pienien kipujen parantaminen. Otaksuttavasti hän oli omituinen ja hän on säilynyt väestön muistissa harmittomana, hieman koomillisena ilmestyskseenä, jonka ammattitaito kuitenkin herätti kunnioitusta."

Oli luonnollista, että hovineuvoksetar Ponomarevin ja hänen mielisairaana poikansa aikana joutui raskaimman kuorman kantamaan tehtaan isännöitsijä. Koko tänä aikana oli Juankoskella onni saada tarmokkaita ja kykeneviä miehiä isännöitsijöikseen. Näistä ensimmäinen oli Jakob Jernberg. Ruotsalaisesta nimestään huolimatta hän oli suomalainen mies, syntyisin Oulusta. Vasta kouluaikana hänen nimensäkin muutettiin ruotsalaiseksi. Siihen asti se oli ollut supisuomalainen Rautio. Hänen isännöitsijäkaudellaan pantiin tehtaassa toimeen monia laajennuksia ja parannuksia. Samoin saatiin maatilat kannattaviksi hänen ansiostaan. Eikä häneltä puuttunut teknillisiäkään taipumuksia, sillä erään sanomalehtiutisen mukaan hän konstruoi päreidenvalmistuskoneen, joka kävi vesivoimalla ja valmisti kuusikymmentä pärettä minuutissa. "Hänet kuvataan tunnolliseksi, kaikkien kunnioittamaksi, vakavaksi mieheksi, joka oli vaativa, mutta humaninen ja isällinen

Rantakuva puistosta.

alaisiaan kohtaan. Mutta kun konttorin ovi oli suljettu, hän saattoi olla myös hauska seuraiminen, jolla oli m.m. suuri ja elävä kirjallisuuden harrastus", kertoo e.m. historiikki hänestä.

Jernbergin jälkeen tuli ruukin hoitajaksi Klemens Guseff, joka oli toimessaan aina vuoteen 1897 asti. Hänen aikanaan tuli Juankoskelle eräs sen myöhäisempään aikaan paljon väriä antanut henkilö, nimittäin isännöitsijän veljenpoika Paul Guseff. Hän tuli 20-vuotiaana nuorukaisena vierailulle setänsä luokse tarkoitukseen viettää täällä pariviikkoinen-kesälomansa. Hän ihastui kuitenkin seutuun ja sen luon-

nonkauneuteen siinä määrin, että jäi tänne tehtaan kasööriksi eikä yli 50-vuotisena toimikautenaan poistunut paikkakunnalta kuin muutama kerran. Paul Guseff oli paikkakunnalla erittäin pidetty, työssään äärimmäisen tarkka ja tunnollinen. Hänen erikoisharrastuksenaan oli ulkoilu ja pitkien päivittäisten kävelymatkojen teko. Näillä matkoillaan hän keräsi innokkaasti kasveja ja vietti niiden parissa suuren osan vapaa-ajastaan.

Mutta entä itse tehdas? Täällähän käytettiin järvimalmia ja sillä oli suurimman osan 18:nnen sataluvun alkupuolta loistava suhdanne.

Vanha päärakennus nykyisessä asussaan verantojen poistamisen jälkeen.

*Jakob Jernberg kasvatti-
tyttäriin.*

Hinta kohosi ja menekki lisääntyi jatkuvasti Venäjän markkinoilla. Tänä aikana laajenikin ruukki ja sen toiminta melkoisesti. Niinpä tehtiin erillinen rakennus konepajaa varten, ja pian sen jälkeen valmistui valimo.

Krimin sodan aikana tarvitsi Venäjän armeija luonnollisesti suuret määrät valurautaa, joka puolestaan taas johti siihen, että tämänkin ruukin tuotantoa voitiin suuresti kohottaa. Niinpä voitiin panna käyntiin uusi putlaus- ja valssilaitos, rakennettiin palanut masuuni uudelleen j.n.e. Vuosisadan jälkivuosisikymmeninä rakennettiin neljä hiiliuunia, valssilaitos sai uuden höyryvasaran, konepajaa laajennettiin, vain muutamia uudistuksia mainitaksemme.

Kaikista edellä olevista esimerkeistä selviää, minkä laajenemisen silloiset isännöitsijät saivat aikaan täällä, mitä ennen oli sanottu vain pikuruukiksi keskellä erämaata.

Viime vuosisadan viimeisenä vuotena myytiin ruukki Osakeyhtiö Taimelle, joka harjoitti etupäässä puutavaraliikettä. Tällöin lähti tehtaan tulevaisuus uusille urille, mutta puhuttakoon niistä lähemmin toisella kertaa.

Tyydy vuodattamaan oma elämänrikkautesi muitten kulutettuna, väsyneeseen olemukseen, näe, kuinka he tulevat onnellisiksi ja kauniimmiksi ja sitten — hiivi pois ja anna Kristuksen saada kunnia.

J. R. Miller.

Miehiä työnsä ääressä.

Puuseppä Lauri Vilho Hämäläisen löydämme työpaikaltaan höyläpenkkiinsä äärestä. Hymy, joka haastattelijaa kohtaa, on ystävällinen aina hamaan siihen hetkeen asti, jolloin tulee puheeksi saapumisemme todellinen tarkoitus. Silloin nimittäin häivähtää ystävällisyyden sekaan aavistuksen verran ujoutta tai syrjäävetäytymishalua, kummaksi tuon hieman hämääntyneen ilmeen sitten tulkitseekaan. Pyydämme Hämäläistä kerottelemaan itsestään. Vastaus tulee hitaasti, ikäänkuin arvailleen, että pitääköhän tuo minua pilkkanaan.

— Mitäpä minulla on erikoista kerrottavana. Olen elänyt päivästä päivään ja tänne asti olen ehtinyt.

Kehoitamme häntä lähtemään kaiken kiireensä keskeltä hetkeksi tupakalle haastelemaan, arvellen, että eiköhän tuo juttu sitten paremmin luista. Oikeassapa elimmekin, sillä kun pehmeäsavuiset "Rosita"-sikaarit on onnistuneesti tihkusateessa saatu sytytetyn, alkavat sanat tyypilliseen savolaiseen tapaan virtailla tämän syntyperäisen "okeen immeisen" (vaikka häntä kutsutaankin Hämäläiseksi) hymyilevistä suupielistä.

— Täältäpä minä syntyisin olen, ja lähelläpä tätä paikkaa ovat vanhempanikin päivänvalon nähneet. Oikeastaan olen jo toisessa polvessa Juantehtaan palveluksessa, sillä isäni työskenteli täällä samassa ammatissa kuin minä nyt. Kyllä tämä Juanruukki minulle nyt jo melkoisen tuttua paikkaa alkaa olla, sillä omalta seudulta se kainaloinen kanakin on kotoisin. — Perheeni? Onhan sitä sitäkin jo melkoisesti: kaksi lasta ja kaksi poikaa. — Harrastukseni? Mitäpä niistä osaisi sanoa? Työn touhussahan se aika kuluu. Jos näihin n.s. harrastuksiin kuitenkin voidaan lukea kunnallinen touhu tai erinäiset luottamustoimet, niin niitä kyllä löytyy.

— Luetelkaahan nyt muutamia.

— Kunnanvaltuuston puheenjohtaja, kansakoululautakunnan puheenjohtaja, työasiain- ja rakennuslautakun-

Hämäläinen.

nan jäsen. Lisäksi kuulun Juankosken yhteiskoulun vanhempainneuvostoon, Osuuskaupan hallitukseen ja ties minne, eihän niitä kaikkia muista näin yhdessä hetkessä.

Ei auta haastattelijankaan muuta kuin myöntää, että kylläpä on yhdelle miehelle kerääntynyt "harrastuksia" aivan riittämiin, kun vain juoksee kaikkien noidenkin lautakuntien, toimikuntien ym. kokouksissa.

"Rosita" alkaa jo poltella sormenpäitä ja huomautus huonosta urakasta, joka odottaa tekijäänsä "verstaassa", saa haastattelijan huomaamaan, että hän on jo tarpeeksi kauan häirinnyt. Toivotamme kolme vuosikymmentä tehdasta palvelleelle uurastajalle terveyttä ja parempia urakoita ja nostaen olemattomat kauluksemme pystyyn lähdemme hiippailemaan kohti konttoria ja — kirjoituskonetta.

"Kapteeni Kasanen, moottorilaiva "Juka", purkaussatama Irvinlahti. Varustamo", siteerasi eräs tšekäläinen, jolla on luonnonväävät leukapielet, yleisradion kuuluttajaa. Siitäpä saimmekin aiheen lähteä haastattelemaan tätä suurta herraa. Jokainenhan tietää, että kippari on laivansa kannella herra ja ylhäisyys. Nyt, kun "Juka" on saanut dieselinsä ja kantaa nimeä "näiden vesien nopein", olisi hänellä entistäkin enemmän aiheita näyttää naapureille, kuka on kuka. Ainakin allekirjoittanut tekisi niin. Ihme kyllä ei Kasaselle ole lainkaan "virka noussut päähän", kuten sanonta kuuluu. Hän on yhä mielestään vain pienen hinaaja-aluksen vielä pienempi kippari (vaikka ympärysmitta näyttääkin epäilyttävän laajalta). Taisi kuitenkin rinnassa lämpimästi ailahtaa, kun tosiuusi ajokki tässä eräänä elokuuisena päivänä kiskaisi höyrykäyttöisen, mittasuhteiltaan paljon suuremman "Strömsdalin" mukaansa kuin pienen tukkipyrään, kun nämä sisävesien jättiläiset pantiin perät vastakkain kokeilemaan voimiaan.

Nyt tapaamme Kasasen kuitenkin aivan erilaisen työn äärestä. "Juka" on saanut siirron reserviin odottelemaan suvisempia päiviä kamppailuilleen tukkilauttojen

Kasanen.

Juankoskella kuohuu muukin kuin koski.

Konttoripäällikkö
Ragnar Nordström.

Tapasimme tässä päivänä muutamana kahvikupin ääressä v.- ja u.-seura "Juankosken Kuohun" puuhakkaat johtohenkilöt, konttoripäällikkö Ragnar Nordström ja opettaja Reino Virtaniemen. He keskustelivat juuri seuransa pulmallisesta rahatilanteesta ja yrittivät etsiä porttia, jonka takaa pelastava "kultakivos" löytyisi. Puutuvin ilman suurempia esipuheita keskusteluun pyytäen heitä selvittämään seuran toimintaa kuluneena vuonna.

— Miten paljon haluat tietää, kuului hymähtävä vastakysymys.

— Kaikki luonnollisesti, vastasin samaan tyyliin.

— Sitten ei tämä viikko riitä, kuului samanaikaisesti pöydän kummaltakin sivulta, mutta tuossa olisi hieman alkajaisia.

Eteeni työnnettiin lähes puolen metrin paksuinen map-

kanssa, ja sen päällikkö on joutunut sahan suojiin työskentelemään. Hän onkin omien sanojensa mukaan ollut yhtiön palveluksessa miltei kaikissa muissa töissä paitsi kättilönä, vaikka sekin työ kuuleman mukaan yksityiselämässä joskus on tullut harjoitelluksi. (Pankaa mieleenne juantehtaalaiset. Ehkä joudutte vielä tarvitsemaan Kasasen tätäkin ammattitaitoa.)

— Tulin tämän ruukin palvelukseen jo 1909. Sitten kolmisenkymmentä vuotta taaksepäin suoritin kipparitutkinnon, ja siitä lähtienpä kesät on tullutkin tapeltua tukkilauttojen kanssa, haastelee pyylevä kipparimme, kun kuvaukset ja muut viralliset asiat on selvitetty.

Kasanen näyttää hieman haikealta ajatellessaan yksinäisenä ja ikäväivänä lojuvaa "Jukaa". Emme halua kiihdyttää tätä eron synnyttämää haikeutta haastelemalla siitä. Siksiäpä panemmekin jalkoja "mahan alle" ja suuntaamme kulkumme taas sahalla "keskiruukille" päin.

*Opettaja
Reino Virtaniemi.*

pi ja sen kahden puolen asetettiin tilastoja jos vaikka minkälaisista kilpailuista, tuomaristosta ja ties mistä kaikista. Minun ei auttanut muu kuin ryhtyä hieman tyynnyttämään intoani saada tietää asioista ja rajoitua kuuntelemaan sitä, mitä arvon herrat pitivät tärkeimpänä ja kiinnostavimpana lukijoiden kannalta.

Opettaja Virtaniemi seuran sihteerinä aloitti:

— Seuramme tämänhetkinen jäsenmäärä on 320, joista naisia 102, miehiä 148 ja poikia 70. Olemme nyt ponnistelleet saadaksemme seuramme n.s. luokkaseuraksi. Vaikutena meillä on ollut luokiteltujen urheilijoiden puute, mutta olemme yrittäneet korvata sen kuntoisuus- ja harrastusmerkkisuorituksilla. Siinä olemmekin päässeet niin pitkälle, että jos liitto hyväksyy pisteen pisteenä luokitellessaan seurat, niin meillä on pisteitä vaikka jaettavaksi niitä tarvitseville. Omia luokkaurheilijoitamme on vaivannut myös huono "tuuri", jos niin voi sanoa, sillä monella on ollut vain jokunen sentti tai sekunnin kymmenes esteenä luokkaan pääsyyn tai luokan koroitamiseen.

Minusta alkoi keskustelu mennä vähän liian mutkikkaille aloille ja teinkin siksi syrjähyppyn kysäisemällä seuran järjestämistä kilpailuista.

Vastaus tuli empimättä. Tällä kertaa kuitenkin toiselta puolen pöytää. Näin tarinoi seuran puheenjohtaja, konttoripäällikkö Nordström:

— Seuramme järjestämät kilpailut ovat jakautuneet melkoisen tasaisesti eri kuukausille. Kesätoiminta alkoi kaksilla jäsentenvälisillä toukokuussa. Kesäkuussa oli järjestettävänä n.s. viiden seuran ottelu, johon meidän lisäksi osallistuivat lähipitäjien seurat. Heinäkuu oli sitten merkkikuukausi. Pääsimmähen silloin poikailiästä nuorukaiskauteen. T.s. "Kuohu" alkoi samota viidettätoista vuottaan. Syntymäpäiväjuhlan kunniaksi järjestimme kansalliset juhla kilpailut. Sitten olivatkin jo elokuussa käsillä pitäjänmestaruuskilpailut ja syksyn lopettajaisiksi tavanmukaiset syyskunnan tarkistamiskisat jäsenten keskuudessa. Siinäpä olikin kesän kilpailutoiminta yleisurheilun kannalta. Syyskuussa olivat kui-

tenkin vielä yleisurheilun alaan kuuluvina esillä kuntoisuus- ja harrastusmerkkisuoritukset. (Mainittakoon, että sekä seuran puheenjohtaja että sihteerit olivat ensimmäisten näiden merkkien suorittajien joukossa. Haastattelijan huomautus.)

Kun oli päästy näin pitkälle, ei sihteerit enää malttanut tyytyä vain kuuntelijan osaan, vaan entisenä suur-sarjapesäpallistina toi esiin tämän kansallispelimme vaiheet paikkakunnalla kuluneena kesänä:

— Viime kesän pesäpallotoiminta ei muodostunut aivan sellaiseksi kuin olimme etukäteen uumoilleet. Mikä lie etenkin miehiämme vaivannut, kun heitä ei tahtonut saada millään harjoitustilaisuuksiin mukaan. Kilpailutuuhuu jäi luonnollisesti sitten sen mukaiseksi. Naiset ja pojat sensijaan olivat innolla kaikessa mukana, aina kuntoutumisharjoituksista lähtien. Katsomme nyt kuitenkin toivorikkain mielin pesäpallon tulevaisuuteen Juankoskella, sillä junioriemme saavutukset antoivat erittäin lupaavan kuvan tulevaisuutta silmällä pitäen.

— Eräs seuramme kannalta miellyttävä seikka jäi äsken vielä mainitsematta, kuului jälleen siltä puolen pöytää, josta kohosi tupakansavu. Se on meidän palkintotuomaritilanteemme. Tämä kaartimme on nykyisin nimittäin niin laaja, että voimme omin avuin järjestää minkälaiset kisat tahansa. Kulumassa oleva vuosi on kaikin puolin ollut mahdollisimman työntäyteinen. Edellä esitetyn lisäksi on seuralle saatu hankituksi rintamerkki, lippu y.m. sellaista, mikä säilyy tulevaisuudessakin jäsenistömme näkyvissä. Tämä taas puolestaan on niellyt jonkin verran varoja. Siitä johtui huolestuneisuutemme ja vakava keskustelumme äsken, kun astuit sisään. Me uskomme kuitenkin selviytyvämmekin, kunhan vain saamme tukea kaikilta paikkakuntalaisilta. Emme kyllä voi millään lailla moittia heidän suhtautumistaan asiaamme, mutta toivon, että ne "yhden-käden-sormin-luettavat" urheilun vihollisetkin käsittäisivät hyvät pyrkimyksemme ja seisoisivat tukenamme kohottamassa Juankosken ja sen asukkaiden mainetta urheilun reilun pelin kilpailukentillä.

— Mitä vielä haluat tietää?

— Kiitos, riittää — tällä kertaa.

"Lavastamaton" kuva kilpailusta, jossa ei ollut "tuomaripeliä". Henkilöt vas. lukien: ins. Timgren, osastonhoit. Lipponen ja opett. Sipilä.

Hieman metsämiehenkin näkökulmasta.

Istumme päivittäisen työaikamme nenät vastakkain Juankosken Urheilumetsästäjät r.y:n puheenjohtajan Iikka Halosen kanssa. Koska hän on täysverinen urheilumetsästäjä ja -kalastaja, luiskahtaa juttu kuin huomaamatta silloin tällöin koskemaan näitä tšekäläiselle väestölle niin ominaisia aloja. Jokainen, joka kerankin on käynyt Juankoskella ja nähnyt sen luonnon, pitää ilman muuta selvänä, että täällä harrastetaan juuri näitä kiinnostavia ulkoilumuotoja. Niin houkuttelevilta näyttävät heti ympäristön vesistöt ja salot. Todellinen metsästys ei ole kuitenkaan vain sitä, että ote-taan seinältä haulikko ja painutaan metsään.

Mutta antakaamme Haloselle sananvuoro.

— Ennenkuin miehelle annetaan lupa kantaa metsästysetta, olisi hänen oltava perillä sen käsittelystä, tiedettävä riistan rauhoitusajat ja ehdottomasti tunnettava metsästyslaki. Sitä vastaan ainakin näillä seuduilla rikotaan mitä törkeimmin. Sanotun lain mukaanhan ei kenelläkään ole lupaa saamatta oikeutta metsästää toisen maalla, valtion maat mukaanluettuina. Maan- tai metsästysoikeuden omistajan antama lupalippu ja aseenkantolupa on aina metsällä ollessa pidettävä mukana ja pyydettyessä näytettävä metsästyksenvalvojalle sekä maan- tai metsästysoikeuden omistajalle.

— Millainen koirakuri täällä yleensä on?

— Ei voida oikeastaan puhua koirakurista, vaan koirakurittomuudesta. Metsämiehet kyllä pitävät koiransa rauhoitusaikana kiinni, mutta on valitettavan paljon koiranomistajia, jotka ajattelevat, etteivät säännökset ole heitä varten laadittuja. Koirat on rauhoitusaikoina ehdottomasti pidettävä kiinni ja niiden aiheuttamat vahingot, kuten puremiset, vaatteitten repimiset, kanojen tappamiset ym. on heti sovittava asianomaisten kanssa. Huolellisuus metsästysetkiliä on myös eräs metsästäjän aakkosia. Ennen kaikkea on todettava, mitä otusta milloinkin ampuu, ettei tarvitse ruveta koirannahkahansikkaiden tekoon tai kantamaan metsästyskaveriaan jalat edellä kotiin. Samoin on aidat ym. esteet ylittettävä maanomistajalle vahinkoa tuottamatta. On myös sattunut eräitä ikäviä tapauksia metsästäjän lähtiessä pakoon koiran häitisteltyä, jopa tapettuakin maanomistajan lampaita. Tällaiset yksilöt saattavat epäilyttävään maineeseen rehellisetkin metsästäjät. Koirien aiheuttamat vahingot olisi siis mitä pikimmin selvitettävä. Tulisi myös muistaa, että sellainenkin kiusanteko kuin jäniksen ampuminen toisen ajosta on jo laissa kielletty.

— Entä miten metsästyseuranne toimii?

— Olemme saaneet nyt vuokratuksi maita niin paljon, että voimme harjoittaa täällä metsästystä riistakannalle vahinkoa tuottamatta. Yleensähan lasketaan, että maata täytyisi olla noin 300 ha metsästäjää kohden, jotta riistakanta säilyisi. Olemme myös yrittäneet hoitaa riistanhoitokysymyksiä. Talviksi olemme varanneet jäniksille ruokaa, keväisin tehneet ratsioita soittimille, asettaneet syöttöjä tuholinnuille, ostaneet niiden munia, tänäkin vuonna n. 250 kpl., jne.

— Millaiselta näyttää riistatilanne paikkakunnalla noin metsämiehen silmin katsottuna

Juankoskella pysytään ajan mukana urheilullisessakin kehityksessä.

"Pari kollo pelaa koripalloa", sanoi "Tiikeri" muutamia vuosia sitten, kun mainittua pallopetiä ei vielä yleisesti maassamme tunnettu. Meillä täällä Savon sydämessä se alkoi syyskuussa. Jotkut kyllä sanoivat, ettei tuo mitään peliä voi olla ja väittivät sitä vain mahdolliseksi meteliksi ja tunkeilemiseksi. Asiantuntijat väittivät sen kuitenkin jossain määrin muistuttavan koripallon pelaamista. Olen jäävi sanomaan asiasta. Sen kuitenkin tiedän, että Seurantalons seinät olivat hätää kärsimässä, kun lähes parikymmenpäinen mies- ja poikalauma yritti samanaikaisesti päästä käsiksi yhteisen pallon.

Ei sitä totta puhuen sentään aivan näin raisulla vauhdilla täälläkään aloitettu, vaan ensin käytiin lävitse tärkeimmät sääntöjen määräykset, opeteltiin pallon käsittelemistä, verryteltiin ranteita ja treenattiin syöttöjen hienouksia. Vasta kaiken tämän jälkeen päästiin käsiksi varsinaiseen peliin. Luonnollisesti se oli melkoisen vai- valoista aluksi, mutta "alku aina hankalaa". Pidimme mielessä tuon vanhan suomalaisen sananparren ja yritimme toivoa, että saman sanonnan toinenkin puoli, "lo- pussa kiitos seisoo", pitäisi paikkansa.

Ikävä meille, että Seurantalomme on tähän nykyisin niin suosittuun peliin aivan liian matala, mutta kun parempaakaan paikkaa ei ole, täytyy meidän tyytyä siihen ja pelata hieman huonommissa olosuhteissa kuin toiset. Saatte ollakin varmoja, että meillä pelataan täydellä nuoruuden innolla. (Taidollamme emme vielä voi kehuskella.) Lamputhan siinä touhussa ovat luonnollisesti enemmän kuin suuressa vaarassa, mutta niiden särkymisen pelosta vapautti meidät kaikkivoipa korjaus- pajamme, jonka toimesta lamput varustettiin "pallon- kestävillä" suojuksilla. Luonnollisesti pelimme ei mui- den mielestä vielä paljoakaan muistuta koripalloa, mutta eräiden pelaajien lausuntojen mukaan olisimme valmiita astumaan mitä hyvänsä seurajoukkuetta vastaan ja antamaan sille miehen vastuksen. Olipa miten tahansa, saatte uskoa, että pikapuoliin alkaa Juankosken kori- pallorintamalta kuulua ihmeitä. (Jos ei muuta, niin ai- nakin se, että parikymmentä miestä on jonakin päivänä

— Ei ole kehumista. Riistakanta on vähenemistään vähentynyt, sillä jänisten vitsaus, keuhkomato, on tääl- läkin ollut tuhoisissaan. Tämä tauti on muuten tullut paikkakunnalle vasta tänä vuonna, sillä viime metsäs- tys kautena ei sitä vielä tavattu. Nyt olemme aivan epi- demian pohjoisrajalla, sillä esim. Iisalmessa asti sitä ei vielä esiinny lainkaan. Toinen suuri riistansurma on kettu. Niitä meillä on nykyisin kuin "Vilkkilässä kisso- ja". Kun lasketaan, että kettu käyttää ateriakseen lin- nun tai jäniksenpojan päivässä, saa hyvän käsityksen siitä, millainen verotaakka parikymmenäinen kettukanta on vuosittain riistallemme.

Huolensa on jokaisella. Meilläkin omamme. Siksi- pä keskustelu taas tyrehtyykin ja metsäneläjät jäävät omaan huomaansa omine vaikeuksineen.

viety sairaalaan, pelattuaan jotain ihmeellistä peliä, jossa piti lyödä päätänsä seinään.)

Tämän kirjoittajalle oli vähällä tulla anteeksiantamaton virhe. Olenhan koko ajan puhunut vain miehistä ja jättänyt kauniimman sukupuolen vaille kaikkea huomiota. Te, arvoisat lukijat, luulitte tietysti alkujutun perusteella, että täällä urheilevatkin vain miehet. Näin ei kuitenkaan onneksi ole asia. Päinvastoin paikkakuntamme feminiininen väestö on joukolla innostunut hoitamaan linjojaan juuri koripalloa avulla ja käynyt tuumasta toimeen, leikkiin mukaan. Perjantai-iltaisina ovat tytöt käyneet ottamassa oikein ainoan hien Seuran talon "parketilla". Täytyy myöntää näin maskuliinien oikeuksien puoltajanakin, että tyttölapsemme ovat päässeet vähintään yhtä pitkälle kuin heidän veljensäkin tällä ohdakkeisella tiellä. Oikein vanhan silmä lepäsi, kun seurasi heidän siroa liikehtimistään "kentällä". He näyttivät heti ensi sanonnalla tajuavan sen, mikä miehille tuottaa eniten vaikeuksia. Nimittäin, että koripallo on silloin hyvää, kun sitä pelataan kauniisti ja että kaunis peli on aina tehokasta.

Juankoskelainen yleisö odottaa nyt vain innostuneena, milloin se saa nähdä omiensa kokeilevan ensi kerran voimiaan vieraita vastaan todellisessa ottelussa. Kukapa tietää, vaikka nämä toiveet olisivat jo tämän lehden ilmestyessä täyttyneetkin, sillä kehitys on ainakin tähän asti ollut aivan ilmiömäisen nopeata.

Kaiken tuon edellä olevan perusteella voimme hyvällä syyllä sanoa, että täällä Savon sydämessäkin seurataan aikaa ja sen virtauksia kuin konsanaan "suuressa maailmassa".

60-VUOTIAS.

60-vuotiaaksi tuli joulukuun 6. päivänä kirvesmies Adolf Halonen.

JUANTEHTAALAISET KIITTÄVÄT

yhitymän urheiluvalioita käynnistä ja toivovat pikaista jälleennäkemistä. (Tähän kiitokseen ja toivomukseen yhtyvät kaikki muut paitsi postivirkallijat, joiden työ kuuleman mukaan moninkertaistui ko. kilpailujen jälkeen. He toivovat, että pikaisesti syntynyt kirjetulva päättyisi joko "papin pakinoille" tai —. Sanotaanhan, että seurustelu voi päättyä onnellisesti tai — avioliittoon.)

Niin kauan kuin olemme ihmisten keskellä, harjoitakaamme hyvyyttä, alkäämme olko yhdellekään ihmiselle aiheena onnettomuuteen ja suruun.

Seneca.

Jos olemme syntymässä jääneet kateutta vaille, on se varmasti merkki, että olemme synnyinlahjaksi saaneet suuria ominaisuuksia.

La Rochefoucauld.

Jolla on edessään työ, jossa hänen koko sielunsa askeartelee, ei ole milloinkaan onneton.

J. H. B. Dräseke.

Kronikka

Matti Mustosen 75-vuotissyntymäpäivänä
28. 10. 48.

Kirj. Tauno Horttanainen.

(Hieman lyhennetty).

Kun on mies matkan juossut, pitkän reissun taivaltanut, aika siinä se kuluvi, vuodet vierii verkallensa, siinä vanhuuskin tulevi, lähtöpäivä lähenevi, rajapyykki rauhallinen.

Sepä täällä on tapana, iät ollut ihmisillä, kansan kaiken kainalossa, aatoksenapa alati: kellä ompi ikää paljon, kasa aikoja takanaan, siitä ihmiset onnea hälle ja menestystä toivottaa.

Siispä maininta Matista, muisteloita Mustosesta: Syntyi poika syksysäällä, loppupuolella lokakuun. Juankoski synnyinpaikka, Savon kolkolla salolla, suuren kosken partahalla, keskellä Savon sydämen. Ensin karjui kapalossa, potkiskellen pontevasti, aatellen kai aatoksissa: outoa on olo täällä, aivan ahdasta elellä, matoisessa maailmassa, orren allapa nokisen.

Siitä poika ponnistihe, kovin tempoi jo tenava, pian katkaisi kapalot, heti kontata koputti, ryömi vallan jo rymästi. Siitä alkoi aikamiesi, Matti matkansa aloitti, maailmanpa mantereella, täällä maailman majoissa.

Viel' ol' nuori nuorukainen, aivan kalpea kakara, kun itse leipäänsä levitti, elantonsa etsiskeli. Ensin penkoi pehtoorilla multapenkkejä perunan. Vartta oli vaaksan verran, kortteli ol' korkeutta, tusina vuosia ikeä, kun ol' pehtoorin perässä kasvimaata kirkemässä.

Kului aikoa vähäisen, kuluskeli kuukausia, niin jopa paukutti pajassa, nakutellen naulasia. Takoi tunneissa tusinan, päivän mittaan suuren läjän. Oli naamansa nokinen, musta niinkuin murjaanilla, kun takoi kynttilän valossa, pikku tuijun tuikehessa.

Vielä verstaalla veteli, kuljetteli kuulumiset, neljäntoistapa iässä, vähän eellä rippikoulun. Sitten ottipa opiksi, alkoi näistä aakkosista, kävi koulua kovoa, viisahaksi viikariksi, otti neuvoja näitisti, kehittäi taitojansa.

Herra Alftani ajeli, vapaaherra neuvotteli, Lehtoniemen nimesi, Mattin sinne maanitteli, houkutellenpa hoputti: Laita siellä laiva pieni, mutta juuttahan äkäinen, aivan niinkuin ampiainen. Siellä laiva laitettiin, pieni mutta pippurinen. Tontti sen ol' tukalata alkeiskeinojen avulla. Kulki vettä vemmeltäen, virrat viilsi kuin vihassa, mutta maalla se maleksi, tantereella teutaroiden. Tuli "Juka" Juanruukkiin, temmeltämään tehtahalle.

Joutui Matti maailmalle, töihin vallan valtiolle.
Heilui myöskin Helsingissä, siellä koneita kokoili,
konemieheks' mietiskeli, kuljettajaksi kohosi.
"Pässit" tehtaan on tekaissut, aina ne on kunnostanut,
kun Ville viletti vihassa, ajain aivan kuin ajatus,
että kiskoista kipenet, alta pannun tulenliekit
suihki niinkuni salamat, sävähteli sähköiskut.

Onpa hauskat harrastukset, ajankulukit mukavat,
ollut mielessä Matilla, ututteralla ukkelilla,
kun Kärämäen kalliohon, rannalla syvän Syvärin,
varsin hakata halusi, kiveen kuvan kilkutella
"Strömsdal"-laivasta somasta, näitten vetten kyntäjästä.
Siell' on kuva nähtävissä, polven nuoremman varalle,
nousevalle nuorisolle. Ei lähde vuollen vuolimella
eikä nuollen nuolimella, eikä luudalla lakaisten.

Onpa tehnyt hän satoja, varmaan tuiki tuhansia
onkireissuja somia, aatellen vain ahvenia.
Kalat kyllä tuntee hänet aivan kauheaks' kaveriks'
Hänet kyllä haukkuu hauet, kiiskit varmasti kiroaa,
ei tunne lahnat laupeutta eikä sääliä säretkään.

Kerran uistinta veteli, noin vain muina miehinänsä.
Tuntui siimassa nykäys, tiukka otto ongenpäässä,
tuntui kiskaisu kireä, veto vallan vietäjänsä.
Jopa tunsu tuttu miesi, arvas ahvenen kaveri,
nyt on ukko uistimessa, konna koukussa perässä.
Siin' on koettu kovasti, kellä luonto lujempi,
paidan kaulus kestäväinen. Ol' se vesien vetelys,
hauki vallan harmaapäinen, kauhu pienien kalasten.
Sillä kallo on kamala, suu kuin suuri leivinuuni,
hampaat kuin hakun teräset.

Eikä Matti hän manaile, eikä puutu puolueihin,
puolueista Kymi varmin, se on miehen mieleen jäänyt,
kallohonsa kaivettuna.
Ei oo liioin vaihdellunna eikä muutellut taloa.
Siin' on muillekin opiksi, neuvo meille nuoremmille:
älä vaihda kansalainen poies paikkaasi parasta!

Oppia on ikä kaikki, matka maisenpa elomme,
tantereilla talleam'inen.
Onnea ei aina kestä, eikä maallista iloa.
Onpa suurtaakin surua, harteillensa paino pantu,
kun Eeva enemmän halusi tähtitarhan tuolle puolle,
taaton taivaisen talohon.
Matti aikansa eläi, lepäeli leskimiesnä,
yksin illoin istuskeli, lapsiparvensa parissa.

Mutta miespä mietiskeli, tunsu oudoksi olonsa,
aivan liian yksinäiseksi'.
Kun on vielä miestä minuss', jäsenissä jänteryttä,
kourissa vielä kovuutta,
vielä eukon mä elätän, vaalin vielä vaimon nuoren.
Siksi Selmälle selitti, neitoselle neuvoskeli:
Sinä yksin ja minä yksin, pannaan yhteen me tavarat,
sekaisin nuo kimssut kamssut, niin on onnekas olomme,
varsin onnekas kotimme.

Vaikka miesi on elänyt, paljon matkaa on mitannut,
puoliväliin k'hdeksatta ikää ehtinyt elellä,

AGAPETUS:

Setä-Kalle harjoittelee.

Moni ihminen on pitkät ajat täysin tietämätön lahjoistaan. Setä-Kalle tapaili muististaan jotakin sellaista, että joku tiedemies oli osoittanut nerokkuutta vasta vanhempana miehenä, ja etkös vain joku kirjailijakin, josta myöhemmin tuli maailmankuuluisa, oli jo ehtinyt täyttää puolen vuosisataa, ennenkuin esittäytyi ja löi alka-laisensa hämmästyksellä. Eihän hän itsekään, Setä-Kalle nimittäin, ollut osannut aavistaakaan, että hän olisi erikoisen sopiva joulupukiksi. Mutta nyt hänet oli löydetty!

Setä-Kalle, vanhapoika, viisissäkymmenissä, oli sukulaisista saanut kirjeen, jossa tämä keksintö esitettiin. Hän ei voinut muuta kuin hymähtää ja tuumata, että onhan tässä vuosien varrella keritty yhdeksi jos toiseksikin, niin että miksi ei nyt sitten vielä vaikka joulupukisikin. Olipahan tuo vielä kokematta.

Mutta sanottiin siinä kirjeessä muutakin. Annettiin ohjeita. Että piti ostaa Kaleville sitä ja sitä ja sitä ja Hilalle sitä ja sitä ja sitä ja Annelille sitä ja sitä ja sitä. Yhtä ja toista. Ja että Vihtori tulee hevosen kanssa vastaan asemalle ja ettei pidä perillä lainkaan riisuutua, vaan ottaa eteisen naulakon hyllyltä sinne varattu naamari, panna se kasvojen peitoksi ja painua suoraan hermostuneen seurakunnan keskelle. Eteisessä sopii kyllä kolistella ja rykiä, se lisää tunnelmaa. Mutta pitää kirjoittaa pakettien päälle valmiit nimet, niin ettei tule sotkua.

Tavallisella arvostelukyvylä varustetun lukijan mielestä kirjeen vastaanottajan niskoille annettiin aikamoinen työ ja homma. Mutta Setä-Kalle oli tunnetusti hyvänahkainen ja sitä ominaisuutta sukulaiset ilmeisesti käyttivät häikäilemättä hyväkseen. Ja Setä-Kalle touthusi käskyn mukaan. Siinä oli aika puurtaminen, mutta aattona oli kaikki valmiina, nimet päällä ja koko huusholli pakattuna isoon matkalaukkuun ja Setä-Kalle oikeassa junassa. Oli hänellä vielä sellaistaakin, mitä ei

viel' oikea on tervaskanto, vallan hongasta halaistu.
Äsken aivan surma koitti, tauti tappava tapaili,
vallan koitteli kovasti, aivan uneen tuuditella,
uhkas urosta parasta, aivan vängätä väkisten.
Mutt' viel' ol' jotain tekemättä, varmaan miehelle varattu,
suur' on lääni lääkarilla, valta viisaalla pojalla,
kun määräs lääkkeitä hyviä, voitokkaita voitehia.

Viel' onnea me toivotamme, pitkää miehelle ikeä,
naureskellaan naapureina, aina tunnemme tutuiksi,
saman kansan jäseniksi, saman Suomemme suvuksi.

ollut tilattu, oli kaakkulaatikko ja kukkakori moninkertaisen paperin sisässä.

Voimme ymmärtää, että Setä-Kalle oli verrattain tyytyväinen itseensä päästessään lopulta uppoutumaan istuimelleen vaunun nurkassa ja voimme myöskin ymmärtää, että hän oli hieman uupunut ja että oleminen tuntui mukavalta, kun tiesi, että edessä oli nyt useamman tunnin rauhallinen matka, joka kestäessä mikään ei häiritseisi. Se oli siinä määrin rauhallinen, että hän oli ajaa ohi.

Mutta niin ikävästi ei sentään käynyt, sillä Kohtalo, joka toisinaan on armahtavainenkin, pani junan hyökkäytämään määräasemalla pysädyttyä, ja Setä-Kalle havahtui huomaamaan, että tässähän hänen piti pois. Mutta tulista kiirettä piti. Kaikkea tavaraa ei saanut yhdellä kertaa, kun piti turkkikin siinä hädässä kiskaista selkään, mutta kaakku toisessa kainalossa ja kukkakori toisessa hän selviytyi laiturille suoraan odottavan Vihtorin syliin.

— Minulla on vielä iso kapsäkki...

— Minä haen sen. Missä se on?

— Juuri heti oven takana vasemmalla...

Vihtori painui nuolena ja ehti pelastaa aarteet, vaikka juna jo kitisi lähtöä.

Rekimatkaa ei ollutkaan pitkälti ja Setä-Kallen mielestä sitä olisi saanut riittä, vaikka enemmänkin, sillä maalle saapuvasta kaupunkilaisesta oli tuo pimeän-hämärässä ajaminen, epämääräinen satumaisema, herttaiset valot ikkunoista ja jalasten ääntely kaiken hälinän jälkeen suloista. Mutta, niinkuin sanottu, kauan sitä ei kestänyt ja niin oltiin perillä.

Juhlamenojen ohjelmaan tutustutettu Vihtori auttoi matkalaukun sisään ja odotti se kädessään, kunnes Setä-Kallen osansuoritus alkaisi. Siihen ei mennytäkään kuin puolisen minuuttia, sillä naamari oli sovitulla paikalla ja parin hetken päästä Setä-Kallen kasvoilla. Pieni sovitteleva, jotta silmänreivistä pääsi näkemään, ja niin saattoi kolistelu ja rykiminen alkaa.

Vihtori työnsi laukun käteen ja sitten astuttiin näytämölle.

— Onko täällä kilttejä lapsia?, tiedusteli Setä-Kalle tuolla kaikkien pukkien klassillisella lauseella.

— O-o-on, tuli epävarmasti kolmesta suusta, pienien silmien naulautuessa pelokkaina tuohon jännittävään tulijaan.

Sitten tapahtui sellainen jouluma harvoin nähty ihme, että pukki häkeltä ei saanut sanaa suustaan.

Pukki ei tehnyt muuta kuin tuijotti maahan laskeutuneensa matkalaukua, joka piti nyt avattaman. Suorittipa sellaisenkin harvinaisen toimituksen, että pisti sormensa naamarin sisään ja hieroi silmänsä. Ja tuijotti taas.

— Onkos se Vihtori tässä missään...?, tuli vihdoin epävarmasti.

Olihan se Vihtori eikä kaukanaakaan.

— Tämänkö Vihtori otti sieltä vaunusta?

— Tämän niin.

— Kas, kun minä en...

— Eikö se sitten ollut tämä?

— Ei ole tämä.

Tilanne alkoi selvitä. Se oli kamala. Vanhemmat sen ehkä vielä olisivat kestäneet, mutta nuo kolme pientä silmäparia...

Hiki virtasi Setä-Kallen ei ainoastaan naamarin kurommilla kasvoilla, vaan selkäpuolellakin.

Kynttilät paloivat ystävällisinä, mutta huoneessa valitsi piinallinen tunnelma. Vihdoin kuului isännän ääni:

— Mennäänhän pukki, vähän tuonne eteiseen.

Mentiin ja vietiin mukana laukku, joka siellä avattiin. Ei ollut onneksi lukossa. Naisen vaatteita, muutama joululahjapaketti siiräkin, päällyskengät ja — eläköön! — avattu kirje, jonka päällä oli nimi ja osoite.

Isäntä vihelsi hiljaa, sillä tuollainen samanniminen talo oli naapuripitäjässä. Se oli jo puoli voittoa!

Nyt ei tarvittu erikoisia salapoliisin taitoja enää. Vain pari puhelinsoittoa, anteeksipyyntöjä, selityksiä ja lopuksi mateleva anomus paikkakunnan ainoalle pirssimiehelle, että tämä uhrautuisi ja tunnin ajelulla ("maksoi mitä maksoi") pelastaisi joulurauhan eräseen tukalaan asemaan joutuneeseen taloon.

Mutta syytön Vihtorikin oli, sillä siellä langan toisessa päässä oli pyydetty vieläkin enemmän anteeksi. Maassahan oli rauha ja ihmisillä hyvä tahto. Mutta tämä siellä langan toisessa päässä johtui ennen kaikkea siitä, että se neiti oli ensin lähtenyt junasta, edellisellä asemalla, ja hän se oli vienyt erehdyksessä Setä-Kallen laukun. Vihtori otti vain sen, joka oli jäljellä.

No niin. Setä-Kalle sai lomaa naamaristaan ja turkistaan tunniksi ja pääsi muiden luokse.

— Pukki tulee aivan pian, selitettiin. — Pukki äsken vain harjoitteli. Oli ehkä unohtanut jotakin.

Ja sitten pukki tosiaan tuli. Sattui vain niin ikävästi, että Setä-Kalle osui juuri silloin olemaan ulkona. Mutta se ei ehkä ollut niinkään suuri vahinko, sillä hän sai melko tarkan kuvauksen kaikesta perästäpäin.

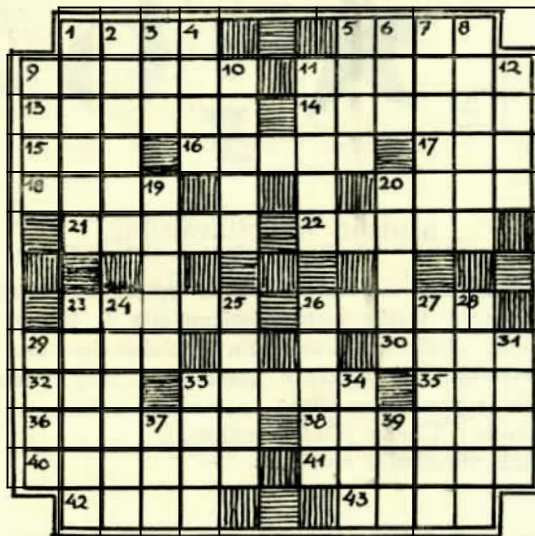
— Meillä kävi tänä vuonna aika hajamielinen pukki.

— Se oli unohtanut jotakin.

— Se kävi ensin harjoittelemassa.

Mutta muuten se kuulemma oli ollut hyvin kiltti ja mukava pukki.

Setä-Kalle, kun tästä kertoi, sanoi, että kyllä vain niin on, että jokaiseen ammattiin on huolellisesti valmistauduttava. Joulupukinkaan ei auta ryhtyä toimeensa liian kevytmielisesti, vaan ensin on harjoiteltava.

KEVYT RISTISANA.

Pystysuoraan:

1. Vaappuva nelijalkainen.
2. Tällaisella henkilöllä hermot epäkunnossa.
3. Hollannin aatelia.
4. Helpompaa kuin päinvastaiseen suuntaan.
5. Ajokki.
6. Soreaaäninen.
7. Ennen arvon saamista.
8. Siteistä päästäjä.
9. Paras paikka.
10. Kauhein keksintö.
11. Komea ölio.
12. Makea juoma.
19. Terävän tekosija.
20. Tuholainen sodan ajoilta.
23. Kotieläinasuntola.
24. Työkokonaisuuksia.
25. Viihdekorvike.
26. Kauniinhohtoinen metalli.
27. Sillanosia.
28. Kuninkaallinen miehen nimi.
29. Suuri viitsaus.
31. Kulkuneuvo.
33. Pelottava harhanäky.
34. Suomalainen naistyyppi.

Vaakasuoraan:

1. Usein parempi kuin sata sanaa.
5. Puolipyöreä.
9. Tuottava kotieläinyhteisö.
11. Prameus.
13. Virkistäviä hedelmiä.
14. Sukua sinullekin.
15. Naispakinoitsija.
16. Herättää aina vastarintaa.
17. Pojan nimi meren takaa.
18. Keventävät kuormaa.
20. Akkusatiivi.
21. 7. 9.
22. Ihana nukkumasija.
23. Alapäässä.
26. Lintu Kalevalan mukaan.
29. Silmälle mieluista.
30. Jumalolento.
32. Piikikäs joki.
33. Pienoispihdit.
35. Kuuluista Korhonen.
36. Maksuperusteet.
38. Viihtyvät meren rannalla.
40. Alakerroksessa.
41. — Warelius.
42. Pojan nimi.
43. Tytön nimi.

VÄLIPALOJA.

— Ensimmäinen, joka aukaisi suunsa pöydän ääressä, oli Henttonen

— Minä en tietänyt, että hän osaisi pitää puheen.

— Ei hän osaakaan. Hän pyysi korkkiruuvia.

— Neiti Elsa, teidän tähtenne voisin uhrata mitä tahansa.

— Voisitteko todellakin? Olkaa siten niin kiltti ja ostakaa minulle yksi jäätelö.

— Hm, jaa. Viiden vai kymmenen markan annos?

MUISTATKO,

mutta muistatko varmasti?

Tietokilpailu pitkien iltapuhteiden ratoksi.

Tietoa ihmisellä ei kuulema koskaan voi olla liikaa. Itse asiassa sitä on meillä jokaisella enemmän kuin arvaammekaan, kunhan vain osaamme käyttää oikein tietomääräämme ja ennen kaikkea muistiamme. Tietokilpailuilla voi paljon muistin nopeutta edistää ja pölyttää sen unohdettuja sopukoita. Seuraavassa 15 kysymyksen verrittely.

1) Onko Espanjan pääkaupunki Madrid: a) maan sisäosassa, b) Välimeren rannalla vai c) Atlantin satamakaupunki?

2) Onko atlas: a) kreikkalaisen mytologian tarusankari, b) kartasto, c) kaulanikama, d) vuorijono Afrikassa), e) sileä silkkikangas

3) Mikä seuraavista kangaslajeista on pumpulikangasta: a) kretonki, b) domestiikki, c) moaree, d) sheviotti, e) tafti?

4) Milloin Roosevelt valittiin ensimmäisen kerran Yhdysvaltain presidentiksi?

5) Keiden kuuluisien suomalaisten nimikirjaimet ovat tässä:

W. A.
J. K. P.
V. A. K.
M. T.
J. S.

6) Jos olette aikonut matkustaa Buenos Airesiin, niin mikä seuraavista kielistä olisi syytä opetella tulaksenne siellä toimeen:

englanti,
ranska,
espanja,
portugali,
venäjä.

7) Mainitse viisi K-kirjaimella alkavaa Suomen kaupungin nimeä?

8) Anttila harrastaa eksegetiikkaa. Minkä seuraavista esineistä luetlette hänen ottavan esille ryhtyessään mielipuhailuunsa:

postimerkkikansion,
almanakan,
keittokirjan,
raamatun,
maapallon vai tikarin?

9) Korjatkaa seuraavissa nimissä olevat virheet:

Viktoria ja hänen korpraalinsa,
Ali Baba ja 30 ryöväriä,
Luxemburgin herttuatar,
Orkidea manalassa,
Vanhana nukkunut.

10) Mikä alkaa Maamme-laululla ja päättyy Adlercreutzilla?

11) Jos on vierekkäin kaksi yhtä paksua, mutta eripituista viulunkieltä, niin kumpi niistä antaa matalamman äänen: pitkä vai lyhyt?

12) Mitä yhteistä on Pohjanmaan heinäniityillä ja pienimmälläkin kirjapainolla?

13) Kuka on kirjoittanut:

Viimeinen mohikaani?

Viimeinen ateenalainen?

14) Sijoittakaa seuraavat keksijät ja heidän keksintönsä oikealla tavalla rinnakkain:

Waterman ja puhelin,
Marconi ja langaton lennätin,
Nobel ja täyttekynä,
Bell ja dynamiitti,
Edison ja höyrylaiva,
Fulton ja fonografi.

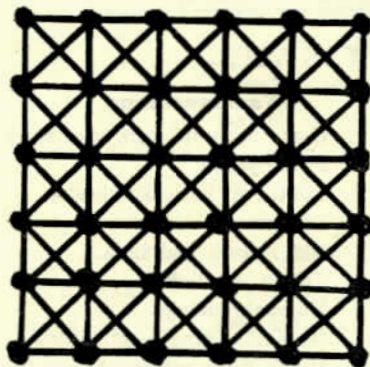
15) Oletamme, että kaikki maapallolla eläneet ihmiset keräytyisivät yhteen siinä asussa, jossa ovat maailmaan tulleet. Mistä tuntisitte tästä suunnattomasta ihmismerestä esivanhempamme Aatamin ja Eevan?

Muistin luotettavuus.

Kokeilkaapa muistinne luotettavuutta ja varmuutta tämän pienen kuvasarjan avulla. Leikatkaa kuvasarja irti, katselkaa sitä tarkkaan minuutin verran ja pankaa se sitten ylösalaisin pöydälle. Tämän jälkeen luette jällempänä viimeisellä sivulla

olevat kysymykset Muistikoe-nimisen otsikon alta ja koetatte vastata niihin mahdollisimman oikein. Mitä useampaan kysymykseen kykenette vastaamaan oikein, sen parempi luonnollisesti.

NEULARISTIKKO.

Kuuteen pisteeseen on pistettävä nuppineula, mutta neulat on sijoitettava niin, ettei samalla vaakasuoralta, pystysuoralta tai vinorivillä ole kahta neulaa. Miten sijoittaisitte neulat?

Tehtävien ratkaisut viimeisellä sivulla.

Heikot luonteet eivät osoita päättävyyttä muulloin kuin silloin, kun on kysymyksessä jokin tyhmyys.

Daniel Darc.

Joka vääryyttä tekee, on onnettomampi kuin se, joka vääryyttä kärsii.

Demokritos.

Valhe on kuin lumipallo, jota kauemmas sitä kiertetään, sitä suuremmaksi se kasvaa.

Martti Luther.

Oma kehu haisee, sanotaan. Voi olla, mutta minkä hajun toisten väärä moittiminen nostattaa, siinä ihmisillä ei ole nenää ollenkaan.

J. W. v. Goethe.

Jos totuus saa aikaan pahennusta, on parempi, että pahennus tapahtuu, kuin että totuus jää salatuksi.

Hieronimus.

Kirja, joka ei ole kahdesti lukemisen arvoinen, ei ole senkään arvoinen, että sitä kannattaisi lukea yhtäkään kertaa.

Jean Paul.

JOEL LAIKKA:

Ilman pisteitä.

Joskus kaksikymmentä vuotta sitten herra Wilhelm Sinkkosella oli aivan uusi ja muodinmukainen talvitakki. Se oli upea ja herätti ansaittua huomiota tutuisa ja tuntemattomissa. Käytössä se luonnollisesti vanheni ja kului, mutta — hyvää kangasta kun oli — viiden vuoden kuluttua hän käännätti sen vaatturillaan ja se herätti jälleen ansaittua huomiota muodinmukaisuudellaan ja kankaansa laadulla.

Ja kun sitten taas kului viisi vuotta, herra Wilhelm Sinkkonen tilasi uuden takin ja aikoi lahjoittaa tuon entisen ja hyvin palvelleen maaseudulle, siellä kun kaikenlaisessa touhussa, halkometsässä, karjapaimenessa yms. tarvitaan vähän käytettyjä päällysvaatteita, jotka eivät kärsi, vaikka työn laatu olisikin hieman likainen.

— Tämä joutaa, vie mennessäsi!, sanoi Wilhelm Sinkkonen eräälle sukulaiselleen.

Tämä katseli takkia, pyöräytti sitten päätään ja huomautti, että hänellä on kyllä eri tarkoituksiin valmiit päällystakit, niin että kiitos vain, jos jollekin toiselle sopisi. Mutta toisillekaan ei sopinut. Ei kelvannut kenellekään takki ilmaiseksi.

Wilhelm vei takkinsa ullakolle, se oli liian hyvää kangasta, että se noin vain voitaisiin viskata tunkiolle tai antaa lumppurille.

Ullakkovaiheensa aikana takki kyllä usein sai rouva Sinkkosen kimpaantumaan. Tuntui, että se aivan kuin ilkkuen asettui aina näköksälle, kun vain meni ullakolla käväisemäänkin. Se oli tiellä, kun yritti jonkin laatikon sijoittaa sinne tai ottaa pois. Sukset nykäisivät takin alas jostakin piilopaikastaan ja kanootin mela ei mitenkään mahtunut syksyisin entiselle paikalleen. Takki oli aina edessä. Niin että kyllä se aiheutti toisenkin harmin ja manauksen.

Sitten tuli tämä nykyinen aika, ja silloin tuli kirje maalta. Se maalaistuttava kautta rantain tiedusteli, vieläkö Wilhelmillä olisi se vanha takki. Hän tarvitsisi sellaisen hyvän ja lämpimän päällystakin halonajoon, nyt kun on se puutavarakamppailukin.

— Siitähän me saamme voita!, riemuitsi rouva Sinkkonen.

— Mitä? Minun takillaniko?, vastasi Wilhelm Sinkkonen. — Koko perhe jakaa minun tavaroitani yhteiseksi hyödyksi. Ei tule kysymykseenkään! Tarvitsen itse takkini.

Ja kun takki noudettiin ullakolta ja siitä puisteltiin vuosikymmenen tomut, oli sen kangas ihanan pehmeätä, muoti täysin arvostelun kestävä ja moitteeton.

— Mutta sinullahan on hyvä päällystakki!, puheli rouva Sinkkonen. — Et kai sinä tällaisena aikana pidä kahta päällystakkia?

— En, mutta sain oivan ajatuksen: siitä tehdään minulle kotitakki, helma lyhenneään ja vuori ohennetaan.

— Silloin minä saan sen helman!, huudahti vanhin tytär, minä tarvitsen aamutohvelit ja tästä ne saa, ja siitä riittää sinullekin, äiti... siihen joululahjaan!

— Hyvä on!, sanoi rouva Sinkkonen. — Mutta kun minä oikein katselen, niin tässähän on oivallinen ratkaisu sinun talvitakkiisi, Ulla. Olen jo pitkän ajan etsinyt sopivaa kangasta, mistä saisi kauniit hihat minun vanhaan turkkiini, sen hihat kun ovat käyttökelvottomat. Tämä on kyllin vahvaa ja tämä sopii väriltäänkin.

— Ihanaa!, huudahti Ulla. — Ihanaa, minä saan turkin!

— Älkää unohtako, että minä tarvitsen hihat kotitakkiini!, muistutti isä kuivasti.

— Sinä voit teettää jonkinlaiset kotiliivit, sellaisen hihattoman takin, tämä on niin paksua kangasta, että

se on kyllin lämmin hihattomanakin. Kirjaillaan sen hiha-aukot vain vaalealla langalla.

Eikä takkia voitu lähettää maaseudulle, sensijaan äiti tuli ompeluseurassa kertoneeksi tästä erinomaisen tärkeästä ja ratkaisevasta löydöstä perheen takki- ja tohvelikysymysten ratkaisussa, ja siitä oli tuloksena, että vanha Emilia-täti pyysi myös joitakin reunuspaloja omia tohveleitaan varten. Ja koska vanha täti sai sellaisesta lupauksen, olisi ollut suorastaan synti jättää Oskari-setä ilman. Niinpä äidin täytyi leikata takista hieman rohkeammin helmustaa ja ajatella, että kyllähän vaatturi siitä jotenkin yhdistelemällä valmista vielä isälle kotiliivit.

Oli kuitenkin toisiakin sukulaisia, jotka tarvitsivat tohveleita, ellei itse, niin joululahjaksi, eikä heillä ollut pisteitä ostaa kangasta. Äiti oli hyväsydäminen. Kun kerran rupeesi antamaan, oli annettava niin kauan kuin kangasta riitti, sillä sukulaiset huomauttivat, että mitä tuollaisesta säästää, kun se on pisteetöntä. Ja niin kävi, että äidin tilatessa vaatturilta isälle kotiliivejä, tämä käänteli jäännöspalasia ja raapaisi korvallistaan:

— Tuota noin, ei tästä nyt taida aivan takkia tulla, mutta lippalakin tästä saa.

Tohvelit valmistuivat, Ullan turkki valmistui ja isä sai lippalakkinsa, mutta silloin tuli maalta taas kirje, jossa pyydettiin hankkimaan koululakki Einolle, jonka pää on kasvanut enemmän kuin järki ja jolle maaseudulta ei saatu lakkia. Isän piti luovuttaa lakki Einolle, sillä pyyntökirjettä oli seurannut puoli kiloa voita.

— On se sentään hyvä, että isä on niin kaukonäköinen, puheli äiti tyytyväisenä.

— Niin, onhan se hyvä, myönteli isä. — Mutta meidän säästäjien kohtalo on niin nurinkurinen. Silloin kun on hyvä aika ja meillä on tilaisuus säästää, meitä moititaan ja meille nauretaan, ja kun sitten tulee huono aika, meidän säästömmä jaetaan eikä meille itsellemme jää mitään. No, en halua pitää teitä sentään tietämättömänä erästä seikasta. Te ja kaikki sukulaiset olette unohtaneet, että takissa oli myös vuori. Tuon vuorin olen pidättänyt itselleni, siitä tulee mainio yöpuvun takki. Tahdon saada sen jo jouluksi!

— Kylläpä sinä olet neuvokas, ajatella nyt tuotakin!... tehdä vuorista takki!, ihmetteli äiti.

— Eläköön!, huudahti perheen kuopus, — sittenhän isä onkin vuorineuvos!

Ja niin loppujen lopuksi kaikki olivat tyytyväisiä tällaisena pula-aikana siihen, mihin he hyvänä aikana olivat tyytymättömiä — siihen isän vanhaan takkiin. Se kun oli aina tiellä! Mutta nyt, kun sitä jatkuvasti tarvittaisiin — se loppuikin kesken. Kuitenkin hyvä näinkin, eihän voi toivoakaan, että ilman pisteitä voitaisiin koko perhe ja sukulaiset vaatettaa täydellisesti.

AJANVIETETEHÄVIEN RATKAISUT.

Vastaukset **MUISTATKO-tietokil-**
pailuun.

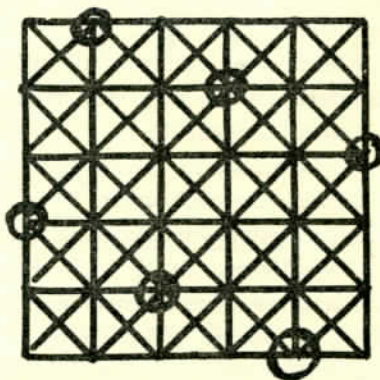
- 1) Maan sisäosassa.
- 2) Atlas merkitsee kaikkia näitä.
- 3) Kretonki ja domestiikki.
- 4) 1901, jolloin Theodore Rooseveltista tuli USA:n presidentti.
- 5) Esimerkiksi: Wäinö Aaltonen, Juhon Kusti Paasikivi, Veikko Antero Koskenniemi, Maila Talvio, Jean Sibelius.
- 6) Espanjaa ehdottomasti.
- 7) Esimerkiksi: Kajaani, Kokkola, Kotka, Kaskinen, Kristiinankaupunki, Kemi, Kuopio.
- 8) Raamatun, koska eksegetiikalla ymmärretään Raamatun kirjojen selitystiedettä.
- 9) Viktoria ja hänen husaarinsa. Ali Baba ja 40 ryöväriä. Luxemburgin kreivi. Orfeus manalassa. Nuorena nukkunut.

- 10) Vänrikki Stoolin tarinat.
- 11) Pitempi tietystikin.
- 12) Molemmissa on latoja.
- 13) James Fenimore Cooper ja Viktor Rydberg.
- 14) Waterman ja täytekyinä, Marconi ja langaton lennätin, Nobel ja dynamiitti, Bell ja puhelin, Edison ja fonografi, Fulton ja höyrylaiva.
- 15) Aatamilla ja Eevalla ei olisi nappaa.

MUISTIKOE.

- 1) Kuinka monta oliota ja kuviota kuvassa oli?
- 2) Mikä kuvio oli ensimmäisenä
- 3) Mikä kuvio viimeisenä sarjassa?
- 4) Oliko tähti musta vai valkoinen?
- 5) Oliko se viisi- vai kuusikärkkinen?
- 6) Mikä numero esiintyi sarjassa?

NEULARISTIKKO.

- 7) Oliko numero ennen vai jälkeen kukan?
- 8) Oliko kuvasarjassa mukana myös ankkuri?
- 9) Kuinka mones kuvio oli avain?

KASKUJA LIIKEMAILMASTA.

Kaupunkilaiskeikari tulee maalaiskauppaan ja sanoo hyvin vlimielisenä:

— On kai hyödytöntä kysyä, onko tässä viheliäisessä kaupassa myytävänä koirankeksejä?

— Meillä on niitä aina varastossa. Syökö herra ne täällä vai panenko pussiin?

Muuan hyvää tarkoittava johtaja tahtoo puhalttaa uuden hengen liikkeeseensä. Hän kutsuu työntekijät luokseen ja pitää pienen puheen:

— Minulla olisi sellainen toivomus, että kun minä milloin tahansa tulen liikkeeseeni, jokainen ahertaisi aivan erikoista työniloa tuntien. Sijoitan tänne pienen lippaan ja jos kellä on tehtävänä ehdotuksia työtehon parantamiseksi tai muita toivomuksia minulle, hän kirjoittakoon ne paperilapulle ja pistäköön sen tähän.

Seuraavana päivänä oli toivomuslippaassa paperilappu, johon oli kirjoitettu: "Poistakaa kumikorot kengistänne".

Vastavihitty avioliitto menee pankkiin shekki mukanaan. Hän hämmästyy aika tavalla, kun virkailija ilmoittaa hänelle, että sen selkäpuolelle täytyy kirjoittaa nimi, ennen kuin se on pätevä.

— Mutta sehän on hyvä shekki, ihmettelee nainen.

KEVYT RISTISANA.

	1	2	3	4			5	6	7	8					
	K	U	V	A			P	A	T	A					
9	K	a	n	a	l	a		11	K	o	r	e	u	s	
13	o	m	e	n	a	t		14	o	r	a	n	k	i	
15	t	e	t		s	o	r	t	o		t	o	m		
18	i	l	o	t		m		K		20	s	i	j	a	
	21	i	n	a	r	i		22	a	i	t	t	a		
	23	S	U	K	A	T		26	K	O	K	K	O		
29	S	I	R	O		U		U		30	A	A	S	A	
32	O	K	A		33	a	t	u	l	a		35	a	k	u
36	t	a	k	s	37	a	t		38	t	l	i	r	a	t
40	a	l	a	o	v	i		41	a	n	t	e	r	o	
	42	a	t	l	e				43	O	u	t	i		

Mieheni lähetti sen minulle. Hän on itse liikematkkoilla.

— Niin, niin, ei siinä mitään vikaa ole, mutta tehkää merkintä tuonne taakse, jotta miehenne tietää teidän saaneen rahat.

Nuorikko tekee kuin oli neuvottu ja sitten työntää kassaan shekin. Suuri oli virkailijan hämmästys, kun hän lukee shekin selkäpuolelta: "Sinua rakastava vaimosi Eeva".

Toimitus: Å. LAUNIKARI (vastaava), A. YLIKANGAS (toimitussihteeri.)

Huoltokonttoreiden sekä pää- ja tehtaankassojen aukioloajat.

Tehtaittemme palveluksessa olevalle henkilökunnalle ilmoitamme, että tammikuun 1 päivästä 1949 alkaen asiakaspalvelu toiminimemme huoltokonttoreissa sekä pää- ja tehtaankassoissa päättyy $\frac{1}{2}$ tuntia ennen toimistojen virallista sulkemisaikaa eli talviaikana klo 16.30, paitsi lauantaisin klo 13.30, sekä kesäaikana vastaavasti klo 15.30 ja 13.30.

Muutos johtuu siitä, että mainittujen toimistojen henkilökunnan suhteen ei muuten voida noudattaa heidän työoloistaan annettuja lain edellyttämiä määräyksiä.

Kuusankoskella joulukuun 15 p:nä 1948.

Kymin Osakeyhtiö.

Kuusankosken kirjasto

1948.

05.1 KYM QU S

KOTI

Kymi-yhtymä :henkilökunnan julkaisu.

Lehti

1948 : 5

28620170402230